

Nr 4.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om
ändring i vissa delar av vattenlagen m. m.; given Stock-
holms slott den 17 januari 1919.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda proto-
koll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riks-
dagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändring i vissa delar av vattenlagen,
- 2) lag om flottning i allmän flottled,
- 3) lag huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flott-
led skall jämlikt vattenlagen bibehållas,
- 4) lag om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen, samt
- 5) lag om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16
juni 1875 angående inteckning i fast egendom.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Förslag
till
L a g
om ändring i vissa delar av vattenlagen.

Härigenom förordnas, att vattenlagen den 28 juni 1918 skall, i nedanstående delar, erhålla följande ändrade lydelse:

1 KAP.

Om rätt till vatten.

4 §.

Huruledes under vissa förutsättningar den, som äger råda över vatten, kan förpliktas att till följd av företag, som avses i 2, 3 eller 6 kap., underkasta sig förlust i honom tillkommande vattenmängd eller vattenkraft, därom stadgas i nämnda kapitel; och gälle i fråga om rätt till ersättning för sålunda tillskyndad förlust vad i 6 kap. 5 § och i 9 kap. finnes föreskrivet, dock med de inskränkningar, som föranledas av stadgandena i 6 och följande §§ av detta kap. samt i 2 kap. 7 och 8 §§.

Beträffande skyldighet att i andra fall än i första stycket sägs underkasta sig förlust, som ovan nämnts, så ock om gottgörelse därför gälle vad särskilt är stadgat, dock med här nedan föreskrivna inskränkningar i rätten till ersättning, där sådan kunnat eljest ifrågakomma.

6 §.

Tages i vattendrag, där kungsådra finnes, vatten i anspråk för inrättande, utvidgande eller förbättrande av allmän farled eller allmän flottled eller för fiskets tillgodoseende eller för torrläggning eller bevattning av mark, vare ägare av strömfall eller annat område i vattendraget pliktig att utan gottgörelse underkasta sig därigenom uppkommen förlust i vattenmängd, i den mån förlusten tillsammans med det vatten, som förut utan att ersättning därför utgått må hava tagits i anspråk för ändamål, som nyss nämnts, icke överstiger en tredjedel av den i varje tidsmoment framrinnande vattenmängden. Där viss myckenhet vatten tages i anspråk oberoende av växlingarna i vattenföring, skall omförmälda anpart

beräknas av lågvattenmängden. Angående viss särskild rätt att för flottning utnyttja vattenmängd stadgas i 6 kap. 5 § tredje stycket.

Om för ändamål, som ovan nämnts, åtgärd vidtages, varigenom i strömfall, där kungsådra finnes, fallhöjden minskas, vare fallägaren pliktig att utan gottgörelse vidkännas en tredjedel av den därigenom uppkomna förlusten i vattenkraft; dock skall, där fallägaren går eller förut gått förlustig jämväl vattenmängd, sammanlagt allenast en tredjedel av den ursprungliga vattenkraften i den del av fallet, som borttages, avstås utan ersättning.

Därest genom vattenreglering, som verkställts inom de närmaste tjugu åren före framställandet av anspråk enligt denna §, lågvattenmängden blivit ökad, skola de nu givna bestämmelserna icke vinna tillämpning i avseende å den vunna ökningen.

2 KAP.

Om byggande i vatten.

11 §.

I eller vid allmän farled må ej byggas, med mindre byggnaden göres på sådant sätt eller sådana särskilda anordningar vidtagas, att leden fortfarande kan utan olägenhet av någon betydelse användas för det därmed avsedda ändamålet.

Lag samma vare, där någon vill bygga i allmän flottled; och skall genom bestämmelser rörande vattentillgångens fördelning mellan vattenverk och flottning eller annorledes mellan stridiga intressen, såvitt möjligt, så jämkas, att ett vart kan behörigen tillgodoses utan förfång eller väsentligt omak för annat. Om talan rörande särskild anläggning eller åtgärd till skydd mot skada å byggnaden skils i 6 kap. 18 §.

38 §.

Där arbete, som i detta kap. sägs, avser huvudsakligen utförande av vattenreglering eller inrättande, utvidgande eller förbättrande av allmän farled eller av allmän flottled, torrläggning av mark eller avledande av kloakvatten, skola stadgandena i 2 och följande §§ av detta kap. äga tillämpning endast, såvitt sådant finnes för varje fall i 3, 5, 6, 7, eller 8 kap. föreskrivet.

3 KAP.

Om vattenreglering.

9 §.

Visas, efter det vattenreglering, som i 1 § sägs, blivit utförd, att densamma länder till stadigvarande nytta för allmän hamn eller annan allmän farled eller för kloakledning eller annan avloppsledning för spillvatten, må ägaren av farleden

eller kloak- eller avloppsledning, där den vunna nyttan kan uppskattas till visst penningbelopp, på talan av deltagarna förpliktas att antingen på en gång eller med fördelning på visst antal år erlagga högst så stor del av nämnda belopp, som svarar mot förhållandet mellan å ena sidan företagets anläggningskostnad och å den andra den båtnad, som företaget beräknats medföra för strömfall. För bidrag, som nu nämnts, förvärfvas ej delaktighet i företaget, och vare förty bidragsgivaren ej skyldig att taga del i framtida kostnad för detta.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning med avseende å allmän flottled, där genom vattenregleringen vinnes stadigvarande minskning i kostnaderna för flottningen eller för flottledens underhåll; dock att flottledens bidrag skall av de flottande betalas i den ordning, som finnes stadgad beträffande allmän flottleds anläggningskostnad.

Anslag, som i 8 § sägs, räknas i avseende, varom nu är fråga, den till godo, som givit anslaget.

6 KAP.

Om allmän flottled.

1 §.

I vattenområde där den 1 januari 1920 finnes allmän flottled, som inrättats efter det förordningen om allmän flottled den 30 december 1880 trädde i kraft eller vari flottningen blivit därefter enligt myndighets beslut ordnad, skall allmän flottled jämväl framgent bibehållas.

Där vid tiden, då nämnda förordning trädde i kraft, var allmän flottled, skall ock, ändå att flottningen däri ej sedermera ordnats, allmän flottled bibehållas, såframt under det förordningen gällde åtminstone vissa år i leden idkats flottning av någon betydelse.

Huruledes avgöras skall, varest allmän flottled efter ty nu sagts skall bibehållas, därom är särskilt stadgat.

2 §.

Kan vattendrag, sjö eller annat vatten, varest allmän flottled ej finnes, användas därtill, må, där sådant provas vara av nöden och kunna medföra väsentligt gagn för orten eller eljest lända till nytta för det allmänna, på ansökan förordnas att därstädes skall vara allmän flottled.

Vid prövning av ansökan, som nu nämnts, skall hänsyn tagas till omfattningen å ena sidan av ortens skogshantering och av gagnet för densamma av flottledens inrättande samt å andra sidan av de störningar, som genom flottleden eller flottningen däri kunna vållas andra näringar.

Om allmän flottleds inrättande genom upptagande av ny vattenled vare i tillämpliga delar lag samma.

3 §.

1 mom. Ansökan om allmän flottleds inrättande ingives till Konungens befallningshavande, och varde ärendet därefter handlagt vid syneförrättning i den ordning, som föreskrives i 10 kap. 1—31 §§.

Synemännens utlåtande skall underställas vattendomstolens prövning; dock må ej vattendomstolen ingå i bedömande av frågor rörande ersättning enligt 5 och 6 §§ i vidare mån, än som föranledes av anförda besvär eller av ändrade anordningar eller föreskrifter rörande företagets utförande.

2 mom. Erfordras för flottledens inrättande, att vattnets avrinning i större omfattning regleras eller att vattenförhållandena eljest väsentligt förändras,

eller kan befaras, att genom flottledens inrättande allmän samfärdsel, som äger rum eller framdeles må kunna ifrågakomma, skulle i avsevärd mån försvåras,

eller synes fiskerinäring av större betydelse komma att lida väsentligt förfång genom flottningen,

eller är anledning antaga, att tillgodoseendet av allmännyttigt ändamål eljest skulle till följd av flottledens inrättande förhindras,

äger Konungen förbehålla sig prövningsrätten, huruvida flottleden må komma till stånd eller särskilda villkor böra föreskrivas för dess inrättande och begagnande; dock skall besked härom lämnas vattendomstolen före det frågan slutligen avgjorts av domstolen.

3 mom. Huruom allmän flottleds upplåtande till allmänt begagnande så ock avgörandet av vissa frågor rörande dess nyttjande ankommer på Konungens befallningshavande, därom skils i lagen om flottning i allmän flottled.

4 §.

Är för allmän flottleds inrättande någon anläggning eller åtgärd nödig, som kan inverka på strand-, bro-, fiske- eller vattenverksägares eller annans rätt, såsom:

dam, kaj, väg, ledarm, bomledning, brötbildare, ränna, kanal eller andra dylika anstalter;

förvaringsplats för båtar, bommar eller annan materiel;

byggnad för flottningsarbetarnas härbärgerande under flottningstiden;

upptagningsverk, magasin, skiljeställe för flottgodsets sorterande med därför erforderliga byggnader, buntverk och dylikt;

avsättande av välplatser för virkets uppläggande innan det utföres i flottleden eller av särskilt område för utsorterat virkes sammanläggande och förvarande i avvidan på dess forslande från platsen;

strandröjning, sprängning, grävning, muddring eller andra rensningsarbeten;

ändrande eller bortrivande av befintlig byggnad;

omläggande, ändrande eller borttagande av väg, bro, färjeställe eller dylikt,

vare den, vars rätt därav beröres, pliktig att tåla skada och intrång, som därigenom vållas; och skall såväl därvid som då fråga uppstår om skydd för en-

skild rätt bestämmas, huru vid flottledens ordnande och begagnande tjänligast bör förfaras, så att ändamålet må utan oskäligh kostnad vinnas med minsta olägenhet för annan. Erfordras särskilda bestämmelser om vattentillgångens fördelning mellan flottningen och vattenverk eller eljest beträffande vattenhushållningen, bör tillses, att mellan stridiga intressen såvitt möjligt så jämkas, att ett vart kan behörigen tillgodoses utan förfång eller väsentligt omak för annat.

5 §.

För skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för allmän flottled, skall gäldas ersättning enligt bestämmelserna i 9 kap., dock att, efter ty i 6 § lagen om flottning i allmän flottled stadgas, i vissa fall frågan om sådan ersättning skall bedömas enligt de för skada i följd av flottningen i nämnda lag givna regler. Till skada eller intrång, varför ersättning skall givas, räknas ej att vatten, för vars tillgodogörande särskild anordning ej vidtagits vid tiden för flottledens inrättande, nyttjas för flottningen utan att bortledande därav sker.

Finnes skada eller intrång, som kan väntas uppstå i följd av flottningen, bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, skall, om ersättningstagare påstår det, ersättning därför bestämmas i flottledsmålet. Eljest gälle om flottningsskada vad i lagen om flottning i allmän flottled därom stadgas.

Om vissa förhållanden med avseende å vattendrag, där kungsådra finnes, skils i 1 kap. 6 och följande §§. Där den vattenmängd, som för varje tidsmoment må i dylikt vattendrag utan ersättning tagas i anspråk för flottningen, skulle befinnas otillräcklig för ändamålet eller när skäl därtill eljest äro, äge vattendomstolen föreskriva, att flottningen skall begränsas till viss tid av dygnet eller veckan med rätt för de flottande att därunder utnyttja allt det vatten, som skolat tillkomma flottningen under hela dygnet eller veckan.

6 §.

Där till anläggning, som i 4 § sägs, tarvas utmål av någon betydenhet, som kan förväntas bliva av stadigvarande behov för flottleden, må förordnas, att för flottleden skall lösas erforderligt område mot ersättning, som i 9 kap. sägs.

7 §.

Har någon i vatten, där allmän flottled skall inrättas, bekostat byggnader eller andra arbeten till befrämjande av flottning, vare han pliktig att till allmänna flottleden avstå vad därav provas nödigt eller nyttigt för densamma, och njute han i samma ordning, som för anläggare är stadgat, ersättning därför av de flottande med belopp, som i beslutet angående flottledens inrättande bestämmes efter det skick, vari arbetena då befinnas. Om fastighetsägares och annans skyldighet att fortfarande tåla skada och intrång av anläggningar, som nu nämts, vare lag som i 4 § sägs.

8 §.

Vad i 2 kap. 8 §, 11 § första stycket, 12, 13 och 18 §§ finnes stadgat i fråga om byggande i vatten skall äga motsvarande tillämpning med avseende å arbete för inrättande av allmän flottled.

9 §.

Finnes i vatten, där allmän flottled skall inrättas, fiske av någon betydelse, och kan skäligen befaras, att genom anläggningar eller åtgärder för flottleden eller i följd av flottningen avsevärt men tillskyndas fisket, må de flottande förpliktas att för anordnande och uppehållande av fiskodlingsanstalt eller för vidtagande av andra åtgärder till fiskets bevarande i vattenområdet erlagga en årlig avgift, motsvarande högst fem öre för varje kubikmeter flottgods.

Huru avgift, som nu nämnts, skall indrivas och för ändamålet användas, därom förordnar Konungen.

10 §.

Utförandet av de för allmän flottleds inrättande erforderliga anläggningar och åtgärder varde överlämnat åt den, som sökt flottledens inrättande, såvitt han ej finnes olämplig därtill, eller, där jämväl annan anmält sig till arbetets övertagande, åt den, som prövas kunna säkrast och snabbast utföra detsamma; vill kronan utföra arbetet, äge företrädesrätt därtill. Antages annan än sökanden, varde honom ålagt att genast gottgöra sökanden de anläggningskostnader denne förskjutit.

Erfordras för inrättande av allmän flottled, att vattenverk eller annan byggnad utrives eller ändras, besörje därom den, vilken enligt vad nyss sagts antagits till anläggare. Skall byggnaden ändras, och vill ägaren själv utföra arbetet, gälle därom vad i 2 kap. 19 § finnes för motsvarande fall stadgat.

Har i beslut om allmän flottleds inrättande föreskrivits, att förut i flottleden utförda byggnader och arbeten skola enligt 7 § avstås till flottleden, vare anläggaren skyldig att under byggnadstiden underhålla vad sålunda skall övertagas.

11 §.

För anläggningskostnaden njute anläggaren i den ordning, som stadgas i lagen om flottning i allmän flottled, ersättning av de flottande med belopp, som, sedan flottleden blivit besiktigad och godkänd, jämlikt 11 kap. 66 § andra stycket fastställas med hänsyn till det skick, vari byggnader och arbeten befinnas vid tiden för godkännandet.

Till anläggningskostnad hänföres ej blott kostnaden för utförande av arbeten, som i 10 § sagts, utan även all annan utgift för företagets genomförande såsom ersättning enligt 5 och 6 §§, i den mån den blivit till ersättningstagare utbetalad före flottledsarbetets fullbordande; nödiga utgifter för förberedande undersökningar angående företaget; kostnaden för ärendets behandling vid synförrättning samt hos vattendomstolen och Konungens befallningshavande; kostnaden för tillsyn å arbetet under byggnadstiden jämte annat dylikt samt ränta å förlagskapitalet för tiden till flottledens godkännande.

Har ersättning enligt 5 eller 6 § icke av anläggaren guldits före arbetets fullbordande, äger ersättningstagaren för beloppets utfående hålla sig till flottningssammanslutningen.

12 §.

Finnes under företagets utförande, att visst arbete, som i beslutet föreskrivits, kan anses obehövt, eller erfordras i övrigt jämkning av den för företagets utförande fastställda planen, äge vattendomstolen på ansökan av anläggaren föreskriva sådana ändrade anordningar, som av förhållandena påkallas. Utan vattendomstolens tillstånd må sådan avvikelse från den fastställda planen göras, som icke berör allmän eller enskild rätt.

13 §.

Visar sig under fortgången av den för företagets fullbordande bestämda tiden, att anläggaren icke kan eller vill fullborda företaget före tidens utgång, må på särskild talan vattendomstolen förklara anläggaren förlustig rätten till arbetets vidare utförande.

Har arbetet icke inom den bestämda tiden behörigen slutförts, vare anläggaren förlustig rätten till dess vidare utförande. Dock må, om giltigt skäl för dröjsmål visas eller hänsynen till allmänt väl sådant kräver, vattendomstolen på därom före tidens utgång gjord ansökan bevilja anstånd med arbetets fullbordande på viss tid, icke utan särskilda skäl överstigande två år. Anläggaren äge ock utan vattendomstolens tillstånd verkställa av besiktningsman jämlikt 13 kap. 2 § föreskriven rättelse inom tid, som av denne förelagts eller av vattenrättsdomaren blivit enligt 13 kap. 5 § bestämd.

14 §.

Har anläggaren av sagt sig arbetet eller förverkat rätten till dess utförande, låte vattenrättsdomaren utfärda kungörelse i en eller flera tidningar inom orten med anmodan till dem, som vilja övertaga arbetet, att inom viss tid anmäla sig hos honom; och äge vattendomstolen överlämna arbetets slutförande åt annan anläggare, med utsättande av sådan ny tid härför, som av förhållandena påkallas. Den, som i ty fall frånträder arbetet, njute i avseende å förskjuten anläggningskostnad fortfarande anläggares rätt.

Kan ny anläggare ej erhållas, förklare vattendomstolen beslutet om flottledens inrättande hava förfallit.

15 §.

Närmare föreskrifter i fråga om allmän flottleds nyttjande och om flottningssammanslutning mellan dem, som flotta i sådan led, meddelas i lagen om flottning i allmän flottled.

16 §.

Laga kraft ägande beslut om inrättande av allmän flottled vare med de inskränkningar, som följa av stadgandena i detta kap. och i 2 kap. 11 § andra

stycket, gällande mot envar såväl vad angår rätten att utföra och för framtiden bibehålla anläggningar, som i beslutet må hava föreskrivits, som ock beträffande ersättning och annat, varom beslutet må innehålla bestämmelser.

17 §.

Finnes under flottningens fortgång, att de till skydd mot skada och intrång vidtagna anordningar eller rörande hushållningen med vattnet eller annat meddelade föreskrifter äro för sitt ändamål otillräckliga eller mindre tjänliga, eller visar sig behov av nya anordningar eller föreskrifter till förekommande av skada eller intrång, må, utan hinder av vad i 16 § stadgats, medelst stämning till vattendomstolen talan föras mot flottningsföreningen om skyldighet för de flottande att vidtaga sådana anordningar eller underkasta sig sådana föreskrifter, som, utan att flottningen därav oskäligt betungas, må påkallas av anmärkta förhållanden.

18 §.

Menar någon, som byggt eller ärnar bygga i vatten, där allmän flottled finnes, att särskild anläggning eller åtgärd till skydd mot skada eller intrång å byggnaden i följd av flottningen bör bekostas av de flottande, äge medelst stämning å flottningsföreningen påkalla vattendomstolens bestämmelse om erforderliga skyddsanordningar. Om påföljd av underlåtenhet att väcka talan, som nu sagts, skils i 7 § lagen om flottning i allmän flottled.

19 §.

Vid prövning av talan, som i 17 och 18 §§ omförmäles, skola bestämmelserna i 4—8 §§ i tillämpliga delar gälla.

20 §.

Vill flottningsförening eller ock annan vidtaga anläggning eller åtgärd för befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och äro sannolika skäl, att allmän eller enskild rätt därav förnärmas, eller har, där annan än flottningsförening eljest vill utföra arbete för flottleden, föreningen ej därtill samtyckt, skall före arbetets påbörjande inhämtas vattendomstolens besked, huruvida och under vilka villkor arbetet må göras. Beträffande anläggning eller åtgärd, för vars utförande ej erfordras vattendomstolens prövning, må ändock till beredande av trygghet för framtiden sådan prövning kunna påkallas.

Har anläggning eller åtgärd verkstälts utan föregången prövning, vare flottningsförening obetaget att sedermera söka domstolens godkännande därav.

Har efter den 1 januari 1920 anläggning eller åtgärd för allmän flottled vidtagits utan föregången prövning, vare flottningsföreningen bevisningsskyldig i avseende å de före arbetets utförande rådande förhållandena i vattnet.

21 §.

Vill någon påkalla vattendomstolens prövning av fråga, som i 20 § sägs, eller önskar någon att för flottningens underlättande nya eller ändrade föreskrifter

meddelas rörande hushållningen med vatten eller annat, göre ansökan därom hos vattendomstolen, och varde ärendet prövat i den ordning, som i 11 kap. stadgas för ansökningsmål; dock att om för frågans prövning erfordras undersökning av längre sträcka av flottleden, vattenrättsdomaren äger förordna, att ärendet skall behandlas i den ordning, som i 3 § 1 mom. föreskrives för mål rörande inrättande av allmän flottled.

I samma ordning, som nu sagts, skola ock handläggas frågor om ändrade bestämmelser rörande skyldigheten att avbarka virke, så ock om åläggande för de flottande att betala fiskeavgift, som i 9 § sägs.

22 §.

Beträffande mål, som omförmäles i 21 §, skall vad i 3 § 2 mom. och följande §§ här ovan föreskrives med avseende å mål rörande inrättande av allmän flottled i tillämpliga delar gälla; dock att, där annan än flottningsföreningen är sökande, till anläggare skall antagas föreningen, om denna så äskar, och må, där företaget fått förfalla, gottgörelse för förskjuten kostnad åtnjutas, i den mån utfört arbete finnes vara till nytta för flottningen.

Huru mål, som nyss sagts, må kunna avgöras med begränsad rättsverkan, därom skils i 11 kap. 61 § andra stycket.

23 §.

Har genom beslut enligt denna lag ersättning för skada eller intrång blivit bestämd att utgå medelst årlig avgift till visst belopp, vare den omständigheten att beslutet härom vunnit laga kraft icke hinder för vattendomstolen att i sammanhang med beslut om nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden meddela sådana ändrade bestämmelser rörande ersättningen och sättet för dess utgående, vilka må föranledas av de ändrade förhållandena.

Vad nu stadgats äge motsvarande tillämpning med avseende å skadeersättning, som blivit bestämd enligt lagen om flottning i allmän flottled.

24 §.

Byggnader och anläggningar, vilka utförts eller från annan övertagits för allmän flottleds inrättande, utvidgande eller förbättrande, så ock fast eller lös egendom, som eljest för flottleden eller flottningens ombesörjande förvärfvas att av de flottande gäldas, vare flottledens tillhörighet och förty att anse som allmän egendom. Om förvaltning av egendom, som nu nämnts, stadgas i lagen om flottning i allmän flottled.

Ej må allmän flottled tillhörig egendom tagas i mät för annan gäld än sådan, varför den lagligen må särskilt häfta.

25 §.

Finnes beträffande hushållningen med vattnet i allmän flottled vattenmärke utsatt till efterrättelse vid flottningens bedrivande, gälle vad i 2 kap. 27 § finnes

för där avsedda fall stadgat. Är för dammluckas öppnande viss tid i laga ordning bestämd eller eljest särskild föreskrift om vattnets framläppande given, lände det till efterrättelse.

Har ej vattenmärke utsatts, och hava ej heller eljest meddelats bestämmelser, som nyss sagts, skall hushållningen med vattnet ske på sådant sätt, att flottningen må kunna ändamålsenligt skötas med minsta olägenhet för den, vars rätt är i fråga.

26 §.

Rensning, som med hänsyn till flottningens behöriga ombesörjande är av nöden för bibehållande av vattnets djup eller läge i allmän flottled, äge flottningssällskapet verkställa utan vattendomstolens prövning; dock skall markens ägare förut därom tillsägas. Vill föreningen hos vattendomstolen påkalla prövning av arbetets laglighet, gälle om sådan prövning vad här ovan stadgats angående allmän flottleds utvidgande och förbättrande. Har prövning, som nu sagts, icke ägt rum, skall i fråga om rensning stadgandet i 20 § tredje stycket äga motsvarande tillämpning.

Jord eller annat, som vid rensningen upptages, må, om ej avsevärda olägenheter vållas därav, uppläggas på närmaste strand eller föras till lämpligt ställe i närheten; dock skall markens ägare genast därom underrättas. Lider han men av upplaget, njute ersättning därför, efter ty i lagen om flottning i allmän flottled stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada.

27 §.

Allmän flottled må på ansökan avlysas av vattendomstolen, där sådana omständigheter yppas, att flottningen kan anses vara alldeles nedlagd.

Uppstår eljest fråga om avlysning av allmän flottled, ankomme ärendet på Konungens prövning, efter ty för dylika frågor särskilt är stadgat.

Huruledes vid flottleds avlysning skall förfaras med flottledens egendom, därom stadgas i lagen om flottning i allmän flottled.

28 §.

Varder allmän flottled avlyst eller har vattendomstol jämlikt 14 § förklarat beslut om flottleds inrättande förfallet, må den, som av bibehållandet av anläggning för flottleden kan lida men, av vattendomstolen på ansökan tillåtas bortskafla densamma.

9 KAP.

Om ersättning.

Om ersättningsskyldighet i allmänhet.

1 §.

Där jämlikt denna lag rätt medgives någon att tillösa sig samfällt strömfall med eller utan utmål eller att eljest lösa eller taga i anspråk annan tillhörigt område eller att tillgodogöra sig vattenmängd eller vattenkraft, som tillhör annan, eller att vidtaga åtgärd, varigenom eljest annans egendom lider skada eller intrång, varde, såvitt ej i 1 eller 6 kap. annorledes stadgas, honom ålagt att efter ty nedan sägs gälda ersättning för egendom, som avstås, eller för förlust, skada eller intrång, som förorsakas.

12 §.

Skall till följd av företag eller åtgärd enligt denna lag egendom lösas eller ersättning givas för skada eller intrång därå och har, efter det kungörelse om företaget eller åtgärden blivit offentliggjord eller underrättelse eljest meddelats ägaren på sätt i 10 och 11 kap. för varje särskilt fall stadgas, kostnad nedlagts å egendomen, må vid ersättningens bestämmande den kostnad tagas i beräkning allenast, såvitt den prövas hava varit nödig eller nyttig samt icke blivit gjord i nppenbar avsikt att höja ersättningen.

47 §.

Ersättning i penningar varde bestämd att utgå på en gång; dock må skadeersättning till följd av företag enligt 6 kap. fastställas att utgå i årlig avgift, när skälig anledning därtill förekommer. Kan i mål rörande allmän flottled skada eller intrång ej på förhand med säkerhet uppskattas eller synes den ej komma att årligen uppstå, må den skadelidande hänvisas att göra sin talan gällande i den ordning, som i lagen om flottning i allmän flottled föreskrives med avseende å flottningsskada, dock att, där så ske kan, grunderna för ersättningens beräknande böra angivas.

54 §.

Ersättning för fast egendom, som skall lösas, samt, om endast en del av en fastighet löses, ersättning för skada och intrång å den återstående delen så ock ersättning för förlust av eller intrång i sådan särskild rätt till egendomen, varom i 52 § förmåles, gäldas medelst ersättningsbeloppets nedsättande hos Konungens befallningshavande i det län, där egendomen är belägen. I fråga om ersättning, som bestämts jämlikt 9 §, vare lag samma.

Ersättning för vattenkraft samt för skada och intrång å fast egendom i andra fall än i första stycket avses skall, där ersättningen bestämts att utgå på en gång, jämväl nedsättas hos Konungens befallningshavande, såframt jämlikt stadgandena i 59 eller 60 § uppsägning skall ske eller den fastighet, till vilken vattenkraften hör eller som skadas, är besvärad av inteckning för fordran eller kan jämlikt 11 kap. 2 § jordabalken i ägarens hand häfta för ogulden köpeskillning; och varde i fall, som nu sagts, jämväl ersättning, som må hava bestämts till innehavare av särskild rätt till fastigheten, nedsatt. Skall ej uppsägning ske, och prövas förlusten av vattenkraft eller skadan eller intrånget vara väsentligen utan betydelse för fordringsägarens säkerhet, erfordras dock ej nedsättning.

I samband därmed att ersättning enligt denna lag bestämmes, skall givas till känna, om och i vilken mån nedsättning efter ty ovan sagts skall ske.

55 §.

Har mellan ägare, innehavare av nyttjanderätt eller andra tvist yppats om bättre rätt till vad såsom ersättning skall utgå, eller skall för egendom, som innehaves såsom fideikommiss, gäldas ersättning, bestämd att utgå på en gång, varde ersättningen nedsatt hos Konungens befallningshavande, ändå att enligt föreskrifterna i 54 § nedsättning ej erfordras; och stånde sedan i avvidan på tvistens slutliga avgörande eller Konungens föreskrift angående fideikommissmedlen ersättningsbeloppet i kvarstad, där ej enligt 69 § utdelning bör äga rum.

59 §.

Har föreskrift meddelats, att boningshus, kvarn, såg eller annan byggnad, som användes till handels-, hantverks- eller fabriksrörelse eller annan yrkesutövning, skall till följd av skada därå genom företag enligt denna lag i dess helhet ersättas eller ock flyttas till annan plats, skall vad i 58 § stadgas för det fall, att fast egendom skall lösas, äga motsvarande tillämpning. Lag samma vare, där strömfallsägare skall avstå vattenkraft, som är av honom tillgodogjord, samt ersättningen därför skall utgå på en gång.

66 §.

Skall i andra fall än i 58—60 §§ sägs ersättning, bestämd att utgå på en gång, gäldas för skada, förlust eller intrång, som tillskyndas någon genom företag eller åtgärd enligt denna lag; då må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd eljest till förfång för annan vidtagas, innan föreskriven ersättning guldits. Varder ej sådan ersättning gulden inom tid, som genom avtal eller eljest i laga ordning blivit bestämd, eller, om sådan bestämmelse saknas, inom fem år efter det ersättningens belopp blivit fastställt genom utslag, som vunnit laga kraft, vare den då väckta frågan förfallen, i vad sådan ersättningstagares rätt angår.

Vad i 65 § finnes stadgat i fråga om ersättning för nödig eller nyttig kostnad å egendom, som skall lösas, äge motsvarande tillämpning, där dylik kostnad göres å egendom, som skadas eller lider intrång.

73 §.

Förmenar innehavare av fordran, varför fast egendom på grund av inteckning eller jämlikt 11 kap. 2 § jordabalken häftar, att ersättning för denna eller för därifrån förlorad vattenkraft eller för skada och intrång å egendomen blivit för lågt beräknad, vare han, i den mån ersättningens belopp till följd av överenskomelse därom mellan ersättningsgivaren och egendomens ägare eller av annan anledning ej blivit prövat av domstol eller vid syneförrättning, berättigad att, där ej full betalning för hans fordran lämnas honom, äska att ersättningen, såvitt på hans eller annan sådan fordringsägares rätt inverkar, varder av vattendomstolen bestämd. Talan härom skall anhängiggöras sist inom sex månader efter det fördelning av ersättningen vunnit laga kraft eller, där ersättningen bestämts att utgå i kraft, efter den för kraftöverföringens början bestämda tid; försittes tid, som nu sagts, vare rätt till talan förlorad.

10 KAP.

Om syneförrättning.

Om syneförrättning rörande företag enligt 6 kap.

1 §.

Till handläggande av syneförrättning rörande inrättande av allmän flottled skall förordnas i vattenbyggnad kunnig och i flottning förfaren person, vilken på grund av ådagalagda kunskaper och praktisk erfarenhet i hithörande ämnen av Konungen förklarats behörig att hålla dylik förrättning.

2 §.

Förordnande, som i 1 § sägs, skall efter ansökan, varom i 6 kap. 3 § 1 mom. förmäles, meddelas av Konungens befallningshavande.

I ansökningen skola angivas det vattenområde, som med ansökningen avses, samt den eller de församlingar, där flottleden är avsedd att framgå, ävensom, såvitt möjligt, de bebyggda strömfall och med fast fiskebyggnad försedda fisken, vilka företaget må angå, samt beträffande sådan egendom ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist, så ock huruvida annan allmän flottled, allmän farled, vattenavlednings-, invallnings- eller vattenregleringsföretag, järnväg, allmän väg eller allmän bro beröres av den ifrågasatta flottleden.

Innan förordnande meddelas, äge Konungens befallningshavande, där förhållandena påkalla sådant, fordra att sökanden ställer säkerhet för förrättningskostnaden.

Underrättelse om förordnande av förrättningsman skall genast tillställas vattenrättsdomaren.

3 §.

Förrättningsmannen skall vid syneförrättningen biträdas av två av Konungens befallningshavande utsedda, om ortens förhållanden kunniga gode män, av vilka den ene bör vara förfaren i skogsbruk och flottning och den andre i jordbruk.

Förekommer vid syneförrättning fråga, för vars bedömande tarvas särskilda fackkunskaper, äge synemännen hos Konungens befallningshavande begära förordnande för ojävig, i sådant ämne sakkunnig person att biträda synemännen.

4 §.

Konungens befallningshavande låte om ansökningen underrätta vederbörande fiskeritjänsteman; och åligger det denne att under förrättningen avgiva yttrande, huruvida fiskerinäring kan genom företaget lida förfång och vilka särskilda åtgärder kunna erfordras till skydd för fisket.

Tillika förordne Konungens befallningshavande skogstjänsteman att vid förrättningen bevaka det allmännas intresse av skogshushållningen samt tillvarataga statsskogarnas bästa, så ock att förebringa erforderlig utredning angående virkestillgången inom flottledsområdet eller skilda delar därav.

Om förordnande av annat allmänt ombud, när anledning därtill förekommer, besörje Konungens befallningshavande själv eller medelst underrättelse om ansökningen till myndighet, under vars förvaltning viss egendom lyder eller som eljest äger utföra viss talan.

Där förhållandena påkalla sådant, förordne Konungens befallningshavande en allmänt betrodd, om ortens jordbruksförhållanden kunnig man att såsom ortsombud närvara vid förrättningen för att meddela de upplysningar och göra de framställningar, som må finnas erforderliga för tillvaratagande av den jordbrukande ortsbefolkningens gemensamma intressen. Där så finnes lämpligt, må olika personer förordnas till ortsombud för skilda delar av vattenområdet.

5 §.

Syneförrättning skall hållas å tjänlig årstid och påbörjas snarast möjligt efter det förordnande meddelats förrättningsmannen samt bör, såvitt ske kan, utan uppskov fortsättas och avslutas.

Under förrättningen skola å lämpliga platser hållas sammanträden, minst ett inom varje församling, där flottleden skall framgå; och äga strand-, bro-, fiske-, strömfalls- och skogsägare samt andra, som anse frågan kunna inverka å deras rätt, vid sådant sammanträde eller i samband därmed företagen synegång framställa de yrkanden, vartill de finna fog.

6 §.

Om tid och ställe för sammanträde, som i 5 § sägs, så ock för synegång, som i samband därmed företages, förordne förrättningsmannen efter samråd med övriga synemän och sökanden, samt meddele sakägare och andra besked därom medelst kungörelse, som av förrättningsmannen varder minst tre veckor före den

för sammanträdet utsätta tiden avsånd till vederbörande pastorsämbete för uppläsande, så snart ske kan, i kyrkan för församling, där sammanträdet skall hållas, så ock minst fjorton dagar förut införd i en eller, där förhållandena påkalla det, två eller flera av ortens tidningar. Om tid och plats för första sammanträdet under förrättningen varde därjämte underrättelse i god tid tillställd allmänt ombud och ortsombud.

Finnas, då kungörelse skall utfärdas, flera sammanträden lämpligen böra hållas i följd efter varandra inom loppet av en vecka, och kan på grund härav tiden för samtliga sammanträden icke bestämt angivas, må desamma ändock utlysas; därvid för varje sammanträde och i samband därmed företagen syngång tiden skall angivas så nära som möjligt med uppgift tillika på någon i orten boende pålitlig person, minst en inom varje församling, hos vilken närmare besked om tiden för sammanträde och syngång inom församlingen framdeles skall tillhandahållas; och åligger det förrättningsmannen att om sammanträde och syngång, som nu sagts, underrätta sådan person senast klockan 6 på aftonen dagen före sammanträdet.

Har sammanträde icke så kungjorts, som ovan sagts, må ändock sammanträdet hållas med tillstädeskomna personer, men vare förrättningsmannen skyldig utsätta och kungöra nytt sammanträde för hörande av övriga, som äga yttra sig i ärendet.

7 §.

Skulle på vederbörligen kungjort sammanträde avsedd utredning icke medhinnas, bör, innan sammanträdet avslutas, besked meddelas om tid och ställe för det nya sammanträde, som sålunda kan bliva av nöden; och vare i sådant fall särskild kungörelse icke erforderlig.

8 §.

Förrättningsmannen åligger att minst fjorton dagar före första sammanträdet under förrättningen i betalt öppet brev eller brevkort å posten avlämna underrättelse om tid och ställe för sagda sammanträde till envar i ansökningen uppgiven eller eljest för honom känd ägare och nyttjanderättshavare av bebyggt strömfall eller med fast fiskebyggnad försedd fiskelägenhet, som företaget angår. Underrättelsen skall adresseras till den fastighet, varom fråga är, såvida ej säker kunskap vinnes om annan adress inom landet för mottagaren. Är egendomen samfällad för helt skifteslag eller eljest för flera fastigheter, erfordras ej underrättelse till de särskilda delägarna i den samfällda egendomen. Finnes för denna känd styrelse, varde styrelsen på nämnda sätt underrättad.

I samma ordning, som nu sagts, skall ock underrättelse tillsändas styrelse eller känd förvaltning för sådana i 2 § omnämnda företag, varom sökanden lämnat uppgift eller förrättningsmannen eljest må äga kännedom.

Varder sakägare, som ovan nämnts, för förrättningsmannen känd först efter underrättelsernas utsändande, skall förrättningsmannen ofördröjligen på förutnämnda sätt lämna honom underrättelse om förrättningen eller om visst sammanträde. Befinnes underrättelse, som blivit å posten avlämnad, hava försetts med oriktig adress och vinnes upplysning om mottagarens rätta adress, eller finnes sakägare, till vilken underrättelse efter ty ovan sägs bort sändas, hava förbi-

gåtts, vare lag samma. Ej må dock förrättningens företagande och avslutande uppehållas av anledning, som nu sagts.

Över avsända underrättelser skall förrättningsmannen upprätta förteckning med angivande av avsändningsdagen. Förteckningen, som skall av förrättningsmannen underskrivas och biläggas förrättningshandlingarna, utgöra, där ej av eljest föreliggande omständigheter annat förhållande framgår, bevis att den angivna dagen underrättelser avsänts under de i förteckningen upptagna adresser. †

9 §.

Förrättningsman åtnjute det skydd och vare underkastad det ansvar, som i lag stadgas beträffande tjänsteman.

10 §.

Kommer ej förrättningsman tillstådes å den för sammanträde utsatta tid, och infinner han sig ej heller inom tre timmar därefter; då må de, som tillstådeskommit, åtskiljas. Utebliver god man, kalle förrättningsmannen genast i hans ställe annan god man, förfaren i skogsbruk och flottning eller i jordbruk, allt efter den särskilda sakkunskap den uteblivne ägt.

Syneman, som utan skälig orsak utebliver från sammanträde, ersätte all skada och olägenhet, som därav uppstår; förrättningsman ansvare därjämte såsom för tjänstefel.

Sökandens, annan sakägares, allmänt ombuds eller ortsombuds uteblivande från sammanträde må ej hindra förrättningens fortgång.

11 §.

Vill sökanden återkalla ansökningen i dess helhet eller beträffande viss del av vattenområdet, göra det skriftligen hos förrättningsmannen, innan förrättningen avslutas. Har återkallelse skett, låte förrättningsmannen, där ej annan inträder som sökande, tillsvidare inställa förrättningen eller den del därav, som av återkallelsen beröres, samt anmäla förhållandet hos Konungens befallningshavande, som, där ej kronan var sökande, har att inhämta besked, huruvida kronan vill fullfölja ansökningen. Varder ej ansökningen inom två månader fullföljd av kronan eller annan, vare frågan förfallen; och åligge förrättningsmannen att härom skyndsamt underrätta vattenrättsdomaren. Fullföljes ansökningen, njute den, som gjort återkallelsen, gottgörelse för förskjuten förrättningskostnad på sätt om annan anläggningskostnads återgåldande är stadgat.

Äro sökandena flera och sker återkallelse av någon eller några av dem, vare den eller de återstående fortfarande att anse såsom sökande.

12 §.

Mot syneman och sakkunnigt biträde enligt 3 § gälle dessa jäv: om han själv eller någon, med vilken han är i den skyldskap eller det svägerlag, som enligt lag utgör jäv mot domare, eller någon, i vars enskilda tjänst han är anställd,

är sökande till förrättningen eller av företaget kan vänta synnerlig nytta eller genom anläggning eller åtgärd för detsamma kan vänta skada eller intrång eller vill vid förrättningen kräva skyddsåtgärd eller ersättning för flottningsskada; om han är vederdeloman eller uppenbar ovän till sakägare, som nu sagts; eller om han såsom domare deltagit i åtgärd eller beslut, som rör saken. Söker någon, sedan ärendet anhängiggjorts, sak med syneman eller sakkunnigt biträde eller tillfogar honom något med ord eller gärning i uppsåt att därmed göra honom jävig, det skall ej räknas för jäv.

Hänför sig jäv allenast till fråga om viss anläggning eller åtgärd eller till fråga om ersättning för skada eller intrång å viss egendom, och är avgörandet av sådan fråga icke av väsentlig betydelse för företaget i dess helhet, vare syneman eller sakkunnigt biträde, mot vilken jävet förekommer, därav icke hindrad att delta i förrättningen i övrigt.

13 §.

Menar sakägare, att syneman eller sakkunnigt biträde är jävig, anmäl jävet vid det sammanträde, där han först är vid förrättningen tillstådes, eller, om jävet hänför sig till viss fråga, som i 12 § andra stycket sägs, vid tillfälle då sådan fråga först förekommer till behandling.

Ej må fråga om jäv senare väckas, utan så är att den omständighet, varå jävet grundas, först efteråt tillkommit eller blivit sakägaren kunnig. I dylikt fall skall jävet för att vinna beaktande framställas å det därefter infallande sammanträde, där sakägaren först är närvarande.

14 §.

Över jävsinvändning äge synemännen gemensamt besluta; finna de jävet lagligen grundat, åligge förrättningsmannen att, om han är jävig eller om sakkunnigt biträde eller god man är av jäv hindrad att vidare delta i förrättningen, anmäla det hos Konungens befallningshavande, som förordnar annan i den jävades ställe.

Är jäv mot sakkunnigt biträde eller mot god man av beskaffenhet, som i 12 § andra stycket omförmäles, äge förrättningsmannen, under iakttagande av vad i 10 § första stycket för där avsett fall stadgats, i den jävades ställe kalla annan att i den utsträckning jävsanledningen påkallar delta i förrättningen.

Beslut, varigenom jävsinvändning varder gillad, skall ej medföra någon verkan till rubbning eller upphävande av åtgärd eller beslut, som tillkommit innan invändningen gjordes.

Ogillas jävsinvändning, må däröver anförda besvär ej utgöra hinder för förrättningens fortgång.

15 §.

Synemännen må ej inlåta sig i prövning, huruvida vattenverk eller annan anläggning, om vars ändring eller utrivning fråga väckes, lagligen tillkommit eller är av laga beskaffenhet. Tvist härom föranlede ej uppehåll i förrättningen.

16 §.

Vid syneförrättningen böra synemännen, efter undersökning om vattenområdets lämplighet för flottning, om strändernas odlingsgrad och om beskaffenheten av befintliga vattenverk, fisken, broar och andra inrättningar, tillse å ena sidan huruvida med hänsyn till påräknad virkestillgång och övriga omständigheter vattenområdets upplåtande till allmän flottled är av nöden och kan medföra väsentligt gagn för orten eller eljest lända till nytta för det allmänna, samt å andra sidan huruvida genom sådant upplåtande väsentlig olägenhet kan uppstå, så ock huru ändamålet må utan oskäligh kostnad vinnas med minsta olägenhet för strandägare eller annan, vars rätt är i fråga.

17 §.

I fråga om sättet och villkoren för flottledens ordnande och begagnande åligger det synemännen att förebringa nödig utredning och därvid särskilt tillse:

1. huruvida den föreslagna leden lämpligen bör bilda en självständig flottled eller ingå som del i annan, förut befintlig allmän flottled, så ock vilken utsträckning uppåt och nedåt lämpligen bör givas åt densamma för tillgodoseende av ledens ändamål;

2. vilka föreskrifter böra, där flottningen kan inverka störande på vattenområdets nyttjande såsom farled, givas för fredande därav, såsom att farled och flottled å vissa ställen skiljas genom bommar, att flottningen någonstades inskränkes till viss tid av dygnet, att virket i farleden insläppes med vissa försiktighetsmått eller, där så anses oundgängligen nödigt, framföres i ringbom eller sammanlagt i flottar eller att, där bomledning tvärs över farleden anses behöfelig, särskild vakthållning eller andra lämpliga åtgärder för ledningens skyndsamma öppnande anordnas;

3. vilka åtgärder eller föreskrifter kunna anses nödiga till fredande av allmän färjtrafik så ock till betryggande för strandägare och närboende av nödig samfärdsel stränderna mellan och längs efter dem, även där allmän farled ej finnes;

4. huruvida med hänsyn till befarad skada eller olägenhet för fiske eller stränder erfordras, att flottningen i hela flottleden eller någon del därav inskränkes till viss tid av året, samt huruvida för vidtagande av åtgärder till fiskets bevarande särskild avgift bör åläggas de flottande;

5. huruvida med hänsyn till vattenområdets beskaffenhet, där förekommande fiske och andra på frågan inverkan förhållanden föreskrift bör meddelas om skyldighet för de flottande att låta avbarka virke, innan det i flottleden utlägges;

6. vilka byggnader, åtgärder eller föreskrifter i övrigt kunna anses nödiga för att emot skada och intrång skydda stränder, broar, färjor, vatten- och fiskeverk eller annan egendom;

7. vilka särskilda bestämmelser erfordras i fråga om vattentillgångens fördelning emellan flottningen och vattenverk ävensom i övrigt angående vattenhöjdens reglering efter visst märke eller annorledes och om uppdämt vattens framsläppande;

8. varest och huru för flottledens ändamålsenliga ordnande eller för flottningens underlättande strandröjning eller strömrrensning eller annan åtgärd till

strömbäddens reglerande må verkställas eller vilka anläggningar eller åtgärder i övrigt böra för ändamålet utföras;

9. huruvida tillhandahållande av särskilda byggnader för flottningsarbetarnas härbärgerande under flottningstiden finnes vara av nöden samt i sådant fall varest sådana byggnader lämpligen böra uppföras och huru desamma med hänsyn till yrkets behov och ortens förhållanden skäligen böra anordnas;

10. huruvida och varest vältplatser böra anordnas eller skiljeställe för flottgodsets utsorterande bör anläggas och huru därför erforderliga anstalter böra inrättas, ävensom huruvida särskilt område bör avsättas för utsorterat virkes sammanläggande och förvarande i avbidan på dess forslande från platsen;

11. till huru stort belopp kostnaden för varje särskilt arbete bör beräknas;

12. huruvida förut verkställda flottledsbyggnader eller andra för flottningsbedrivande avsedda arbeten äro för flottleden nödiga eller nyttiga och i ty fall med vilket belopp de böra jämlikt 6 kap. 7 § ersättas;

13. huruvida och i vad mån skada eller intrång å annans egendom orsakas genom anläggningar eller åtgärder för flottleden;

14. huruvida till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifterna leden bör indelas i flottledsdistrikt samt i sådant fall huru indelningen bör göras, med iakttagande därav att åt distrikten icke gives ringare utsträckning än behovet oundgängligen kräver samt att kostnaden för anläggning till gagn för flera flottledsdistrikt varder i mån av båtnaden fördelad på samtliga dessa distrikt;

15. huru stor myckenhet flottgoods kan inom varje flottledsdistrikt årligen påräknas;

16. huruvida till rättvis fördelning av utflottnings-, inventarie- och förvaltningsutgifter flottleden bör indelas i utflottningsdistrikt samt i sådant fall huru denna indelning bör göras;

17. huruvida med hänsyn till vattendrags och flottledsbyggnaders beskaffenhet visst högsta mått bör fastställas för virke, som må i flottleden framföras;

18. huruvida det i allmänna flottningen ingående flottgodset skall framföras gemensamt eller allmän bestämmelse bör meddelas om flottning utan sammanblandning av skilda ägares flottgoods;

19. inom vilken tid företaget skall vara slutfört.

18 §.

Skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för allmän flottled, skola synemännen uppskatta, ändå att yrkande därom ej göres. Om ersättning för utmål, som i 6 kap. 6 § sägs, vare lag samma.

Äskar någon, som kan vänta skada eller intrång i följd av flottningen, att ersättning därför, efter ty i 6 kap. 5 § andra stycket sägs, bestämmes i flottledsmålet, åligge synemännen att verkställa uppskattning jämväl av sådan ersättning, där skadan eller intrånget anses kunna beräknas på förhand.

Vill sakägare fordra ersättning eller påyrka särskilda anordningar eller föreskrifter till förebyggande eller minskande av skada eller intrång, bör yrkandet framställas sist vid sammanträdet för den sträcka av flottleden, där skada eller intrång är att förvänta eller avsedda anordningar böra vidtagas.

19 §.

Vid syneförrättningen böra synemännen jämväl utreda:

1. efter vilka allmänna grunder särskilda slag av flottgods böra jämlikt 29 § lagen om flottning i allmän flottled med varandra jämföras vid kostnaders fördelning;

2. inom vilken tid och mot vilken ränta jämlikt 30 § i nämnda lag anläggningskostnaderna böra med hänsyn till den inom varje flottledsdistrikt beräknade virkestillgången återgäldas till anläggare eller annan, som njuter anläggares rätt, och huru med ledning av nämnda omständigheter taxa för flottledsavgifter bör uppgöras.

20 §.

Skall ersättning utgå för vattenkraft, som till följd av företaget går förlorad, skola synemännen bestämma sådan ersättning i penningar, ändå att från någondera sidan yrkas, att den skall utgå genom tillhandahållande av kraft jämlikt de i 9 kap. därför givna regler; och varde hänvisning lämnad den, som äskar kraftöverföring, att föra talan därom hos vattendomstolen inom tid och på sätt, som finnes bestämd för talan mot synemännens utlåtande i övrigt.

21 §.

Vilja sakägare träffa överenskommelse i fråga om ersättning eller annat, skall särskild avhandling därom upprättas, av vederbörande underskrivas samt, där ej synemännen finna överenskommelsen innehålla villkor, som är oförenligt med flottledens intresse eller länder de flottande till men, förses med intyg om synemännens godkännande; och varde därefter sådan överenskommelse bindande såväl för de flottande som för dem, som slutit överenskommelsen, och deras rättsinnehavare.

Rör överenskommelsen fastighet, tillhörig kronan eller allmän anstalt, skall den i avseende å kronans eller anstaltens rätt ej gälla, med mindre den godkännes av vederbörande myndighet.

22 §.

Ägare av fastighet, som saken angår, vare pliktig att till synemännen på anmodan uppgiva nyttjanderättshavare, där dennes rätt beröres av saken. Underlåter han det, och uppstår skada för nyttjanderättshavare, som saknat kännedom därom, att företaget angår fastigheten, skall ägaren, där han visas hava ägt dylik kännedom, hålla nyttjanderättshavaren skadeslös.

23 §.

Twistas om fastighet, som företaget angår, vare den av de tvistande, som med äganderättsanspråk innehar fastigheten, berättigad att med laga verkan tala och svara för densamma, till dess den lagligen vinnes från honom.

Ny ägare må ej rubba överenskommelse, som förre ägaren ingått, eller annan i ärendet vidtagen, för denne bindande åtgärd. Har i förut angiven ord-

ning underrättelse om förrättningen blivit förre ägaren tillsänd, vare underrättelse till nye ägaren ej erforderlig.

24 §.

Stanna synemännen i olika meningar, då beslut eller utlåtande skall av dem meddelas, gånge efter vad de flesta säga. Har var sin mening och kan ej jämkning ske, gälle den mening, som förrättningsmannen biträder.

25 §.

Förrättningsmannen åligger att vid alla under syneförrättningen förefallande sammanträden föra protokoll, varuti paragraferna numreras i ordningsföljd för hela förrättningen. I protokollet böra noggrant antecknas alla under förrättningen gjorda iakttagelser och på saken inverkan omständigheter samt yrkanden och upplysningar av sakägare och andra så ock verkställda uppskattningar och i övrigt allt, som för sakens slutliga bedömande är av nöden; och varde tillika därvid fogade alla under förrättningen slutna överenskommelser och andra till synemännen ingivna handlingar.

26 §.

Sedan erforderliga sammanträden hållits och alla vid förrättningen förefallande frågor blivit utredda, upprättar synemännen skyndsamt provisorisk längd, upptagande dels de anläggningar och åtgärder, vilka synas kunna ifrågakomma för flottledens inrättande, med angivande av de platser, där dessa tänkts skola vidtagas, samt den egendom, som för sådant ändamål behöver tagas i anspråk, dels ock den ersättning för skada och intrång, som enligt skedd uppskattning synes böra utgå till vederbörande sakägare.

Denna längd skall av förrättningsmannen så snart ske kan i bestyrkt avskrift jämte meddelande om förrättningsmannens adress överlämnas till en eller flera i orten boende, pålitliga personer, minst en inom varje tingslag, men i Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker minst en inom varje församling, vilka enligt tillkännagivande vid sammanträdena inom varje sådant område av synemännen utsetts att mottaga handlingarna i målet och hålla dem tillgängliga. Om längdens framläggande och platsen för dess tillhandahållande så ock om vad sakägare jämlikt 27 § har att iakttaga för sin talans bevakande skall kungörelse införas i en eller flera ortstidningar, och vare den därefter under trettio dagar hos de utsedda personerna tillgänglig för en var, som åstundar taga del därav.

27 §.

Under den för längdens granskning i 26 § bestämda tid äga de, som anse att genom föreslagen anläggning eller åtgärd skada eller intrång kan dem tillskyndas, så ock andra, vilkas rätt kan vara av företaget beroende, till förrättningsmannen ingiva eller i betalt brev med posten insända de erinringar, de kunna önska framställa.

28 §.

Efter utgången av den för erinringars avlämnande föreskrivna tid och sedan den ytterligare utredning i ärendet ombesörjts, som av inkomna erinringar

må föranledas, give synemännen på grund av vad sålunda och förut i ärendet förekommit snarast möjligt skriftligt utlåtande och hålle det för sakägarna tillgängligt på tid och plats, varom det åligger förrättningsmannen att meddela besked medelst kungörelse i den ordning, som i 6 § första stycket sägs.

. Då utlåtande sålunda gives, erfordras ej att synemännen äro samlade.

29 §.

Utlåtandet skall innehålla synemännens besked, med angivande av skälen, rörande de i 16, 17 och 18 §§ omförmälda frågor med tillkännagivande, vid vilken vattendomstol talan mot förrättningen i dessa delar må föras samt vad enligt 11 kap. 85 § bör iakttagas för sådan talans bevarande, så ock därom att utlåtandet skall underställas vattendomstolens prövning.

Vid utlåtandet foge synemännen förslag till erforderliga bestämmelser rörande de i 19 § omförmälda frågor med underrättelse, huru ärendet i dessa delar kommer att jämlikt 14 § lagen om flottning i allmän flottled vidare behandlas och vad sakägare därvid bör iakttaga för talans bevakande.

Sist förklare synemännen förrättningen avslutad.

Avskrift av utlåtandet och av nyssnämnda förslag skall genast tillhandahållas sökanden så ock avsändas till den eller de enligt 26 § utsedda personer, och skall besked härom lämnas i den kungörelse, som utfärdas.

30 §.

För förrättning, varom nu är fråga, njute synemännen gottgörelse i enlighet med vad särskilt är stadgat. Angående beloppet av den ersättning, som tillkommer sakkunnigt biträde, varom i 3 § förmåles, beslute synemännen. Kostnad, som nu sagts, så ock kostnad för kungörelser och underrättelser eller annat, som för syneförrättningen är av nöden, skall genast förskjutas av sökanden eller, där flera äro sökande, av den bland dem, som gälda gitter.

Kostnad för skogs- och fiskeritjänstemans, annat allmänt ombuds samt ortsombuds närvaro vid syneförrättningen så ock kostnad för av skogstjänsteman verkställd utredning angående skogstillgången skall gäldas av allmänna medel.

Sakägare njute ej ersättning för sin talans bevakande vid syneförrättningen.

31 §.

Vad ovan stadgats i fråga om syneförrättning för inrättande av allmän flottled skall i tillämpliga delar gälla jämväl sådant ärende rörande allmän flottleds utvidgande eller förbättrande, som enligt 6 kap. 21 § bör i enahanda ordning handläggas.

Om syneförrättning rörande företag enligt 7 kap.

32 §.

Angående syneförrättning, som avser dikning eller annat avledande av vatten för torrläggning av mark, gälle vad därom finnes eller kan varda särskilt stadgat.

11 KAP.

Om domstolar och rättegång i vattenmål.

17 §.

Till vattenmål hänföras följande mål:

A. ansökningsmål:

1. ansökan om prövning jämlikt 2 kap. 20 §, huruvida och under vilka villkor byggande i vatten må ske;
2. ansökan om godkännande jämlikt tredje stycket i nyssnämnda lagrum av verkställt ändrings- eller reparationsarbete å byggnad i vatten;
3. ansökan om prövning jämlikt 2 kap. 25 § av befintlig vattenbyggnads laglighet;
4. ansökan jämlikt 2 kap. 31 § första stycket om meddelande av bestämmelser rörande hushållning med vatten;
5. ansökan jämlikt 2 kap. 34 § om rätt att utriva byggnad i vatten;
6. ansökan om prövning jämlikt 3 kap. 11 § rörande sättet och villkoren för verkställande av vattenreglering, som avses i 3 kap. 1 §, så ock angående delaktigheten i kostnaden för företaget;
7. ansökan om prövning jämlikt 4 kap. 1 §, huruvida och i vilken utsträckning skyldighet må åläggas ägare av strömfall att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd, så ock ansökan jämlikt 4 kap. 4 § att komma i åtnjutande av kraft, som på grund av dylikt åläggande skall tillhandahållas;
8. ansökan om nyprövning enligt 4 kap. 5 eller 16 §;
9. ansökan om bestämmande av avgift enligt 4 kap. 14 §;
10. ansökan jämlikt 6 kap. 12 § om ändrade anordningar med avseende å beslutade flottledsarbeten;
11. ansökan jämlikt 6 kap. 21 § om prövning, utan förutgången syneför-rättning enligt 10 kap., av fråga om anläggning eller åtgärd för befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande eller om nya eller ändrade föreskrifter rörande hushållningen med vatten eller annat för flottningens underlättande eller om bestämmelser rörande virkes barkning eller fiskeavgift;
12. ansökan jämlikt 6 kap. 27 § första stycket om avlysande av allmän flottled;
13. ansökan jämlikt 6 kap. 28 § om tillåtelse att bortskaffa flottledsanläggning;
14. ansökan om anstånd med fullbordande av företag, vartill medgivande enligt denna lag lämnats;
15. ansökan jämlikt 9 kap. 17 § om överflyttning från en fastighet till en annan av rättighet till kraftbelopp, vilket utgår i ersättning för förlorad vattenkraft.

B. stämningssmål:

16. talan om borttagande eller ändrande av annan tillhörig byggnad i vatten för uttagande av vattenkraft eller vattnets tillgodogörande annorledes i industriellt syfte, för vattenreglering, för fiske eller fiskens framkomst, för bevattning eller för ändamål, som avses i 2 kap. 40 § andra stycket, eller för järnvägsbro eller allmän vägbro, såframt talan grundas därå, att byggnaden icke tillkommit i laga ordning eller icke är av laga beskaffenhet;

17. talan om ersättning för skada eller intrång av sådan byggnad i vatten, som under 16 sägs;

18. talan om ansvar för det sådan byggnad utförts eller ändrats i strid mot stadgande i denna lag eller mot föreskrift, som meddelats i sammanhang med arbetets medgivande, eller för det någon mot stadgandet i 2 kap. 20 § tredje stycket underlåtit att söka vattendomstolens godkännande av verkställd ändring å dylik byggnad;

19. talan jämlikt 2 kap. 24 § om ändrande av byggnad i vatten, vartill vattendomstolen meddelat tillstånd, eller om ändrade föreskrifter rörande hushållningen med vattnet vid sådan byggnad;

20. talan, beträffande andra företag enligt denna lag än de i 6 kap. avsedda, om ansvar eller skadestånd för hushållning med eller framsläppande av vattnet i strid mot lag eller givna föreskrifter så ock talan jämlikt 2 kap. 31 § andra stycket om meddelande av dylika föreskrifter eller ändrande av förut givna sådana i fråga om annan tillhörig byggnad i vatten;

21. talan, som grundas därå, att den, vilken är skyldig att underhålla sådan byggnad i vatten, som under 16 sägs, brister i fullgörande av denna skyldighet, eller därå, att någon utan erhållet medgivande, där sådant erfordras, utrivar dylik byggnad;

22. talan, som utan samband med ansökningsmål föres jämlikt 2 kap. 23 § om gottgörelse för damm eller annan vattenbyggnad eller om fortsatt tillgodogörande av annan tillhörigt vatten och bestämmande av ersättning därför, jämlikt 2 kap. 10 § om bestämmande av fiskeavgift, jämlikt 2 kap. 14 § om rätt till intrång å annans fastighet i vissa avseenden, jämlikt 2 kap. 15 § om rätt att begagna annan tillhörig byggnad i vatten eller jämlikt 2 kap. 16 § om rätt till utmål å annans fastighet;

23. talan utan samband med ansöknings- eller underställningsmål om tillämpning av stadgandena i 1 kap. 6—13 §§;

24. talan jämlikt 3 kap. 6 § om skyldighet för ägare av strömfall att deltaga i kostnad för vattenreglering och om beräkning av den kostnad, vari strömfallsägare har att taga del;

25. talan jämlikt 3 kap. 9 § om skyldighet för den, som av vattenreglering tillskyndats båtnad i annat hänseende än såsom ägare av strömfall, att lämna bidrag till företaget;

26. talan beträffande allmän flottled om vidtagande av sådana anordningar eller åtgärder eller meddelande av sådana föreskrifter, som i 6 kap. 17 eller 18 § sägs;

27. talan om borttagande eller ändrande av anläggning eller om rättelse i åtgärd, som skett för allmän flottled, såframt talan grundas därå, att anläggningen eller åtgärden icke tillkommit i laga ordning eller icke är av laga beskaffenhet,

så ock talan om ansvar för vidtagande av dylik anläggning eller åtgärd eller för olovligt hushållande med eller framsläppande av vattnet i allmän flottled;

28. talan jämlikt 6 kap. 13 § första stycket om förverkande av rätten till flottledsarbets vidare utförande;

29. talan jämlikt 9 kap. 25, 29, 31 eller 42 § om ändrade föreskrifter rörande kraftbelopp, som utgår i ersättning för förlorad vattenkraft, samt om ändring i vad förut bestämts angående uttagningskostnadens storlek och dess gäldande, så ock talan om förnyad prövning av sådan ständig avgälds belopp, som omförmäles i 9 kap. 23 §;

30. talan om fördelning av uppburen penningersättning, varom i 9 kap. 31 § förmäles;

31. talan om fastställande av vite, som i 9 kap. 37 § sägs, eller om höjning eller sänkning av redan bestämt sådant vite;

32. talan jämlikt 9 kap. 39 § om rätt att åter komma i åtnjutande av vattenkraft, som strömfallsägare till följd av företag enligt denna lag gått förlustig;

33. talan jämlikt 9 kap. 73 § av innehavare av fordran, varför fast egendom häftar, om högre ersättning för egendomen eller för därifrån förlorad vattenkraft eller för skada eller intrång därå;

34. talan jämlikt 9 kap. 74 § om rätt att få återlösa fast egendom, som på grund av stadgande i denna lag blivit av annan löst.

C. besvärsmål:

35. besvär mot synemäns beslut, varigenom vid syneförrättning enligt 10 kap. jävsinvändning ogillats, ävensom klagan över synemäns åtgöranden i fall, då utlåtande ej underställes.

D. underställningsmål:

36. underställning av samt besvär mot utlåtande vid syneförrättning enligt 10 kap.

Där i denna lag finnes föreskrivet, att vad i något av de här ovan åberopade lagrum stadgas skall äga tillämpning å annat fall än som avses i samma lagrum, skall ock talan, som rör sådan tillämpning, hänföras till vattenmål.

18 §.

Är i mål, som avses i 17 §, fråga om byggnad i vatten, utom för annat ändamål, jämväl för allmän farleds räkning eller för torrläggning av mark, vare målet ändock att hänföra till vattenmål, såframt ej byggnaden verkställes eller skall verkställas huvudsakligen för farledens räkning eller för marks torrläggning.

Har vattendomstol till prövning upptagit mål, som rör farled eller marks torrläggning, må ej målet upptagas till behandling av annan myndighet, där ej högre rätt, dit frågan om vattendomstolens behörighet i laga ordning dragits, förklarat målet ej vara att hänföra till vattenmål.

21 §.

Finnes vid allmän domstol anhängiggjord talan, som ej enligt 17 § är att hänföra till vattenmål, men som rör i denna lag behandlat ämne, angå fråga av

avsevärd betydelse för vattenförhållandena, äge, på hemställan av den allmänna domstolen, vederbörande vattendomstol förordna om målets upptagande därstädes. Meddelas sådant förordnande, hänvisar den allmänna domstolen målet till fortsatt handläggning och avdömande vid vattendomstolen, och varde målet räknat som vattenmål. Har vattendomstol meddelat beslut i anledning av hemställan, som nu sagts, skall vid det beslut förbli.

Där någon, mot vilken vid allmän domstol föres talan om borttagande eller ändrande av annan byggnad i vatten än som avses i 17 § 16 och 27, förrän målet blivit vid underrätten avgjort visar, att han hos vederbörande vattendomstol gjort ansökan om sådan prövning beträffande byggnaden, som i 17 § 3 sägs, skall, såframt ej frågan rör tvist om äganderätt till fastighet eller omfattningen av fastighets ägoområde, den allmänna underrätten hänvisa det där anhängiga målet till handläggning och avdömande vid vattendomstolen i sammanhang med ansökningsmålet. Varder den hos vattendomstolen gjorda ansökningen avvisad eller återkallas densamma eller förklaras den hava förfallit, skall på anmälan av någondera parten den allmänna underrätten ånyo upptaga det där anhängiggjorda målet och detsamma slutligen avdöma.

25 §.

Har i vattenmål, förrän målet företagits till handläggning vid sammanträde med vattendomstolen, sökande, käreande eller klagande återkallat sin talan eller denna förklarats förfallen, och vill motpart yrka ersättning för sina kostnader å målet, skall sådant yrkande anhängiggöras vid allmän domstol.

Om förfarandet vid vattendomstol i ansökningsmål.

26 §.

Ansökan, som i 17 § 1—15 sägs, skall göras skriftligen och ingivas till vattenrättsdomaren i det antal exemplar, som finnes nedan för varje fall föreskrivet.

27 §.

1 mom. Ansökan enligt 17 § 1 skall vara åtföljd av de ritningar jämte beskrivning och andra handlingar samt innehålla de upplysningar, vilka erfordras för bedömande av det tillämnade företagets beskaffenhet, omfattning och verkningar. Särskilt skola så fullständigt som möjligt uppgivas den eller de fastigheter, varå byggandet skall ske eller vilka företaget eljest efter ty i 14 kap. 4 § sägs angår, vederbörande ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist samt de ersättningsbelopp sökanden förmenar bära till följd av företaget utgå till dylik fastighetsägare eller andra. Är fråga om utförande av byggnad för vattens tillgodogörande, skall uppgift lämnas å det område, med vilket, enligt sökandens åsikt, rätten till vattnets tillgodogörande lämpligen bör vara för framtiden förenad. Beträffande anläggning för uttagande av vattenkraft varde därjämte storleken av den vattenkraft, som beräknas kunna vid lågvatten uttagas genom anläggningen, uppgiven.

I fråga om ansökan enligt 17 § 2, 3, 4 och 6 skall vad i första stycket stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

2 mom. Ansökan, som i 17 § 5 och 13 sägs, skall vara åtföljd av den beskrivning å byggnadens eller anläggningens läge och beskaffenhet samt innehålla de upplysningar i övrigt, som erfordras för bedömande av verkningarna utav byggnadens utrivande eller anläggningens bortskaffande.

3 mom. I ansökan jämlikt 17 § 10 och 11 skall uppgivas, såvitt möjligt, vilka bebyggda strömfall eller med fast fiskebyggnad försedda fisken saken må angå samt, då ansökningen avser utförande eller godkännande av visst arbete, å vilken fastighet arbetet skall utföras eller är utfört, så ock beträffande egendom, som nu nämnts, ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist.

4 mom. Då ansökan göres enligt 17 § 15, skall sökanden förete bevis där-om, huruvida den fastighet, varifrån rättigheten till överförd kraft skall överflyttas, är besvärad med inteckning, ävensom de överenskommelser, som i ärendet må hava träffats med inteckningshavare. Ansökningen skall därjämte innehålla uppgift å den plats, dit kraften önskas för framtiden överförd, samt vara åtföljd av plan för den erforderliga ledningens sträckning.

29 §.

I mål, som i 27 § 1, 2 och 3 mom. avses, skola samtliga ansökningshandlingar ingivas i fem samt i övriga ansökningsmål i tre exemplar. Är fråga om företag, som berör två eller flera län eller eljest ett vidsträckt område, skall efter vattenrättsdomarens beprövande ytterligare ett eller flera exemplar ingivas.

Hava ansökningshandlingar ej ingivits i nödigt antal exemplar, eller finner vattenrättsdomaren handlingarna eljest i något avseende ofullständiga, förelägge han sökanden viss tid att ingiva vad ytterligare erfordras, vid äventyr, om det försummas, att ansökningen förklaras förfallen.

30 §.

Avses med ansökan enligt 17 § 1, 2 eller 11 ändring av befintlig anläggning i vatten, må, där ej enligt denna eller äldre lag medgivande erhållits till anläggningen i dess skick före vidtagande av den ändring, varom fråga är, eller jämlikt 12 kap. 11 § första stycket ägarens rätt att bibehålla anläggningen är fri från klander, ansökningen icke upptagas, med mindre jämväl prövning av anläggningens laglighet påkallas.

31 §.

Finner vattenrättsdomaren, innan kungörelse utfärdas, som i 32 eller 61 § sägs, ingiven ansökan vara av beskaffenhet, att det uppenbarligen icke tillkommer vattendomstolen att upptaga densamma, eller möter mot dess upptagande hinder, varom i 30 § förmåles, varde ansökningen av vattenrättsdomaren avvisad.

Där ansökningen, efter ty i 29 § eller i förevarande § sägs, av vattenrättsdomaren förklaras förfallen eller avvisas, skall bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknas å ett exemplar av ansökningen.

32 §.

Äro ansökningshandlingarna fullständiga, eller varder vad därutinnan brister inom förelagd tid fullgjort, skall vattenrättsdomaren skyndsamt inhämta nödiga

upplysningar för bestämmande av det eller de ställen, där handlingarna efter ty nedan sägs skola hållas för parterna tillgängliga, samt därefter om ansökningen utfärda kungörelse.

Kungörelsen skall innehålla
dels tillkännagivande:

att, intill dess frågan blivit slutligen prövad, ett exemplar av ansökningshandlingarna skall för dem, som önska taga del därav, finnas tillgängligt å viss för parterna välbelägen plats hos tjänsteman, kommunal befattningshavare eller pålitlig enskild person eller, där ansökningen angår företag, som berör två eller flera län eller eljest ett vidsträckt område, å flera dylika ställen;

att, därest i målet avgivas erinringar eller påminnelser, varom i 39 § förmäles, eller sådant utlåtande, som i 45 § sägs, jämväl dessa handlingar skola hållas tillgängliga på förut angivna ställe eller ställen;

att även vattendomstolens utslag i målet skall därstädes i avskrift vara för parterna att tillgå; samt

att kallelser och andra meddelanden till parterna, under det målet är anhängigt vid vattendomstolen, skola, där de icke röra allenast sökanden eller ock särskilt tillställas den eller dem, till vilka de äro riktade, ske på det sätt, att de genom vattenrättsdomarens försorg införas i viss eller vissa tidningar inom orten och hållas tillgängliga så som nyss är sagt;

dels ock erinran om innehållet i 38 och 53 §§ jämte besked om den tid, inom vilken erinringar enligt 38 § skola ingivas.

I mål, som avses i 17 § 1—9, 13 och 15, skola i kungörelsen de fastigheter, som saken förmenas angå, namngivas eller, i den mån det kan ske på oförtydligt sätt, utmärkas medelst gemensam geografisk eller annan beteckning, varjämte, där sökanden vill med tillämnad byggnad tillgodogöra sig annan tillhörig vattenkraft, särskild uppgift därom skall lämnas. I mål, som avses i 17 § 10 och 11, skall i kungörelsen uppgivas, vilka bebyggda strömfall eller med fast fiskebyggnad försedda fisken saken må angå, så ock, då ansökningen avser utförande eller godkännande av visst arbete, å vilken fastighet arbetet skall utföras eller är utfört.

Innefattar ansökan om tillstånd till utnyttjande av samfällt strömfall så, som i 2 kap. 7 § sägs, tillika inbjudan till övriga delägare att deltaga i företaget, skall i kungörelsen, med omförmålan av sistnämnda förhållande, jämväl intagas föreläggande för delägare, som vill begagna sig av inbjudningen, att tillkännagiva detta i den ordning och inom den tid, som är förelagd för bestridande av ansökningen eller framställande av invändningar i fråga om företaget, vid äventyr att den, som underlåter detta, skall hava försuttit sin rätt att bliva delaktig i företaget.

Om kungörelsens innehåll i fall, som avses i 61 § första stycket, gälle vad där finnes stadgat.

Är fråga om ansökan, varom i 17 § 10 och 14 förmäles, skall kungörelse enligt denna § eller 61 § första stycket utfärdas allenast, då vattenrättsdomaren prövar det nödigt. Utfärdas ej sådan kungörelse, skall dock tiden och stället för vattendomstolens sammanträde sist å tjuguförsta dagen förut kungöras på sätt i 33 § första stycket sägs.

Huruledes mål rörande företag enligt 6 kap. må i visst fall kunna behandlas utan förutgången kungörelse, därom stadgas i 61 § andra stycket.

33 §.

Kungörelse, som i 32 § sägs, skall genom vattenrättsdomarens försorg dels för uppläsande så snart ske kan i kyrkan genast avsändas, i mål, som i 17 § 1—9 samt 13 och 15 avses, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, där fastigheter, som saken förmenas angå, äro belägna, i mål, som avses i 17 § 10, 11 och 12, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, där den del av flottleden, varom fråga är, framgår, samt i mål, som avses i 17 § 14, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, i vilka ansökan om företaget förut kungjorts, dels ock inom tio dagar införas i en eller flera av ortens tidningar så ock i allmänna tidningarna. Ett exemplar av kungörelsen skall tillika med ett exemplar av ansökningshandlingarna ofördröjligen sändas till det eller de ställen, som i kungörelsen angivits.

Vattenrättsdomaren skall därjämte, såframt i målet är fråga om ansökan enligt 17 § 1, 2, 3, 4, 6, 10 eller 11, utan dröjsmål i betalt öppet brev eller brevkort å posten avlämna underrättelse om kungörelsens utfärdande, om det eller de ställen, varest handlingarna i målet hållas för parterna tillgängliga, samt om den för erinringars avgivande bestämda tiden till envar i ansökningen uppgiven eller eljest för honom känd ägare av fastighet, som i kungörelsen omförmäles, så ock till de kända nyttjanderättshavare, vilkas rätt beröres i saken. Underrättelsen skall adresseras till den fastighet, varom fråga är, såvitt ej säker kunskap vinnes om annan adress inom landet för mottagaren. Varder efter ty i 37 § sägs sökanden ålagt att delgiva viss sakägare kungörelsen, erfordras ej underrättelse, som nu sagts, till sådan sakägare.

Där sakägare, som i andra stycket sägs, varder för vattenrättsdomaren känd först efter underrättelsernas utsändande, skall vattenrättsdomaren ofördröjligen på ovannämnda sätt meddela sådan sakägare underrättelse om målet så ock om vad han för sin rätts bevakande må hava att iakttaga. Befinnes underrättelse, som blivit å posten avlämnad, hava försetts med oriktig adress, och vinnes upplysning om mottagarens rätta adress, eller finnes sakägare, till vilken underrättelse efter ty ovan sägs bort sändas, hava förbigåtts, vare lag samma. Ej må dock målets handläggning och avgörande uppehållas av anledning, som nu sagts.

Är jord eller annan fast egendom, som saken angår, samfällad för helt skifteslag eller eljest för flera fastigheter, erfordras ej underrättelse, varom ovan förmäles, till de särskilda delägarna i den samfällda egendomen. Finnes för denna känd styrelse, varde styrelsen på nämnda sätt underrättad.

Ägare av fastighet, som saken angår, vare pliktig att till vattenrättsdomaren eller vattendomstolen uppgiva innehavare av nyttjanderätt till fastigheten, där dennes rätt beröres av saken. Underlåter han det, och uppstår skada för nyttjanderättshavare, som saknat kännedom därom, att företaget eller åtgärden angår fastigheten, skall ägaren, där han visas hava ägt dylik kännedom, hålla nyttjanderättshavaren skadeslös. Erinran härom varde införd i den kallelse, som enligt denna § tillsändes fastighetens ägare.

35 §.

1 mom. Där fråga är om ansökan, varom i 17 § 1—6 förmäles, skall vattenrättsdomaren utan dröjsmål insända ett exemplar av ansökningshandlingarna

jämte kungörelsen till kammarkollegiet, som har att, där det prövas nödigt, föra talan för tillgodoseende av de allmänna intressen, som kunna vara i fråga.

Föres efter ty nu sagts talan i målet av allmänt ombud, åligge ombudet att på begäran tillhandagå dem, villas rätt beröres i saken, med kostnadsfria råd angående bevakandet av deras rätt. Menar part, att på grund av företagets omfattning eller eljest åliggande av nu nämnd art bör uppdragas åt annan än allmänt ombud, göra anmälan därom hos Konungens befallningshavande i det län, inom vilket det företag eller den åtgärd ansökningen avser huvudsakligen skall verkställas; och må Konungens befallningshavande, där så prövas erforderligt för tillvaratagande av sakägarnas rätt, förordna särskild person att på sätt nyss nämnts biträda dem.

Om allmänt ombuds eller sålunda förordnat biträdes namn och hemvist skall så snart ske kan underrättelse meddelas vattenrättsdomaren, som har att i den för kallelser till parterna stadgade ordning bringa underrättelsen till parternas kännedom.

2 mom. Finnes i andra mål, än som i 1 mom. avses, nödigt att ombud förordnas till bevakande av det allmännas rätt, anmäl vattenrättsdomaren förhållandet hos Konungens befallningshavande, som har att ofördröjligen utse allmänt ombud eller, där talan skall bevakas av annan myndighet, överlämna underrättelsen till den myndighet.

36 §.

I mål, som avses i 27 § 1 mom., skall ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen utan dröjsmål av vattenrättsdomaren översändas till lantbruksstyrelsen. Finner denna uppenbart, att fiskens upp- och nedgång eller eljest fiskeriintresse icke kan röna inverkan av det företag, varom fråga är, skall meddelande härom skyndsamt lämnas vattenrättsdomaren; i annat fall förordne styrelsen fiskeritjänsteman att inom den för erinringars framställande bestämda tid till vattenrättsdomaren avgiva yttrande, huruvida fiskerinäring av betydighet kan genom företaget lida väsentligt förfång, så ock vilka särskilda åtgärder utöver vad sökanden må hava föreslagit kunna erfordras till skydd för fisket. Då meddelande av lantbruksstyrelsen, som nyss nämnts, eller yttrande av fiskeritjänstemannen avgives, skola ansökningshandlingarna återställas till vattenrättsdomaren.

Vad nu sagts gälle ock beträffande mål enligt 27 § 2 och 3 mom., såframt ej ansökningen angår fråga, varav fisket uppenbarligen icke kan röna inverkan.

Kan yttrande, som ovan nämnts, icke avgivas utan att undersökning å platsen äger rum, ankomme på vattenrättsdomaren att efter inkommen anmälan därom uppdraga åt den av lantbruksstyrelsen förordnade eller ock annan av styrelsen föreslagen fiskeritjänsteman att åt vattendomstolen verkställa undersökning och avgiva utlåtande, som i 45 § sägs.

37 §.

Kan inverkan ske på kanal- eller slussanläggning, förelägge vattenrättsdomaren sökanden att inom tid, som i varje fall föreskrives, och vid äventyr, som nedan sägs, till vattenrättsdomaren ingiva bevis, att kungörelsen delgivits anläggningens ägare eller styrelsen för densamma på sätt, som för delgivande av stäm-

ning är stadgat. Lag samma vare beträffande känd förvaltning eller styrelse för annan allmän farled, vattenregleringsföretag eller flottningssstyrelse för allmän flottled eller syssloman för vattenavledningsföretag, där det företag, varom i målet är fråga, berör led eller företag, som nu nämnts.

Är fråga att genom tillärnad byggnad taga i anspråk av annan tillgodogjord vattenkraft, förelägges sökanden enahanda delgivningsskyldighet med ägaren av den anläggning, där kraften tillgodogöres. Varder denne vid delgivningsförsök å särskilda dagar ej anträffad i sitt hemvist, må kungörelsen med samma verkan delgivas föreståndaren för kraftanläggningen eller, där föreståndare ej finnes eller ej vid särskilda delgivningsförsök anträffas, fästas å lämplig plats vid anläggningen.

Där fråga är om ansökan, som i 17 § 15 avses, förelägge vattenrättsdomaren sökanden att inom tid, som vattenrättsdomaren bestämmer, och vid nedan stadgat äventyr ingiva bevis om kungörelsens delgivning med ägaren av det strömfall, från vilket kraftbelopp, varom fråga är, tillhandahålles. Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning beträffande ansökan enligt 17 § 7, 8 eller 9.

Försummar sökanden vad enligt denna § förelägges honom, skall ansökningen av vattenrättsdomaren förklaras förfallen; och varde bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknat å ett exemplar av ansökningen. Tillkännagivande om beslutet skall lämnas parterna i den för kallelser till dem stadgade ordning.

44 §.

Angår malet fråga, för vars bedömande tarvas särskilda fackkunskaper, som icke annorledes äro för vattendomstolen tillgängliga, må vattenrättsdomaren eller vattendomstolen till biträde åt domstolen tillkalla i sådant ämne sakkunnig person.

Mot sakkunnigt biträde, som nu sagts, gälle de jäv, som efter ty förut stadgats gälla mot ledamot i vattendomstolen; dock må den omständigheten att fiskeritjänsteman i målet avgivit yttrande enligt 36 § icke utgöra hinder för honom att vara sakkunnigt biträde i samma mål.

I fråga om tiden för framställande av jäv mot sakkunnigt biträde skall vad i 52 § finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

45 §.

1 mom. Erfordras för bedömande av målet särskild teknisk utredning eller vidlyftigare värdering, uppdrage vattenrättsdomaren, där sådant finnes lämpligt, åt biträde, som i 44 § sägs, eller ock åt annan sakkunnig person att efter förberedande undersökning avgiva utlåtande i målet. Tarvas utredning av mer än en person, varde uppdraget lämpat därefter.

Undersökning, som nu nämnts, skall hållas så snart ske kan. Om tiden för dess företagande skall meddelande lämnas vattenrättsdomaren, som i den för kallelser till parterna bestämda ordning underrättar dem därom. Sedan undersökningen bragts till slut, skall utlåtandet utan dröjsmål översändas till vattenrättsdomaren och av honom hållas för parterna tillgängligt å förut kungjorda ställe eller ställen. Förordas i något hänseende andra tekniska anordningar eller andra regler för hushållningen med vattnet än sökanden må hava föreslagit, skall

utlåtagandet hållas tillgängligt under minst fjorton dagar före vattendomstolens sammanträde.

2 mom. Vattenrättsdomaren må ock, där så finnes lämpligt, uppdraga åt vattenrättsingenjörerna eller en av dem att, med eller utan biträde av vattenrättsnämndemännen eller en av dem, verkställa undersökning å stället. I enkla fall må sådant uppdrag kunna lämnas åt vattenrättsnämndemännen eller en av dem.

Om tiden för sådan undersökning skall vattenrättsdomaren meddela parterna underrättelse i den för kallelser till dem bestämda ordning. Protokoll över undersökningen skall föras av den vattenrättsdomaren därtill förordnat och sedermera tillställas vattenrättsdomaren. Där undersökning sker allenast såsom förberedelse för domstolens sammanträde till syn på stället, vare dock underrättelse och protokoll, som nu nämnts, ej av nöden.

3 mom. Där vid undersökning enligt denna § i mål rörande vattenreglering, som avses i 3 kap. 1 §, en eller flera strömfallsägare vilja förena sig med sökanden om företaget eller yrka, att till vinnande av ökad båtнад därät gives större omfattning än sökanden äskat, göre det skriftligen; och varde handlingen vitsordad medelst undersökningsförrättarens påskrift samt översänd till vattenrättsdomaren.

46 §.

I mål, som i 17 § 11 omförmäles, må vattenrättsdomaren, där sökanden därom anhåller och ärendet finnes brådskanie, medgiva vidtagande av erforderliga provisoriska åtgärder. Omfattar sådan åtgärd vidlyftigare arbete eller är avsevärt intrång på allmän eller enskild rätt därav att befara, må sådant förordnande av vattenrättsdomaren lämnas, allenast såframt sökanden hos Konungens befallningshavande ställer pant eller borgen för skadestånd, som han kan kännas skyldig utgiva till följd av arbetet i fråga.

Beslut, som nu sagts, må utan hinder av däröver anförda besvär lända till efterrättelse, såframt ej vattendomstolen eller vattenöverdomstolen annorlunda förordnar.

50 §.

För målets prövning sammanträder vattendomstolen till syn på stället eller, där målet kan provas utan syn, å annan plats, som är för parterna välbelägen.

Tiden och stället för vattendomstolens sammanträde bestämmes av vattenrättsdomaren och skall sist å fjortonde dagen före sammanträdet tillkännagivas parterna i den för kallelser till dem bestämda ordning.

Har sökanden begärt syn på stället, och avser ej målet företag enligt 6 kap., må dess avdömande ej ske utan syn. Äskas i mål om byggnad för vattnets tillgodogörande syn av någon, som förmenar sig lida skada av sådan byggnad, vare lag samma, såframt ej syn finnes uppenbarligen icke vara erforderlig för tillgodoseende av parternas rätt.

60 §.

Finner vattendomstolen anledning antaga, att företag eller åtgärd, som i målet avses, har vidsträcktare verkningar än i ansökningen uppgivits, skall till-

fälle lämnas tillstädesvarande parter att yttra sig däröver. Finnes antagandet grundat, ålägga domstolen, ändå att särskilt yrkande ej framställes, sökanden att gälda den ökade ersättning, som därav må föranledas.

I mål rörande företag enligt 6 kap. skall vattendomstolen, ändå att yrkande därom ej göres, ingå i prövning av, huruvida och till vad belopp ersättning för skada och intrång genom anläggning eller åtgärd för företaget bör till vederbörande utgå, allt i den mån ej sådan prövning må jämlikt 9 kap. 47 § göras beroende på särskild talan.

Där i andra mål på yrkande av någon part uppskattningen av honom tillkommande ersättning finnes böra sättas högre än sökanden föreslagit, må domstolen jämväl beträffande andra parter vidtaga sådan jämkning i ersättningsbelopp, som må erfordras för vinnande av likformighet i uppskattningen. Ej må i mål av sistnämnda slag ersättning sättas lägre än sökanden i ansökningen föreslagit.

Har särskild uppgörelse träffats, må ersättning ej på grund av föreskrifterna i denna § bestämmas annorlunda än sålunda blivit avtalat, dock må i mål rörande företag enligt 6 kap. uppgörelse, som nu sagts, icke fastställas, därest den finnes innehålla villkor, som är oförenligt med flottledens intresse eller lärer de flottande till men.

61 §.

Där mål finnes behörigen kunna utredas utan skriftväxling mellan parterna, äge vattenrättsdomaren i kungörelse genast utsätta viss tid, minst tre veckor efter kungörelsens utfärdande, och viss ort för målets handläggning inför vattendomstolen; och skall beträffande sådant mål i tillämpliga delar gälla vad i 32 § tredje stycket, 33—37 och 41—58 §§ samt 60 § föreskrivits.

Är mål rörande företag enligt 6 kap. av beskaffenhet, att det synes lämpligen kunna avgöras med bindande verkan allenast mot viss eller vissa sakägare, som uteslutande eller huvudsakligen av dess utgång äro beroende, och deras rättshavare, må vattenrättsdomaren kunna förordna att målet utan kungörelse skall behandlas enligt de för stämningsmål i 75—84 §§ stadgade regler.

62 §.

1 mom. Där genom vattendomstols utslag lämnas medgivande att bygga i vatten, skall utslaget innehålla noggranna bestämmelser om byggnadens läge och konstruktion, om den ersättning, som skall till följd av företaget utgå, i den mån ej prövning därav jämlikt 9 kap. 47 § göres beroende på särskild talan eller bestämmelser därom skola träffas i den för expropriation stadgade ordning, samt om de villkor i övrigt, som må vara behöfliga för tillgodoseende av allmän och enskild rätt, så ock, i den mån det provas erforderligt, innefatta bestämmelse om vattenmärke eller andra föreskrifter om hushållningen med och framläppande av vattnet såväl efter byggnadens fullbordan som under byggnadstiden.

2 mom. Är fråga om byggnad för vattnets tillgodogörande, skall utslaget angiva, med vilken fastighet rätten till tillgodogörandet skall för framtiden vara förenad. Denna fastighet (strömfallsfastigheten) bör, där så lämpligen kan ske, omfatta allenast den sökanden tillhöriga mark, som upptages av byggnaden och därmed förenade anläggningar, jämte den del av vattenområdet, som sökanden äger. Vattenrättsdomaren bör förty, när omständigheterna därtill föranleda, tillse

att, såvitt möjligt, en till strömfallsfastighet lämpad fastighet varder under målets handläggning bildad.

Utslaget skall jämväl angiva, i vad mån tillgodogörandet medgivits på grund av äganderätt eller av annan grund, samt, där med byggnaden avses tillgodogörande allenast av en del av det framrinnande vattnet, huruvida utslaget vilar på antagande att jämväl vattnet i övrigt i strömfallet eller den del därav, vars fallhöjd tages i anspråk, eller den sida av strömfallet, om vars tillgodogörande är fråga, tillhör fastighet, för vilken sökanden såsom ägare fört talan i målet.

I utslag, varigenom medgivande lämnas till byggnad för utnyttjande av vattenkraft, varde vidare angivet, huruvida byggnaden är av beskaffenhet, att de i 4 kap. meddelade bestämmelserna om skyldighet för byggnadens ägare att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd ävensom angående nyprövning och lösningsrätt för kronan därå äga tillämpning.

3 mom. Vad i 1 mom. stadgats skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande vattendomstols utslag i andra ansökningsmål. I utslag, varigenom lämnas medgivande till utförande av vattenreglering, varde angivet, om regleringsföretaget är av beskaffenhet, att stadgandena i 4 kap. om nyprövning och om avgifter därå äga tillämpning, och skall, då fråga är om företag, som avses i 3 kap. 1 §, utslaget tillika innehålla uppgift å det belopp, vartill kostnaden för regleringens utförande blivit av vattendomstolen beräknad, samt föreskrift om den anpart i kostnaden för företaget, som belöper å varje till regleringssamfälligheten hörande strömfall.

63 §.

I sammanhang med beslut, varigenom ifrågasatt byggande i vatten eller utförande av vattenreglering medgives, bestämme vattendomstolen viss tid, i regel ej överstigande tio år eller, där fråga är om anläggning för allmän flottled, två år, inom vilken arbetet skall vara fullbordat.

65 §.

Ändå att sökandens talan bifalles, varde honom ålagt att gottgöra motpart sådana kostnader å målet, som prövas hava varit nödiga för tillvaratagande av hans rätt; dock att i mål rörande företag enligt 6 kap. sakägare ej är berättigad till gottgörelse i annat fall än att han måst vidkännas kostnad för tillvaratagande av sin rätt till skadeersättning i målet.

Har svarandepart framställt invändning eller påstående i målet, ändå att han insett eller skäligen bort inse, att fog därför saknas, och vållas därav uppskov i målet eller eljest ökade kostnader, gottgöra han sökanden de utgifter, som därigenom åsamkats denne.

66 §.

I mål rörande byggande i vatten eller utförande av vattenreglering må vattendomstolen, när synnerliga skäl därtill prövas föreligga, meddela slutligt utslag rörande viss del av företaget, innan målet i övrigt avgöres.

Där i mål om utförande av anläggning eller åtgärd för allmän flottled besiktning å arbetet jämlikt 13 kap. 1 § skall äga rum, bör rörande den anlägg-

gare tillkommande gottgörelse för anläggningskostnad utslaget om arbetets verkställande innehålla allenast en förberedande uppskattning efter då föreliggande förhållanden, men gottgörelsen till beloppet fastställas först efter besiktningen med ledning av därvid verkställd värdering och, där så erfordras, ytterligare utredning vid domstolen. Om fastställande av amorteringsplan för gottgörelsens utbekommande skils i 15 § lagen om flottning i allmän flottled.

67 §.

Vattendomstolen äge, när skäl därtill äro, förordna, att dess beslut må verkställas utan hinder därav, att det icke äger laga kraft; dock allenast såframt, innan medgivet arbete påbörjas eller, där fråga är om ändrade hushållsbestämmelser, dessa tillämpas, hos Konungens befallningshavande ställes pant eller borgen för den ersättning i penningar, som högre rätt kan ålägga sökanden eller anläggaren att utgiva utöver vad vattendomstolen i sådant avseende bestämt, så ock för det skadestånd, vartill han kan kännas skyldig, om vattendomstolens beslut eljest ändras.

Är sådant förordnande meddelat, och fullföljes mot beslutet talan i högre rätt, äge denna, när skäl därtill förekomma, att, innan ändringssökandet slutligen prövas, förordna, att verkställighet icke må äga rum.

71 §.

Vattenrättssekreteraren åligge att över alla vid vattendomstolen anhängiggjorda ansökningsmål föra förteckning, utvisande tiden, då varje mål inkommit, därmed vidtagna åtgärder samt tiden för målets avgörande.

72 §.

Vattenrättsdomaren före med biträde av vattenrättssekreteraren protokoll vid vattendomstolens sammanträden och underskrive detsamma å domstolens vägnar. I målet ingiven handling må ej i protokollet intagas, utan där allenast anmärkas.

73 §.

För varje ansökningsmål skall av vattenrättssekreteraren upprättas en akt, omfattande ett exemplar av samtliga de handlingar, som i målet ingivits, så ock avskrift av de utav vattenrättsdomaren i målet utfärdade kungörelser och meddelade beslut ävensom av vattendomstolens protokoll och utslag i målet jämte förteckning å de kartor, ritningar och andra handlingar, som akten omfattar.

Vid akten skall jämväl fogas en av vattenrättsdomaren underskriven förteckning över de underrättelser, vilka på grund av bestämmelserna i 33 och 47 §§ blivit av honom å posten avlämnade; och skall förteckningen angiva den dag, då avlämnandet skett. Där ej av eljest föreliggande omständigheter annat förhållande framgår, utgöre förteckning, som nu nämnts, bevis att den uppgivna dagen underrättelser avsänts under de i förteckningen upptagna adresser.

Beträffande skyldighet att till Svea hovrätt insända ett exemplar av akten i målet skall vad rörande insändande till hovrätt av underrätts dombok är stadgat äga motsvarande tillämpning.

75 §.

Vill någon mot annan föra talan, som i 17 § 16—34 avses, ingive till vattenrättsdomaren skriftlig inlaga, innehållande uppgift å svarandens namn och hemvist så ock å karendens påståenden jämte skälen därtill; bifoge ock de handlingar karenden vill åberopa till stöd för sin talan.

Inlaga, som nu sagts, skall jämte därtill hörande handlingar ingivas i två exemplar; dock äge i fråga om kartor och ritningar samt handlingar av vidlyftigare beskaffenhet vattenrättsdomaren medgiva befrielse från denna skyldighet.

Beträffande mål rörande häktad gälle vad i 84 § finnes stadgat.

81 §.

Vad i 42—45 §§, 49 § första stycket, 50 § första stycket, 51, 52, 55 §§, 56 § första stycket, 57, 58, 64, 67, 69—72 §§, 73 § första och tredje styckena samt 74 § stadgas beträffande ansökningsmål skall, där annat ej framgår av vad nedan i denna § sägs, äga motsvarande tillämpning i fråga om stämningsmål.

Utlåtande, som i 45 § sägs, skall hållas för parterna tillgängligt å vattenrättsdomarens tjänsterum.

I de fall, då, enligt vad för ansökningsmål finnes föreskrivet, parterna skola erhålla besked i den för kallelser till dem i 32 § bestämda ordning, skall i stämningsmål med avseende å sättet för meddelande av sådant besked i stället lända till efterrättelse föreskriften i 80 §.

I avseende å stämningsmål, däri talan om ansvar föres, skall vad i 55 § finnes stadgat beträffande ansökningsmål icke äga tillämpning, såvitt angår svarande, vilken ej under skriftväxlingen erkänt den förseelse, som lägges honom till last. Förordnande, som i 67 § sägs, må ej meddelas angående verkställighet av straff eller annan påföljd av brottslig gärning.

83 §.

Där någon, mot vilken talan föres i stämningsmål, till bemötande därav hos vattenrättsdomaren gör ansökan, som i 17 § 2, 3, 4, 10 eller 11 avses, varde målet i dess helhet handlagt i den för ansökningsmål stadgade ordning, där det ej är av beskaffenhet att jämlikt 61 § andra stycket ändock böra behandlas som stämningsmål.

Har i stämningsmål vattendomstolen eller har allmän domstol eller överexekutor förordnat om borttagande eller ändrande av byggnad eller annan anläggning i vatten, och göres därefter ansökan, som nyss nämnts, äge vattenrättsdomaren, om skäl därtill äro och sökanden ställer pant eller borgen för kostnad och skada, förordna, att utslaget ej må verkställas, innan ansökningsmålet blivit slutligen avgjort eller ock vattendomstolen annorlunda förordnar.

Om förfarandet vid vattendomstol i besvär- och underställningsmål.

85 §.

Är sakägare missnöjd med beslut, varigenom under förrättning enligt 10 kap. synemännen ogillat framställd jävsinvändning, ingive inom trettio dagar från

det beslutet avkunnats till vattenrättsdomaren sina besvär jämte utdrag av synemännens protokoll, i vad det avser det överklagade beslutet.

Är någon eljest missnöjd med åtgärd eller beslut under syneförrättning enligt 10 kap., eller vill han föra talan mot synemännens utlåtande, ingive inom trettio dagar från den dag förrättningen förklarats avslutad sina till vattendomstolen ställda besvär.

I besvären skola fullständigt upptagas klagandens alla påståenden och skälen därtill; och skola vid besvären fogas de handlingar klaganden vill åberopa till stöd för ändringsökandet.

Besvär, varom i andra stycket förmäles, skola ingivas i tre exemplar. Hava besvären ej ingivits i föreskrivet antal exemplar eller finner vattenrättsdomaren eljest flera exemplar vara erforderliga, förelägge han klaganden viss tid att ingiva det antal exemplar, som ytterligare är av nöden, vid äventyr, om det försummas, att på klagandens bekostnad av besvärshandlingarna verkställes avskrift i erforderligt antal exemplar.

Huruledes påståenden rörande synemännens åtgärder och förslag i frågor, som omförmälas i 10 kap. 19 §, må göras hos Konungens befallningshavande, där- om skils i lagen om flottning i allmän flottled.

86 §.

Över besvär, som i 85 § första stycket sägs, meddele vattenrättsdomaren skyndsamt beslut.

När besvär anförts hos vattendomstolen, underrätt vattenrättsdomaren där- om förrättningsmannen; och åligge denne att ofördröjligen till vattendomstolen insända det vid förrättningen förda konceptprotokollet jämte kartor, ritningar, kostnadsförslag och övriga handlingar, som röra saken.

87 §.

Sedan de i 86 § andra stycket omförmälda handlingar inkommit och besvärstiden gått till ända, skall vattenrättsdomaren, så snart ske kan, låta ett exemplar av besvärshandlingarna tillställas den eller de personer, som efter ty därom är stadgat utsetts att mottaga förrättningshandlingarna, samt angående besvären utfärda kungörelse.

Kungörelsen skall innehålla

dels tillkännagivande:

att, intill dess målet slutligen avgjorts, ett exemplar av besvärshandlingarna ävensom av inkommande förklaringar och påminnelser samt av utlåtande, som enligt 45 § må komma att avgivas, skall hållas för sakägare tillgängligt hos bemälda person eller personer;

att även vattendomstolens utslag i målet skall på nämnda sätt i avskrift vara för parterna att tillgå; samt

att kallelser och andra meddelanden till parterna i målet, under det målet är anhängigt vid vattendomstolen, skola, där de icke särskilt tillställas den eller dem, till vilka de äro riktade, ske på det sätt, att de genom vattenrättsdomarens försorg offentliggöras i viss eller vissa tidningar inom orten samt hållas tillgängliga hos ovannämnda person eller personer;

dels ock erinran om innehållet i 89 § samt, där besvären ej angå allenast fråga om ersättning, besked om den tid, inom vilken förklaring skall enligt 89 § avgivas.

Angå besvären allenast fråga om ersättning, varde kungörelsens innehåll, såvitt rör tiden för förklarings avgivande, lämpat efter stadgandet i 89 § andra stycket.

I sammanhang med kungörelsens utfärdande bör vattenrättsdomaren, om det lämpligen låter sig göra, bestämma tid och ställe för det vattendomstolens sammanträde, där målet skall företagas till handläggning, samt i kungörelsen intaga underrättelse därom. Sammanträdet må i allmänhet ej utsättas till tidigare dag än trettio dagar efter den för förklarings avgivande bestämda tid; dock må, där i besvären föres talan allenast beträffande ersättning, tidigare dag för sammanträdet bestämmas.

88 §.

Angående offentliggörande av kungörelse, som i 87 § sägs, gälle vad i 33 § första stycket finnes i sådant avseende föreskrivet i fråga om mål enligt 17 § 10, 11 och 12; och varde kungörelsen tillika tillställd den eller de personer, som utsetts att mottaga förrättningshandlingarna.

89 §.

Sakägare, som vill bemöta vad i besvären anförts och yrkats, skall till vattenrättsdomaren ingiva förklaring i två exemplar inom viss tid, minst trettio dagar efter kungörelsens dag, vid äventyr, där förklaring ingives senare, att vattendomstolen ej är pliktig att fästa avseende vid densamma, i den mån den rör annat än fråga om ersättning, som bör till följd av företaget utgå.

I fråga om tiden och sättet för avgivande av förklaring över yrkande, som i besvären göres angående ersättning, så ock rörande påföljden av underlåtenhet att avgiva sådan förklaring skall gälla vad i 53 § stadgas i fråga om yrkanden och påståenden, som där avses.

90 §.

Skall utlåtande vid syneförrättning underställas vattendomstolens prövning, varde samtliga handlingarna i målet av förrättningsmannen insända till vattendomstolen inom den för besvärns anförande stadgade tid.

91 §.

I besvärsmål skall tid och ställe för målets handläggning inför vattendomstolen sist å fjortonde dagen före sammanträdet tillkännagivas parterna i den för kallelser till dem bestämda ordning, såframt ej underrättelse därom intagits i kungörelse enligt 87 §.

Underställningsmål skall jämte i målet anförda besvär företagas till avgörande å tid och plats, som vattenrättsdomaren bestämmer och låter kungöra genom tre veckor före sammanträdet utfärdad kungörelse, vilken offentliggöres på sätt i 33 § första stycket stadgas i fråga om mål enligt 17 § 10, 11 och 12 samt tillstalles den eller de personer, som utsetts att mottaga förrättningshandlingarna.

92 §.

Vad i 29 § andra stycket, 39—41 §§, 56 § första stycket, 60 § första, andra och fjärde styckena, 69—72 §§, 73 § första och tredje styckena samt 74 § stadgas beträffande ansökningsmål skall äga motsvarande tillämpning å underställningsmål ävensom, i tillämpliga delar, å besvärsmål vid vattendomstolen, 60 § dock med iakttagande av bestämmelsen i 6 kap. 3 § 1 mom.

Bestämmelserna i 42—45, 48, 49 §§, 50 § första stycket, 51, 52, 54, 55, 57—59, 62—64, 66 och 67 §§ skola i tillämpliga delar gälla besvärsmål vid vattendomstolen och underställningsmål.

93 §.

Varda anförda besvär av vattendomstolen ogillade, pröve domstolen efter ty med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes skäligt, huruvida klaganden bör gottgöra motparterna deras kostnader för avgivande av förklaring eller eljest för tillvaratagande av deras rätt.

Vad i 65 § andra stycket finnes stadgat om skyldighet för part i ansökningsmål att gälda kostnader, som han genom obefogad invändning eller annorledes föranlett, äge motsvarande tillämpning i besvärsmål.

94 §.

I underställningsmål rörande företag enligt 6 kap. skall vattenrättsdomaren bereda Konungens befallningshavande tillfälle att inom lämplig tid avgiva yttrande rörande å ena sidan gagnet för orten av det i målet ifrågasatta företaget och å andra sidan de olägenheter, som tilläventyrs av detsamma äro att förvänta.

Där i mål rörande företag enligt 6 kap. bestämmelser erfordras angående frågor, som omförmälas i 10 kap. 19 §, åligge det vattenrättsdomaren att, sedan målet blivit hos vattendomstolen avgjort, för prövning av sådana frågor översända handlingarna i målet till Konungens befallningshavande; och gälle angående ärendets handläggning hos denna myndighet vad därutinnan stadgas i lagen om flottning i allmän flottled. Handlingarna i mål, som nu sagts, skola förvaras hos vattendomstolen och böra förty, sedan målet blivit avgjort, av vederbörande myndighet dit återställas.

Om bidrag till kostnaden för vattendomstolarnas organisation och verksamhet.

95 §.

Lämnas jämlikt denna lag medgivande till byggande i vatten för vattnets tillgodogörande såsom drivkraft eller till vattenreglering, eller meddelas i syfte att vinna ökad möjlighet att utnyttja vattenkraft ändrade bestämmelser rörande hushållningen med vattnet, åligge sökanden att, innan medgivet arbete må påbörjas, eller, där fråga är om ändrade hushållningsbestämmelser, dessa må tillämpas, erlagga viss avgift såsom bidrag till kostnaden för vattendomstolarnas organisation och verksamhet.

Avgift, som nu nämnts, skall beträffande byggnad för vattnets tillgodogörande såsom drivkraft bestämmas i förhållande till den förut icke tillgodogjorda vattenkraft, som beräknas kunna vid lågvatten uttagas vid byggnaden, dock med avdrag för den vattenkraft, för vilken i samband med regleringsföretag avgift förut erlagts. Där med vattenreglering eller med ändrade hushållningsbestämmelser åsyftas ökning i uttagbar vattenkraft, skall avgiften bestämmas i förhållande till ökningen i den vattenkraft, som vid lågvatten kan uttagas i sökandens eller, då fråga är om vattenreglering enligt 3 kap. 1 §, samtliga till reglerings-samfälligheten hörande strömfall. Avses att möjliggöra utnyttjande av förut uttagbar vattenkraft på fördelaktigare sätt, varde avgiften bestämd i förhållande till den ökning i vattenkraftens värde, som genom företaget eller genom de ändrade hushållningsbestämmelserna beredes. Där till grund för avgiften skall läggas storleken av viss vattenkraft, skall den utgå med en krona för varje hästkraft till och med 5.000, femtio öre för varje hästkraft över 5.000 till och med 10.000 samt tjugufem öre för varje hästkraft utöver 10.000, men må ej, utom då fråga är om vattenreglering, överstiga tjugutusen kronor. Skall avgiften beräknas efter ökningen i värde å vattenkraft, varde den erlagd med en för tusen av värdeökningen. Avgift, som efter ovan nämnd beräkning skulle uppgå till mindre belopp än tio kronor, skall icke erläggas.

96 §.

Storleken av avgift, varom i 95 § förmäles, skall enligt där meddelade grunder bestämmas av vattendomstolen.

Huru avgifter, som nu nämnts, skola indrivas och för det därmed avsedda ändamålet användas, därom förordnar Konungen.

97 §.

Sökande i ansökningsmål vare pliktig att förskjuta:

kostnaden för sådana kungörelser och underrättelser i målet, vilka det åligger vattenrättsdomaren att offentliggöra eller avsända, så ock för handlingarnas tillhandahållande, såsom i 32 § sägs, där särskild utgift härför ifrågakommer;

ersättning för sådana utgifter för vattendomstolens sammantråde, varom i 11 § andra stycket förmäles;

gottgörelse åt person, som jämlikt 35 § 1 mom. särskilt förordnats att biträda sakägarna i målet;

gottgörelse åt sakkunnig person, som jämlikt 44 § tillkallas i målet såsom sakkunnigt biträde åt domstolen;

ersättning för undersökning enligt 45 § 1 mom; samt

gottgörelse åt vattendomstolens ledamöter och sekreterare för inställelse vid domstolens sammantråde, där detta hålles vid syn å stället, eller vid undersökning enligt 45 § 2 mom., dock ej ersättning för längre resa än från järnvägs- eller ångbåtsstation, som ligger närmast sammanträdesplatsen.

Vad nu sagts beträffande sökande i ansökningsmål äge motsvarande tillämpning i avseende å kärande i stämningsmål samt å klagande i besvär- och underställningsmål, i den mån kostnaden förorsakats av hans besvär.

Där i underställningsmål kostnad, som nu nämnts, är av nöden, vare om dess förskjutande lag, som i 10 kap. 30 § sägs, i den mån ej kostnaden efter ty nyss sagts skall förskjutas av klagande.

Huruvida kostnad, som någon sålunda förpliktas att gälda, skall helt eller delvis gottgöras honom av annan part, varde avgjort enligt de rörande rättegångskostnader i vattenmål gällande regler.

Om fullföljd av talan mot vattendomstols och vattenrättsdomares beslut.

98 §.

I fråga om fullföljd av talan mot vattendomstols beslut skola, såvitt ej här nedan eller eljest i lag eller författning särskilda stadganden därom meddelas, i tillämpliga delar lända till efterrättelse rättegångsbalkens föreskrifter beträffande fullföljd av talan mot allmän underrätts beslut, med iakttagande därav att talan mot vattendomstols beslut skall fullföljas hos vattenöverdomstolen och att vad i 25 kap. 8 § och 26 kap. 1 § rättegångsbalken sägs om häradshövding skall i vattenmål gälla om vattenrättsdomaren.

99 §.

Talan mot vattendomstols slutliga utslag skall fullföljas efter vad, där ej målet är av brottmåls natur eller ock jämlikt stadgandet i 108 § talan däremot skall föras hos Konungen genom besvär.

Har vattendomstol förklarat sig obehörig eller i stämningsmål förklarat stämningen ogill, skall över det utslag klagan föras genom besvär, ändå att målet är sådant, att talan mot slutligt utslag däri eljest skolat efter vad fullföljas.

Vad i 25 kap. 5 § rättegångsbalken finnes stadgat rörande sättet för fullföljd av talan mot där avsedda beslut skall äga motsvarande tillämpning i vattenmål.

100 §.

Vad mot vattendomstols utslag skall anmälas sist å fjortonde dagen eller, där anläggning, företag eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, sist å tjuguförsta dagen från den dag, då utslaget gavs. Hos vattenrättssekreteraren må ock vädjars; pröve dock vattenrättsdomaren, huruvida sålunda gjord vadeanmälan rätteligen skett. Vadepenning tillfalle vattenrättsdomaren.

Meddelar jämlikt 66 § vattendomstol skilda utslag i målet, och har part erlagt vadepenning rörande ett utslag, tarvas ej ny vadepenning, där han vill fullfölja talan jämväl mot utslag, som senare meddelas.

101 §.

Part, som vädjat mot vattendomstols utslag, skall i vattenöverdomstolen sig inställa före klockan tolv å tretionde dagen eller, där anläggning, företag eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens

läns lappmark, före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från den dag, då utslaget gavs; dock att, där vadetalan fullföljes mot vattendomstols utslag i mål, som avser företag enligt 6 kap., part skall i vattenöverdomstolen inställa sig före klockan tolv å nittionde dagen efter det tiden för anförande av besvär jämlikt 108 § gått till ända eller, där sådan besvärstalan förts, efter det slutligt utslag i anledning därav givits.

102 §.

Där i ansökningsmål, vari kungörelse enligt 32 § utfärdats, talan mot vattendomstols utslag efter vad fullföljes av sökanden, skola de av honom vid vattenöverdomstolen föredragna inlagor och andra handlingar, därav enligt 26 kap. 13 § rättegångsbalken avskrifter skola bifogas, hållas parterna tillhanda å det eller de i kungörelsen angivna ställe eller ställen. För sådant ändamål skall avskrift av handlingarna så fort ske kan dit översändas, och varde på sökandens bekostnad, tillkännagivande därom, att sådan avskrift finnes att tillgå därstädes, införd i den eller de i samma kungörelse angivna ortstidningar. Har sökanden ej ingivit avskrifter till det antal, som erfordras för handlingarnas tillhållande på sätt nu nämnts, skall på sökandens bekostnad verkställas utskrift av handlingarna i det ytterligare antal exemplar, som för ändamålet är behöfligt.

103 §.

Vill någon hos vattenöverdomstolen anförä besvär över vattendomstols utslag eller beslut, ingive sina besvär före klockan tolv å trettionde dagen eller, där anläggning, företag eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från den dag, då utslaget eller beslutet meddelades.

Avse besvär beslut, som, där det meddelats av allmän domstol, må utan inskränkning till viss tid överklagas, vare då ej heller klagan över vattendomstolens beslut till viss tid begränsad.

Vad i 27 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken finnes stadgat skall äga tillämpning jämväl å part, som hålles häktad i vattenmål.

104 §.

Skall över besvär hos vattenöverdomstolen motpart höras, skola i de fall, som avses i 27 kap. 6 och 10 §§ rättegångsbalken, i stället för de i 1 § i samma kap. stadgade tider komma till tillämpning de tider, som finnas angivna i 103 §.

105 §.

Skola, där mot beslut i ansökningsmål, vari kungörelse enligt 32 § utfärdats, besvär hos vattenöverdomstolen anförts av sökanden, motparterna höras däröver, varde genom klagandens försorg besvärshandlingarna tillställda i stället för motparterna den eller de personer, hos vilka enligt nämnda kungörelse de till vattenrättsdomaren i målet ingivna handlingarna hållas tillgängliga, samt tillkännagivande därom, att besvärshandlingarna finnas att tillgå därstädes, före utgången av den för ingivande av delgivningsbevis bestämda tid införd i den eller de uti samma kungörelse angivna ortstidningar; och åligge det klaganden, vid

den för underlåtenhet att inkomma med delgivningsbevis stadgade påföljd, att inom nämnda tid jämväl styrka, att sådant tillkännagivande ägt rum.

I fall, som i denna § avses, varde den tid, inom vilken förklaring skall avgivas, räknad från den sista dag, då handlingarna delgivits någon av nyss-nämnda personer eller tillkännagivande, som nyss sagts, blivit i tidning infört.

106 §.

Har part rätteligen vädjat mot vattendomstols utslag, åligge vattenrättsdomaren att före utgången av den tid, inom vilken talan skall fullföljas, till vattenöverdomstolen insända akten i målet. Har i vattendomstols slutliga utslag eller beslut ändring sökts genom besvär hos vattenöverdomstolen, skall akten i målet infordras från vattenrättsdomaren. Iag samma vare, där besvären avse ett av vattendomstolen under rättegången meddelat beslut samt besvären prövas vara av beskaffenhet att icke kunna avgöras utan att andra till akten i målet hörande handlingar än vattendomstolens protokoll äro för vattenöverdomstolen tillgängliga.

Vad i rättegångsbalken stadgas om skyldighet för part att vid fullföljd av talan mot underrätts utslag eller beslut ingiva underrättens protokoll i målet, skall, utom såvitt angår överklagade utslaget eller beslutet, icke äga tillämpning, då talan hos vattenöverdomstolen fullföljes mot vattendomstols utslag eller beslut, utan så är att talan genom besvär fullföljes mot ett av vattendomstolen under rättegången meddelat beslut.

107 §.

Angår målet fråga, för vars bedömande fordras särskilda fackkunskaper, må vattenöverdomstolen till biträde åt sig tillkalla i sådant ämne sakkunnig person.

Tillkallad sakkunnig bör, sedan tillfälle lämnats honom att taga del av handlingarna i målet, öfvervara målets föredragning i vattenöverdomstolen och må där deltaga i överläggning rörande detsamma. Han skall, efter det målet föredragits, men innan detsamma företages till avgörande, till vattenöverdomstolen avgiva skriftligt yttrande rörande de delar av målet, i vilka hans sakkunskap av vattenöverdomstolen tagits i anspråk.

Kan yttrande, som nyss nämnts, icke avgivas utan att undersökning å platsen äger rum, ankomme på vattenöverdomstolen att uppdraga åt det sakkunniga biträdet eller ock annan i ämnet sakkunnig person att företaga dylik undersökning och däröver avgiva utlåtande.

Huru ersättning åt sakkunnig, varom i denna § förmäles, må bestämmas, därom förordnar Konungen.

108 §.

Talan mot vattendomstols slutliga utslag i mål, som avser företag enligt 3 kap., skall, i vad beslutet rör annat än förd ansvarstalan eller ersättning, fullföljas hos Konungen genom besvär, som ingivas i vederbörande statsdepartement sist före klockan tolv å trettionde dagen eller, där företaget berör område inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från beslutets dag.

I samma ordning, som nu sagts, skall ock talan fullföljas mot beslut, som

vattenrättsdomaren jämlikt 6 kap. 13 § andra stycket meddelat i avseende å tiden för fullbordande av föreskrivna tilläggsarbeten.

Beträffande besvärstalan, som i denna § avses, skall i tillämpliga delar gälla vad i 105 och 107 §§ stadgats angående besvär, som anförts hos vattenöverdomstolen.

109 §.

Har talan i vattenmål av vattenrättsdomaren avvisats eller förklarats hava förfallit eller har vattenrättsdomaren förklarat vadeanmälan ej kunna upptagas, må klagan däröver föras hos vattenöverdomstolen i enahanda ordning, som ovan finnes stadgad med avseende å besvär mot vattendomstolens utslag eller beslut. Lag samma vare beträffande vattenrättsdomares beslut om medgivande av provisoriska åtgärders vidtagande, som i 46 § sägs, om inskrivning i vattenbok, som i 12 kap. förmäles, angående besiktning, varom i 13 kap. sägs, samt i fråga, som i 14 kap. 7 § avses.

Mot vattenrättsdomares beslut rörande jävsfråga, varom i 85 § första stycket förmäles, må talan ej föras.

Över annat av vattenrättsdomare meddelat beslut än nu nämnts må klagan föras allenast i sammanhang med klagan över slutligt besked.

Om fullföljd av talan mot vattenöverdomstolens beslut.

110 §.

I fråga om fullföljd av talan mot vattenöverdomstolens beslut skall i allt, varom ej nedan i 111—113 §§ eller eljest i lag eller författning är särskilt stadgat, lända till efterrättelse vad rörande fullföljd av talan mot hovrätts beslut finnes föreskrivet, där det tillämpligt är.

111 §.

Har i fall, som i 66 § avses, vattenöverdomstolen meddelat skilda utslag i målet, och har part erlagt fullföljdsavgift rörande ett utslag, då må sådan nedsättning av parten åberopas jämväl för fullföljd av talan mot senare utslag i målet; dock åligge parten att härom göra anmälan hos Konungens befallningshavande ävensom att, då han hos vattenöverdomstolen anmäler missnöje mot dess utslag, därvid tillika ingiva Konungens befallningshavandes bevis såväl angående nämnda anmälan som ock därom att den nedsatta fullföljdsavgiften icke återbekommits.

112 §.

Föreskriften i rättegångsbalken om skyldighet för part att vid fullföljd av talan mot hovrätts utslag eller beslut ingiva underrättens protokoll i målet skall icke äga tillämpning, då talan fullföljes mot vattenöverdomstolens utslag eller beslut, utan så är att talan fullföljes mot vattenöverdomstolens beslut i fråga, som genom besvär över ett av vattendomstolen under rättegången meddelat beslut dragits under vattenöverdomstolens prövning.

113 §.

Vad i 102, 105 och 107 §§ är stadgat angående mål, som vid vattendomstol anhängiggjorts medelst ansökning och däri talan till vattenöverdomstolen fullföljts av sökanden, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om mål, som sökanden dragit under Konungens prövning.

12 KAP.

Om vattenbok.

1 §.

För varje vattendomstols område skall föras bok för antecknande av de uppgifter rörande företag enligt denna lag, varom här nedan stadgas. Denna bok kallas vattenbok.

Vattenboken föres i två avdelningar:

första avdelningen: för inskrivning av faktiska och rättsliga förhållanden rörande anläggningar för tillgodogörande av rinnande vatten såsom drivkraft eller annorledes så ock rörande dammbyggnader, ändå att de ej avse vattnets tillgodogörande; dock att vad nu stadgats ej äger tillämpning å andra anläggningar för allmän flottled än dammbyggnader och ej heller beträffande anläggningar för allmän farled;

andra avdelningen: för införande av uppgifter om beslut i flottledsmål rörande inrättande av allmän flottled eller rörande nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter med avseende å befintlig allmän flottled så ock om andra förhållanden, vilka efter ty därom stadgas i lagen om flottning i allmän flottled böra antecknas i vattenboken.

I vattenboken böra ock anmärkas hydrografiska och topografiska beskrivningar över de inom vattendomstolens område belägna vattendrag med tillhörande vattensamlingsområden, i den mån sådana beskrivningar äro eller varda av vederbörande myndighet utarbetade.

3 §.

När, efter det denna lag trätt i kraft, beslut av domstol eller annan myndighet meddelats och vunnit laga kraft rörande verkställande, ändrande eller borttagande av anläggning, varom enligt 1 § inskrivning bör ske i vattenbokens första avdelning, eller beträffande hushållningen med vattnet vid sådan anläggning eller ock jämlikt 2 kap. 34 § angående skyldighet för annan än anläggningens ägare att underhålla densamma, åligge det vattenrättsdomaren utan särskild ansökan att med ledning av beslutet i sagda avdelning av vattenboken verkställa inskrivning av de huvudsakliga förhållanden, som äro av vikt för kännedomen om anläggningens beskaffenhet samt om de rättigheter och skyldigheter för framtiden, vilka äro förenade med densamma. Vad nu sagts gälle ock i fråga om beslut, som innefattar prövning jämlikt 2 kap. 25 § eller 6 kap. 20 § av redan verkställd anläggnings laglighet, så

ock beträffande beslut, varigenom ändring göres i förhållande, som förut inskrivits. Meddelas jämlikt stadgande i 4 kap. föreskrift om skyldighet för ägare av strömfall att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd, skall beträffande sagda skyldighet inskrivning göras i vattenboken.

Har beslut, som nu sagts, blivit av annan domstol eller myndighet än vattendomstolen meddelat, skall underrättelse om beslutet jämte erforderliga handlingar och upplysningar genom den beslutande myndighetens försorg så snart sig göra låter tillsändas vattenrättsdomaren.

4 §.

Där anläggning, varom inskrivning bör ske i vattenbokens första avdelning, tillkommit innan denna lag trätt i kraft eller ock därefter i enlighet med domstols eller annan myndighets beslut, vilket dessförinnan meddelats, vare ägaren berättigad att rörande anläggningen söka inskrivning i vattenboken.

5 §.

Ansökan om inskrivning i vattenboken skall ingivas till vattenrättsdomaren samt vara åtföljd av erforderlig beskrivning så ock av tillgängliga domar och andra handlingar, som må angå anläggningens rättsliga förhållanden. Beträffande anläggning för annat ändamål än allmän flottled skall ansökningen tillika åtföljas av ritningar över anläggningen, sådan denna befinnes.

Ansökningen skall innehålla uppgift, med angivande av socken, härad och län, å den eller de fastigheter, varå anläggningen är belägen, samt å det vattendrag, som därav beröres, så ock å de regler för hushållningen med vattnet, vilka tillämpas vid anläggningen, varjämte böra meddelas de andra upplysningar, vilka kunna vara av vikt för kännedom om de med anläggningen förenade rättigheter och skyldigheter.

Avser ansökningen inskrivning rörande byggnad för tillgodogörande av strömfall, skall särskilt uppgivas, huruvida strömfallet eller den del därav, som genom byggnaden tillgodogöres, helt eller delvis tillhör annan fastighet än byggnaden samt, om så är förhållandet, vilken rätt byggnadens ägare har att tillgodogöra sig vattnet.

Uppgift, som nu nämnts, må lämnas medelst hänvisning till företedd dom eller annan handling, där densamma innehåller tillfyllestgörande besked i ämnet. Är sökanden oviss om något förhållande, varom ansökning bör innehålla uppgift, varde sådant i ansökningen angivet.

13 §.

Har enligt förordnande efter ty i 13 kap. 1 § sägs besiktning hållits å anläggning, varom inskrivning bör ske, eller av vattenmärke, om vars utsättande vattendomstolen meddelat föreskrift enligt 11 kap. 64 §, skall besiktningsprotokollet ingivas till vattenrättsdomaren och anteckning om dess huvudsakliga innehåll göras i vattenboken.

14 §.

När efter den 1 januari 1920 vattendomstol eller annan myndighet meddelat sådant beslut, varom anteckning bör göras i vattenbokens andra avdelning, åligge

det vattenrättsdomaren, sedan beslutet vunnit laga kraft, att utan särskild ansökan i sagda avdelning göra anteckning därom, med angivande av dagen för beslutet, det vatten, som därav beröres, samt företagets eller anläggningens huvudsakliga beskaffenhet.

Har beslutet meddelats av annan domstol eller myndighet än vattendomstolen, skall underrättelse om beslutet jämte erforderliga handlingar och upplysningar genom den beslutande myndighetens försorg så snart sig göra later tillsändas vattenrättsdomaren.

15 §.

Närmare föreskrifter om vattenbokens inrättande och förande meddelas av Konungen.

13 KAP.

Om besiktning och handräckning så ock om ansvar för överträdelse av denna lag.

1 §.

I sammanhang med beslut, varigenom byggande i vatten eller utförande av vattenreglering medgives, äge vattendomstolen, när skal därtill äro, föreskriva att, sedan arbetet fullbordats eller den för fullbordandet bestämda tid gått till ända, besiktning å arbetet skall verkställas av sakkunnig person. Innehåller vattendomstolens beslut, att vattenmärke jämlikt 11 kap. 64 § skall utsättas, skall samtidigt meddelas föreskrift om besiktning av märket.

Har föreskrift om besiktning, som nu sagts, av vattendomstolen lämnats, men viss besiktningsman icke samtidigt förordnats, tillkomme vattenrättsdomaren att förordna sådan vid tiden, då besiktningen skall ske.

Där i mål, som avser företag enligt 6 kap., beslut meddelas om byggnads eller annat arbetes utförande, skall, såvitt ej arbetet skall verkställas av flottningssammanslutningen och det är av mindre betydelse, föreskrift meddelas om besiktning, som nyss nämnts.

Kostnad för besiktning enligt denna § skall i fråga om företag enligt 6 kap. förskjutas av anläggaren, men i andra fall gäldas av byggnadens ägare.

2 §.

Finnas vid besiktning, som i 1 § sägs, sådana avvikelser från vattendomstolens beslut vara gjorda, att allmän eller enskild rätt därigenom kränkes, meddele besiktningsmannen, att rättelse bör ske inom viss tid vid äventyr att förhållandet eljest anmäles för allmänne åklagaren i orten.

Till besiktning av arbete för allmän flottled skall anläggaren kallas så ock, där annan än flottningssammanslutning är anläggare, flottningssammanslutningen. Finnes att till följd av förändrade förhållanden värdet å arbetet avviker från det förut beräknade eller att i annat avseende särskild värdering är av nöden, åligge besikt-

ningsmannen att med biträde av två ojävige gode män, som han själv äger tillkalla, företaga erforderlig värdering.

4 §.

Har byggnad i vatten tillkommit efter prövning i laga ordning, stånde ägaren fritt att hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning genom sakkunnig person till bevisning därom, att byggnaden utförts i överensstämmelse med de därför givna föreskrifter eller att de avvikelser därifrån, som må hava skett, icke äro av beskaffenhet att kränka allmän eller enskild rätt. Ägare av byggnad i vatten må ock eljest på sätt nu nämnts begära besiktning för erhållande av intyg angående byggnadens beskaffenhet eller om lagligheten av vattenmärke eller särskilt anbragt fixpunkt, som avses i 3 § sista stycket.

Har jämlikt 6 kap. 14 § utförandet av flottledsarbete överlåtits från en anläggare till en annan, skall på begäran av endera besiktning hållas å det utförda arbetet.

Om kostnad för besiktning, som i denna § sägs, gälle vad i 3 § andra stycket finnes stadgat.

5 §.

Över vad vid besiktning förekommer och utrönes skall föras protokoll.

Om besiktningsmans skyldighet att i vissa fall ingiva protokollet till vattenrättsdomaren finnes i 12 kap. 13 § stadgat.

Protokoll över besiktning, som hålles på grund av stadgandet i 1 § tredje stycket, varde ock ingivet till vattenrättsdomaren; och äge han, när skäl därtill äro, för vidtagande av sådan rättelse, som besiktningsman må hava jämlikt 2 § föreskrivit, utsätta annan tid än denne bestämt.

Har besiktning hållits på grund av ansökan, som i 3 eller 4 § sägs, skall avskrift av protokollet så snart ske kan tillhandahållas sökanden.

10 §.

Ansökan om besiktning och handräckning, varom ovan finnes stadgat, må, där allmänna intressen äro i fråga, göras av allmän åklagare eller annan vederbörande myndighet; och skall kostnaden i ty fall förskjutas av allmänna medel.

11 §.

Den, som mot bestämmelserna i 2 kap. 20 § första eller andra stycket bygger i vatten utan därtill av vattendomstolen lämnat medgivande

eller mot nämnda bestämmelser eller stadgandet i 3 kap. 11 § verkställer vattenreglering utan vattendomstolens medgivande

eller mot föreskriften i 2 kap. 20 § tredje stycket underlåter att söka vattendomstolens godkännande av verkställd ändring å byggnad i vatten

eller mot stadgandet i 2 kap. § 34 första stycket utan vattendomstolens medgivande utrivar byggnad i vatten

eller mot vad i 2 kap. 37 § finnes stadgat vidtager åtgärd för vattendrags återställande utan medgivande av vattendomstolen

eller mot stadgandet i 6 kap. 20 § första stycket utför anläggning eller åtgärd för allmän flottled utan medgivande av vattendomstolen eller, där sådant enligt 11 kap. 46 § är tillfyllest, av vattenrättsdomaren,

skall, där han insett eller skäligen bort inse, att jämlikt åberopade lagrum medgivande eller godkännande, som nu nämnts, varit erforderligt, straffas med böter från och med fem till och med fem tusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader.

14 KAP.

Slutbestämmelser.

9. §.

Där enligt stadgande i denna lag handling skall ingivas till vattendomstol eller vattenrättsdomaren, må den i stället på vederbörande parts eget ansvar i betalt brev insändas med posten.

Genom denna lag upphävas:

2, 3, 4, 6—14 §§ i förordningen den 30 december 1880 om allmän flottled, såvitt angår frågor, varom i denna lag bestämmelser givits;

1—9 §§ samt 23 § i flottningstadgan den 30 december 1880, såvitt angår frågor, varom i denna lag bestämmelser givits;

tillika med alla de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring eller förklaring av vad sålunda upphävida bestämmelser innehålla eller tillägg därtill;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot bestämmelserna i denna lag.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall denna i stället tillämpas; och skall i de hänseenden, vari enligt 12 kap. 3, 4 och 11 §§ vattenlagen tiden för samma lags ikraftträdande är av betydelse, i stället, såvitt rör dammbyggnad för allmän flottled, dagen då denna lag träder i kraft komma i betraktande.

I fråga om flottleds anläggande, utvidgande eller förbättrande i gränslödena Torneå och Muonio älvar gälle vad därom är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920; dock må utan hinder av stadgandet i 10 kap. 1 § Konungens befallningshavande intill den 1 januari 1925 till förrättningsman vid syneförrättning enligt sagda kap. förordna person, som enligt hittills gällande bestämmelser varit behörig förrätta flottledssyn.

De vid denna lags ikraftträdande anhängiga mål rörande allmän flottled skola handläggas och bedömas enligt äldre lag, dock att denna lags bestämmelser skola tillämpas å mål rörande inrättande av allmän flottled, därest vid den tid, då denna lag träder i kraft, syn enligt äldre lag ej ännu i målet påbörjats.

Förslag
till
Lag
om flottning i allmän flottled.

Härigenom förordnas, som följer:

1 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

I allmän flottled stånde envar öppet att, efter ty här nedan närmare skils, låta flottgods löst framflyta.

2 §.

De, som i annat fall än i 3 § sägs låta flottgods löst framflyta i allmän flottled, som upplåtits till allmänt begagnande (allmän flottning), skola utgöra en flottningsförening med uppgift och befogenhet, varom i 4 kap. förmåles.

Huruledes för vissa fall Konungen må bestämma, att allmänna flottningen skall ombesörjas i annan ordning än genom flottningsförening, därom stadgas i 75 §.

3 §.

Innehavare av jordbruksfastighet inom by eller hemman, som gränsar till flottleden, vare icke pliktig att för husbehovsvirke, som han framflottar från skog, tillhörig byn eller hemmanet eller vari byn eller hemmanet har del, tillhöra flottningsförening eller erlägga avgifter för flottledens begagnande eller eljest i fråga om husbehovsflottning vara underkastad bestämmelserna i denna lag; dock må dylik flottning ej äga rum på sådant sätt, att därigenom uppstår hinder för den allmänna flottningen eller fara för husbehovsvirkets sammanblandning med det i den allmänna flottningen ingående flottgodset, och vare förty sådan flottande pliktig att i avseende å såväl anmälan om tillämnad flottning som iakttagande av nödiga försiktighetsmått ställa sig till efterrättelse vad Kungl. Maj:ts befallningshavande därutinnan föreskriver.

4 §.

Allt i allmän flottning ingående flottgodts skall framföras gemensamt (gemensam flottning), där ej vattendomstolen för viss flottled meddelat allmän bestämmelse om flottning utan flottgodsets sammanblandande (separatflottning) eller ock för särskilt tillfälle flottningsstyrelsen finner nu nämnt flottningssätt kunna utan hinder för den gemensamma flottningen tillståndas viss flottande.

5 §.

Utan särskilt lov må de, som ombesörja flottningsarbetet, äga tillträde till stränderna, där sådant är av nöden för skadas avvärjande eller flottgodsets utväljande eller framförande i flottleden. Väg eller stig över annans tomt, åker, äng, plantering eller andra ägor, vilka kunna skadas därav, må dock ej tagas, om tillträde till stranden annorledes kan lämpligen beredas.

Under pågående flottning vare ock tillåtet att i vattnet hålla tillfälliga led- och stoppbommar, där samfärdseln ej avsevärt hindras därav, så ock att å eller invid stränderna anbringa nödiga bomfästen, stöd eller dylikt eller därtill använda naturföremål.

2 KAP.

Om ersättning för flottningsskada.

6 §.

För skada och intrång, som vållas av flottgodset eller genom åtgärd, som i 5 § sägs eller eljest i följd av flottningen (flottningsskada), skall gäldas ersättning med fulla värdet.

Vad i denna lag stadgas med avseende å flottningsskada gälle ock beträffande skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden, i den mån ej ersättning därför blivit i beslut om anläggningen eller åtgärden eller eljest i laga ordning på förhand uppskattad och erlagd.

Hurusom i vissa fall flottningsskada kan i sammanhang med beslut rörande flottledens inrättande, utvidgande eller förbättrande vardas uppskattad och ersatt, därom skils i 6 kap. vattenlagen.

7 §.

Bygger någon i allmän flottled annorledes än med lag eller givna föreskrifter överensstämmer, stånde själv den skada, som å byggnaden må vållas i följd av flottningen. Där någon utan att påkalla och avbida vattendomstolens bestämmelse om skyddsåtgärd, som i 6 kap. 18 § vattenlagen sägs, gör byggnad i flottleden, stånde ock under tiden själv skadan.

8 §.

De, vilka under året deltagit i allmän flottning å det ställe, där skada timat, äro en för alla och alla för en ansvariga för ersättnings gäldande till den, som

lidit skadan, men för ersättnings utbekommande har denne att söka flottningsföreningen, vars styrelse har att föra de flottandes talan härutinnan och ombesörja betalningen. Skulle flottningsstyrelse ej finnas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande anmäld eller utdömd betalning icke kunna utfås hos flottningsföreningen, må viss flottande sökas med rätt för honom att, i den mån han guldit mera än vad på honom efter hans andel i flottgodset belöper, återkräva beloppet av de övriga flottande.

9 §.

Ersättningsanspråk mot flottningsförening skall, om och i den mån ersättningen ej blivit på förhand bestämd, anmälas hos flottningsstyrelsen eller dess i 44 § omnämnda ombud före utgången av det kalenderår, då skadan uppkom. vid äventyr, om tiden försittes, att rätt till talan är förlorad, såframt ej ändå före utgången av nämnda tid skadans uppskattning blivit i laga ordning hänskjuten till skiljemän. Har flottning någonstades pågått efter den 1 november, må dock i fråga om skada, som vid sådan del av flottleden uppkommit, anmälan, som nu sagts, göras intill utgången av nästföljande kalenderår.

Anmälan, varom nu är fråga, skall göras i skrift, som tillställes den, hos vilken anmälan skall ske, dock att hos flottningsstyrelsens ombud i orten anmälan må med laga verkan göras muntligen. Skriftlig anmälan, som inneslutes i rekommenderat brev, avlämnat på posten inom ovan angivna tid och ställt till mottagarens vanliga adress, skall anses behörigen delgiven.

10 §.

Varder ej överenskommelse träffad om ersättningen, skall efter syn och uppskattning frågan avgöras av tre ojäviga skiljemän, bland vilka en utses av vardera parten och de sálunda utsedda tillkalla den tredje.

Flottningsförening åligger att varje år å tid, som i reglementet bestämmes, utse skiljeman och ersättare för denne. Där så i reglementet föreskrives, skola för skilda sträckor av flottleden eller för prövning av olika slag av skada utses olika personer.

För viss by eller visst annat område utmed flottleden må efter sinsemellan träffad överenskommelse strandägare och andra med avseende å dem vidkommande flottningsskada med laga verkan på förhand utse gemensam skiljeman och ersättare för denne samt om valet underrätta flottningsstyrelsen.

De för flottningsförening utsedda skiljemännens och ersättarnes namn och adresser skola varje år inom i reglementet angiven tid anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande för kungörande på flottningsföreningens bekostnad i länskungörelserna och i en eller flera tidningar inom orten.

11 §.

Skiljemannaåtgärd, som i 10 § sägs, må påkallas av envar av parterna. Sådant påkallande sker medelst framställning till motparten eller skiljeman, som denne må hava utsett på förhand.

Har flottningsförening underlåtit att utse skiljeman och vederbörligen anmäla valet, eller har annan part, för vilken skiljeman ej blivit på förhand utsedd,

ej inom tio dagar efter skiljemannaåtgärdens påkallande tillkännagivit sitt val av skiljeman, eller kan ej enighet vinnas om valet av den tredje, skall skiljeman utses av domaren i orten.

Tiden för syns hållande bestämmes av skiljemännen med iakttagande av att, där ej skadan är av beskaffenhet att böra skyndsamt uppskattas, synen såvitt möjligt bör företagas efter det flottningen avslutats och i sammanhang med övriga skadors uppskattande. Har sedan skiljemannaåtgärd påkallats, skiljedom ej meddelats inom etthundraåttio dagar därefter, vare part oförhindrad draga tvisten under prövning av allmän underrätt i den ort, där skadan skett. Skiljedom, som meddelas senare än nu sagts, vare utan verkan, såframt ej parterna överenskomma att åtnöjas därmed.

12 §.

Varder dömt till ersättning, skall den ersättningsskyldige ock förpliktas att gälda kostnaden för skiljemannaförrättningen samt motpartens utgifter å saken; dock att där ersättningen ej sättes högre än den ersättningsskyldige före förrättningen bjudit, envar skall stånda sina kostnader och vardera gälda halva förrättningskostnaden. Ogillas ersättningsyrkande, men finnes den, som framställt kravet, ej hava saknat fog därför, vare ock lag som sist sagts; eljest gälde han all förrättningskostnad och motpartens utgifter å saken. Har part till skiljeman utsett person utom orten och finnes uppenbart, att ojävig och till skiljeman lämplig person varit att tillgå inom orten, må motparten icke betungas med högre ersättning för sådan skiljemans inställelse, än som kan anses motsvara vad person inom orten bort tillerkännas.

Vad de flesta skiljemännen säga skall, änskönt någondera parten är missnöjd därmed, gå i verkställighet, där ej rätten eller överexekutor förordnar annorlunda; den av parterna, som ej nöjes med skiljedomen, dock ej förment att draga tvisten under domstols prövning, så framt han instämmer sin talan inom nittio dagar från det skiljedomen tillställdes honom. Skiljedomen skall avfattas skriftligt och däri lämnas tydlig hänvisning om, vad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under domstols prövning.

Rätt domstol för upptagande av tvist, som nu sagts, vare allmän underrätt i den ort, där skadan skett.

13 §.

Finnes flottningsskada bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, skall, om ersättningstagaren påstår det, ersättningen på förhand bestämmas att utgå vare sig i årlig avgift under hela den tid flottning kommer att fortgå eller ock på en gång, allt efter ty skäligt prövas. Ej må, ändå att parterna må vara ense om visst belopp, ersättningen bestämmas till högre belopp än som kan anses skäligt.

Vad i 9 kap. 54—57 samt 68—71 §§ vattenlagen stadgas beträffande ersättnings nedsättande i vissa fall samt Kungl. Maj:ts befallningshavandes befattning med nedsatta ersättningsmedel och om anmälan i vissa fall till vederbörande domstol skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ersättning för flottningsskada, som blivit på förhand bestämd att utgå på en gång. I samband därmed att ersättning enligt denna § bestämmes, skola skiljemännen giva tillkänna, om och i vilken mån nedsättning därav skall ske.

Beslut, varigenom ersättning bestämmes på förhand, bör senast inom ett år från beslutets meddelande genom endera partens försorg insändas till vattenrättsdomaren för antecknande i vattenboken; och vare, sedan sådant antecknande skett, laga kraftvunnet beslut gällande jämväl mot framtida ägare och innehavare av fastighet, som av beslutet beröres.

Hurusom till följd av ändrade förhållanden avgift, som bestämts att utgå årligen, kan varda till beloppet ändrad eller ock bestämd att upphöra, därom skils i 6 kap. 23 § vattenlagen.

3 KAP.

Om avgörande av vissa frågor rörande allmän flottleds upplåtande och begagnande.

14 §.

Sedan i underställningsmål rörande företag enligt 6 kap. vattenlagen vatten-domstolen meddelat beslut om allmän flottleds inrättande eller om vidtagande av åtgärder för redan befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande, äge envar, som vill yttra sig över synemännens förslag till bestämmelser rörande de i 10 kap. 19 § vattenlagen omförmälta frågor, att inom trettio dagar från det vattendomstolens beslut meddelades till Kungl. Maj:ts befallningshavande ingiva eller i betalt brev med posten insända sina erinringar i saken. Erfordras före ärendets avgörande ytterligare utredning, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande härför anlita biträde av förrättningsmannen eller annan sakkunnig person; prövas nödigt att vidare höra sakägarna, lämne Kungl. Maj:ts befallningshavande dem tillfälle att yttra sig vid sammanträde inför Kungl. Maj:ts befallningshavande eller, där fråga är om mindre flottled och det i övrigt finnes lämpligt, inför någon av länsstyrelsens tjänstemän. Kungörelse om sådant sammanträde skall minst tre veckor före sammanträdet dels avsändas till pastorsämbetet för uppläsande i kyrkan för den eller de församlingar, där flottleden framgår, dels tillställas den eller de personer, som jämlikt 10 kap. 26 § vattenlagen utsetts att mottaga handlingarna i målet, ävensom senast tio dagar förut införas i en eller flera tidningar inom orten. Anläggaren av flottleden varde till sammanträdet särskilt kallad.

Så snart ske kan företage Kungl. Maj:ts befallningshavande härefter omförmälta frågor till avgörande i enlighet med föreskrifterna i 29 och 30 §§.

15 §.

Väckes hos Kungl. Maj:ts befallningshavande beträffande befintlig flottled fråga om nya eller ändrade bestämmelser i de hänseenden, som i 29 och 30 §§ sägs, gälle angående sådant ärendes handläggning i tillämpliga delar vad i 14 § stadgats, dock att sammanträde med sakägarna alltid skall hållas, där ej frågan endast rör fastställande eller jämkning av amorteringsplan samt flottningsföreningen och förlagsgivaren annorledes blivit i saken hörda.

Av äldre beslut vare Kungl. Maj:ts befallningshavande ej förhindrad att meddela ny eller ändrad bestämmelse i ämne, varom nyss förmäls; dock att fast-

ställd amorteringsplan ej må rubbas i vidare mån än som överensstämmer med stadgandena i 31 §.

16 §.

Sedan de för allmän flottleds inrättande föreskrivna arbeten blivit besiktigade och godkända, varde flottleden av Kungl. Maj:ts befallningshavande genom särskilt beslut upplåten till allmänt begagnande, dock må dylikt upplåtande ej ske, innan Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelat beslut i de frågor, som i 14 § omförmålas, samt fastställt reglemente för flottningsförening.

Ej må flottning idkas i allmän flottled, förrän den blivit till allmänt begagnande upplåten; dock att rätt till interimisflottning, efter ty nedan sägs, må kunna av Kungl. Maj:ts befallningshavande i vissa fall dessförinnan medgivas.

17 §.

Har enligt laga kraft vunnet beslut förordnats om allmän flottleds inrättande och kan, ändå att i beslutet föreskrivna åtgärder icke vidtagits, flottning ske utan väsentligt men för strand-, bro-, fiske- och vattenverksägare eller andra samt utan betydligare hinder för föreskrivna flottledsarbetens utförande, må i avbidan på flottledens upplåtande till allmänt begagnande tillstånd till interimisflottning kunna efter särskild ansökan medgivas den, som förut enskilt flottat därstädes, så ock annan, som visas genom uppehåll med flottningen komma att lida avsevärd förlust.

Ansökan om interimisflottning ingives till Kungl. Maj:ts befallningshavande; och åligger det Kungl. Maj:ts befallningshavande att däröver infordra yttrande från vattenrättsdomaren, den enligt 10 kap. 2 § vattenlagen förordnade förrättningsmannen och anläggaren av flottleden ävensom att, där ärendet ej är av brådskande beskaffenhet och det i övrigt finnes erforderligt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra, vilkas rätt kan beröras av frågan, tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansökningen.

18 §.

Tillstånd till interimisflottning må av Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelas i den omfattning, som med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes lämplig, dock ej för längre tid än ett år i sänder; och föreskrive Kungl. Maj:ts befallningshavande de villkor för flottningen, som för varje fall må finnas erforderliga, med iakttagande därav dels att de av vattendomstolen meddelade allmänna bestämmelser för flottledens nyttjande till allmän flottning bliva i tillämpliga delar gällande med avseende å interimisflottningen dels ock att interimisflottande förpliktas att för sitt flottgods erlagga flottledsavgifter till samma belopp, som beräknas böra utgå, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande.

Interimisflottande bör tillika erinras om honom åliggande skyldighet att ersätta ej mindre strandägare och andra uppkommande flottningsskada än även anläggaren av den allmänna flottleden all genom flottningen förorsakad kostnad för underhåll av flottledsbyggnader, som må vara utförda; och skall vad i 8 samt 10—12 §§ stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada i tillämpliga delar gälla även beträffande ersättning av interimisflottande för flottledsbyggnaders underhåll.

Där omständigheterna sådant påkalla, bör ock föreskrivas, att interimslottande, innan flottningen vidtager, skall ställa fullgod säkerhet för avgifter och skadestånd, som nu sagts.

Vid tillstånds meddelande varde tillsett, att bland flera sökande ingen erhåller obehörig fördel framför annan.

19 §.

Beslut, varigenom tillstånd till interimslottning meddelas, må, ändå att ändring däri sökes, gå i verkställighet. Om beslutet varde på sökandens bekostnad kungörelse genast införd i en eller flera tidningar i orten.

Utan hinder därav att beslutet vunnit laga kraft eller gått i verkställighet, må Kungl. Maj:ts befallningshavande, när anledning därtill förekommer, efter interimslottandes hörande föreskriva nya villkor för flottningen eller erforderliga inskränkningar däri eller ock återkalla det meddelade tillståndet.

20 §.

Vid meddelande av tillstånd till interimslottning förordne Kungl. Maj:ts befallningshavande syssloman att med den befogenhet, som i 33 § 1 mom. andra stycket tillerkännes flottningsstyrelse, av de flottande uttaga de i 18 § omförmålda flottledsavgifter och att i övrigt tillse, att föreskrivna villkor iakttagas vid flottningen.

Till syssloman, som nu sagts, skall förordnas lämplig och vederhäftig person eller ock flottningsstyrelse för annan uppströms eller nedströms belägen allmän flottled; och njute sysslomannen arvode av de flottande med belopp, som bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Flottledsavgifter, som av sysslomannen uppbäras, skola göras räntebärande genom insättande å bankinrättning; och åligger det sysslomannen att, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande och flottningsförening bildats, till flottningsstyrelsen redovisa vad han uppburit jämte upplupen ränta. Där till följd av stadgandena i 6 kap. 14 § vattenlagen frågan om allmän flottled förfaller, skall redovisning lämnas till Kungl. Maj:ts befallningshavande, som med medlen förfar på sätt i 82 § första stycket stadgas; dock att ägare av enskilda flottledsbyggnader äger av influtna avgifter bekomma vad å nämnda byggnader må belöpa, så ock, där han ej är anläggare, vad han därutöver kan hava själv erlagt i avgifter.

21 §.

Där beträffande vatten, varest allmän flottled icke finnes men flottning ändock flere år bedrivits, sådant förhållande uppkommer, att rätten till flottning icke vidare utan oskäliga kostnader står till buds, vare, sedan ansökan om allmän flottleds inrättande i vattenområdet inkommit, den omständigheten att beslut därá ej ännu av vattendomstolen meddelats, ej hinder för Kungl. Maj:ts befallningshavande att medgiva sökanden till flottledsföretaget rätt till interimslottning, såfram flottningens avstannande finnes komma att för honom medföra synnerligen betydande förluster; och skall å sådant ärende stadgandena i 17—20 §§ äga motsvarande tillämpning. Ej må dock i fall, som nu nämnts, interimslottning be-

viljas, med mindre sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd, som i 18 § omförmålas, dels ock med visst belopp, motsvarande verkets värde, för att flottledsarbetet, därest sökanden antages till anläggare, behörigen utföres.

22 §.

Har i beslut om allmän flottleds inrättande eller sedermera föreskrivits, att flottning i flottleden skall till viss tid av året inskränkas, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande, där för visst fall under pågående flottning yppas behov av tidens utsträckande, på ansökan lämna tillstånd därtill antingen beträffande flottleden i dess helhet eller med avseende å viss del därav.

Skola enligt vattendomstolens beslut arbeten av större omfattning utföras för allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och finnes nödigt, att flottningen härunder begränsas eller helt inställas, äger Kungl. Maj:ts befallningshavande på framställning meddela erforderliga bestämmelser angående flottningens bedrivande under tiden till dess arbetena blivit fullbordade och godkända.

4 KAP.

Om flottningsföreningar.

Om flottningsförenings uppgift och verksamhet.

23 §.

Flottningsförening har att i enlighet med denna lag ombesörja den allmänna flottningen, handhava och vidmakthålla flottleden jämte dess tillhörigheter samt uppbära och redovisa de för flottledens nyttjande stadgade flottledsavgifter.

Ej må flottningsförening utöva verksamhet, som är främmande för det ändamål, föreningen sålunda har att fullfölja.

24 §.

Flottningsförening må ej förvärva fast egendom annorledes än för flottledens räkning eller i andra fall än:

1. där det tarvas för utförande av anläggning eller åtgärd för flottleden eller för flottningens ändamålsenliga ordnande;

2. där förvärvande av visst område finnes önskvärt för nedbringande av skadeersättning;

3. där fastighet skall användas för anordnande av nödiga kontors- eller verkstadslokaler eller bostäder åt flottningsschef, kontors-, flottnings- och annan personal.

Prövningen, huruvida efter ty nu sagts förvärv av fast egendom må anses tillåtet, ankomme på Kungl. Maj:ts befallningshavande i det eller de län, där flottleden framgår.

25 §.

Allmän flottled tillhörig egendom må ej för gäld intecknas eller pantsättas; dock att Kungl. Maj:ts befallningshavande äger, där sådant prövas ändamålsenligt, för visst fall medgiva flottningsförening att med inteckning för gäld belasta fastighet, som i 24 § 3 omförmäles. Fast egendom må ej utan Kungl. Maj:ts befallningshavandes tillstånd avyttras; för flottningen behövlige byggnader och anläggningar må ej avhändas flottleden.

Har flottningsförening för ändamål, som i 24 § sägs, förvärvat större fastighetsområde än behovet kräver eller finnes eljest fast egendom icke vara för flottleden eller flottningen behövlig, åligger det föreningen att, så snart det kan ske utan förlust, avyttra vad lämpligen kan undvaras.

Behållningen av medel, som inflyta för flottleden tillhörig egendom, må ej förbrukas till gäldande av årets löpande utgifter utan skola användas såsom kapitaltillskott till fond, varom i 32 § förmäles, eller eljest till framtida båtnad för flottleden.

26 §.

Har flottningsförening något år att vidkännas kostnad, som efter ty i 30 § stadgas må fördelas å flera år att av de flottande gäldas enligt viss amorteringsplan, må föreningen, där ej kostnaden förskjutes av årets flottande, med förlagsgivare träffa avtal om kostnadens förskjutande medelst förlagslån med rätt för förlagsgivaren att uppbära de för kostnadens återgäldande stadgade amorteringsavgifter.

Till belopp och under villkor, som bestämts i reglementet eller av flottningsstämman, äge flottningsstyrelsen för föreningens löpande behov upptaga tillfälligt lån. För gäldande av sådant lån svare allenast de, som flotta det år, för vars utgifters täckande skulden göres.

27 §.

Med de inskränkningar och under de villkor, som kunna vara bestämda i reglementet, må med bindande verkan jämväl för kommande års flottande beslut fattas eller avtal träffas om flottningschefs, tjänstemäns och arbetares anställande för flera år, om deras avlöningsförmåner samt om pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och dylikt åt dem eller deras anhöriga. Vill någon vinna visshet, att beslut eller avtal, som nu sagts, icke må kunna klandras av skäl, som i 62 § sägs, söke Kungl. Maj:ts befallningshavandes stadfästelse därå. Å sålunda stadfäst beslut eller avtal äge stadgandet i 62 § ej tillämpning.

Flottningsförening äge ock ingå avtal, gällande för flere år, med strandägare och andra rörande ersättning för flottningsskada, om strandarrenden, om flottningsarbetets utförande på ackord och annat dylikt.

Om flottningsförenings utgifter och deras fördelande på de flottande.

28 §.

I flottningsförenings räkenskaper skola föreningens utgifter sammanföras under nedannämnda huvudgrupper:

1. *Flottledsutgifter*, omfattande kostnader, som skola återgäldas till anläggare eller annan, vilken njuter anläggares rätt, eller eljest utgives för flottledens utvidgande eller förbättrande, så ock kostnader för förvärvande av fast egendom, allt i den mån ej kostnaderna göras eller egendomen förvärfvas för tillgodoseende av ändamål, som under 4, 5 eller 6 omförmäles;

2. *Underhållsutgifter*, omfattande kostnader för vidmakthållande av flottleden och av densamma tillhörig egendom, i den mån kostnaderna ej skola hänföras till de under 4, 5 eller 6 omförmälda utgifter;

3. *Utfloppningsutgifter*, omfattande all arbets- och annan kostnad för virkets framskaffande i flottleden, strandarrenden, bom- och dammavgifter, ersättning för flottningsskada, som icke skall hänföras till 4, samt andra utgifter för liknande ändamål;

4. *Sorteringsutgifter*, omfattande kostnader för skiljeanordningars inrättande och vidmakthållande, för virkets insamlande och urskiljande vid skiljeställe, för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för skiljningen, så ock för ersättande av skada genom anläggning för skiljningen eller i följd av skiljningsarbetet;

5. *Inventarioutgifter*, omfattande kostnader för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för utfloppningen;

6. *Förvaltningsutgifter*, omfattande kostnader för kontorshållning, bokföring, styrelse- och revisorsarvoden, flottningsschefs och kontorspersonals avlöning samt för pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och övriga allmänna omkostnader;

7. *Separatutgifter*, omfattande kostnader av icke gemensam art, såsom för utvaltning av flottgodset, separatflottning, avskilt virkes buntning, flottläggning eller transporterande, inbärgande nedanför skiljeställe av vinddrivet eller spillt virke och dylikt.

Har till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifter flottleden indelats i flottledsdistrikt, skola över sagda utgifter räknenskaper föras särskilt för varje distrikt. Lag samma vare om utfloppningsutgifter, där flottleden blivit indelad i utfloppningsdistrikt. Finnes flottledsanläggning å visst distrikt bliva till gagn för flottningen även å andra flottledsdistrikt, äge vattendomstolen eller, där anläggningen utförts utan vattendomstolens tillstånd, flottningssamma besluta, att anläggningsskostnaden skall i mån av båtnaden fördelas på samtliga dessa distrikt.

29 §.

För de flottandes inbördes delaktighet i olika slag av utgifter skall i den ordning, som i 14 och 15 §§ sägs, Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa allmänna grunder, varefter skilda slag av flottgodss böra vid kostnaders fördelning jämföras med varandra; och skall därvid iakttagas:

att kostnader, hänförliga till visst flottleds- eller utfloppningsdistrikt, fördelas allenast å flottgodss, som å sådant distrikt framflottats;

att grunderna för delaktighet i flottleds- och underhållsutgifter bestämmas med hänsyn till vad som finnes skäligt och lämpligt för främjande av en god skogshushållning;

att övriga utgifter varda fördelade efter den större eller mindre svårighet, de särskilda flottgodsslagen orsaka vid flottningen eller sorteringen; dock att jämkning i tillämpningen av denna fördelningsgrund beträffande smärre virkesdimen-

sioner eller beträffande virke, som flottas lång väg, må äga rum, om sådant kan ske utan påvisbar ökning av kostnaden för annat virke;

samt att i sorteringsutgifter deltaga beträffande varje skiljeställe allenast de flottande, vilkas flottgods där avskiljes; dock att, där uppenbart är, att till följd av det utsorterade virkets avskiljande ur flottleden orsakas minskning i sorteringskostnaden för flottgods, som vidare framflottas, Kungl. Maj:ts befallningshavande äger efter tagen hänsyn jämväl till de av virkets uppehållande vid sådant skiljeställe orsakade olägenheter bestämma, att även ägare av sådant flottgods skall i mån av båtnad, som nu sagts, deltaga i gäldandet av sorteringskostnaden vid skiljeställe, där virket icke avskiljes; där på grund av lokala förhållanden skiljningen å viss plats verkställas vid skilda sorteringsverk, som stå i beroende av varandra, må dessa i nu nämnt avseende anses som ett skiljeställe.

Separatutgifter fördelas på allenast de flottande, vilkas flottgods föranlett kostnaderna i fråga; separatflottande vare fri från deltagande i arbetskostnaden för den gemensamma flottningen. Där all flottning bedrivs separat, må kostnaden för virkets framskaffande fördelas å samtliga flottande.

30 §.

Där kostnader, som hänföras till flottledsutgifter, finnas vara så betydande, att, om de lades å allenast ett års flottning, denna skulle därigenom oskäligt betungas, förordne Kungl. Maj:ts befallningshavande i den ordning, som i 14 och 15 §§ sägs, att sådana kostnader skola gäldas genom amortering under flera, högst tjugn, år medelst vissa avgifter å flottgodset (flottledsavgifter), så avvägda, att beloppet jämte ränta å vad oguldet innestår skäligen kan antagas bliva därmed under den beräknade tiden till fullo guldet; och varde räntan därvid så bestämd, att den motsvarar den räntefot, mot vilken beloppet skäligen må antagas kunna upplånas, med tillägg, där så finnes nödigt, av en riskpremie intill två procent.

Vad nu stadgats beträffande flottledsutgifter gälle ock med avseende å kostnader, hänförliga till underhålls-, sorterings-, inventarie- eller förvaltningsutgifter, av sådan beskaffenhet, att jämväl kommande års flottande därav hämta väsentlig fördel.

Under ovan stadgad förutsättning äge ock flottningsförening utan inhämtande av Kungl. Maj:ts befallningshavandes besked besluta amortering under högst tre flottningsår av kostnader, som ovan sagts.

Fastställda avgifter må ej uppbäras för längre tid än till dess det belopp, varom fråga är, jämte ränta blivit till fullo guldet.

31 §.

Visar sig, sedan plan för amortering blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställd, att ändring av de bestämda avgifterna eller annan jämkning i villkoren erfordras, må, såvitt förlagsgivares rätt ej därigenom försämrats, Kungl. Maj:ts befallningshavande på ansökan efter dennes hörande förordna om sådan jämkning.

Har vid den beräknade betalningstidens utgång kostnaden ännu icke blivit till fullo gulden, må Kungl. Maj:ts befallningshavande på ansökan bevilja utsträckt

tid för dess gäldande; dock må härvid beträffande anläggning, som med amorteringen avses, i intet fall till amortering upptagas större belopp av den ursprungliga kostnaden än som motsvarar dåvarande värdet av anläggningen. För utrönande av detta värde må Kungl. Maj:ts befallningshavande förordna om nödig utredning.

32 §.

På ansökan av flottningsförening eller med dess begivande äge Kungl. Maj:ts befallningshavande för en tid varje gång av högst tio år förordna, att till utjämnande av underhållsutgifterna viss årsavgift skall distriktsvis utgå för varje flottgodsenhet. I den mån avgifterna för ett år icke åtgå till gäldande av samma års underhållsutgifter, skola de ingå till en fond, benämnd underhållsfond.

I enahanda ordning må ock kunna förordnas om upptagande av bestämda årsavgifter för bildande av understödsfonder till utjämnande av olika års utgifter för pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och dylikt åt flottningsschef, tjänstemän och arbetare eller deras anhöriga.

För förvaltningen av fond, som nu sagts, skall Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa reglementariska bestämmelser, utmärkande förutom annat, under vilka förhållanden och till vilket belopp fondens medel må tagas i anspråk till gäldande av kostnader av angivet slag.

Fonds medel skola hållas avskilda från övriga av föreningen omhändertäckta tillgångar och må icke användas eller tagas i mät för annat ändamål än sådant, för vars tillgodoseende fonden bildats.

33 §.

1 mom. Till bestridande av föreningens utgifter är envar, som deltagar i den allmänna flottningen, pliktig att årligen å tider, som angivas i reglementet, tillskjuta nödigt förlag, samt, om förlaget ej förslår till tackande av de utgifter, som skola läggas å årets flottning, fylla bristen.

Längd för uttaxering av dylikt förlag skall av flottningsstyrelsen årligen uppgöras med ledning av de enligt 66 § avgivna uppgifter. Försummar flottande att erlægga infordrat tillskott, äger styrelsen till säkerhet därför hålla hans flottgods kvar och efter tillsägelse till den flottande låta å offentlig auktion sälja så mycket därav, att beloppet täckes.

Förlag må ej användas eller tagas i mät för annat ändamål än tackande av föreningens utgifter för det år, för vilket förlaget lämnats; uppstår överskott, skall det återbäras.

2 mom. Har i mål, som angår något föregående års flottande, betalningsskyldighet blivit föreningen ålagd, vare styrelsen pliktig att utan dröjsmål uttaxera beloppet å sagda flottande enligt grunderna för deras delaktighet i det årets utgifter. Över uttaxeringen skall längd upprättas med angivande av vad å varje flottande belöper samt tiden för inbetalningen, och vare längden framlagd till granskning vid särskilt sammanträde med de flottande, som uttaxeringen avser.

Förmenar flottande, att den i längden verkställda fördelningen ej är med lag överensstämmande, äge han genom stämning å styrelsen inom trettio dagar efter sammanträdet påfordra rättelse i den gjorda debiteringen. Talan, som nu

nämnts, skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort, där styrelsen har sitt säte.

Ändå att dylik klandertalan väckes, vare flottande pliktig att å föreskriven tid inbetala å honom belöpande bidrag vid äventyr att, där ej rätten annorlunda förordnar, beloppet må hos honom utsökas i enahanda ordning, som om betalningsskyldighet vore honom genom laga kraftätagande dom ålagd. Finnes flottande sakna tillgångar till utsökta beloppets gäldande, varde vad som brister uttaget hos övriga medflottande i enlighet med grunderna för deras delaktighet.

Om reglemente.

34 §.

För flottningsförening skall finnas reglemente, som Kungl. Maj:ts befallningshavande efter prövning av därtill avgivet förslag fastställer.

Flottningsförenings reglemente skall angiva:

1. föreningens benämning;
 2. den eller de allmänna flottleder, som med föreningens verksamhet avses;
 3. den ort inom riket, invid eller i närheten av flottleden, där flottningsstyrelsen skall hava sitt säte;
 4. huru styrelsen skall, såvitt på föreningens val ankommer, sammansättas;
 5. antalet revisorer, som av föreningen skola utses;
 6. tiden för räkenskapsavslutning;
 7. huru ofta ordinarie flottningsstämma skall hållas;
 8. det sätt, varpå kallelse till stämma skall ske och andra meddelanden bringas till de flottandes kännedom, ävensom den tid före stämma, då föreskrivna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna;
 9. huruvida och i vad mån begränsning av flottandes rösträtt skall äga rum;
 10. inom vilken tid föreningen, efter ty i 10 § stadgas, varje år skall utse skiljeman och ersättare för honom så ock inom vilken tid på förhand utsedda skiljemäns och ersättares ävensom i 44 § omförmälda ombuds namn och adresser skola anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande;
 11. tiden för flottningsförlagets inbetalande;
 12. närmare föreskrifter om vad den, som ärnar deltaga i allmän flottning, har att iakttaga jämlikt 66 §;
 13. vad husbehovsflottande har att ställa sig till efterrättelse i avseende å såväl anmälan om tillämnad flottning som iakttagande av nödiga försiktighetsmått
 14. den tid, efter vars förlopp rätten till timmermärke, som lämnats utan användning, skall vara förlorad.
- Ej. må i reglemente intagas bestämmelse, som finnes stridande mot denna eller annan lags föreskrifter.

35 §.

Om uppgörande av förslag till reglemente föranstalte de, som ärna begagna flottleden; och låte Kungl. Maj:ts befallningshavande däröver höra skogsägare

och andra, som av frågan äro intresserade, å sammanträde, som Kungl. Maj:ts befallningshavande på lämpligt sätt utlyser och låter hålla.

Utan hinder av besvär mot beslut, varigenom reglemente första gången fastställles för flottningsförening, må reglementet tillämpas, intill dess i anledning av besvären annorlunda må förordnas.

36 §.

Av flottningsförening beslutad ändring i reglementet vare ej gällande, med mindre den varder av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställd.

Över inkommet ändringsförslag låte Kungl. Maj:ts befallningshavande, innan fastställelse meddelas, höra skogsägare och andra vederbörande i den ordning, som i 35 § första stycket stadgas; och skall, där ändringsförslag framställts av annan än flottningsföreningen, denna tillika lämnas tillfälle att å flottningsstämma yttra sig däröver.

37 §.

Fastställt reglemente så ock underrättelse om däri meddelad ändring skall av Kungl. Maj:ts befallningshavande skyndsamt överlämnas till vattendomstolen.

Reglemente skall genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas skogsägare och flottande tillhanda.

Om flottningsstyrelse och flottningschef.

38 §.

För flottningsförening skall finnas en styrelse (flottningsstyrelse).

Styrelsen äge i enlighet med vad i denna lag är stadgat förvalta föreningens angelägenheter.

39 §.

Styrelsen väljes å flottningsstämma, dock att en ledamot därav skall efter ty i 40 § stadgas utses på annat sätt.

Till styrelseledamot må utses annan person än flottande.

Ledamot av styrelsen skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej för särskilt fall Konungen medgiver undantag.

Styrelseledamot må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

Avgår av föreningen vald styrelseledamot, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej ersättare, åligger det övriga styrelseledamöter, såframt styrelsen ej är beslutför med kvarstående ledamöter eller enligt reglementet fulltalig styrelse alltid skall förefinnas, att ofördröjligen föranstalta om val av ny ledamot.

40 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där styrelsen har sitt säte, skall för viss tid utse lämplig person att utöver det i föreningens reglemente

angivna antal styrelseledamöter vara ledamot av styrelsen med samma befogenhet som dessa att deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter och med samma ansvar för styrelsens åtgärder. Till sådan styrelseledamot skall utses någon med skogs- och flottningsförhållandena i orten förtrogen person, som ej själv deltagar i flottningen eller är anställd i flottandes enskilda tjänst; och njute denne av föreningen arvode, vars belopp bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

41 §.

När styrelseledamot utsetts å flottningsstämma, skall anmälan därom göras hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i det eller de län, där flottleden framgår, för kungörande av den valdes namn och adress i länskungörelserna samt i en eller flera tidningar inom orten. Vid anmälan skall fogas bestyrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker valet.

Angående styrelseledamot, som jämlikt stadgandet i 40 § blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedd, skall ock kungörelse på sätt nu sagts utfärdas.

Saknar flottningsförening anmäld, behörig styrelse, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där styrelsen skall hava sitt säte, på yrkande av rättsägare förordna syssloman att med samma befogenhet, som tillkommer flottningsstyrelse, företräda föreningen eller flottleden i det ärende, varom fråga kan vara.

42 §.

Styrelsen äge att själv eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å föreningens vägnar än även inför domstol och andra myndigheter företräda föreningen; dock att där mot föreningen föres talan, som rör något föregående års flottande, dessa äro berättigade att själva eller genom ombud, utsett å flottningsstämma med samma års flottande, bevaka sin talan i målet.

I brottmål, som angår flottgodset, äge styrelsen föra målsägandetalan för sådan flottande, som ej själv för talan i målet.

Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vare, i den mån ej annat följer av vad i denna lag eller reglementet stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen.

43 §.

Den allmänna flottningen jämte virkets avskiljande ur flottleden till de särskilda flottande ävensom flottledens skötsel åligger styrelsen och under dess inseende en av flottningsstämman utsedd flottningschef; dem åligger tillse att det allmännas intresse av flottledens vidmakthållande behörigen tillgodoses, att flottningen ombesörjes på ändamålsenligaste sätt och att icke oberättigad förmån beredes någon flottande framför annan; ställe sig ock till efterrättelse i reglementet givna föreskrifter så ock de föreskrifter, som av flottningsstämma eller, såvitt rör flottningschef, av styrelsen meddelas, där de ej äro stridande mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente.

44 §.

Styrelsen åligger att för varje tingslag, där flottleden framgår, utse minst ett, inom orten bosatt ombud, till vilket strandägare och andra äga hänvända sig

med anmälningar enligt 9 § samt andra framställningar rörande flottleden och flottningen däri. Ombuds namn och adress skola årligen inom tid, som bestämmes i reglementet, anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande för kungörande i länskungörelserna samt i en eller flera tidningar inom orten.

45 §.

Där ej annorlunda är bestämt i reglementet, vare styrelsen beslutför, då mer än halva antalet ledamöter är närvarande, och gälle såsom styrelsens beslut den mening, om vilken de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes av ordföranden vid sammanträdet. Till styrelsesammanträde skola dock, såvitt ske kan, samtliga ledamöter kallas. Flottningschefen varde alltid kallad till sammanträde samt äge där deltaga uti överläggningen och till protokollet få sin mening antecknad.

Ledamot av styrelsen eller flottningschef äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten, flottningschefen eller tredje man.

46 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot att för föreningen mottaga stämning är stadgat i rättegångsbalken; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas föreningen.

Vill styrelsen kära till föreningen, kalle styrelsen de flottande till flottningsstämma för val av ombud att i den tvist föra föreningens talan. Stämning skall anses delgiven, då den blivit föredragen å stämman.

47 §.

Över styrelsens förvaltning och föreningens verksamhet skall styrelsen med iakttagande av föreskrifterna i 28 § låta föra ordentliga räkenskaper, som för varje räkenskapsår avslutas och vari föreningens utgifter fördelas mellan de flottande enligt de av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställda grunder.

Minst en månad eller den kortare tid, som må vara bestämd i reglementet, före den flottningsstämma, där revisorernas berättelse skall framläggas, avlämne styrelsen till revisorerna en av styrelsens ledamöter underskriven förvaltningsberättelse.

Inom tid, som nyss sagts, skall ock styrelsen tillställa en var flottande bestyrkt räkenskapsutdrag, utvisande dennes mellanhavande med föreningen vid räkenskapsårets slut.

48 §.

Styrelseledamöter, som genom att överträda denna lag eller föreningens reglemente eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda flottleden för-

lust eller flottningsföreningen skada, svare därför en för alla och alla för en; svare ock på sätt nu nämnts för den skada, som genom överträdelse av denna lag eller föreningens reglemente tillskyndas tredje man.

49 §.

Vad i denna lag finnes stadgat om styrelseledamot äge motsvarande tilllämpning å ersättare för sådan ledamot.

Har ersättare utövat styrelseledamots befogenhet, vare den omständighet, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot envar, som ej visas hava ägt kännedom därom.

Om revision.

50 §.

Styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper skola granskas av två eller flera revisorer, av vilka en utses av Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där styrelsen har sitt säte, och den eller de övriga å den flottningsstämma, där styrelsen väljes.

Till revisor må ej utses den, som är i föreningens eller styrelseledamots tjänst.

Revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

Avgår av föreningen vald revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej ersättare, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor. Avgår revisor, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsetts, skall anmälan därom genast göras hos nämnda myndighet.

Av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedd revisor njute ersättning av föreningen med belopp, som bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

51 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera alla de penningmedel och övriga tillgångar, som styrelsen för flottledens eller de flottandes räkning omhänderhar, samt granska föreningens alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej av styrelsen eller flottningsschefen förvägras.

Vid fullgörandet av sitt uppdrag hava revisorererna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som av föreningen meddelas och ej avse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente.

Revisorerna skola över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som, efter det styrelsen lämnats tillfälle taga del av densamma, framlägges å flottningsstämma jämte styrelsens förvaltningsberättelse.

Angående revisorers befogenhet att påfordra sammankallande av extra flottningsstämma stadgas i 58 §.

52 §.

Hava revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framlägges å flottningstämman, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligt underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, föreningen ansvariga för all därav uppkommande skada, en för alla och alla för en.

Om flottningstämman.

53 §.

Flottandes rätt att deltaga i handhavandet av flottningsförenings angelägenheter utövas å flottningstämman. Där äge envar, som anmält virke till flottning under eget inregistrerat märke, rösträtt i enlighet med vad i 55 § sägs.

Ej må någon själv eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Vad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för vilken han är ansvarig, eller i val av revisor.

54 §.

Där ej annat finnes stadgat i reglementet, välje flottningstämman själv ordförande att leda förhandlingarna, och tillkommer därvid varje röstande en röst.

Å stämman skall upprättas och till godkännande framläggas en förteckning över närvarande flottande och ombud för flottande med uppgift å den rösträtt, som tillkommer en var av dem. Sedan denna förteckning, som skall tjäna till röstlängd vid stämman, godkänts, lände densamma till efterrättelse å stämman, dock att, där stämman uppskjutes till senare dag än nästföljande söckendag, ny förteckning skall upprättas å den fortsatta stämman.

Vid ordinarie stämman, som i 57 § omförmäles, skola upprättas två särskilda röstlängder, en för det gångna flottningsåret och en för det nya.

Över beslut, som å stämman fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll, som underskrives av ordföranden och minst en å stämman närvarande röstägande. Senast fyra veckor efter stämman skall protokollet vara tillgängligt för de flottande.

55 §.

Jämte vad i övrigt i denna lag är stadgat om utövande av rösträtt och fattande av beslut å flottningstämman gälle:

att flottande äger deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter endast såvitt angår det år, varunder han deltagit eller deltagit i flottningen;

att med de begränsningar, som må vara bestämda i reglementet, rösträtt tillkommer varje flottande i förhållande till beloppet av det förlag, han enligt

upprättad uttaxeringslängd tillskjutit eller har att tillskjuta till bestridande av föreningens gemensamma utgifter;

att flottande som icke inbetalat förlag, förfallet till betalning tidigare än fjorton dagar före stämman, är förlustig sin rösträtt, intill dess inbetalningen fullgöres;

att frånvarande flottandes rösträtt må utövas genom ombud;

att såsom föreningens beslut gäller den mening, för vilken de flesta rösterna avgivas;

att vid lika röstetal val avgöres genom lottning men i andra frågor den mening gäller, som biträdes av de flesta röstande, eller, om jämväl antalet röstande är lika, av stämmans ordförande.

56 §.

Flottningsstämma skall, såframt ej annat blivit i reglementet eller för visst fall av flottningsstämma bestämt, sammanträda å den ort inom flottledsområdet, som av styrelsen bestämmes.

Styrelsen har att, på sätt reglementet föreskriver, kalla de flottande till flottningsstämma. Där enligt bestämmelse i reglementet för giltighet av beslut erfordras, att det fattas å två på varandra följande stämmor, må kallelse till andra stämman ej ske, innan den första hållits.

Under minst åtta dagar närmast före flottningsstämma skall förteckning över de ärenden, som därvid skola förekomma, genom styrelsens försorg hållas tillgänglig för de flottande ävensom ofördröjligen översändas till flottande, som med uppgivande av postadress anhåller därom.

Skall å stämman förekomma ärende, innefattande förslag till ändring av reglementet, varde den föreslagna ändringen till sitt huvudsakliga innehåll angiven i förteckningen.

Ärende, som ej varit upptaget å förteckningen, må ej vid stämman företagas till avgörande, där det ej enligt lag eller reglementet skall förekomma å stämman eller omedelbart föranledes av ärende, som där skall avgöras. Utan hinder av vad sålunda stadgats må dock å stämman kunna fattas beslut om utlysande av extra stämma för behandling av visst ärende.

Flottande vare berättigad att få ärende hänskjutet till prövning å stämman, såframt han hos styrelsen framställer yrkande därom senast en månad före stämman.

57 §.

Innan flottningen varje år börjas, skall hållas ordinarie flottningsstämma, å vilken framläggas avgående styrelsens och revisorernas berättelser över föregående räkenskapsårs räkenskaper och förvaltning samt företages till avgörande av det gångna årets flottande frågan om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid, revisionsberättelsen omfattar.

Härefter skola det nya årets flottande utse flottningsstyrelse jämte revisorer.

58 §.

Styrelsen, så ock syssloman, som i 41 § tredje stycket förmäles, äge, när sådant finnes lämpligt, kalla årets flottande till extra flottningsstämma. Före-

kommer ärende, som endast rör visst förflutet års flottande, bör med dem hållas särskild stämma.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angivande av skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra flottningsstämma att hållas, så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan påfordran, äge revisorerna själva utlysa flottningsstämma. Äro ej samtliga revisorer ense om stämmas utlysande, gälle den mening, varom de flesta förena sig, eller vid lika röstetal den mening, som biträdes av den av Kungl. Maj:ts befallningshavande tillsatta revisorn.

Extra flottningsstämma skall ock av styrelsen utlysas, då det för uppgivet ändamål skriftligen påfordras av flottande med ett sammanlagt röstetal, utgörande minst en tiondedel av samtliga flottandes sammanlagda röstetal eller den mindre del därav, som må vara bestämd i reglementet.

59 §.

Underlåter styrelsen att i föreskriven ordning kalla de flottande till ordinarie flottningsstämma, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, varom i 58 § tredje stycket är sagt, utlyst flottningsstämma att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske, eller finnes ej behörigen utsedd styrelse, har Kungl. Maj:ts befallningshavande att på anmälan av flottande ofördröjligen utlysa stämma.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äge ock, när så finnes nödigt, anmoda styrelsen att utlysa extra flottningsstämma. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan anmodan, må Kungl. Maj:ts befallningshavande själv utlysa stämman.

Om rätt till talan i vissa fall rörande förvaltningen.

60 §.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid revisorernas berättelse omfattar ej anställd inom ett hundra åttio dagar från det berättelsen framlades å flottningsstämma, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Utan hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

Talan mot revisorer enligt 52 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å flottningsstämma, utan så är, att talan grundas därpå att brottslig handling blivit begången.

61 §.

Förmenar enskild flottande, att honom blivit påförda större kostnader än med fastställda fördelningsgrunder överensstämmer, äge han genom stämning å föreningen inom trettio dagar efter den flottningsstämma, då styrelsens berättelse över räkenskapsårets räkenskaper framlades, påfordra rättelse i den gjorda debiteringen.

Menar styrelsen eller ledamot därav eller flottande, att beslut, som å flottningsstämma fattats, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente eller eljest fastställda föreskrifter, äge därå tala genom stämning å föreningen inom trettio dagar från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 46 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om den där omförmälda flottningsstämman blivit inom ovan i denna paragraf stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas.

Domstols utslag, varigenom föreningsbeslut upphävs eller ändrats, gälle jämväl för dem, som ej instämt klandertalan.

62 §.

Menar flottande, att genom föreningens beslut om kostnaders uttaxering flottningen oskäligt betungas eller att något för föreningen fattat beslut eller träffat avtal om arvode åt styrelseledamot eller revisor eller om flottningsschefs, annan tjänstemans eller arbetares anställande eller om sålunda anställd persons avlöningsförmåner eller om pension, olycksfalls- eller sjukdomsunderstöd eller dylikt åt honom eller hans anhöriga är oförenligt med flottledens intresse eller länder till uppenbart men för de flottande, äge att därutinnan söka rättelse hos Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Förmenar flottande, att genom något under tidigare år fattat beslut eller träffat avtal å flottningen under det år, han däri deltagar, lagts kostnad, som ej bör gäldas av det årets flottande eller som är uppenbart oskälig, äge likaledes söka rättelse hos Kungl. Maj:ts befallningshavande, som, när skäl därtill finnes, äger bestämma, att kostnaden skall helt eller delvis bestridas av de flottande under det år, varunder beslutet fattats eller avtalet träffats.

Huruledes i visst fall beslut eller avtal kan på förhand vinna Kungl. Maj:ts befallningshavandes stadfästelse, därom skils i 27 §.

Om laga domstol.

63 §.

Flottningsförening vare uti de mål, för vilka ej annorlunda genom denna eller annan lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där föreningens styrelse enligt reglementet har sitt säte.

Om förvaltningen av skilda flottleder inom samma vattensystem.

64 §.

Finnas inom samma vattensystem flera flottleder under särskilda flottningsföreningars förvaltning, skall i varje led flottningen såvitt möjligt ordnas på

sådant sätt, som utan oskäligt betungande eller gynnande av flottningen i viss led må vara ägnat att befrämja flottningen i vattensystemet i dess helhet; och bör därvid vad flottningsschef för nedströms belägen led med iakttagande av de regler, som må vara fastställda av vattendomstolen, bestämmer beträffande vattenhushållningen och flottgodsets framsläppande, såvitt ske kan, lända till efterrättelse för uppströms belägen led.

Har flottande i uppströms belägen flottled försummat erlagga för utgifternas täckande infordrat tillskott, vare på framställning av styrelsen för nämnda led styrelsen för nedströms belägen led, dit den flottandes flottgods må hava vidare framflottats, pliktig att, därest flottgodset kan där ur leden uttagas, kvarhålla det för tillskottets uttagande i den ordning, som stadgas i 33 §.

65 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äge på framställning av flottningsförening förordna, att denna sammanslås med annan förening inom samma vattensystem, där sådan sammanslagning finnes lämplig med hänsyn till flottningens ändamålsenliga ordnande i vattensystemet i dess helhet samt byggnader och anstalter i de skilda flottlederna finnas i tillfredsställande skick.

Om sammanslagning av flottningsföreningar underrättade Kungl. Maj:ts befallningshavande vattendomstolen för anteckning i vattenboken.

5 KAP.

Ordningsföreskrifter för deltagande i allmän flottning.

66 §.

Envar, som vill deltaga i allmän flottning, åligger att före den i 57 § omnämnda flottningsstämma hos flottningsstyrelsen anmäla myckenheten och beskaffenheten av det flottgods, han ämnar under året införa i flottleden, samt därefter avlämna flottgodset å eller invid flott vatten inom uppgivet distrikt av flottleden, allt i överensstämmelse med de närmare föreskrifter reglementet därom innehåller.

Han vare ock pliktig att över det virke, han tillför flottleden, föra och vid anfordran till styrelsen avlämna fullständiga virkesjournaler och tumningslistor, utvisande för varje flottleds- och utflottningsdistrikt det tillförda virkets mängd och dimensioner.

67 §.

Allt flottgods, som i allmän flottled framflottas, skall vara försett med tydliga märken, vilka, innan de få användas, skola vara godkända av flottningsstyrelsen.

Över anmälda och godkända märken skall av styrelsen föras register, och må i reglementet stadgas rätt för flottningsförening att vid märkes godkännande upptaga viss lämplig avgift. Antalet märken, som av varje flottande må användas, varde med iakttagande av vad i reglementet därom må stadgas bestämt av flottningsstyrelsen.

Rätt till märke, som ej använts under viss i reglementet angiven tid, vare förlorad; och må förty sådant märke av annan flottande upptagas och anmälas till godkännande.

68 §.

Å flottgoods, som är omärkt eller försett med otydligt eller ej godkänt märke eller icke blivit i stadgad ordning anmält till flottning, skola läggas dubbla umgälder; och äge flottningsstyrelsen till säkerhet för dem kvarhålla flottgodset och, där ägaren är känd, efter tillsägelse till honom å offentlig auktion sälja så mycket därav att beloppet därigenom täckes. Är ägaren okänd, give Kungl. Maj:ts befallningshavande i länskungörelserna och tidning inom orten föreläggande för honom att inom nittio dagar anmäla sig hos Kungl. Maj:ts befallningshavande; sker ej anmälan, må flottgodset säljas å offentlig auktion, och skall behållningen av de vid försäljningen inlutna medel tillföras någon föreningens fond, varom i 32 § förmåles, eller eljest användas till något flottledens gemensamma ändamål.

Ej må i andra fall, än i 73 och 74 §§ omförmålas, utan flottningsstyrelsens begivande omärkt eller otydligt märkt flottgoods upptagas ur allmän flottled.

69 §.

Virke, som tillföres allmän flottled å plats, varifrån dess utflottning beräknas kunna medhinnas under första flottningsåret, må flottas obarkat, så framt icke med avseende å beskaffenheten av vattendraget med stränder och fiske även som övriga förhållanden, som kunna inverka på frågan, vattendomstolen finner skäligt att för hela flottleden eller viss del därav förordna, att allt eller visst slags virke skall, innan det utlägges i flottleden, hava undergått avbarkning.

Virke, vars utflottning beräknas icke kunna medhinnas under första flottningsåret, skall, innan det utlägges i flottleden, hava medelst avbarkning så fullständigt som möjligt befriats från bark, där ej med hänsyn till ovan sagda förhållanden vattendomstolen funnit skäligt medgiva undantag från denna bestämmelse.

Ej må avbarkning verkställas å isen eller å stranden så nära vattnet, att barken kan nedsköljas däri.

6 KAP.

Om tillsyn å allmänna flottleder och flottningsföreningar.

70 §.

Å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningsförenings verksamhet utöve Kungl. Maj:ts befallningshavande tillsyn. Teknisk tillsyn å flottledsanläggningarnas underhåll och nyttjande åligger under befallningshavandes överinseende tillika tjänstemännen å väg- och vattenbyggnadsdistrikten, vilka hava att verkställa inspektion å flottlederna i enlighet med de närmare föreskrifter, som därom varda av Konungen meddelade.

Flottningsstyrelsen och flottningsschefen äro skyldiga att vid tillsynens utövande på anfordran lämna vederbörande alla erforderliga upplysningar.

Om rätt att vid förefallande behov hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning å anläggning för allmän flottled så ock om handräckning skils i 13 kap. vattenlagen.

71 §.

Har under någon tid flottning ej bedrivits i allmän flottled eller visst flottledsdistrikt och varder till följd därav underhållet försummat, äge den, som för anläggnings utförande må vara berättigad till ersättning, vidtagna åtgärder för dess nödtorftiga underhåll; finnas medel tillgängliga i underhållsfond, som i 32 § sägs, må Kungl. Maj:ts befallningshavande föranstalta, att nödiga underhållsarbeten varda därmed vidtagna.

72 §.

Vidmakthållas ej de till farleds betryggande eller i övrigt till skydd emot skada föreskrivna flottledsbyggnader, tillhålle Kungl. Maj:ts befallningshavande flottningsstyrelsen att sådant fullgöra eller låte, om så erfordras, genast avhjälpa bristen på föreningens bekostnad.

Uppstår genom försummelse i underhållet av skyddsbyggnader omedelbar fara för vattenverk eller annan egendom, och bättras ej skyndsamt bristen, sedan flottningsstyrelsen, flottningsschef eller ombud, som i 44 § sägs, eller ock den, som inom distriktet förestår flottningen, blivit tillsagd därom, vare ock den, som kan lida men av försummelsen, berättigad att på föreningens bekostnad själv verkställa arbetet, efter det bristen blivit av kronobetjänt i orten vid undersökning på stället vitsordad.

73 §.

Har i allmän flottled virke sjunkit å ställe, där det kan vålla uppgrundning eller annan olägenhet, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande om dylikt virkes bortskaffande enahanda vårdnad, som i 72 § första stycket sägs om underhåll av där avsedd flottledsbyggnad; stånde ock strandägare eller annan, som kan lida men av virkets kvarlämnande, fritt att, därest ej virket efter tillsägelse till flottningsstyrelse, flottningsschef eller ombud, som i 44 § sägs, eller den, som inom distriktet förestår flottningen, skyndsamt bortföres, själv upptaga virket, sedan behovet därav blivit vid undersökning på platsen vitsordat av två ojävige män. Om upptagandet skall underrättelse genast lämnas till flottningsstyrelsen; och äge styrelsen avgöra, huruvida det upptagna virket skall av föreningen för ägarens räkning omhändertagas mot ersättning för upptagningskostnaden eller ock till upptagaren överlätas.

Vad nu är sagt om sjunket virke gälle ock om virke, som i sjunkande tillstånd står upprätt i flottleden.

74 §.

Skulle vid allmän flottled i land flutet virke lämnas å ställe, där det kan vålla skada, kvarliggande längre än med avseende å flottningens lämpliga anordning och andra förhållanden kan anses behöfligt, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande tillhålla flottningsstyrelsen att återföra virket till flottleden vid äventyr att sådant eljest må på föreningens bekostnad verkställas.

Beträffande virke, som i flottleden lagt sig i brötar eller magasineras å otillåten plats eller i strid mot meddelade bestämmelser, skall vad nu stadgats äga motsvarande tillämpning.

75 §.

Visar sig, att underhållet av allmän flottled försummas, att fastställda amorteringsavgifter eller bestämda skadeersättningar ej behörigen gäldas eller att flottningen ej ordentligt besörjes, eller förekommer eljest anmärkning mot flottningens verksamhet, och vinnes ej rättelse efter det flottningsstyrelsen blivit i saken hörd, sammankalle Kungl. Maj:ts befallningshavande de flottande; och ankomme då på Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning, under vilka villkor flottning vidare må tillåtas i flottleden.

På framställning av Kungl. Maj:ts befallningshavande eller när eljest anledning därtill förekommer må Konungen i fall, som nu sagts, förordna om flottledens förvaltning och flottningens ombesörjande i annan ordning än i denna lag stadgas.

76 §.

För varje år å tid, som bestämts i reglementet eller föreskrives av Kungl. Maj:ts befallningshavande, skall flottningsstyrelsen till Kungl. Maj:ts befallningshavande insända:

förteckning över årets samtliga flottande jämte uppgift å dem tillkommande rösträtt inom föreningen samt grunderna för deras deltagande i årets utgifter;

uppgift å den mängd flottgods, som inom varje flottledsdistrikt framflottats under året;

bestyrkt räkenskapsutdrag, utvisande vad under året guldits och vad vid årets slut återstår oguldet av kostnad, som skall gäldas enligt fastställda eller av föreningen antagna amorteringsplaner, ävensom befintliga fonders ställning;

styrkt avskrift av styrelsens och revisorernas berättelser samt av protokoll, upptagande de å flottningsstämma i anledning av nämnda berättelser fattade beslut.

Finner Kungl. Maj:ts befallningshavande nödigt att infordra ytterligare upplysningar eller att taga del av föreningens räkenskaper och övriga handlingar, vare styrelsen och flottningsschefen skyldiga tillhandaga härmed.

Handlingar, som nu nämnts, skola hos Kungl. Maj:ts befallningshavande hållas för envar tillgängliga.

7 KAP.

Straffbestämmelser.

77 §.

Idkas utan behörigt tillstånd flottning i allmän flottled, innan densamma blivit till allmänt begagnande upplåten, eller eljest å tid, då flottning ej är medgiven, eller utlägges i allmän flottled obarkat virke, där sådant icke är tillåtet, vare bot från och med fem till och med femtio öre för varje stycke flottgods

dock lägst tio kronor; och skall, där olovlig flottning ägt rum innan flottleden upplåtits till allmänt begagnande, den skyldige tillika förpliktas utgiva flottledsavgifter, varom i 18 § förmäles.

Underlåter någon att vid flottning ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som till skydd för allmän farled, väg, bro eller färja blivit meddelade; eller underlåter flottande vad honom åligger enligt 66 § andra stycket med avseende å virkesjournaler och tumningslistor; eller

bryter någon mot det i 68 § andra stycket stadgade förbud att ur allmän flottled upptaga omärkt eller otydligt märkt virke; eller verkställer någon avbarkning i strid mot bestämmelsen i 69 § tredje stycket;

straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

78 §.

Med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor straffes:

1) ledamot av flottningsstyrelse eller flottningsschef, där han mot bättre vetande i handling, som framlägges å flottningsstämma eller ingives till Kungl. Maj:ts befallningshavande, rörande flottledens eller flottningsföreningens angelägenheter meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller flottningsschef, där han uppsåtligen i strid med bestämmelserna i 25, 32 eller 33 § använder någon flottledens eller de flottandes tillhörighet för ett annat ändamål än det, för vilket samma tillhörighet må användas;

3) revisor, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å flottningsstämma, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande flottledens eller flottningsföreningens angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av honom granskats.

79 §.

Åsidosättes föreskrift, som i 37 § andra stycket, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till flottande eller att, då flottande enligt sjätte stycket i nämnda § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning å flottningsstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen,

straffes den försumlige med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Förseelse mot 47 § tredje stycket, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 56 § tredje stycket, så ock styrelseledamots försummelse att å den i 56 § omförmälda förteckning upptaga ärende, vars hänskjutande till flottningsstämma av flottande påyrkats enligt sjätte stycket i samma §, må åtalas allenast av målsägande, och skall härvid såsom målsägande anses såväl flottningsföreningen som varje flottande.

Åtal för förseelse, som i denna paragraf omförmäles, skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort, där flottningsstyrelsen har sitt säte.

80 §.

Ej må straff, som ovan är stadgat, tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

81 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan, dock att av böter, som ådömas enligt 77 § första stycket, en tredjedel, dock högst femhundra kronor, tillfaller åklagaren. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

8 KAP.

Särskilda bestämmelser.

82 §.

Varder allmän flottled jämlikt 6 kap. 27 § vattenlagen avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen tilläggas någon fond hos flottningssöreningen eller, om föreningen samtidigt upplöses, tillfalla länets skogsvårdsstyrelse eller, där skogsvårdsstyrelse ej finnes, vederbörande hushållningssällskap att användas till främjande av skogsvården inom flottledsområdet.

Understödsfond, varom i 32 § andra stycket förmäles, skall vid flottleds avlysande främst användas för därmed avsedda ändamål, därvid personer, som redan tillerkänts pension eller annat understöd, hava företråde framför dem, som ännu icke kommit i åtnjutande därav; och må, där så finnes lämpligt, fondens ändamål tillgodoses genom de understödsberättigades inlösande i anstalt för försäkring eller understöd.

Där förhållandena påkalla sådant, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande utse särskild förvaltare att övertaga avlyst flottleds tillhörigheter och vidtaga erforderliga åtgärder därmed. Efter fullgjort uppdrag redovise förvaltaren inför Kungl. Maj:ts befallningshavande.

83 §.

Vill utländsk man idka flottning i allmän flottled inom svenskt område, skall han, jämte iakttagande av vad i denna lag är föreskrivet, hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i orten nedsätta en av två vederhäftiga inländska män utfärdad löftesskrift, däruti de, en för bägge och bägge för en, borga såsom för egen skuld för fullgörande av vad honom såsom flottande åligger.

84 §.

I fråga om framförande av flottgods i sammanlagda flottar äge stadgandena i denna lag icke tillämpning; men låter någon flottgods framflyta hopfäst

i knippen eller mindre buntar eller framföres flottgods i ringbom, räknas det för lösflottning och vare förty denna lag därå tillämplig.

Vad i denna lag är föreskrivet äger icke tillämpning på gränsfloderna Torneå och Muonio älvar.

85 §.

Genom denna lag upphävas:

1) 1 och 5 §§ i förordningen den 30 december 1880 om allmän flottled samt övriga stadganden i samma förordning, i den mån de angå frågor, varom i vattenlagen icke meddelats bestämmelser;

2) 10—22 §§ samt 24—26 §§ i flottningsstadgan den 30 december 1880, dock med den inskränkning beträffande 20 §, som följer av stadgandet i 86 § här nedan, så ock övriga stadganden i samma författning, i den mån de angå frågor, varom i vattenlagen icke meddelats bestämmelser;

3) kungörelsen den 2 oktober 1885 angående ändring, såvitt granvirke angår, i gällande föreskrifter om barkning av virke, som i allmän flottled framflötas; dock med den inskränkning, som följer av stadgandet i 86 § här nedan;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot denna lags bestämmelser.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall denna i stället tillämpas.

86 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

Rättigheter och skyldigheter, som uppkommit dessförinnan, skola bedömas efter äldre lag.

Beträffande flottningen i flottleder, som tillkommit med stöd av äldre lag, samt i fråga om flottningsföreningar, som bildats, innan denna lag trätt i kraft, skola denna lags bestämmelser tillämpas; dock att där reglemente eller eljest för flottledens nyttjande givna bestämmelser innehålla föreskrifter, som avvika från vad under 4 kap. härövan stadgats, sagda föreskrifter skola lända till efterrättelse, intill dess med ledning av denna lag nya föreskrifter hunnit meddelas, dock högst intill den 1 januari 1923, samt att, beträffande skyldigheten att avbarka virke, de i hittills gällande författningar meddelade bestämmelser eller med stöd därav särskilt givna föreskrifter skola i avseende å sagda leder fortfarande gälla, intill dess med tillämpning av denna lag ändrade bestämmelser därutinnan må komma till stånd.

Det tillkommer Kungl. Maj:ts befallningshavande att tillse såväl att förut fastställda reglementen varda så fort ske kan ändrade till överensstämmelse med denna lag, som även att, därest i någon led flottning hittills bedrivits utan att de flottande varit sammanslutna till förening, reglemente för flottningsförening varder beträffande sådan led antaget och fastställt.

Förslag

- till

L a g

huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämligt vattenlagen bibehållas.

Härigenom förordnas, som följer:

1 §.

Omedelbart efter det denna lag trätt i kraft, insände Kungl. Maj:ts befallningshavande, var för sitt län, till Konungen uppgift å de vattenområden inom länet, i vilka enligt 6 kap. 1 § första stycket vattenlagen allmän flottled skall bibehållas, samt upplyse tillika om dagen för det eller de beslut, varigenom efter den 30 april 1881 varje uppgiven flottled blivit ordnad, ävensom om flottledens utsträckning uppåt och nedåt.

2 §.

Med ledning av de från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifterna utfärdar Konungen snarast provisorisk förteckning över de vattenområden, i vilka enligt 6 kap. 1 § första stycket vattenlagen allmän flottled skall bibehållas.

I sammanhang härmed skall kungöras, att, om någon vill påstå, att vattenområde, som nyss sagts, ej blivit i förteckningen upptaget eller ock att i visst område skall finnas allmän flottled på grund av stadgandet i 6 kap. 1 § andra stycket, han må med bifogande av de handlingar, som han vill åberopa till stöd för sitt påstående, göra anmälan därom hos vederbörande vattendomstol före viss dag, åtta månader efter dagen för kungörelsens utfärdande. Handlingar, som sålunda inkomma, skola efter sagda tids utgång ofördröjligen av vattenrättsdomaren insändas till Konungen.

Visas sannolika skäl, att allmän flottled finnes i vattenområde, som i andra stycket nämnts, upptages detsamma å en provisorisk tilläggsförteckning, som av Konungen utfärdas sist ett år efter det denna lag trätt i kraft.

De provisoriska förteckningarna över allmänna flottleder så ock kungörelse, som ovan nämnts, skola införas dels för varje län i de delar, som beröra samma län, i dess länskungörelser, dels ock tre gånger med fyra veckors mellan- tid i allmänna tidningarna.

3 §.

Förmenar någon, att förteckningarna icke i överensstämmelse med stadgandena i 6 kap. 1 § vattenlagen angiva de vattenområden, i vilka allmän flottled skall bibehållas efter 1920 års ingång, äge han, vid förlust av vidare talan, inom två år från det denna lag trätt i tillämpning hos vederbörande vatten-domstol anhängiggöra klander mot förteckningarna medelst ansökan, som i två exemplar skall ingivas till vattenrättsdomaren och i lika antal exemplar åtföljas av de handlingar, vilka till stöd för klandret åberopas.

I fråga om behandlingen av sådan talan skall vad i 11 kap. vattenlagen finnes stadgat beträffande ansökningsmål i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

4 §.

Sedan den i 3 § stadgade tid för anhängiggörande av klandertalan mot de provisoriska förteckningarna gått till ända, skola vattendomstolarna, var för sitt område, ofördröjligen i enahanda ordning, som i 2 § stadgas med avseende å de provisoriska förteckningarna, offentliggöra, i vilka delar förteckningarna såsom oklandrade vunnit laga kraft och i vilka delar klander väckts. Efter det anhängiggjord klandertalan blivit genom laga kraft ägande beslut avgjort, skall uppgift därom jämväl på enahanda sätt offentliggöras.

5 §.

I mån som provisorisk förteckning vinner laga kraft eller anhängiggjord klandertalan bliver slutligen avdömd, vare därmed för framtiden avgjort, huruvida den 1 januari 1920 allmän flottled fanns i visst vattenområde eller icke.

Om sålunda träffat avgörande skall anteckning ske i vattenbokens andra avdelning; och gälle härom i tillämpliga delar stadgandena i 12 kap. 14 § vattenlagen.

6 §.

Uppstår tvist om rättsförhållande, som är beroende därav, huruvida den 1 januari 1920 allmän flottled fanns i viss område eller icke, och är ej frågan därom efter vad i 5 § sägs avgjort, skall med tvistens prövning anstå till dess sådant avgörande skett.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 19 kap. 15 § strafflagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Förstörer eller skadar man uppsåtligen allmän minnesvård, brygga, bro, färja, brunn, vattenledning, gasledning, väg, gata, farled eller flottled; eller stängsel eller märke, som, till avvärijande av fara eller till varning därför, vid allmän väg, gata eller farled eller å annat sådant ställe satt är; straffes med fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. I ringare fall må till böter dömas.

Tillstänger man olovligen, utan skadegörelse, som nu är nämnd, allmän väg, gata, farled eller flottled, eller utkastar man i segelled eller flottled barlast eller annat, varav uppgrundning förorsakas kan; vare straffet böter.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående
inteckning i fast egendom.

Härigenom förordnas, att 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875
angående inteckning i fast egendom skola erhålla följande ändrade lydelse:

24 §.

1 mom. Har i enlighet med gällande bestämmelser om expropriation eller om ändring eller utrivning av vattenverk eller enligt vattenlagen fast egendom blivit avträdd samt ersättningen å behörig ort nedsatts, eller, där fråga är om strömfall, för vilket enligt sistnämnda lag ersättningen bestämts att utgå medelst kraftöverföring, denna i föreskriven ordning påbörjats, skall vad sålunda avträtts ej vidare häfta för inteckning, som meddelats i egendomen; skolande därom, sedan till rätten eller domaren inkommit anmälan om förhållandet, göras anteckning i inteckningsprotokollet såsom i 23 § sägs.

Har egendom blivit avträdd jämlikt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område, skall, sedan områdets inlösen fullbordats, vad i föregående stycke stadgats äga tillämpning.

2 mom. Kommer vid fördelning av ersättning enligt vattenlagen för för-
lorad vattenkraft eller av ersättning, som enligt nämnda lag eller lagen om dik-
ning och annan avledning av vatten eller lagen om flottning i allmän flottled
tillkommer jord- eller vattenverksägare för skada eller intrång, eller av lösen för
mark, som jämlikt bestämmelserna i gruvestadgan avträtts till gruvägare, betal-
ning att utfalla å huvudstolen av inteckning i egendomen, eller utfaller vid för-

delning av medel, som jämlikt föreskrifterna i utsökningslagen skola fördelas mellan rättsägare i fast egendom ända att försäljning av egendomen ej skett, betalning å huvudstolen av in-tecknad fordran, för vars gäldande försäljningen skolat ske, vare in-teckningen till motsvarande belopp utan verkan; och varde därom, sedan fördelningen visats vara godkänd eller hava vunnit laga kraft, anteckning gjord i in-teckningsprotokollet som nyss sagts.

Vad sålunda stadgats skall jämväl tillämpas, där enligt gällande bestämmelser om expropriation in-tecknad egendom tages i besittning av den exproprierande före expropriationens fullbordande eller allenast till en del varder till honom avträdd eller ock nyttjanderätt eller servitutsrätt till in-tecknad egendom upplåtes samt i något av de fall nu sagda äro vid ersättnings fördelning betalning utfaller å huvudstol av in-teckning, så ock där enligt vattenlagen in-tecknad egendom varder avträdd, innan ersättningen blivit slutligen bestämd, eller enligt sagda lag eller gällande bestämmelser om ändring eller utrivning av vattenverk eller om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område allenast en del av in-tecknad egendom avträdes och vid fördelning av ersättningen betalning utfaller å in-tecknings huvudstol.

36 §.

1 mom. Har egendom, som gemensamt med annan häftar för in-teckning, blivit såld i den ordning utsökningslagen bestämmer, skall egendomen, sedan auktionen vunnit laga kraft och köpeskillingen erlagts, icke vidare häfta för större del av in-tecknade beloppet än köparen enligt 131 § utsökningslagen kan hava fått avräkna å köpeskillingen eller som enligt 117 § 1 mom. samma lag skall inestå i egendomen; och varde därom, efter ty i 23 § sägs, anteckning gjord i in-teckningsprotokollet.

Varda av gemensamt in-tecknade egendomar en eller flera utmättningsvis sålda, skola de övriga ej vidare häfta för vad av in-teckningen kunnat utgå ur köpeskillingen för de egendomar, som sålts; skolande därom, när det visas, huru köpeskillingen fördelats och att fördelningen blivit godkänd eller vunnit laga kraft, göras anteckning i in-teckningsprotokollet.

2 mom. Ej heller skola i det fall, att enligt gällande bestämmelser om expropriation en eller flera av gemensamt in-tecknade egendomar helt eller delvis avträdas till den exproprierande eller av honom före expropriationens fullbordande tagas i besittning eller ock nyttjanderätt eller servitutsrätt till en eller flera av gemensamt in-tecknade egendomar upplåtes, eller att enligt vattenlagen eller gällande bestämmelser om ändring eller utrivning av vattenverk eller lagen om flottning i allmän flottled en eller flera av gemensamt in-tecknade egendomar varda helt eller delvis avträdda eller åtgärd vidtages, som medför skada eller intrång å en eller flera av gemensamt in-tecknade egendomar, eller att egendom, som gemensamt med annan häftar för in-teckning, delvis avträdes enligt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område, eller att frälseränta, som gemensamt med annan fast egendom häftar för in-teckning, varder inlöst för statsverkets räkning eller avlöst, de övriga egendomar-

na häfta för in-tecknat be-lopp, var-för be-talning ut-fallit vid ersättnings för-delning; skolan-de jäm-väl dä-rom gö-ras an-teckning i in-tecknings-protokollet en-ligt vad i 1 mom. an-dra stycket sägs.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 18 september 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren anmälde efter gemensam beredning med cheferna för civil- och jordbruksdepartementen det av särskilda inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga den 14 december 1916 avgivna betänkande med förslag till ny flottningsslagsstiftning.

Härvid anförde föredragande departementschefen:

»Frågan om revision av gällande flottningsförfattningar har sedan flera år tillbaka varit föremål för behandling. Redan den av Kungl. Maj:t den 7 juni 1901 tillsatta kommittén för utredande av frågan huruledes den självägande jordbrukande befolkningens ställning i Norrland och Dalarne måtte kunna vidmakthållas och stärkas och jordbrukets utveckling i nämnda landsdelar befrämjas, den s. k. norrlandskommittén,

Föregående
utred-
ningar.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 4 häft. (Nr 4.)

fäste uppmärksamheten på behovet av vissa ändringar av ifrågavarande författningar. Kommittén hade vid sina undersökningar förspott, att på grund av de bristfälligheter, som vidlådde sagda författningar, åtskilliga oegentligheter vid deras tillämpande förekommit, särskilt därutinnan att de större skogs- och virkesägarna i olika avseenden begagnat sig av det stora inflytande, de ägde över flottningssväsendet, för att obehörigen gynna sig på de skogägande böndernas bekostnad. Till följd av de mångahanda anmärkningar, som i sådant hänseende från olika håll framställts och som kommittén funnit i mycket vara befogade, fann sig kommittén föranlåten att i sitt den 27 oktober 1904 avgivna betänkande även framlägga förslag till kungörelse angående ändring i vissa delar av flottningsstadgan den 30 december 1880. Nämda förslag avsåg dock givetvis icke att avhjälpa andra bristfälligheter i flottningsförfattningarna än dem, som stodo i samband med de särskilda förhållanden, vilkas utredning ingått i kommitténs uppdrag. Vissa av de myndigheter, vilkas yttranden inhämtades med anledning av sagda ändringsförslag, framhöllo ock önskvärdheten av att hithörande lagstiftning omarbetades även i andra avseenden än de av kommittén anmärkta. Liknande hemställan framfördes av flottningsschefföreningen — en sammanslutning av flottningsscheferna vid rikets större flottleder — uti en till Kungl. Maj:t den 14 mars 1907 ingiven skrivelse, vari, samtidigt med det vissa erinringar framställdes mot norrlandskommitténs förslag, föreningen påvisade åtskilliga av norrlandskommittén icke anförda olägenheter, som vunnen erfarenhet givit vid handen vid flottningsförfattningarnas tillämpning, samt framhöll nödvändigheten av att denna lagstiftning underkastades en noggrann revision för att kunna motsvara nutida förhållanden. Över nämnda skrivelse infordrades yttrande från domänstyrelsen, som i ett den 27 maj 1909 avgivet utlåtande ingick i närmare undersökning av, huruvida gällande flottningsförfattningar kunde anses tillfredsställande särskilt ur synpunkten av en rationell skogsvård, samt påvisade, huru hithörande lagstiftning även ur sagda och andra synpunkter vore i behov av en omfattande revision. I anledning av sistnämnda utlåtande infordrades ytterligare yttranden från övriga myndigheter.

De sakkunnigas förslag.

Genom nådigt beslut den 10 november 1911 bemyndigade Kungl. Maj:t dåvarande chefen för justitiedepartementet att tillkalla ett antal personer för att inom departementet biträda med utarbetande av förslag till ny lagstiftning om flottning och till de förändrade bestämmelser i andra delar av lagstiftningen, som härav påkallades. Redan då nämnda sakkunniga tillkallades hade de s. k. vattenrätts- och dikningslagskommittéerna avgivit betänkande med förslag till ny vattenlag, vari

samtliga vattenrättsliga föreskrifter med undantag av flottningslagstiftningen sammanförts till ett helt. Revision av flottningslagstiftningen hade icke ingått i dessa kommittéers uppdrag, men de hade förutsatt, att en sådan skulle företagas samt att även denna lagstiftning borde införas i vattenlagen. I sådant syfte hade kommittéerna i den tilltänkta vattenlagen reserverat ett särskilt kapitel, det fjärde, som skulle innehålla bestämmelser om allmän flottled. De för utarbetande av ny flottningslagstiftning tillkallade sakkunniga hava även så till vida tillstyrkt en sådan anordning, att de delar av flottningslagstiftningen, som angå inrättande, utvidgande och förbättrande av allmän flottled, borde sammanföras med övriga delar av vattenrätten och intagas i det förut utarbetade vattenlagsförslaget; lagbestämmelserna om allmän flottleds nyttjande och om de flottandes inbördes förhållande därvid hava de sakkunniga däremot ansett vara av sådan art, att de icke lämpa sig för införande i en lag, som huvudsakligen avser att meddela reglerna för byggande i vatten, utan att de böra sammanställas i en särskild lag. I överensstämmelse härmed hava de sakkunniga i sitt betänkande framlagt förslag dels till vissa tillägg och ändringar i det äldre vattenlagsförslaget och dels till lag om flottning i allmän flottled jämte ett par andra mindre författningsförslag.

Över de sakkunnigas förslag hava efter remisser från Kungl. Maj:t utlåtanden avgivits av såväl olika ämbetsmyndigheter som enskilda korporationer, vilka i allmänhet funnit förslagen väl ägnade att läggas till grund för ny lagstiftning i ämnet och endast haft olika detaljanmärkningar att framföra mot desamma. Därefter hava förslagen underkastats omarbetning inom justitiedepartementet med tagen hänsyn till såväl de mot förslagen framställda anmärkningar som den av Kungl. Maj:t och riksdagen innevarande år antagna vattenlagen, i den mån dess allmänna grunder och utformning ansetts böra påverka även flottningslagstiftningen.»

Sedan föredraganden härefter redogjort för de olika förslagens innehåll, anförde han vidare:

»Genom den vattenlag, som innevarande år utfärdats, hava nya grunder lagts för avvägningen mellan allmänt och enskilt intresse i våra vattendrag. Regler hava givits för byggande i vatten i allmänhet, och särskilt har rätten att förfoga över vattenkraften för direkt industriellt ändamål eller i distributionssyfte utvidgats och närmare bestämts i förhållandet till andra rättigheter av allmän och enskild natur.

Viktiga områden av vattenrätten återstå emellertid ännu oreglerade eller äro underkastade föråldrade och otillräckliga bestämmelser. Hit höra spörsmålen om de skilda åtgärder, som röra torrläggning av mark för

Departements-
chefen.

Olösta lag-
stiftnings-
frågor inom
vattenrätten.

vinnande av jord eller jordförbättring (medelst avledning av vatten eller genom invallning). En annan del av vattenrätten, varom nya bestämmelser äro behöfliga, gäller anstalterna i landets vattendrag för farled och flottled. I ovannämnda och andra avseenden, vari behov av reformer inom vattenrätten framträtt, hava på senare tid vidlyftiga utredningar utförts och yttranden från skilda myndigheter och andra håll inkommit till ledning för ny lagstiftning. Allt eftersom detta material blivit tillgängligt, har det gjorts till föremål för beredning och öfvervägande inom statsrådet. De flesta av hithörande frågor måste ock anses vara av den viktiga och brådskande beskaffenhet, att de i sin helhet snarast möjligt böra bringas till sin lösning.

På grund av ämnets vidlyftighet och invecklade natur kan en sådan lösning icke väntas ske annat än successivt. Denna behandling av frågorna är även för framtiden underlättad genom att statsmakterna i och med antagande av den nya vattenlagen fastslagit vissa allmänna principer och ett visst rättsförfarande, varunder nya delar av vattenrätten synas kunna i stort sett infattas.

Vid bedömandet av frågan, i vilken ordning lagstiftningen på det vattenrättsliga området bör fullföljas, kunna emellertid olika meningar göra sig gällande i fråga om de skilda önskemålen olika vikt och betydelse. Så föreligga yttranden från bland andra den så kallade produktionskommittén, varigenom först och främst krävas lagstiftningsåtgärder för underlättande av jords torrläggning medelst invallning och på annat sätt.

Beredandet av ökad möjlighet till torrläggning av mark — vari invallningen ingår som ett icke oviktigt medel — är obestriddigen, särskilt under nuvarande förhållanden, en fråga av största betydelse, vars lämpliga lösning bör i möjlig mån påskyndas. Emellertid föreligger berörda fråga icke för närvarande i det skick, att proposition i ämnet kan väntas bliva av Kungl. Maj:t framlagd för 1919 års riksdag. Det kommittébetänkande, som år 1910 avlämnades med förslag till ny vattenlag och som i väsentliga delar ligger till grund för den vid 1918 års riksdag antagna vattenlagen, behandlade jämväl avledning av vatten ävensom invallning i torrläggningssyfte. Men i berörda avseenden har förslaget, i de däröver avgivna yttranden och eljest, varit föremål för åtskilliga erinringar av beskaffenhet att påkalla en mera ingående omarbetning av förslaget, eventuellt med biträde av särskilda sakkunniga. Detta arbete kan icke inom den närmaste tiden hinna slutföras; och att utbryta en del av ämnet för särskild tidigare behandling synes, med

hänsyn till hithörande frågors samband med varandra, näppeligen låta sig göra.

Annorlunda förhåller det sig med de lagförslag, som av särskilt för ändamålet tillkallade sakkunniga utarbetats på flottningstagstiftningens område och för vilka jag nyss lämnat redogörelse. Dessa förslag hava icke, vare sig i avgivna yttranden eller eljest, mötts med andra erinringar än sådana, vilka utan förnyad utredning kunnat beaktas vid den inom justitiedepartementet företagna bearbetningen. Vidare är att märka, att ifrågavarande förslag röra ett relativt fristående ämne, ett organiskt helt av rättsregler, vilka numera så mycket hellre kunna särskilt för sig antagas, som huvudgrunderna för flottningssintressets avgränsning mot andra intressen i vattendragen redan genom den nya vattenlagen blivit bestämda. Dessutom representerar flottningen ett så viktigt allmänintresse och ingriper inom stora delar av vårt land så starkt i befolkningens levnadsförhållanden, att man även på den grund kan äga visst fog att låta flottningens nyreglering följa näst efter den industriella vattenkraftsfrågans nyligen vunna avgörande, särskilt som åtskilliga uppenbara missförhållanden på detta område uppstått och böra avhjälpas. Belysande för flottningens nationalekonomiska betydelse är det förhållande, att endast exporten av våra skogsalster normalt utgör cirka 40 % av hela värdet av vår export. Är det obestriddligen nödvändigt att erhålla en allt mera rationell vård av det kapital, som ligger i landets skogstillgångar, är det för vinnande av detta syfte jämväl av vikt att trygga allmän och enskild rätt vid anordningarna för virkesforslingen, som i alldeles övervägande grad sker genom våra flottleder. Inalles flottas 80—100 millioner stockar årligen i våra vattendrag.

Slutligen finner jag mig böra anmärka ett förhållande, som gör det särskilt angeläget att upptaga flottningstagstiftningen till revision omedelbart efter antagande av nya bestämmelser rörande vattenkraftens utbyggande för industriellt ändamål. Flottledsanläggningarna utgöra nämligen huvudparten av de byggnadsarbeten i ett vattendrag, som representera ett det enskilda vattenbyggnadsintresset motstående intresse. Man får ett begrepp om den ställning våra flottledsanläggningar intaga genom en erinran därom, att flottledernas sammanlagda längd beräknas utgöra minst 30,000 kilometer — till jämförelse må nämnas, att järnvägsnätets utsträckning utgör cirka 14,700 kilometer — samt att å flottledernas utbyggnad nedlagts ett kapital av minst 150 millioner kronor.

Därest man hyser förhoppningen, att genom den nyligen antagna

Flottningstagstiftningens särskilda ställning.

vattenlagens tillämpning det industriella utbyggandet av vår vattenkraft skall befordras, bör det ock finnas angeläget att i detta vattenkraftindustriens nya läge fullt klarställa flottledens och flottningens ställning i syfte att förebygga konflikter, vilka icke kunna annat än skada såväl flottningsintresset som det enskilda vattenbyggnadsinitiativet. För att vinna ett allsidigt avgörande efter enhetliga grunder av dessa båda intressens förhållande till varandra anser jag det därför synnerligen lämpligt, att flottningsslagstiftningen omedelbart insättes i sitt sammanhang med de nya reglerna inom vattenrätten. Därvid har det för mig, liksom för de flottningssakkunniga, framstått såsom särskilt angeläget, att den rättsliga handläggningen av flottledsfrågor, som för närvarande ligger i Kungl. Maj:ts befallningshavandes hand, överflyttas till de vattendomstolar, vilka enligt den nya vattenlagen hava att behandla vattenbyggnadsfrågor i allmänhet. Till de närmare skälen för denna ståndpunkt vill jag återkomma i det följande i samband med utvecklingen av vissa andra synpunkter av mera allmän innebörd.

Förslagens
allmänna
grunder.

Vad angår flottningsslagstiftningens nya innehåll, finner jag, som på sin tid deltagit i de flottningssakkunnigas arbete, mig icke äga skäl att på grund av vad som förekommit efter det deras betänkande avlämnats påyrka någon huvudsaklig ändring i förslagens grunder. Vid utarbetande av desamma hava syftemålen varit: *att* med anknytning till nuvarande flottningsslagstiftning befrämja och underlätta en sund utveckling av våra flottleder och flottningsförhållanden till gagn för den allmänna skogsvården; *att* förekomma sådana företeelser, som på grund av brister i gällande lagstiftning kunnat på det allmänna flottningsintressets bekostnad obehörigen gynna enskilda intressen; *att* mera rättvist fördela rättigheter och skyldigheter mellan de flottande inbördes; *samt att* på ett mera tillfredsställande sätt än för närvarande är fallet bestämma de flottandes rättsförhållande utåt, särskilt i fråga om skyldigheten att ersätta genom flottledsanläggning och flottning uppkommen skada.

I dessa avseenden överensstämma de överarbetade förslagen väsentligen med dem, som de sakkunniga avgivit, dock att givetvis de mot vissa detaljer framställda erinringar, i den mån dessa funnits befogade, hava vunnit beaktande. Större avvikelser förekomma allenast *dels* i ett par fall på grund av den nya vattenlagens uttryckliga stadgande, varefter den nu ifrågavarande lagstiftningen haft att taga rättelse, *dels* ock i viss mån såsom konsekvens av vattenlagens allmänna ståndpunkt, tillämpad på det förevarande ämnet. I sistberörda avseende skall anmärkas, att de överarbetade förslagen — vari starkt betonats, att flottningen är ett allmänintresse och flottleden allmän egendom — i överensstämmelse här-

med och med den nya vattenlagens allmänna tendens ytterligare skärpt det allmännas kontroll över och möjlighet att bestämmande ingripa i flottledens och flottningens skötsel.

Efter dessa erinringar vill jag i korthet beröra grunderna för några huvudpunkter i de särskilda förslagen.

I överensstämmelse med vad de sakkunniga föreslagit i fråga om lagstiftningens uppställning har jag ansett bestämmelserna rörande allmän flottleds inrättande, utvidgande och förbättrande böra inflyta i själva vattenlagen; och avses berörda stadganden ingå dels som ett nytt 6 kap. i nya vattenlagen och dels i 1, 2, 3, 9, 10, 11, 12 och 13 kap. av nämnda lag. De principer, som ligga till grund för de här föreslagna bestämmelserna, i jämförelse med den på området nu gällande lagstiftningen, äro i korthet följande.

Såsom jag redan förut anfört, skola flottledsmålen enligt förslaget till huvudsakliga delar handläggas av de vattendomstolar, som komma att inrättas enligt den i år antagna vattenlagen, under det att enligt nu gällande flottningsförfattningar Kungl. Maj:ts befallningshavande äger avgöra, såväl huruvida ett vattendrag bör upplåtas till allmän flottled, som ock med vilka byggnader och anstalter leden därvid bör förses samt vilka regler skola iakttagas vid ledens inrättande och begagnande. Befallningshavanden äger härvid giva lov till vidtagande av nödiga anläggningar och åtgärder för flottleden, även om de inverka å annans rätt, blott med den inskränkning att, där för ändamålet fordras att jord eller lägenhet, som annan tillhör, begagnas för flottleden eller att vatten annan till men bortledes ur vattendraget, frågan om skyldighet att avstå vad nödigt är ankommer på Kungl. Maj:ts prövning enligt reglerna för expropriation. Dessutom tillkommer det befallningshavanden: att bestämma sättet för återgäldande av anläggningskostnaderna till den, som förskjutit dem; att fastställa reglemente för flottningsföreningen och i övrigt reglera de flottandes inbördes förhållande; samt att öva tillsyn över flottleden och flottningsföreningen. Däremot äger befallningshavanden icke taga någon befattning med ersättningsfrågor. Dessa komma över huvud icke under bedömande i själva flottledsmålet, utan bliva, där de icke lösas på godvillighetens väg, avgjorda antingen i den ordning, expropriationslagen stadgar, eller, såsom vanligast är, i särskilda tvister mellan de skadelidande och flottningsföreningen inför skiljemän eller allmän domstol.

Hittills vunnen erfarenhet har givit vid handen, att den nuvarande ordningen för flottledsmålen avgörande i flera avseenden icke varit tillfredsställande utan medfört åtskilliga olägenheter. Först må erinras om,

Förslaget till ändring av vattenlagen.

Prövningen av flottledsmål överflyttas i huvudsak till vattendomstolen.

att i dessa mål i regel förekomma vissa betydelsefulla frågor, som måste anses främmande för en administrativ myndighets egentliga uppgifter, nämligen de rättsliga frågor, som äro förknippade med de vatten- och byggnadstekniska spörsmålen. Vid en flottleds anläggande erfordras vidtagande av åtskilliga byggnader och åtgärder i vattnet, fastställande av hushållningsregler för vattentillgångens fördelande mellan flottningen och vattenverk m. m., allt frågor, som ofta nog djupt ingripa i allmän och enskild rätt och för vilkas omsorgsfulla avgörande den prövande myndigheten, särskilt i första instans, måste äga ingående kännedom om såväl vattenrättsliga som vattentekniska förhållanden i det vattendrag, som är i fråga. En sådan allsidig kännedom torde i regel icke förefinnas hos befallningshavandena. Dessutom äro dessa överhopade med andra göromål, varför handläggningen av flottledsmålen ofta alltför mycket fördröjes. En ytterligare olägenhet, som vidlåder den nuvarande rättsproceduren, är, att det vållar osäkerhet i lagtillämpningen, att bestämmanderätten om byggande i vatten tillkommer, när byggnaden är avsedd för flottning, Kungl. Maj:ts befallningshavande, men när ändamålet är vattnets utnyttjande för industriellt ändamål, domstol. Tvekan har därför understundom yppat sig, huruvida i visst fall byggnadsmål skolat avgöras av befallningshavande eller domstol. Särskilt kunna svårigheter uppstå, när dammbyggnader för industriellt ändamål skola utföras i vattendrag, där allmän flottled redan finnes. I dessa fall tillkommer det enligt nuvarande lag domstol att pröva själva dammbyggnadsfrågan, men spörsmålet, i vad mån vattendraget skall lämnas öppet för flottningen eller huru flottgodset skall föras förbi eller genom dammen eller huru skyddsbyggnader för dammen skola anläggas, tillhör befallningshavandes bestämmanderätt. Tydligt är, att så intimt som dessa frågor sammanhännga med varandra, det i praxis ej varit lätt att upprätthålla gränsen mellan den ena och den andra myndighetens prövningsområde. — Slutligen må även erinras om en annan, ganska avsevärd olägenhet, som vidlåder den nuvarande ordningen för flottledsmålen handläggning, nämligen att frågor om ersättning för skada, som vållas genom medgivna flottledsbyggnaders inrättande, icke kunna bli avgjorda i samband med att tillstånd till byggnadernas utförande lämnas. Varken synemännen eller befallningshavandena äga behörighet att avgöra sådana frågor, utan de uppskjutas i regel till prövning, till dess flottleden upplåtits till allmänt begagnande och bli oftast ej ens då en gång för alla avgjorda. Skada av en och samma anläggning göres sålunda till föremål för årliga uppskattningar, såvida icke den skadelidande påfordrar dess bestämmande en gång för all framtid. Överflyttas flottledsmålen

till vattendomstol, kunna dylika ersättningsfrågor, som äga samband med flottledsanläggning, avgöras vid själva byggnadsmedgivandet.

Övervägande skäl tala alltså för överflyttande av flottledsmålen handläggning till de nyinrättade vattendomstolarna, vilka erhållit en lämplig organisation för behandlingen av jämväl nu ifrågavarande slag av vattenrättsliga frågor. Av de myndigheter och enskilda, som yttrat sig över de sakkunnigas förslag, hava ock så gott som samtliga tillstyrkt en dylik anordning. Endast en myndighet har ansett sig böra avstyrka flottledsmålen överflyttning till vattendomstolarna, men de skäl, som härför anförts, äro huvudsakligen att hänföra till samma myndighets betänkligheter mot att överhuvudtaget införa nya specialdomstolar. Då emellertid statsmakterna redan fattat beslut om inrättande av särskilda vattendomstolar, är denna invändning numera utan betydelse.

De flottningssakkunniga hava emellertid icke föreslagit, att alla frågor, som förekomma till behandling uti ett flottledsmål, skulle överföras till vattendomstolen. Vissa rent administrativa spörsmål hava av dem fortfarande förbehållits Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning. För sådant ändamål hava de uti flottledsärenden förekommande frågor uppdelats uti tvenne grupper, varmed en bestämd gräns dragits mellan vattendomstolens och befallningshavandes prövningsområden. Enligt denna uppdelning, som tydligast kommit till synes uti avfattningen av 10 kap. 17 och 19 §§ vattenlagen, skulle följande huvudfrågor höra under vattendomstolen: 1) prövning av företagets behov och nytta; 2) avgörandet av, vilka byggnader och åtgärder tarvas för företagets genomförande, deras konstruktion, läge och beräknade kostnad o. s. v.; 3) uppskattning av skadeersättningar; 4) fastställande av anläggarens ersättningsbelopp; 5) meddelande av trafiktekniska regler och föreskrifter till skyddande av andra intressen, såsom angående hushållningen med vattnet vid dammar, om flottningstiden, virkespåsläppning, farleds öppenhållande, fiskeavgifter, barkningstvång; och 6) flottledens indelning i distrikt. Till befallningshavandes prövningsområde skulle åter höra följande frågor: 1) fastställande av amorteringsplaner för byggnadskostnadernas återgäldande; 2) bestämmande av de indelningsgrunder, varefter olika slag av virke skola med varandra jämföras vid flottningskostnadernas fördelning mellan de flottande.

Mot denna uppdelning har av åtskilliga myndigheter anmärkts, att det skulle föranleda tidsutdräkt att låta olika delar av ett och samma ärende behandlas av skilda myndigheter, varjämte understundom tvekan kunde uppstå, vilken myndighet ett visst spörsmål skulle tillhöra. Det har därför påyrkats, att till vattendomstolens avgörande skulle överflyttas

Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande för-
behålles pröv-
ningsrätt
beträffande
vissa frågor
av administ-
rativ art

Erinringar
mot flott-
ningsfrågor-
nas uppdel-
ning mellan
vattendom-
stolen och be-
fallningsha-
vanden.

även frågorna om amorteringstaxor och grunderna för flottningskostnadernas fördelning.

Givet är, att det skulle medföra vissa fördelar, om samma myndighet, som har att besluta om flottledens inrättande och bebyggande, samtidigt upptog till avgörande även nämnda frågor om taxa och indelningsgrunder. Emellertid bör ej förbises, att dessa frågor, som äro av uteslutande ekonomisk och administrativ art, icke hänföra sig till själva vattnet utan angå de flottandes inbördes förhållande, varmed vattendomstolen icke i allmänhet enligt förslagen skall hava att skaffa. Berörda spörsmål äro däremot närmast att likställa med reglementsfrågor, vilkas avgörande otvivelaktigt bör tillkomma befallningshavanden. Enligt hittills gängse praxis hava de härutinnan meddelade bestämmelserna också alltid upptagits i flottningsreglementena. Vad särskilt angår frågan om fastställande av indelningsgrunder blir denna enligt förslaget huvudsakligen av skogsekonomisk betydelse och därför alldeles främmande för vattendomstolen. Den kan och bör provas för sig oberoende av byggnadsfrågan: beträffande redan befintliga flottleder är det också för närvarande så gott som regel, att fråga om ändring av gällande indelningsgrunder väckes utan samband med annan fråga. Angående åter amorteringstaxors fastställande må erinras, att enligt förslaget flottningsförening ofta nog liksom hittills blir berättigad att själv fatta beslut om byggnaders amortering och taxas bestämmande. Den, som är missnöjd med föreningens beslut och förmenar att flottningen därigenom onödigt betungas, skall emellertid äga att söka rättelse däruti hos den myndighet, som har att hålla tillsyn över föreningens verksamhet. Det kan ej gärna ifrågasättas, att vattendomstolen skall hava tillsynen över flottningsförenings verksamhet eller till prövning upptaga besvär över dess beslut, utan synes denna funktion liksom hittills böra utövas av befallningshavanden; och det skulle då givetvis framstå som en inkonsekvens, därest amorteringsfrågor skulle avgöras av befallningshavanden i det fall, att flottningsförening fattar beslut om amortering och taxa, men vid flottleds inrättande eller eljest av vattendomstolen. Härtill kommer att befallningshavanden enligt förslaget under viss förutsättning tillerkänts rätt att förordna om bildande av understöds- och underhållsfonder inom föreningen genom påläggande av årliga avgifter å flottgodset. Dessa avgifter äro att likställa med och skola utgå enligt samma grunder som gälla för andra flottningsavgifter, och helt naturligt synes samma myndighet böra anses kompetent att avgöra båda dessa slag av samhöriga frågor.

Flottledens
förhållande
till andra in-
tressen.

Inrättande av allmän flottled kan icke äga rum utan att såväl allmän som enskild rätt i någon mån lider intrång därav. Detta intrång

får dock ej göras större än nödigt är, och därest vid prövning av ett Kungl. Maj:ts flottledsärende befinnes, att de olägenheter, som uppstå genom flottningen, skulle vara övervägande i jämförelse med den nytta, flottleden skulle medföra för skogshanteringen inom orten, är detta anledning att avslå den gjorda ansökningen.

Avvägandet av de olika intressenas inbördes vikt och betydelse är, i överensstämmelse med vad som iakttagits i fråga om motsvarande stadganden i den redan antagna vattenlagen, jämväl enligt föreliggande förslag i allmänhet lagt i vattendomstolens hand. I den nya vattenlagen har dock beträffande vissa frågor, som äro av särskild betydelse ur allmän synpunkt, från nämnda regel gjorts undantag, i det att i dylik fråga prövningsrätten ansetts böra förbehållas åt Kungl. Maj:t såsom de allmänna intressenas högste vårdare. Enligt bestämmelserna i 4 kap. 13 § vattenlagen tillkommer det sålunda i fråga om reglering av sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren, Storsjön i Jämtland och Siljan ävensom beträffande annat regleringsföretag av större omfattning Kungl. Maj:t att pröva, huruvida med hänsyn till företagets inverkan å den omgivande bygden eller å jordbrukets, fiskets, samfärdselns, flottningens eller andra intressen av allmän natur företaget må komma till stånd eller särskilda villkor böra föreskrivas för dess utförande.

De skäl, som ligga till grund för vattenlagens ifrågavarande bestämmelser, äga uppenbarligen sin fulla giltighet jämväl i fråga om flottledsföretag. Också för ett dylikt företag kan det understundom ifrågakomma att genom regleringsåtgärder eller annorledes i betydande omfattning inverka å förut rådande vattenförhållanden, och härvid kunna uppenbarligen intressen av allmän natur utsättas för intrång i lika hög grad som vid en vattenreglering, vilken verkställes med stöd av den redan antagna lagen. Det torde därför endast utgöra en följdriktig utveckling av de grundsatser, som gjort sig gällande vid vattenlagens gestaltning, att dylik prövningsrätt inrymmes Kungl. Maj:t också beträffande flottledsföretagen. Jämväl med hänsyn till enhetligheten i bedömandet av hit hörande spörsmål beträffande olika slag av vattenanläggningar synes det angeläget, att avvägandet av förhållandet mellan de olika, sinsemellan ofta stridiga intressen av allmän innebörd, som anknyta sig till våra vattendrag och större vattenområden, i sista hand anförtros åt en och samma myndighet, och detta mål torde icke lämpligen kunna nås på annat sätt än att prövningen i viktigare fall överlämnas åt Kungl. Maj:t.

Mot upptagande av en dylik prövningsrätt jämväl beträffande flottledsföretagen torde icke kunna åberopas några principiella skäl, detta desto mindre som redan enligt gällande flottledsförfattningar prövningen

av dessa frågor tillkommer administrativ myndighet. I detta sammanhang må erinras, hurusom vattenrätts- och dikningslagskommittéerna i sitt år 1910 avgivna betänkande beträffande ett närliggande lagstiftningsområde, nämligen i fråga om allmän farled, funnit sig böra åt Kungl. Maj:t inrymma en ganska vidsträckt provningsrätt i hörande frågor. Ehuru de flottningssakkunniga i sitt förslag icke upptagit någon motsvarighet härtill, har jag på de skäl, som jag sålunda framhållit, dock icke tvekat att i det överarbetade förslaget upptaga vissa bestämmelser i ämnet. Dessa bestämmelser hava erhållit plats som ett andra moment till 3 § av 6 kap. i vattenlagen.

Jämväl i vissa andra hänseenden har jag med hänsyn till de allmänna intressenas tillgodoseende funnit de sakkunnigas förslag böra något fullständigas eller förtydligas.

Kronans
företrädesrätt
till flottleds
utförande.

Vad då först angår avvägbringandet av ett flottledsföretag tillkommer redan enligt de sakkunnigas förslag initiativrätten härutinnan envar — enskild, allmän sammanslutning eller kronan — som är intresserad av företagets tillkomst. Sökanden har i allmänhet företrädesrätt till företagets utförande, dock med den inskränkningen att denna företrädesrätt enligt de sakkunnigas förslag »under i övrigt lika förhållanden» tillkommer kronan. De citerade orden hava vid förslagets överarbetning uteslutits. Flottledens inrättande på lämpligaste sätt med avseende å de allmänna intressena i vattendragen torde nämligen i allmänhet bäst komma att tillgodoses därigenom att flottleden, då förhållandena det medgiva, anläggas av kronan. I varje fall synes det mig icke lämpligt, att frågan om kronans företrädesrätt i ett dylikt fall göres till föremål för domstols diskretionära prövning.

Flottleden
utgör allmän
egendom.

Enligt de sakkunnigas förslag skola byggnader och anläggningar, vilka utförts eller från annan övertagits för allmän flottleds inrättande, utvidgande eller förbättrande, liksom fast eller lös egendom, som förvärfvas för flottleden eller flottningens ombesörjande, utgöra flottledens tillhörighet (4 kap. 24 §). I motiven till detta stadgande, som äger sin motsvarighet i 9 § 1 mom. av gällande flottningsstadga, utvecklas, hurusom å detsamma icke kan givas annan tolkning än den att flottleden med vad därtill hör är allmän egendom. Detta förhållande, som alltså gäller redan i fråga om nu befintliga allmänna flottleder, synes mig emellertid vara av den vikt, att det bör tydligt fastslås i själva lagen. Jag har därför vid överarbetningen låtit förtydliga det ifrågavarande lagrummet i angiven riktning.

Tillvaratagandet av det allmännas rätt under företagets fortbestånd regleras, vad angår de mera betydande företagen, enligt den antagna

vattenlagen till huvudsaklig del genom bestämmelserna om nyprövning och kronans lösningsrätt. Då, såsom framhållits, flottleden redan vid sin tillkomst utgör allmän egendom, följer härav, att bestämmelserna om kronans lösningsrätt icke kunna finna någon motsvarighet beträffande allmän flottled. Flottledens egenskap av allmän egendom medför uppenbarligen en långt större befogenhet från det allmännas sida än som kan ifrågakomma beträffande egendom av enskild natur. Något hinder av rättslig beskaffenhet föreligger sålunda uppenbarligen icke, att statsmakterna härvidlag, närhelst förhållandena det påkalla, kunna ingripa reglerande. Såsom framgår av de i 6 kap. 27 § upptagna bestämmelserna om avlysning av allmän flottled tillkommer också Kungl. Maj:t en synnerligen vidsträckt rätt i frågor angående flottledens fortbestånd. Med hänsyn till det nu anförda torde det ej heller vara av behovet påkallat att beträffande flottledsföretag införa någon motsvarighet till vattenlagens bestämmelser om nyprövning.

På sätt jag nyss antytt, äger vederbörande befallningshavande enligt nuvarande lag befogenhet att till förmån för allmän flottled lämna medgivande till anläggning eller åtgärd, som inverkar å annans rätt. Härvid gäller dock den inskränkning att, om för ändamålet tarvas att annan tillhörig jord eller lägenhet begagnas eller att vatten annan till men bortledes ur vattendrag, frågan om skyldighet att avstå vad nödigt finnes skall prövas i den för expropriation stadgade ordning.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äger alltså ålägga strandägare att tåla visst intrång å sitt område, vilken skyldighet närmast är att förlikna vid ett hans egendom ålagt servitut. Erfordras emellertid för flottleden användande av jord eller lägenhet eller avledande av vatten, måste de flottande enligt flottledsförordningen med äganderätt tillösa sig större eller mindre områden utefter flottleden; och det torde vara ovisst, huruvida numera expropriationslagen av den 12 maj 1917, oberoende av flottledsförordningen, medger möjlighet till erhållande av upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt för flottledens räkning. Huru som helst har vid tillkomsten av nuvarande flottledsbyggnader expropriationsförfarandet gällt avstående med äganderätt och icke servitutsrätt. Erfarenheten har emellertid hittills ådagalagt, att, trots det annans jord eller lägenhet ofta behövt tagas i anspråk för flottledsanläggningar, expropriation för sådant ändamål sällan förekommit. Förklaringen härtill har varit, att jordägarna hellre velat underkasta sig ett intrång å sin mark av servituts natur än med äganderätt avstå mindre områden av sin egendom, och att de därför godvilligt medgivit, att erforderlig mark fått tagas i anspråk för ändamålet mot skadeersättning. I överensstämmelse med denna praxis

Intrång i
annans rätt.
Servitutsrätt.

och med den princip, som numera kommit till uttryck i den nyligen antagna vattenlagen, har även i förevarande förslag den tvångsrätt, som vid flottleders inrättande, utvidgande och förbättrande tarvas för byggnaders utförande å annans mark, anordnats som förvärv av servitutsrätt. Vattendomstolen äger bestämma, i vad mån dylik servitutsrätt bör upplåtas. Expropriation i vanlig bemärkelse skall i allmänhet icke vidare behöva ifrågakomma; dock må vattendomstolen, när i något enstaka fall utmål av någon betydenhet erfordras och behovet därav kan väntas bli stadigvarande, förordna om utmålets överlåtande med äganderätt till flottleden.

Tvångsrätt
såsom
medel mot
monopoli-
sering.

Genom att tvångsvis möjliggöra servitutsrätt i skilda avseenden för den allmänna flottningens utförande — såsom medelst flottningsrännors anläggning över land och anordnandet av särskilda vältplatser, varom senare närmare skall ordas — har förslaget velat upphäva de hinder för allmän flottning, vilka hittills ofta nog rests av enskilda till förfång för speciellt de mindre skogsägarna.

I detta samband bör anmärkas, att innehavare av enskild flottled enligt förslaget blir skyldig att till den allmänna flottleden avstå för denna nödiga byggnader, liksom vattenbyggare i allmänhet blir skyldig tåla det intrång, som flottningen efter införande av allmän flottled förorsakar.

Bostäder för
flottnings-
arbetare.

Den tvångsrätt, som enligt vad nu sagts ger upphov till ett slags servitut utan att avstående med äganderätt behöver förekomma, har icke blott den verkan, att flottledens tillkomst eller förbättrande till rimliga kostnader därigenom underlättas. Denna upplåtelseform har även den fördelen, att den i mindre grad än avstående med äganderätt medför intrång och olägenhet för strandägarna utefter flottleden. Den är därför även avsedd att komma till användning vid det anordnande av bostäder åt flottningsarbetare, som förslaget vill trygga. Det är härvid lagt i syne-
männens och vattendomstolens hand att utreda och pröva, i vad mån tillhandahållande av sådana bostäder bör åläggas de flottande. Beträffande åter den tillsyn över dessa bostäder, som kan finnas erforderlig, höra lagbestämmelserna härom icke hemma i nu förevarande lagstiftning utan torde böra anordnas i särskild ordning.

Att föreskrifter till tryggande av flottningsarbetarnas behov av bostäder böra intagas i förevarande lagstiftning torde vara så mycket mera uppenbart, som detta behov för närvarande icke kan fyllas ens på expropriationens väg.

Ersättnings-
frågor av-
görande.

Härförut har jag redan i förbigående påpekat som en olägenhet hos den gällande flottningslagstiftningen, att ersättningsfrågor icke bli föremål för behandling vid flottledens inrättande eller utbyggande utan

uppskjutas för avgörande till dess flottleden upplåtits för allmänt begagnande. Icke ens efter det flottleden öppnats för allmän trafik är det möjligt för de flottande att framtvinga ett fastställande en gång för alla av den ersättning, som bör utgå för skada genom anläggningar eller åtgärder för flottleden. Den skadelidande har ensam initiativrätten härutinnan och kan årligen begära uppskattning av skada, som uppstått genom anläggningarna. Genom att flottledsmålen avgörande överflyttas till vattendomstolen vinnes, på sätt tidigare anmärkts, den fördelen, att dylika ersättningsfrågor kunna upptagas till bedömande av domstolen i samband med att tillstånd lämnas till flottledsbyggnadernas utförande. Förslaget skiljer härvid mellan å ena sidan »anläggningsskada», d. v. s. skada genom byggnader och åtgärder för flottleden, samt å andra sidan »flottningskada», skada som uppstår under själva flottningens bedrivande genom landtramp, timmers uppkastande å land m. m. För den vid byggnadstillståndets medgivande uppskattbara anläggningsskadan bestämmer vattendomstolen ersättning i det utslag, varigenom flottleden inrättas eller eljest ny byggnad medgives. Flottningskada åter kommer i allmänhet att uppskattas varje år den timar; och i saknad av godvillig överenskommelse om ersättningen sker denna uppskattning då genom skiljemän i den ordning, vartill jag senare vill återkomma.

Beträffande flottandes rätt till nödigt vatten i vattendragen för flottningens bedrivande avser förevarande förslag ej att rubba de principer, som för närvarande gälla eller som blivit fastslagna genom nya vattenlagen. På grund av denna frågas vikt särskilt i fråga om flottningens skyldighet att i vissa fall ersätta behövt vatten anser jag mig böra något närmare beröra förslaget ståndpunkt härutinnan.

Såsom allmän regel beträffande flottningens förhållande till utomstående gäller, *dels* att, där allmän flottled finnes eller i laga ordning medgives komma till stånd, nödigt vatten för flottningens bedrivande skall avstås, *och dels* att de flottande ej äro pliktiga att betala ersättning för vatten i andra fall än då skada sker. Sistnämnda regel har kommit till uttryck uti det i enlighet med flottningssakkunnigas förslag gjorda tillägg till 1 kap. 4 § vattenlagen, däruti genom hänvisning till 6 kap. 5 § framhålles, att endast skada genom anläggning eller åtgärd för flottleden skall ersättas. De flottande äro sålunda alltid berättigade att utan ersättning nyttja det fritt framflytande vattnet liksom ock vid vattenverk det vatten, som ej därvid utnyttjas (»överflödsvatten»). Denna regel gäller, oavsett vilketdera företaget tillkommit tidigare, flottleden eller viss annan vattenbyggnad. Men i övrigt ställa sig förhållandena olika, allteftersom det ena eller andra företaget först tillkommit. Är den allmänna flottleden

Flottnings
rätt till
nödigt vatten.

äldre, gäller för alla vattendrag den för närvarande i vattenrättsförordningens 7 § meddelade föreskriften, att i allmän flottled ej må så byggas, att flottningen hindras, eller, såsom motsvarande stadgande uttryckes i nya vattenlagens 2 kap. 11 §, att i allmän flottled ej må byggas, med mindre byggnaden göres på sådant sätt eller sådana särskilda anordningar vidtagas, att leden fortfarande kan utan olägenhet av någon betydelse användas för det därmed avsedda ändamålet. Denna föreskrift är en legal inskränkning i vattenägarens rådighet över vattnet, som stadgats i den allmänna samfärdselns och varuforslingens intresse, och han kan därför ej fordra ersättning för det vatten, som han på denna grund måste avstå till flottningen. Vattenverksägaren lider visserligen inskränkning i sitt förfogande, därigenom att han under flottningens gång förhindras tillgodogöra sig det för flottningen behöfliga vattnet, men denna inskränkning i den allmänna flottledens intresse åvilar vattnet redan vid tiden för det till vattenverksägaren lämnade byggnadsmedgivandet.

Har åter ett strömfall redan blivit utbyggt, när allmän flottled skall inrättas genom detsamma, är strömfallsägaren visserligen även här alltid skyldig att avstå det vatten, som provas nödigt för flottningens behov, men i avseende å hans rätt till ersättning för vatten, som avstås, gälla olika regler, allt eftersom kungsådra finnes i vattendraget eller ej. Finnes icke kungsådra i vattendraget, är han berättigad erhålla ersättning för den del av det vid vattenverket utnyttjade vattnet, som tages i anspråk för flottleden, och denna ersättning skall enligt föreliggande förslag uppskattas och bestämmas redan vid flottledens inrättande. Finnes åter kungsådra i vattendraget och skall ännu gällande rätt tillämpas, kan strömfallsägaren bliva skyldig utan ersättning avstå allt det vatten, som framrinner i den tredjedel av vattnets bredd, där ådran framgår. Skall däremot å de med kungsådra förbundna skyldigheter den nya vattenlagen komma till tillämpning, är vattenverksägaren blott pliktig ersättningsfritt avstå intill en tredjedel av hela framrinnande vattenmängden, och denna regel är därjämte enligt 1 kap. 7 § vattenlagen underkastad vissa modifikation till vattenverksägarens förmån. Därest nämligen 40 år ännu icke förflutit från den för byggnadens fullbordande bestämda tid, då fråga om avstående av vattenmängd väckes, är han icke skyldig att för flottningen utan gottgörelse avstå mera än en niondedel av vattenmängden. Tages mera vatten i anspråk, skall ersättning härför utgå, dock att för varje förflutet år utöver de närmaste tjugu åren efter byggnadens tillkomst ersättningen skall, såvitt angår kungsådrans vattenmängd, reduceras med en tjugondedel.

Såsom framgår av mitt yttrande till statsrådsprotokollet den 15 februari 1918 vid remitterandet till lagrådet av förslag till ny vattenlag, överensstämmer icke nu förevarande förslag i nyssberörda del till fullo med min då uttalade mening. Jag uttalade då den åsikten, att flottningen under inga förhållanden borde utgiva någon gottgörelse för vattenet, där kungsådra finnes, så länge därmed icke tages i anspråk större anpart än en tredjedel av vattenmängden. Till följd av den ståndpunkt 1918 års riksdag intagit till detta spörsmål, anser jag mig dock icke numera äga tillräckliga skäl att föreslå ändring av 1 kap. 7 § vattenlagen, ej heller att vidtaga någon jämkning av 8 § av samma kapitel i den riktning, som framgår av de flottningssakkunnigas förslag. Emellertid torde den rättsminskning, som flottledsintresset sålunda måste underkasta sig, ej vara av synnerlig betydelse, enär den niondedel av vattenmängden, som flottningen alltid blir berättigad begagna utan ersättning, i vanliga fall torde jämte det överflödsvatten, som ersättningsfritt står flottningen till buds, vara tillfyllest för flottningens behöriga ombesörjande. Härtill kommer, att enligt det tillägg, jag föreslagit till 6 kap. 4 §, de flottande skola av vattendomstolen kunna berättigas att under vissa tider av dygnet eller veckan utnyttja den sammanlagda vattenmängd, som eljest skall tillkomma flottningen under hela perioden ifråga.

I avseende å proceduren för flottledsmålens behandling avviker förslaget väsentligt från nu gällande lagstiftning, en naturlig följd av dessa måls överflyttande till vattendomstolarna. De i 11 kap. av nya vattenlagen upptagna bestämmelserna rörande rättegången i vattenmål hava härvid med vissa modifikationerna gjorts tillämpliga även i avseende å flottledsmål. Syneförrättning genom särskilt förordnad förrättningsman med biträde av gode män, som hittills företagits i så gott som alla flottledsmål, skall enligt förslaget endast hållas uti sådana mål, där fråga är om inrättande av ny flottled eller om vidlyftigare omreglering av redan befintlig led.

Vid synen skola de allmänna intressena bevakas genom vederbörliga ombud. För att på lämpligt sätt fylla ett redan av norrlandskommittén anmärkt behov stadgas särskilt, att, där förhållandena det påkalla, ett eller flera »ortsombud» må förordnas för att vid syneförrättningen tillvarataga strandägarnas allmänna intressen, en bestämmelse, som speciellt motiveras av behörig hänsyn till ortens jordbruk.

I olikhet med den enligt gällande flottningsstadga föreskrivna flottledssynen kommer den nu föreslagna syneförrättningen att antaga karaktären ej blott av förberedande undersökning utan även av särskild instans. Synemännen skola nämligen uppskatta alla anläggningsskador

Rättegången.
Allmänna
ombud.
»Orts-
ombud».

och bestämma den ersättning, som bör utgå härför, och deras beslut härutinnan vinner laga kraft, om det ej överklagas eller om vattendomstolen ej förordnar om andra dispositioner i fråga om flottledens anordnande. Från synemännen komma målen underställningsvis under vattendomstolens behandling. I vattenlagens 11 kap. har därför upptagits en särskild avdelning lagbestämmelser i fråga om underställningsmål.

Övriga flottledsmål upptagas däremot direkt av vattendomstolen till behandling utan att syn föregått. Sådana mål, vari flottningssällskap eller annan av flottleden intresserad gör framställning om tillstånd att vidtaga nya byggnader eller åtgärder för flottledens underlättande, skola handläggas i den ordning, som i nya vattenlagen föreskrives beträffande behandlingen av ansökningsmål. De mål åter, vari ett flottningssällskap motsatt intresse påyrkar åläggande för de flottande att vidtaga åtgärder eller underkasta sig nya föreskrifter till skydd för skada å annans egendom, skola behandlas i den för stämningsmål stadgade ordning.

Instans-
ordningen.

Enligt gällande lagstiftning skall talan mot befallningshavandens beslut i flottledsmål fullföljas hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka upptagas till prövning av regeringsrätten. Frågor rörande skadeersättning tillkomma emellertid, såsom jag förut anmärkt, ej befallningshavandens avgörande, utan upptagas till prövning av de allmänna domstolarna. I flottledsfrågor äro alltså dels regeringsrätten och dels högsta domstolen för närvarande högsta instans. De flottningssakkunniga hava i sitt betänkande föreslagit, att även efter vattendomstolarnas inrättande ungefär samma instansordning som hittills skulle bibehållas och att talan mot vattendomstolens utslag i dessa mål till huvudsakliga delar skulle fullföljas hos Kungl. Maj:t att avgöras av regeringsrätten, men beträffande ansvars- och ersättningsfrågor till högsta domstolen. Det har varit föremål för öfvervägande, huruvida icke, i överensstämmelse med vad enligt vattenlagen skall gälla i avseende å fullföljd av talan mot vattendomstols utslag i andra vattenmål, talan mot domstolens utslag även i flottledsmål borde i sin helhet fullföljas först till vattenöverdomstolen och vidare till högsta domstolen. I flottledsmålen förekomma ofta till behandling vattenrättsliga och byggnadstekniska spörsmål av likartad natur som i övriga vattenbyggnadsmål, och det har i viss mån framstått såsom inkonsekvent, att i ena fallet låta samma frågor fullföljas till vattenöverdomstolen och högsta domstolen och i andra fall till regeringsrätten.

För den ståndpunkt, som de flottningssakkunniga intagit i denna fråga, kunna dock å andra sidan mycket vägande skäl anföras. De allmänna flottlederna äro utfartsvägar för skogarna och helt ställda i skogshushållningens tjänst. Vid bedömandet av frågorna rörande inrättande och för-

bättrande av dessa leder måste i första hand hänsyn tagas till skogs-skötselns behov av förbättrade kommunikationer och deras förmåga att bära de kostnader, som föranledas av nya anläggningar; dessa hänsyn bliva ofta de egentligen avgörande. Särskilt i de mindre flottlederna eller där man har att räkna med en begränsad skogstillgång inträffar ofta, att huru nyttiga och av behovet påkallade nya byggnader eller åtgärder kunna anses vara, man måste avstå från deras utförande på grund av att flottledsavgifterna eljest skulle stiga till sådan höjd, att det icke bleve ekonomiskt möjligt att utflotta virket från skogarna. Liknande synpunkter måste i ännu högre grad anläggas vid bedömandet av övriga frågor i flottledsmål såsom vid fastställande av flottningstiden, avgörandet av barkningsfrågor, behovet av nya sorteringsställen, vältplatser och områden för virkes förvarande nedanför skiljeställen m. m. Det torde icke kunna bestridas att dylika spörsmål i allmänhet böra bedömas mera ur administrativ än judiciell synpunkt och att de föga lämpa sig för avgörande av vattenöverdomstolen och högsta domstolen. Rena rättsfrågor, som icke gälla ersättning och ansvar, torde ock mindre ofta ingå i de fullföljda målen.

På grund härav och med hänsyn såväl till att regeringsrätten vunnit erfarenhet om dessa måls handläggning som till angelägenheten av dessa ärendens skyndsamma avgörande har jag funnit övervägande skäl tala för de flottningssakkunnigas förslag rörande instansordningen.

Såsom jag förut framhållit hava bestämmelserna om allmän flottleds nyttjande och om de flottandes inbördes förhållande ansetts vara av sådan art, att de icke lämpa sig för intagande i vattenlagen. De hava därför, såsom de sakkunniga föreslagit, upptagits i en särskild lag om flottning i allmän flottled. Denna lag innehåller alltså, förutom vissa allmänna ordningsföreskrifter beträffande flottningens bedrivande, huvudsakligen reglerna om flottningsföreningarnas verksamhet samt om ersättande av skada, som vållas i följd av flottningen.

Till stor del äro ifrågavarande bestämmelser på grund av flottledens egenskap av allmän egendom av administrativ beskaffenhet; den nu gällande flottningsstadgan har också tillkommit i administrativ ordning. Till de sakkunnigas ståndpunkt att tilldela jämväl denna del av lagstiftningen civillags natur ansluter jag mig emellertid desto hellre, som i förslaget till flottningsslag jämväl upptagas åtskilliga rättsregler av uteslutande privaträttslig innebörd, såsom angående ersättning för flottningsskada m. m. Beskaffenheten av de förhållanden, som regleras i flottningsslagen, medför dock oundvikligen, att åt administrativ myndighet

*Förslaget
till flott-
ningslag.*

*De allmänna
intressenas
tillvarata-
gande.*

Bör flottledernas förvaltning förstatligas?

måste överlämnas en ganska vidsträckt befogenhet i hithörande ämnen. Redan av flottledens natur att utgöra en allmän samfärdsled följer, att dess begagnande och förvaltning bör stå under det allmännas tillsyn. Uppenbarligen föreligger ej heller något principiellt hinder, att flottleden övertages till direkt förvaltning av statsmyndigheterna. Till stöd för en dylik anordning kunna också otvivelaktigt åberopas vissa skäl. Genom förvaltningens centralisation till en och samma myndighet skulle den allmänna skogshushållningen, såvitt den är beroende av flottningsförhållandena, kunna handhavas efter mera enhetliga principer. De sakkunniga hava emellertid icke ansett sig böra slå in på den nu antydda vägen utan i stället givit företrädet åt den bestående ordningen i fråga om flottledernas förvaltning. Enligt gällande flottningsstadga handhaves nämnda förvaltning, närmast efter kooperativa principer, i allmänhet av särskilda av de flottande bildade föreningar, flottningsföreningarna. Åt dessa föreningar är det i regel överlämnat att ombesörja den gemensamma flottningen och verkställa för flottledens underhåll nödiga arbeten.

Den av de sakkunniga sålunda föreslagna förvaltningsformen, beträffande vilken en ganska rik erfarenhet redan föreligger, torde i stort sett på ett lyckligt sätt vara avpassad efter flottningsförhållandena inom vårt land. Den har i varje fall visat sig äga avgjorda företräden framför det tidigare systemet med flottningens överlämnande åt särskilda bolag, de s. k. oktrojbolagen.

De anmärkningar, som riktats mot flottningsföreningarna och deras verksamhet, synas ej heller i regel haft sin grund i själva organisationen såsom sådan utan vara att hänföra till andra förhållanden. I detta hänseende må först framhållas, hurusom flottningsföreningarna, till en del på grund av gällande bestämmelsers ofullständighet eller oklarhet, understundom icke rätt fattat sin uppgift. Under påverkan av traditionerna från det tidigare oktrojsystemet har flottningsföreningarnas offentligt-rättsliga karaktär kommit att undanskymmas. Vid nu ifrågavarande lagstiftnings revision har det därför framstått som angeläget att mera ingående fastställa formerna för dessa föreningars verksamhet liksom att närmare bestämma deras rättsliga ställning och befogenheter. Bestämmelserna härom hava inrymmts i flottningens 4 kap.

Det allmän-
nas kontroll
i flottnings-
föreningarna.

Andra anmärkningar, som framkommit mot flottningsföreningarnas förvaltning, hava uppenbarligen sin grund däri, att deras verksamhet i det allmännas tjänst icke varit underkastad tillräcklig kontroll. De orsaker, som skulle kunna giva upphov till anmärkningar av detta slag, böra följaktligen kunna undanröjas därigenom, att den offentliga kontrollen över flottningsföreningarna göres tillräckligt omfattande och fullt

effektiv. I sistberörda syfte hava också ingående bestämmelser upptagits i förslaget. Ifrågavarande bestämmelser, som äro av den vikt, att de torde böra här något närmare beröras, upptagas i flottningslagens 39, 50 samt 70—75 §§.

Bland de nu anmärkta stadgandena må först erinras om föreskriften i 39 §, enligt vilken det åligger vederbörande befallningshavande utse lämplig person att vara ledamot i flottningsförenings styrelse. Till sådan ledamot skall utses någon med skogs- och flottningsförhållandena i orten förtrogen person, som ej själv deltagar i flottningen eller är anställd i flottandes enskilda tjänst. Han skall hava till uppgift att iakttaga, att vid flottledens och flottningens ordnande vederbörlig hänsyn tages till skogsnäringsens krav på goda flottningsförhållanden inom orten. Särskilt torde det vara att förvänta, att skogsägare, vilka ej själva deltaga i flottningen men för avyttringen av sitt virke äro beroende av flottningsförhållandena, i den av befallningshavanden utsedde styrelseledamoten erhålla en målsman för sina intressen. Såsom domänstyrelsen framhållit i sitt utlåtande av den 27 maj 1909 äga dessa skogsägare för närvarande icke någon möjlighet att inom föreningen få sina synpunkter framförda och beaktade. Enligt de flottningssakkunnigas förslag skulle dylik ledamot endast utses i sådana fall, då vederbörande befallningshavande pröfvade det erforderligt. Emellertid har jag ansett lämpligt föreslå att en ledamot i styrelsen alltid utses av befallningshavanden. Med den betydelse flottleden har ur kommunikationssynpunkt synes det nämligen icke tillrådligt att överlämna frågan, huruvida de allmänna intressena böra företräddas inom flottningsstyrelsen, till eventuellt olika praxis hos skilda befallningshavande.

Enligt stadgandet i 50 § åligger det vidare vederbörande befallningshavande att utse revisor för granskning av styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper. Sådan revisor skulle enligt de sakkunnigas förslag endast utses i fall då befallningshavanden funne det lämpligt. Kravet å offentlig revision, som framförts redan av norrlandskommittén, har jag emellertid, på skäl, som närmare skola utvecklas vid nämnda § ansett böra ytterligare tillgodoses, och jag har i överensstämmelse härmed föreslagit, att offentlig revision alltid skall äga rum.

På tal om den offentliga tillsynen över flottningsföreningarnas verksamhet bör jämväl omnämnas den kontrollrätt, som genom stadgandet i 76 § tillagts allmänheten. Enligt nämnda stadgande åligger det flottningsförenings styrelse att för varje år till vederbörande befallningshavande överlämna handlingar, innehållande fullständig redogörelse för flottledens förvaltning och föreningens verksamhet. Dessa handlingar

skola enligt uttrycklig föreskrift hos befallningshavanden hållas tillgängliga för envar, som vill taga del av dem. Härigenom lägges alltså flottningssammanslagningarnas verksamhet under allmänhetens omedelbara tillsyn.

Slutligen må erinras, hurusom enligt stadgandet i 70 § det tillkommer vederbörande befallningshavande att utöva tillsyn å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningssammanslagningens verksamhet. Den tekniska tillsynen å flottledsanläggningarna har tillika i anledning av framställningar av domänstyrelsen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i det överarbetade förslaget särskilt anförtratts åt tjänstemännen å väg- och vattenbyggnadsdistrikten. Inom varje flottningssammanslagning skall dessutom alltid finnas en flottningsschef, som vid sidan av flottningssstyrelsen har att ombesörja och leda den allmänna flottningen. Då denne erhållit en i förhållande till såväl de flottande som styrelsen mera självständig ställning än den som nu tillkommer flottningsschef, torde man från hans sida hava att förvänta ett opartiskt handhavande av hithörande angelägenheter.

Kungl. Maj:ts
befogenhet
att anordna
förvaltningen
i nya former.

Även om den kontroll, som flottningssammanslagning sålunda underkastats, gjorts synnerligen ingående och faran att det allmännas intressen skola komma att undanskjutas i stort sett måste betecknas såsom ringa, kan det å andra sidan icke helt och hållet bortses ifrån, att missförhållanden dock någon gång kunna uppkomma av den beskaffenhet, att de icke låta sig avlägsnas genom ovan antydda medel, utan att härför krävas mera verk samma åtgärder. För sådant fall innehåller redan nu gällande flottningssstadga den bestämmelsen att, om det visar sig, att föreskrivna arbeten ej inom utsatt tid verkställas, att underhållet av flottleden försummas, att fastställda ersättningar ej gäldas eller att flottningen ej ordentligt besörjes, befallningshavanden har att sammankalla de flottande, varefter det skall ankomma på särskild prövning, om och med vad villkor allmän flottning i flottleden vidare må tillåtas. Med hänsyn till den nuvarande flottningssstadgans administrativa natur föreligger uppenbarligen ej heller något hinder för Kungl. Maj:t att, när skäl därtill prövas föreligga, skilja föreningen från dess befattning med flottningen och eventuellt anordna förvaltningen i helt andra former, som kunna finnas lämpliga. De sakkunniga hava i sitt förslag upptagit flottningssstadgans bestämmelser om rätt för Kungl. Maj:ts befallningshavande att i ovan angivna fall pröva frågan om villkoren för flottningens fortsatta bedrivande. Då enligt föreliggande förslag bestämmelserna om flottning äro avsedda att äga civillags natur, synes emellertid tvekan kunna yppas, huruvida det fortfarande tillkomme Kungl. Maj:t att i särskilda fall förordna om förvaltningen efter andra grunder än de i lagen uttryckligen

angivna, helst som i 2 § av förslaget till flottningsslag finnes föreskrivet, att de, som flotta i allmän flottled, skola med visst särskilt anmärkt undantag utgöra en flottningssörening. Enligt min mening bör ifrågasvarande befogenhet alltjämt tillkomma Kungl. Maj:t. Jag har därför ansett 75 § i de sakkunnigas förslag böra fullständigas med ett stadgande om rätt för Kungl. Maj:t att, då flottningssörening åsidosätter sina skyldigheter, på framställning av vederbörande befallningshavande eller när förhållandena eljest därtill giva anledning, förordna om flottledens förvaltning och flottningens ombesörjande i annan ordning än den, varom stadgas i flottningsslagen. Samtidigt har jag låtit i 2 § intaga en hänvisning till den i 75 § sålunda införda bestämmelsen.

I den del av förslaget, som innehåller reglerna om ersättning för flottningsskada, föreslås en del viktiga förändringar. Under det att enligt gällande flottledsförordning skadelidande icke är underkastad annan begränsning beträffande tiden för skadeståndsanspråks framställande än den vanliga tioåriga preskriptionsbestämmelsen, föreskrives i förslaget, att han är skyldig anmäla sitt skadeståndskrav hos flottningssöreningen inom viss tid. Härigenom avses att bereda föreningen tillfälle att så fort som möjligt få flottningsskadorna till sitt belopp uppskattade, så att ersättningsbeloppen må kunna i samband med andra utgifter utdebiteras å de flottande, som äro ansvariga för deras gäldande. De flottningssakkunniga hava föreslagit, att förenämnda anmälan av skadeståndsanspråk skulle ske före utgången av det kalenderår, då skadan uppkom. Av hänsyn till att flottning understundom på vissa platser bedrives långt in mot slutet av året och att det således i vissa fall kunde medföra svårigheter för de skadelidande att alltid upptäcka skada, som inträffat därunder, har jag i förslaget intagit ett stadgande, att om flottning någonstades pågått efter den 1 november, skada, som å sådan del av flottleden uppstått, må anmälas före utgången av nästföljande kalenderår.

I avseende å sättet för flottningsskadas uppskattning — när denna icke undantagsvis ägt rum vid företagets tillkomst — gäller att skadan i första hand skall bestämmas av skiljemän. Skiljemannaförfarandet göres alltså obligatoriskt, under det att enligt gällande lag den skadelidande äger valfrihet mellan att draga tvisten inför skiljemän eller domstol. Båda parterna tillerkännes vidare rätt att påkalla skiljemannaförfarandets tillämpande. Flottningssöreningen, vilken för närvarande saknar varje möjlighet att själv framtvinga uppskattning av timade skador, beredes den förmånen, att skadeersättningarna bliva bestämda under samma år, som skadan uppstått.

Flottningsskadas uppskattning.

Skiljemannaförfarande för flottningsskadas bestämmande.

Interimsflott-
ningens reg-
lering.

Med anledning av de oegentligheter, som ofta förekommit i samband med så kallad interimsflottning, d. v. s. den flottning som bedrives i ett för allmän flottled förklarad vattendrag, innan leden upplåtits till allmänt begagnande, och vilka oegentligheter särskilt påtalats av norrlandskommittén, har detta slag av flottning blivit i förslaget reglerat genom särskilda bestämmelser. Så har, samtidigt med det flottning vid straffpåföljd förbjudits i allmän flottled, innan den öppnats för allmän trafik, åt Kungl. Maj:ts befallningshavande inrymts befogenhet att under vissa förutsättningar lämna tillstånd till interimsflottning åt den, som förut enskilt flottat i vattendraget, eller åt annan, som skulle kunna lida avsevärd förlust genom flottningens uppehåll. Vissa villkor äro uppställda för rättigheten att utöva dylik flottning, bland vilka särskilt må omnämnas skyldighet för den flottande att erlägga flottledsavgifter till samma belopp, som skolat utgå om flottleden redan varit iordningställd. Därjämte hava särskilda bestämmelser meddelats i syfte att säkerställa, att avgifterna verkligen erläggas och att interimsflottningen i övrigt ombesörjes i överensstämmelse med givna föreskrifter. För behörig kontroll i berörda avseenden skall vid meddelande av tillstånd att idka interimsflottning av befallningshavanden utses särskild syssloman.

Lagen om
förteckning
å befintliga
flottleder.

Enligt gällande lagstiftning har det icke alltid varit lätt att avgöra, varest allmän flottled finnes. I avseende å de vattenområden, där sådan led inrättats med stöd av 1880 års flottningsförfattningar, möter det visserligen ingen svårighet att styrka flottledens förekomst, enär jämlikt kungl. cirkuläret den 30 december 1880 befallningshavandena hava skyldighet att anteckna ärenden rörande allmän flottled uti det hos befallningshavandena förda registret över ärenden angående dikning eller annan avledning av vatten. Men beträffande alla de vattendrag, där flottled tillkommit före den 1 maj 1881, ställer sig frågan annorlunda. Angående dessa sistnämnda vattendrag stadgas i flottledsförordningen, att där vid den tid, då sagda förordning trädde i kraft, flottning på grund av dittills gällande lag eller särskilda föreskrifter allmänneligen idkades eller tillåten var, skulle allmän flottled jämväl framgent bibehållas. För bedömandet av frågan, huruvida på grund av sagda stadgande flottled finnes i ett vattendrag, har man alltså att gå tillbaka till de förhållanden, som förelågo vid tiden omkring den 1 maj 1881. Men att numera, sedan närmare 40 år förflutit, åstadkomma en tillförlitlig utredning rörande dessa förhållanden, ställer sig ingalunda lätt och blir för varje år svårare. Härtill kommer att tolkningen av ifrågavarande stadgande även erbjudit vissa svårigheter.

För att ernå full klarhet för framtiden uti förevarande avseende har föreslagits, att en autentisk förteckning skall upprättas över alla de vattenområden, där allmän flottled finnes vid den tid, då den nya flottningslagstiftningen träder i kraft. Denna förteckning har tillerkänts bindande verkan, så att det efter viss tid icke kan göras anmärkning mot förteckningens innehåll och fullständighet. Bestämmelserna, huru denna förteckning skall åstadkommas, hava sammanförts i ett särskilt förslag till lag om förteckning å vattenområden, där allmän flottled finnes.

Slutligen bör anmärkas, att genom föreslaget tillägg i 19 kap. 15 § strafflagen skadegörelse å allmän flottled likställts med skadegörelse å andra i sagda lagrum omnämnda allmänna inrättningar.

*Straffskydd
mot skade-
görelse å
flottled.*

Efter denna framställning rörande den nya lagstiftningens huvudprinciper övergår jag till att närmare redogöra för de delar av förslagen, varutinnan i viktigare avseenden omarbetning ägt rum i jämförelse med de flottningssakkunnigas förslag och för vilka icke motivering i det föregående av mig lämnats.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen.

6 KAP.

2 §.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle ny flottled under de förut-sättningar, som i denna § angivas, kunna inrättas i »vattendrag». Härmed har otvivelaktigt avsetts såväl rinnande vatten som sjöar, vilka genomlöpas därav. Då emellertid enligt den i vattenlagen antagna terminologien med uttrycket vattendrag endast avses rinnande vatten och givet är, att flottled fortfarande bör kunna inrättas i sjöar, som vattendragen genomflyta, har en terminologisk ändring härutinnan vidtagits. Samtidigt härmed har i enlighet med framställda erinringar flottleds inrättande även medgivits uti annat vatten än nyss sagts. Det har nämligen från flera håll anmärkts, att det ofta bleve nödvändigt att utsträcka flottlederna ett stycke ut i de havsvikar, vari våra floder utmynna, för anläggande av sorteringsställen, förvaringsplatser för utsorterat virke m. m. Tvekan har i praxis rätt därom, huruvida ett dylikt inrättande av flottled i havsvikar vore tillåtet enligt nu gällande lagstiftning, men otvivelaktigt är, att sådant mången gång är av behovet påkallat, särskilt till förekommande av att, såsom understundom inträffat,

*Flottled må
inrättas även
i havsvikar*

enskilda flottande genom förvärv av allt vattenområde nedanför skiljeställena utestänga andra flottande från möjligheten att begagna flottleden.

Riksdagens
skrivelse den
20 mars 1918.

Genom den avfattning, som i förslaget givits åt förevarande paragraf, har satts utom all tvekan, att flottled kan utsträckas till havsvatten; och härigenom torde därjämte i väsentlig mån uppnås det mål, som Riksdagen åsyftat uti en dess skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 mars 1918. I anledning av Kungl. Maj:ts proposition till innevarande års riksdag med förslag till lag med vissa bestämmelser om sjöfynd hade uti en inom första kammaren väckt motion hemställt, att sådant tillägg måtte göras till sagda lag, att den icke måtte få avseende å med inregistrerat märke försett flottgods i färskvatten, skärgård eller insjö nedströms allmän flottled. Såsom skäl för motionen anfördes huvudsakligen, att den dittills gällande lagen om sjöfynd av vederbörande tullmyndigheter tillämpats så, att ilandflutet eller kringdrivande flottgods i regel behandlades som sjöfynd, oaktat uppenbart vore, att det ej härrörde från övergivet fartyg, skeppsvrak eller fartygsgods, utan från ovanför varande allmän flottled, varifrån det kommit i drift. Under uttalande av att de i sagda motion påtalade olägenheterna vore av den allvarliga art, att de snarast möjligt borde undanröjas genom ingripande från lagstiftarens sida, har riksdagen uti förberörda skrivelse anhallit, att Kungl. Maj:t måtte taga under överbäggande, vilka åtgärder lämpligen måtte kunna vidtagas i syfte att trygga virkesägares rätt att återfå löskommet, med inregistrerat märke försett flottgods samt, därest för ändamålet riksdagens medverkan erfordrades, snarast möjligt förelägga riksdagen förslag i ämnet.

De i förenämnda motion omnämnda missförhållanden hava huvudsakligen förekommit i de delar av de norrländska havsvikarna, som äro belägna närmast nedanför flottledernas skiljeställen. I dessa vikar finnes i regel för närvarande ej allmän flottled, beroende därpå att man ansett den allmänna flottleden få sin slutpunkt vid skiljestället. Men flottgods framföres det oaktat härstädes i stora mängder på ett sätt, som enligt flottningsförfattningarna är att likställa med lösflottning. Sedan nämligen de olika ägarnas virke avskilts vid skiljeställena, hopsamlas det i ringbommar eller buntas samt forslas vidare ned till de industriella verken, där virket skall förädlas, vilka verk ofta äro belägna i vikarna nedanför sorteringsverken. Denna transport av virket till de industriella verken ombesörjes numera i regel av flottningsföreningarna, och det är huvudsakligen härunder som en del av virket till följd av storm eller andra orsaker sliter sig löst och kommer i drift samt upptages av strandbefolkningen för att hos tullmyndigheterna anmälas som sjöfynd. Det synes

mig uppenbart, att när virkestransporterna företagas på ett dylikt med lösflottningen jämfäst sätt, allmän flottled lämpligen borde finnas inrättad i förenämnda havsvikar. Om så vore fallet, skulle nämligen allenast vederbörande flottningssällskap äga befogenhet att tillvarataga det i vikarna kringflytande spilltimret. Genom att hos vederbörande myndighet begära inrättandet av allmän flottled nedanför skiljeställena, torde alltså de här ovan omtalade missförhållandena bliva avhjälpta. Möjlighet att få även dessa vattenområden förklarade för allmän flottled lämnas därför genom den ändrade avfattning, ifrågavarande § erhållit.

I övrigt har jag ej haft något att erinra mot de sakkunnigas avfattning av förevarande §. Beträffande de däri angivna förutsättningarna för allmän flottleds inrättande torde dock, utöver vad de sakkunniga där om yttrat, böra anmärkas, att för det fall inrättandet av allmän flottled sökes i ett vattendrag, där enskild flottled redan finnes och där vederbörande strandägare alltså redan äro underkastade visst intrång, sådan ansökan bör, under i övrigt likartade förhållanden, lättare kunna vinna bifall än då flottning icke alls tidigare ägt rum i ett vattendrag.

4 §.

Uti förevarande § hava de flottningssakkunniga upptagit åtskilliga exempel på flottledsbyggnader och andra åtgärder, som anses böra tillåtas för allmän flottleds inrättande. Såsom av de sakkunnigas motiv framgår, hava de till flottledsanstalter icke velat hänföra de platser utefter flottlederna, där virket upplägges i avvaktan på dess nedvältande i vattendraget vid flottningens början, eller s. k. vältplatser. De sakkunniga hava i likhet med nya lagberedningen, som utarbetat förslagen till nu gällande flottningssällskapsförfattningar, ansett det vara den enskilde flottandes ensak att själv anskaffa sådana platser och att flottningsledningen ej hade skyldighet tillhandagå härmed. Tvångsrätt gent emot strandägarna skulle alltså ej vara medgiven för anskaffande av vältplatser. Häremot har uti de inkomna utlåtandena anmärkts, att tillhandahållandet av vältplatser vore av så vital betydelse för skogsägarna, att, om dessa platser icke finge inordnas bland tillåtliga flottledsanstalter, fara vore att flottleden ej komme att stå öppen för envar, utan kunde monopoliseras i vissa större skogsägars händer. Det kunde tänkas och hade för övrigt inträffat, att där stränderna på ömse sidor om flottleden, såsom ofta vore fallet, långa sträckor ägdes av en och samma skogsägare, denne i konkurrenssyfte förbjöde ägare av innanför liggande skogar att upplägga virket å stränderna, därest de ej ville

Tvångsrätt
även för
vältplatser.

sälja sitt virke till honom. Det vore nämligen av vissa skäl ofta förbjudet i flottningsreglementena att lägga virke å själva vattendraget, och att köra det långa vägar till andra platser låte sig ej göra. Om ej dylika vältplatser kunde tvångsvis anskaffas för de fall att strandägaren vägrade att frivilligt upplåta nödigt område härför, skulle vissa virkesägare kunna bereda sig uteslutande rätt att inköpa virket från de mindre skogsägarna. Det vore därför lika nödvändigt att bereda de flottande möjlighet anskaffa vältplatser som att möjlighet gäves dem taga i anspråk områden nedanför skiljeställe för utsorterat virkes sammanläggande och förvarande, vilket senare de flottningssakkunniga ansett böra upptagas såsom flottledsanordning med tvångsrätt.

De skäl, som sålunda anförts mot de flottningssakkunnigas ståndpunkt i detta avseende, hava föranlett mig att bland de i denna § uppräknade exemplen å flottledsanstalter även uttryckligen upptaga vältplatser. I samband härmed har i enlighet med gjorda framställningar exemplifieringen även i några andra avseenden kompletterats.

Vattentillgångens fördelning mellan vattenverk och flottningen.

Uti sista stycket av denna § hava de flottningssakkunniga i fråga om vattentillgångens fördelning mellan flottningen och vattenverk endast föreskrivit, att vattendomstolen vid flottleds inrättande skulle meddela bestämmelser, huru mellan stridiga intressen i avseende härå må jämkas, så att ett vart kan behörigen tillgodoses utan förfång eller väsentligt omak för annat. Rörande denna bestämmelse har från flottningsintresserat håll erinrats, att då till följd av lagbestämmelserna i 1 kap. vattenlagen det understundom kan inträffa, att den vattenmängd, som i varje tidsmoment utan ersättning står flottningen till buds, blir otillräcklig, vattendomstolen även borde äga rätt föreskriva, att flottningen skall kunna företagas förbi vattenverk under vissa timmar av dygnet eller vissa dagar i veckan, med skyldighet för vattenverksägaren att därunder tillsläppa en ökad vattenmängd, allt så avvägt att den genomsnittliga fördelningen av vattnet mellan vattenverket och flottningen ej rubbas. Att de flottningssakkunniga med sitt förslag även avsett att möjliggöra en dylik fördelning av vattentillgången torde vara otvivelaktigt, men för undanröjande av varje tvekan härom har jag låtit omredigera förevarande § i överensstämmelse med vad sålunda hemställts.

9 §.

Fiskeavgift.

Mot denna §, sådan den i de sakkunnigas förslag avfattats, har anmärkts, att uttrycken däri vore alltför svävande och kunde lämna rum för subjektiva uppfattningar; särskilt borde de sakkunnigas förslag om en

»billig avgift» utbytas mot stadgande om en avgift inom bestämda gränser, såsom förut skett i vattenlagens 2 kap. 10 § i fråga om vattenverks skyldighet att erlagga avgifter för fiskets befrämjande. I anslutning till denna anmärkning har i paragrafen upptagits föreskrift om det maximibelopp, var till avgiften i varje fall må bestämmas.

11 §.

I enlighet med hemställan från vissa myndigheter att till anläggningskostnaderna även böra hänföras nödiga kostnader för förberedande undersökningar angående flottledsföretag, har ett tillägg härom gjorts till förevarande §.

12 §.

Enligt den avfattning, de sakkunniga givit åt 12 §, har densamma av åtskilliga myndigheter uppfattats så, som om varje avvikelse från den fastställda planen, huru oväsentlig ändringen än vore, skulle kräva medgivande av vattendomstolen. Från flera håll har därför påfordrats, att vattendomstolens besked ej skulle behöva inhämtas i andra fall, än då fråga vore om ändringar av väsentlig betydelse. Såsom av de sakkunnigas motiv framgår, har detta även varit de sakkunnigas mening, och har i överensstämmelse härmed §:ns lydelse något omredigerats.

20 §.

Det i sista stycket av denna § upptagna stadgandet förekommer icke i de sakkunnigas förslag. Av samma skäl, som ligga till grund för 2 kap. 26 § vattenlagen, bör emellertid även i fråga om anläggning eller åtgärd, som vidtages för allmän flottled, gälla, att, därest dylika arbeten utföras utan föregående prövning, flottningsskyddet bliver bevisningsskyldig i avseende å de före arbetets utförande rådande förhållandena i vattnet.

26 §.

Under denna § hava de sakkunniga upptagit ett stadgande av innehåll, att beträffande rensning, som för bibehållande av allmän flottled vore av nöden, skulle gälla vad i 2 kap. 36 § stadgades. Då emellertid sistnämnda stadgande icke i sin helhet är avpassat å rensning för allmän flottled, särskilt i fråga om sättet för bestämmandet av ersättning för skada, som vållas av jordupplag å annans mark, har i stället för hänvisningen till 2 kap. 36 § här upptagits ett fullständigt stadgande angående flottningsskyddets rätt att verkställa rensningsarbeten,

därvid i överensstämmelse med de bestämmelser, förslaget i övrigt innehåller angående sättet för uppskattande av skada, som vållas i följd av flottningen, föreskrivits att ersättning för skada i följd av jordupplag skall bedömas enligt reglerna för flottningsskada.

9 KAP.

1 §.

Den princip ifråga om ersättnings utgående för allmän flottleds inrättande, varpå gällande lagstiftning vilar, hava de sakkunniga, på sätt förut anförts, ansett böra fortfarande bibehållas. Uti det stadgande, som motsvarar 6 kap. 5 § av det överarbetade förslaget, hava de sakkunniga sålunda upptagit en bestämmelse, att vid flottleds inrättande ersättning skall utgå allenast för *skada* som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden. Denna ersättning skulle bestämmas i enlighet med föreskrifterna uti 9 kap. vattenlagen.

I överensstämmelse med denna även av mig hysta mening rörande den omfattning, som ersättningsskyldigheten vid flottledsföretagen bör äga, har det här genom hänvisning till 6 kap. utsagts, att förlust eller intrång, som icke kan hänföras till »skada», ej heller enligt 9 kapitlets bestämmelser skall uppskattas till ersättning, när fråga är om flottledsföretag.

Även de förändringar, som vidtagits med vissa andra §§ uti detta kap., överensstämma i sakligt hänseende med vad de flottningssakkunniga föreslagit.

10 KAP.

2 §.

Uti ett tredje stycke av denna § hava de sakkunniga upptagit ett stadgande därom, att om sökanden föreslagit viss person till förrättningsman, övriga sakägare skulle efter kungörelse beredas tillfälle att yttra sig angående den föreslagnes lämplighet. Häremot har av ett flertal myndigheter och enskilda anmärkts, att ett dylikt stadgande vore alldeles obehövt, enär varje förrättningsman på förhand skall vara av Konungen förklarad behörig; det vore tillika motbjudande och för förrättningsmannen nedsättande, att hans person och kompetens utlämnades till granskning av en allmänhet, som ej ägde förmåga härtill, varjämte stadgandet skulle förorsaka onödig tidsutdräkt.

På grund av de sålunda framställda invändningarna har ifrågavarande stadgande uteslutits. I övrigt har paragrafen undergått den jämkning, att det ålagts sökanden att i ansökningen även uppgiva, huruvida vissa allmänna företag beröras av den ifrågasatta flottleden.

3 §.

I enlighet med gjorda erinringar har i fråga om gode männens kompetens vidtagits den jämkning, att den i flottning förfarne gode mannen även bör vara kunnig i skogsbruk, varjämte beträffande båda gode männen bibehållits den nu gällande föreskriften, att de böra äga kännedom om ortens förhållanden.

Den i andra stycket av de sakkunnigas förslag till förevarande § upptagna föreskriften att vid syneförrättning skulle i vissa fall deltaga ytterligare en tredje god man har jag, efter vad flere myndigheter anmärkt, funnit obehövlig och låtit utgå. Skulle synemännen anse sig vara i behov av särskilt sakkunnig person i fråga om vattenverks utrivning eller ändring, står dem alltid till buds den i paragrafen stadgade möjligheten att begära förordnande för sakkunnigt biträde.

4 §.

Den ändring, som denna § undergått, har föranletts av domänstyrelsens anmärkning, dels att vederbörande revirförvaltare ej alltid kunde vara lämplig att bevaka skogshushållningens allmänna intresse eller tillvarataga statsskogarnas bästa, dels ock därom att det enligt gällande instruktion ej ålåg skogstjänsteman att ex officio bevaka det allmänna skogsintresset.

8 §.

Den omredigering, som vidtagits med denna §, har skett för att bringa §:en i närmare överensstämmelse med motsvarande stadgande i 11 kap.

12 §.

På grund av framställd anmärkning att statstjänsteman ej borde på grund av sin tjänst vara jävig att handlägga syneförrättning, där kronan vore sökande, har §:en undergått någon jämkning härutinnan.

26 §.

Enär från sakkunnigt håll vitsordats, att det numera ej föreligger behov av att beträffande lappmarkerna lämna längre granskningstid än för övriga delar av Norrland, har samma tid fastställts för hela landet.

11 KAP.

35 §.

De allmänna intressen, som kunna vara beroende av flottledsföretagen, skulle enligt de sakkunnigas förslag, när fråga var om inrättande av ny flottled eller om större omreglering av redan befintlig led, tillvaratagas vid syneförrättningen genom särskilda allmänna ombud. Härutinnan gör ej heller föreliggande förslag någon ändring. Beträffande åter sådana flottledsmål, som utan föregående syneförrättning upptagas direkt till handläggning av vattendomstolen, hava de sakkunniga ej föreslagit annan föreskrift till bevakande av de allmänna intressena uti målet, än att i fråga om fisket vederbörande fiskeritjänsteman skulle efter erhållen del av ansökningshandlingarna avgiva yttrande rörande företagets inverkan å fiskerinäringen. Övriga allmänna intressen skulle vattendomstolen av eget initiativ vara pliktig tillvarataga.

Gällande flottningsstadga, enligt vilken syn hålles i så gott som alla flottledsmål, vare sig de angå inrättande eller förbättrande av flottled, innehåller härutinnan den bestämmelsen, att befallningshavanden skall, när anledning därtill förekommer, förordna allmänt ombud att närvara vid synen. Enligt gängse praxis förordnas ock i regel dylikt ombud. Då det även efter förevarande lagförslags antagande understundom må vara av behovet påkallat, att de allmänna intressena företrädas av särskild målsman vid flottledsmåls handläggning inför vattendomstolen, har jag låtit i 35 § intaga bestämmelse därom, att när det finnes nödigt, att ombud förordnas till bevakande av det allmännas rätt, vattenrättsdomaren skall anmäla förhållandet till befallningshavanden, som har att själv utse allmänt ombud eller överlämna anmälan till vederbörande myndighet för liknande åtgärd.

108 §.

Såsom jag redan förut framhållit, skall enligt förslaget talan mot vattendomstolens beslut i flottledsmål till huvudsakliga delar fullföljas hos Konungen och upptagas till prövning av regeringsrätten. Härvid kan det understundom vara lämpligt att bereda regeringsrätten tillgång till sakkunnigt tekniskt biträde vid dess behandling av flottledsmålen, såsom enligt nya vattenlagen skett i fråga om vattenmålen vid deras handläggning inför vattenöverdomstolen och högsta domstolen. Jag har därför ansett, att de i 107 § av detta förslag upptagna bestämmelserna

böra äga motsvarande tillämpning i fråga om behandlingen av flottledsmål, som fullföljts till regeringsrätten.

Övergångsstadgandena.

Beträffande de uti de sakkunnigas förslag upptagna övergångsbestämmelserna har erinrats, att därest stadgandet i 10 kap. 1 § att förrättningsman skall vara av Konungen förklarad behörig hålla syneförrättning genast träder i tillämpning vid lagstiftningens ikraftträdande, det kunde befaras att ej tillräckligt antal förrättningsmän funnes att tillgå att hålla syneförrättningar. Det har därför uttalats önskvärdheten av, att befallninghavanden skulle oberoende av sagda stadgande vara berättigad att under viss övergångstid till förrättningsmän utse personer, även om deras kompetens ej prövats av Konungen. Då dessa erinringar synas mig berättigade, hava övergångsstadgandena omredigerats i överensstämmelse härmed.

Förslaget till lag om flottning i allmän flottled.

11 §.

För att förhindra att för uppskattande av skador inom samma sträcka av flottleden flera syner hållas å olika tider, ett förfarande varigenom kostnaderna givetvis skulle onödigt fördyras, har till förevarande § gjorts ett tillägg av innehåll att, där ej skada är av beskaffenhet att böra skyndsamt uppskattas, synerna skola företagas i ett sammanhang och först efter det flottningen för året avslutats.

14 och 15 §§.

Enligt de sakkunnigas förslag till 14 § skulle, sedan i underställningsmål rörande inrättande av allmän flottled vattendomstolen meddelat sitt beslut och handlingarna inkommit till befallningshavanden, denne alltid hålla sammanträde med sakägarna för deras hörande över synemännens förslag till amorteringsplan och indelningsgrunder. Mot den sålunda föreslagna anordningen med sammanträdes hållande inför befallningshavanden har anmärkts, att behov av nya sammanträden med sakägarna ofta icke föreläge, enär dessa nyligen fått yttra sig inför förrättningsmannen,

samt att det vore tillräckligt om sakägarna finge inom viss tid skriftligen göra sina erinringar hos befallningshavanden, åt vilken det tillika borde överlämnas att bestämma, huruvida sakägarnas hörande vore av nöden. Då dessa anmärkningar synas hava fog för sig och tidsbesparing kan vinnas genom att sammanträde ej hålles i annat fall, än då verkligt behov därav föreligger, har 14 § i sådant syfte omredigerats. I sammanhang därmed har 15 § underkastats någon omarbetning.

17 §.

Såsom de sakkunniga i sina motiv framhållit, har förslaget så uppställts, att interimslottning allenast undantagsvis bör ifrågakomma. Skulle emellertid sådana omständigheter föreligga, att interimslottning överhuvud bör beviljas, kan det inträffa, att tillåtelse härtill bör lämnas utan att strandägare och andra förut blivit därom hörda. Det har nämligen hänt att, oaktat en allmän flottled blivit färdigbyggd, den av en eller annan anledning icke kunnat öppnas för allmän trafik vid den tid, som härför beräknats. Virkesägarna hava emellertid, i förlitande på att flottleden skulle öppnas vid flottningssäsongens början, redan nedfört sitt virke till vattendraget och måste då, kanske i sista stund, anhålla att få interimistiskt utflotta detsamma, om det ej skall bli kvarliggande ytterligare ett år. Det är vid sådana tillfällen av synnerlig vikt, att behandling av ansökan om interimslottning ej onödigt uppskjutes, enär flottningen eljest ofta nog icke kan medhinnas under året; och då något behov av att i allmänhet höra strandägarna över sådan ansökan under angivna förhållanden ej heller torde finnas, har jag ansett fordran härpå icke böra uppställas.

22 §.

Stadgandet i andra stycket förekommer ej i de sakkunnigas förslag. Det har emellertid i vissa avseenden redan nu sin motsvarighet i bestämmelsen i flottningsstadgans 8 § 3 mom. och har med någon utvidgning ansetts lämpligt att här upptaga.

29 §.

Uti de inkomna yttrandena har från vissa håll anmärkts, att det någon gång förekommer, att på grund av lokala förhållanden den slutliga sorteringen icke kan verkställas enbart vid ett enda skiljeställe utan att skiljningen måste uppdelas på flera, på visst avstånd från varandra liggende sorteringsverk. Dessa skilda sorteringsverk hava alltid betraktats

såsom ett enda skiljeställe, enär de stå i beroende av varandra, och hava samtliga kostnader vid dessa sorteringsverk således gemensamt fördelats å allt vid desamma utskilt virke. Då tvekan kunde uppstå, huruvida enligt de sakkunnigas förslag dylika särskilda skiljen fortfarande finge i avseende å kostnadernas fördelning betraktas som ett enda sorteringsställe, har hemställts om förtydligande av denna §.

Att då, på sätt anförts, sorteringen på grund av särskilda lokala förhållanden måste verkställas vid skilda sorteringsanordningar, som dock stå i beroende av varandra, alla dessa anordningar äro att anse som ett skiljeställe, synes mig uppenbart och torde även hava varit de sakkunnigas uppfattning. För att tvekan ej härom må råda, har ett tillägg av sagda innebörd införts i denna §.

Beträffande det uti sista stycket av §:en enligt de sakkunnigas förslag upptagna stadgandet, att separatutgifter skola fördelas på allenast de flottande, vilkas flottgods föranlett kostnaderna, har av en flottningsförening i södra Sverige anmärkts, att nämnda stadgande skulle medföra orättvisa i de fall, då, såsom vore förhållandet i den av föreningen förvaltade leden, alla flottandes virke regelmässigt framfördes separat. Den ordningsföljd, yttrar föreningen, i vilken de flottandes virke där framfördes, bestämdes av styrelsen med hänsyn till virkets olika belägenhet utmed stränderna och övriga faktorer, som kunde påverka flottningens gynnsamma bedrivande. På grund av de oftast korta flotttiderna i dessa leder kunde vissa virkesägares flottar, vilka framfördes under det lämpligaste vattenståndet, komma att draga betydligt mindre arbetskostnad per enhet än andras, vilka framfördes under ogynnsammare vattenstånd. Med anledning därav hade utflottningsutgifterna distriktsvis lika fördelats på allt flottgodset inom respektive distrikt; och ville föreningen hemställa, att i de flottleder, där regelmässig separatflottning bedreves, förutnämnda fördelningsgrund för utflottningsutgifter finge tillämpas.

Vad sålunda anförts har jag funnit böra föranleda viss jämnkning av sista stycket av 29 § i den av förenämnda förening angivna riktning.

30 §.

I enlighet med av åtskilliga myndigheter gjorda erinringar rörande amorteringstidens längd har jag ansett densamma, i likhet med vad nuvarande flottningsstadga föreskriver, böra sättas till högst tjugu år.

Mot de flottningssakkunnigas förslag att medgiva amortering även av ersättning för flottningsskada, där denna något år uppgått till särdeles betydande belopp, hava även erinringar framställts. De sakkunniga hava

grundat sitt förslag härutinnan uteslutande på billighetsskäl, under framhållande av att dylik ersättning understundom kunde uppgå till så stort belopp, att årets flottande icke rimligtvis borde ensamma ansvara därför. De kommande årens flottande kunna dock även de åberopa billighetsgrunder för att ej behöva belastas med utgifter, varav de ingen fördel njutit eller i vilkas tillkomst de ej haft någon del. Efter överbägende av vad från skilda håll anförts har jag av de mot de sakkunnigas förslag härutinnan framförda anmärkningar föränletts att låta sistberörda bestämmelse utgå.

50 §.

Uti det förslag till ändringar av flottningsstadgan, som av norrlandskommittén avgavs, hade kommittén upptagit ett stadgande av innehåll, att, oavsett vad i flottningsreglementet funnes föreskrivet rörande sättet för granskning av styrelsens redovisning, skulle föreningens räkenskaper och dess styrelses förvaltning granskas jämväl av en utav befallningshavanden utsedd revisor. De flottningssakkunniga hava även, på sätt jag tidigare omnämnt, upptagit en föreskrift om tillsättande av offentlig revisor, men låtit utseendet av sådan revisor bero av befallningshavandes lämplighetsprövning. De skäl, de sakkunniga anført för sin sålunda intagna ståndpunkt, innefatta i huvudsak, att behovet av offentlig revisor ställer sig olika, allt efter som i flottningen deltaga en mångfald flottande, som äga förmåga att själva tillvarataga sina intressen vid revisorsval, eller en överbägende majoritet å stämman tillkommer en eller ett par flottgodsägare, som sålunda hava att utse föreningens revisorer; i fall av sistnämnda slag vore deltagande i revisionen av en person, utsedd av offentlig myndighet, önskvärd, om icke för annat, så för att bryta udden av möjliga misstankar om bristande övöld i handhavandet av föreningens angelägenheter.

Emellertid kan häremot anmärkas, att det uppdrag, revisorerna hava att utföra, avser ej blott att tillvarataga de enskilda flottandes intressen utan även att tillse, att de allmänna intressen, som äro förknippade med flottleden och flottningen, blivt av styrelsen vederbörligen tillgodosedda. För övrigt är det ej ovanligt, att majoriteten inom en flottningsförening årligen växlar, så att det ofta torde bliva för befallningshavandena omöjligt att avgöra, när det ur vissa enskilda flottandes intresse vore behövt att tillsätta en offentlig revisor. Med hänsyn härtill och för att de allmänna intressenas rätt i avseende å flottlederna må bliva fullt

ut tillgodosedd, har jag vidtagit sådan ändring av förevarande §, att offentlig revisor alltid skall för flottningsförening utses.

53 §.

Enär den uti första stycket av denna paragraf i sakkunnigeförslaget förekommande bestämmelsen om flottandes rätt att utöva rösträtt å flottningsstämma i olika avseenden missuppfattats, har stadgandet omarbetats.

61 §.

Uti de flottningssakkunnigas förslag finnes ej upptagen någon föreskrift, inom vilken tid och på vad sätt enskild flottande, som förmenar att honom blivit påförda större kostnader än med fastställda fördelningsgrunder överensstämmer, bör göra sin talan gällande. Stadgande härom har inrymts uti första stycket av förevarande §.

65 §.

Enligt de flottningssakkunnigas förslag skulle sammanslagning av skilda flottningsföreningar kunna tvångsvis äga rum, endast när framställning därom gjordes av bivattendragss förening. Huvudflottningsförening skulle däremot ej kunna påfordra dylik sammanslagning. Från skilda håll har häremot erinrats, att det ej vore berättigat att i detta avseende göra åtskillnad mellan större och mindre föreningar, utan borde samma befogenhet tillerkännas dem alla. Med flottledernas intresse vore bäst överensstämmande, att samtliga leder inom samma vattensystem förenades till ett helt. I överensstämmelse med denna anmärkning, som synes välgrundad, har paragrafen omredigerats.

70 §.

Uti sitt den 27 maj 1909 avgivna utlåtande rörande flottningslagstiftningens revision har domänstyrelsen fäst uppmärksamheten på vikten av, att en effektivare kontroll än den närvarande anordnas över flottlederna och flottningsföreningarnes verksamhet. Styrelsen föreslog i sådant syfte tillsättandet av offentliga flottledsinspektörer, vilka dels genom inspektionsresor utefter flottlederna och dels genom granskning av föreningarnas räkenskaper skulle utöva den tillsyn, som i det allmännas in-

tresse kunde anses önskvärd. De flottningssakkunniga avstyrka införandet av en dylik inspektion dels med hänsyn till ekonomiska skäl och dels på grund av svårigheten att anskaffa fullt kompetenta personer för uppdraget. I stället hava de sakkunniga stannat vid att såsom hittills överlämna högsta tillsynen över flottlederna och flottningssammanslagningarna åt befallningshavandena, men med rätt för dessa att vid tillsynens utövande njuta nödigt biträde av vederbörande skogs- och vattenbyggnadstjänstemän samt att vid behov anordna inspektioner genom tillkallade sakkunniga personer.

Mot de sakkunnigas förslag i denna del hava väl flertalet myndigheter och enskilda, som yttrat sig i ärendet, ej haft något att erinra. Domänstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte ett antal skogs- och vattenbyggnadstjänstemän hava emellertid anmärkt, att anordnandet av en offentlig inspektion vore av behovet påkallad. Domänstyrelsen vidhåller sitt förut framlagda förslag om inspektionens utövande genom särskilda av staten tillsatta flottledsinspektörer, vilka under befallningshavandes tillsyn skulle utöva kontroll såväl över flottledernas skötsel och underhåll som över föreningarnas administration och förvaltning. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller, att då flottlederna närmast äro att betrakta som kommunikationsleder, de böra övervakas i samma ordning som andra dylika utav väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, till vars ämbetsförvaltning enligt gällande instruktion också hör handläggandet av ärenden rörande flottleder. Som emellertid en fullständigt ordnad inspektion skulle beröra tvenne till sin art ganska skilda områden, nämligen ett rent tekniskt, omfattande byggnadernas anläggning, underhåll och direkta användande, samt ett mera administrativt, omfattande närmast föreningarnas arbetssätt och ekonomiska förvaltning, syntes det styrelsen mest ändamålsenligt, att inspektionen ordnades på det sätt, att den tekniska inspektionen finge påvåla tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten och att den administrativa uppdroges åt befallningshavandena.

Med anledning av den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda föreslagna lösningen av förevarande fråga har jag låtit företaga en jämkning i de sakkunnigas förslag. Ledningen av tillsynen över flottlederna bör dock enligt min mening alltid tillkomma Kungl. Maj:ts befallningshavande. Ingen ny eller kotsam organisation behöver därmed anordnas, utan bör den redan nu å väg- och vattenbyggnadsdistrikten tjänstgörande personalen kunna anlitas för erforderlig teknisk tillsyn över flottledsbyggnader, deras underhåll och nyttjande. Dessa tjänstemän hava hittills ofta varit anlitade för flottledssyner och böra sålunda redan hava förvärvat tillräcklig erfarenhet i fråga om flottlederna. Att för utövande

av befallningshavandes administrativa tillsyn anordna särskilt biträde åt dessa torde ej heller vara behöfligt, så mycket mindre som förslaget i övrigt innehåller åtskilliga föreskrifter för denna tillsyns underlättande, varvid jag särskilt vill framhålla den av befallningshavanden tillsatta styrelseledamoten och revisorn.

I överensstämmelse med det nu sagda har 70 § avfattats.»

Efter att hava anmärkt, att de sakkunnigas förslag jämväl undergått vissa av föredraganden ej särskilt berörda smärre ändringar, huvudsakligen av formell natur, samt att till 24 och 36 §§ i inteckningsförordningen gjorts vissa av stadgandet i 13 § flottningsslagen betingade tillägg, uppläste föredraganden de utarbetade lagförslagen, nämligen förslag till

- 1) lag om ändring i vissa delar av vattenlagen;
- 2) lag om flottning i allmän flottled;
- 3) lag om förteckning å vattenområden, där allmän flottled finnes;
- 4) lag om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen; samt
- 5) lag om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom,

varefter föredraganden hemställde, att för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler lagrådets utlåtande över lagförslagen måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Adil Wivesson.

Förslag
till
L a g
om ändring i vissa delar av vattenlagen.

Härigenom förordnas, att vattenlagen den 28 juni 1918 skall, i nedanstående delar, erhålla följande ändrade lydelse:

1 KAP.

Om rätt till vatten.

4 §.

Huruledes under vissa förutsättningar den, som äger råda över vatten, kan förpliktas att till följd av företag, som avses i 2 eller 3 kap., underkasta sig förlust i honom tillkommande vattenmängd eller vattenkraft, därom stadgas i nämnda kapitel; och gälle i fråga om rätt till ersättning för sålunda tillskyndad förlust vad i 9 kap. finnes föreskrivet, dock med de inskränkningar, som föranledas av stadgandena i 6 och följande §§ av detta kap. samt i 2 kap. 7 och 8 §§.

Beträffande skyldighet att för inrättande, utvidgande eller förbättrande av allmän flottled underkasta sig förlust, som ovan nämnts, så ock beträffande gottgörelse för skada, som därav vållas, gälle vad i 6 kap. stadgas, dock med här nedan föreskrivna inskränkningar i rätten till ersättning, där sådan enligt 5 § samma kap. kunnat eljest ifrågakomma.

Angående skyldighet att i andra fall än i första och andra styckena sägs underkasta sig förlust i vattenmängd eller vattenkraft så ock om gottgörelse därför gälle vad särskilt är stadgat, dock med här nedan föreskrivna inskränkningar i rätten till ersättning, där sådan kunnat eljest ifrågakomma.

2 KAP.

Om byggande i vatten.

11 §.

I eller vid allmän farled må ej byggas, med mindre byggnaden göres på sådant sätt eller sådana särskilda anordningar vidtagas, att leden fortfarande kan utan olägenhet av någon betydelse användas för det därmed avsedda ändamålet.

Lag samma vare, där någon vill bygga i allmän flottled; och skall genom bestämmelser rörande vattentillgångens fördelning mellan vattenverk och flottning eller annorledes mellan stridiga intressen, såvitt möjligt, så jämkas, att ett vart kan behörigen tillgodoses utan förfång eller väsentligt omak för annat. Väckes anspråk att till skydd mot skada å byggnaden särskild anläggning eller åtgärd bör bekostas av de flottande, skall enligt de i 6 kap. 4 § stadgade grunder därom bestämmas som skäligt prövas.

3 KAP.

Om vattenreglering.

9 §.

Visas, efter det vattenreglering, som i 1 § sägs, blivit utförd, att densamma länder till stadigvarande nytta för allmän hamn eller annan allmän farled eller för kloakledning eller annan avloppsledning för spillvatten, må ägaren av farleden eller kloak- eller avloppsledningen, där den vunna nyttan kan uppskattas till visst penningbelopp, på talan av deltagarna förpliktas att antingen på en gång eller med fördelning på visst antal år erlægga högst så stor del av nämnda belopp, som svarar mot förhållandet mellan å ena sidan företagets anläggningskostnad och å den andra den båtnad, som företaget beräknats medföra för strömfall. För bidrag, som nu nämnts, förvärfvas ej delaktighet i företaget, och vare förty bidragsgivaren ej skyldig att taga del i framtida kostnad för detta.

Vad sålunda stadgats gälle ock med avseende å allmän flottled, där genom vattenregleringen vinnes stadigvarande minskning i kostnaderna för flottningen eller för flottledens underhåll; dock att flottledens bidrag skall av de flottande betalas i den ordning, som finnes stadgad beträffande allmän flottleds anläggningskostnad.

Anslag, som i 8 § sägs, räknas i avseende, varom nu är fråga, den till godo, som givit anslaget.

6 KAP.

Om allmän flottled.

1 §.

Där, efter det förordningen om allmän flottled den 30 december 1880 trätt i kraft, inrättats allmän flottled eller i fråga om äldre flottled flottningen blivit enligt myndighets beslut ordnad, skall allmän flottled jämväl framgent bibehållas.

Där vid tiden, då nämnda förordning trädde i kraft, var allmän flottled, skall ock, ändå att flottningen däri ej sedermera ordnats, allmän flottled bibehållas, såframt efter nämnda tid åtminstone vissa år därstädes idkats flottning av någon betydelse.

Huruledes avgöras skall, varest allmän flottled efter ty nu sagts skall behållas, därom är särskilt stadgat.

2 §.

Kan vattendrag, sjö eller annat vatten, varest allmän flottled ej finnes, användas därtill, må, där sådant prövas vara av nöden och kunna medföra väsentligt gagn för orten eller eljest lända till nytta för det allmänna, på ansökan förordnas att därstädes skall vara allmän flottled.

Vid prövning av ansökan, som nu nämnts, skall hänsyn tagas till omfattningen å ena sidan av ortens skogshantering och av gagnet för densamma av flottledens inrättande samt å andra sidan av de störningar, som genom flottleden eller flottningen däri kunna vållas andra näringar.

Om allmän flottleds inrättande genom upptagande av ny vattenled vare i tillämpliga delar lag samma.

3 §.

1 mom. Ansökan om allmän flottleds inrättande ingives till Konungens befallningshavande, och varde ärendet därefter handlagt vid syneförrättning i den ordning, som föreskrives i 10 kap. 1—31 §§.

Synemännens utlåtande skall underställas vattendomstolens prövning; dock må ej vattendomstolen ingå i bedömande av frågor rörande ersättning enligt 5 och 6 §§ i vidare mån, än som föranledes av anförda besvär eller av ändrade anordningar eller föreskrifter rörande företagets utförande.

2 mom. Erfordras för flottledens inrättande, att vattnets avrinning i större omfattning regleras eller att vattenförhållandena eljest väsentligt förändras,

eller kan befaras, att genom flottledens inrättande allmän samfärdsel, som äger rum eller framdeles må kunna ifrågakomma, skulle i avsevärd mån försväras,

eller synes fiskerinäring av större betydelse komma att lida väsentligt förfång genom flottningen,

eller är anledning antaga, att tillgodoseendet av allmännyttigt ändamål eljest skulle till följd av flottledens inrättande förhindras,

äger Konungen förbehålla sig prövningsrätten, huruvida flottleden må komma till stånd eller särskilda villkor böra föreskrivas för dess inrättande och begagnande; dock skall besked härom lämnas vattendomstolen före det frågan slutligen avgjorts av domstolen.

3 mom. Huruom allmän flottleds upplåtande till allmänt begagnande så ock avgörandet av vissa frågor rörande dess nyttjande ankommer på Konungens befallningshavande, därom skils i lagen om flottning i allmän flottled.

4 §.

Är för allmän flottleds inrättande någon anläggning eller åtgärd nödig, som kan inverka på strand-, bro-, fiske- eller vattenverksägares eller annans rätt, såsom:

dam, kaj, väg, ledarm, bomledning, brötbildare, ränna, kanal eller andra dylika anstalter;
 förvaringsplats för båtar, bommar eller annan materiel;
 byggnad för flottningsarbetarnas härbärgerande under flottningstiden;
 upptagningsverk, magasinbom, skiljeställe för flottgodsets sorterande med därför erforderliga byggnader, buntverk och dylikt;
 avsättande av vältplatser för virkets uppläggande innan det utföres i flottleden eller av särskilt område för utsorterat virkes sammanläggande och förvarande i avbidan på dess forslande från platsen;
 strandröjning, sprängning, grävning, muddring eller andra rensningsarbeten;

ändrande eller bortrivande av befintlig byggnad;
 omläggande, ändrande eller borttagande av väg, bro, färjeställe eller dylikt, vare den, vars rätt därav beröres, pliktig att tåla sådant intrång; och skall såväl därvid som då fråga uppstår om skydd för enskild rätt bestämmas, huru vid flottledens ordnande och begagnande tjänligast bör förfaras, så att ändamålet må utan oskäligh kostnad vinnas med minsta olägenhet för annan. Erfordras särskilda bestämmelser om vattentillgångens fördelning mellan flottningen och vattenverk eller eljest beträffande vattenhushållningen, bör tillses, att mellan stridiga intressen såvitt möjligt så jämkas, att ett vart kan behörigen tillgodoses utan förfång eller väsentligt omak för annat, och må vattendomstolen, där den vattensmängd, som för varje tidsmoment må utan ersättning tagas i anspråk för flottningen, skulle befinnas otillräcklig för ändamålet eller då skäl därtill eljest äro, föreskriva, att flottningen skall begränsas till viss tid av dygnet eller veckan med rätt för de flottande att därunder utnyttja allt det vatten, som skolat tillkomma flottningen under hela dygnet eller veckan.

5 §.

För skada, som vållas genom anläggning eller åtgärd för allmän flottled, skall gäldas ersättning enligt bestämmelserna i 9 kap.; dock att, efter ty i 6 § lagen om flottning i allmän flottled stadgas, i vissa fall frågan om sådan ersättning skall bedömas enligt de för skada i följd av flottningen i nämnda lag givna regler.

Finnes skada, som kan väntas uppstå i följd av flottningen, bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, skall, om ersättningstagare påstår det, ersättning därför bestämmas i flottledsmålet. Eljest gälle om flottningsskada, vad i lagen om flottning i allmän flottled därom stadgas.

Om vissa förhållanden med avseende å vattendrag, där kungsådra finnes, skils i 1 kap. 6 och följande §§.

6 §.

Där till anläggning, som i 4 § sägs, tarvas utmål av någon betydelse, som kan förväntas bliva av stadigvarande behov för flottleden, må förordnas, att för flottleden skall lösas erforderligt område mot ersättning, som i 9 kap. sägs.

7 §.

Har någon i vatten, där allmän flottled skall inrättas, bekostat byggnader eller andra arbeten till befrämjande av flottning, vare han pliktig att till allmänna flottleden avstå vad därav provas nödigt eller nyttigt för densamma, och njute han i samma ordning, som för anläggare är stadgat, ersättning därför av de flottande med belopp, som i beslutet angående flottledens inrättande bestämmes efter det skick, vari arbetena då befinnas. Om fastighetsägares och annans skyldighet att fortfarande tåla intrång av anläggningar, som nu nämts, vare lag som i 4 § sägs.

8 §.

Vad i 2 kap. 8 §, 11 § första stycket, 12, 13 och 18 §§ finnes stadgat i fråga om byggande i vatten skall äga motsvarande tillämpning med avseende å arbete för inrättande av allmän flottled.

9 §.

Finnes i vatten, där allmän flottled skall inrättas, fiske av någon betydelse, och kan skäligen befaras, att genom anläggningar eller åtgärder för flottleden eller i följd av flottningen avsevärt men tillskyndas fisket, må de flottande förpliktas att för anordnande och uppehållande av fiskodlingsanstalt eller för vidtagande av andra åtgärder till fiskets bevarande i vattenområdet erlagga en årlig avgift, motsvarande högst fem öre för varje kubikmeter flottgods.

Huru avgift, som nu nämnts, skall indrivas och för ändamålet användas, därom förordnar Konungen.

10 §.

Utförandet av de för allmän flottleds inrättande erforderliga anläggningar och åtgärder varde överlämnat åt den, som sökt flottledens inrättande, såvitt han ej finnes olämplig därtill, eller, där jämväl annan anmält sig till arbetets övertagande, åt den, som provas kunna säkrast och snabbast utföra detsamma; vill kronan utföra arbetet, äge företrädesrätt därtill. Antages annan än sökanden, varde honom ålagt att genast gottgöra sökanden de anläggningskostnader denne förskjutit.

Erfordras för inrättande av allmän flottled, att vattenverk eller annan byggnad utrives eller ändras, besörje därom den, vilken enligt vad nyss sagts antagits till anläggare. Skall byggnaden ändras, och vill ägaren själv utföra arbetet, gälle därom vad i 2 kap. 19 § finnes för motsvarande fall stadgat.

Har i beslut om allmän flottleds inrättande föreskrivits, att förut i flottleden utförda byggnader och arbeten skola enligt 7 § avstås till flottleden, vare anläggaren skyldig att under byggnadstiden underhålla vad sålunda skall övertagas.

11 §.

För anläggningskostnaden njute anläggaren i den ordning, som stadgas i lagen om flottning i allmän flottled, ersättning av de flottande med belopp, som,

sedan flottleden blivit besiktigad och godkänd, jämlikt 11 kap. 66 § andra stycket fastställas med hänsyn till det skick, vari byggnader och arbeten finnas vid tiden för godkännandet.

Till anläggningskostnad hänföres ej blott kostnaden för utförande av arbeten, som i 10 § sagts, utan även all annan utgift för företagets genomförande såsom ersättning enligt 5 och 6 §§, i den mån den blivit till ersättningstagare utbetalad före flottledsarbetets fullbordande; nödiga utgifter för förberedande undersökningar angående företaget; kostnaden för ärendets behandling vid syneförättning samt hos vattendomstolen och Konungens befallningshavande; kostnaden för tillsyn å arbetet under byggnadstiden jämte annat dylikt samt ränta å förlagskapitalet för tiden till flottledens godkännande.

Har ersättning enligt 5 eller 6 § icke av anläggaren guldits före arbetets fullbordande, äger ersättningstagaren för beloppets utfående hålla sig till flottningssöreningen.

12 §.

Finnes under företagets utförande, att visst arbete, som i beslutet föreskrivits, kan anses obehövt eller att i övrigt jämkning av den för företagets utförande fastställda planen bör vidtagas, och äro de ändrade anordningar, som påkallas, av väsentlig betydelse, eller beröres allmän eller enskild rätt därav, må ej avvikelse från den fastställda planen ske, utan att vattendomstolen på ansökan lämnat tillstånd därtill.

13 §.

Visar sig under fortgången av den för företagets fullbordande bestämda tiden, att anläggaren icke kan eller vill fullborda företaget före tidens utgång, må på särskild talan vattendomstolen förklara anläggaren förlustig rätten till arbetets vidare utförande.

Har arbetet icke inom den bestämda tiden behörigen slutförts, vare anläggaren förlustig rätten till dess vidare utförande. Dock må, om giltigt skäl för dröjsmål visas eller hänsynen till allmänt väl sådant kräver, vattendomstolen på därom före tidens utgång gjord ansökan bevilja anstånd med arbetets fullbordande på viss tid, icke utan särskilda skäl överstigande två år; och äge vattendomstolen, där arbetet vid besiktning, som i 13 kap. 1 § sägs, funnits vara i huvudsak behörigen fullgjort, för utförande av sådana ändrings- och tilläggsarbeten, som blivit föreskrivna, medgiva nödig utsträckning av byggnadstiden.

14 §.

Har anläggaren av sagt arbetet eller förverkat rätten till dess utförande, låte vattenrättsdomaren utfärda kungörelse i en eller flera tidningar inom orten med anmodan till dem, som vilja övertaga arbetet, att inom viss tid anmäla sig hos honom; och äge vattendomstolen överlämna arbetets slutförande åt annan anläggare, med utsättande av sådan ny tid härför, som av förhållandena påkallas. Den, som i ty fall frånträder arbetet, njute i avseende å förskjuten anläggningskostnad fortfarande anläggares rätt.

Kan ny anläggare ej erhållas, varde den beslutade flottleden avlyst.

15 §.

Närmare föreskrifter i fråga om allmän flottleds nyttjande och om flottningsförening mellan dem, som flotta i sådan led, meddelas i lagen om flottning i allmän flottled.

16 §.

Laga kraft ägande beslut om inrättande av allmän flottled vare med de inskränkningar, som följa av stadgandena i detta kap., gällande mot envar såväl vad angår rätten att utföra och för framtiden bibehålla anläggningar, som i beslutet må hava föreskrivits, som ock beträffande ersättning och annat, varom beslutet må innehålla bestämmelser.

17 §.

Finnes under flottningens fortgång, att de till skydd mot skada vidtagna anordningar eller rörande hushållningen med vattnet eller annat meddelade föreskrifter äro för sitt ändamål otillräckliga eller mindre tjänliga, eller visar sig behov av nya anordningar eller föreskrifter till förekommande av skada, må, utan hinder av vad i 16 § stadgats, medelst stämning till vattendomstolen talan föras mot flottningsföreningen om skyldighet för de flottande att vidtaga sådana anordningar eller underkasta sig sådana föreskrifter, som, utan att flottningen därav oskäligt betungas, må påkallas av anmärkta förhållanden.

18 §.

Menar någon, som byggt eller ärnar bygga i vatten, där allmän flottled finnes, att särskild anordning till skydd mot skada å byggnaden i följd av flottningen bör bekostas av de flottande, äge medelst stämning å flottningsföreningen påkalla vattendomstolens bestämmelse om skyddsåtgärd, som i 2 kap. 11 § sägs. Om påföljden av underlåtenhet härutinnan skils i 7 § lagen om flottning i allmän flottled.

19 §.

I fråga om mål, som i 17 och 18 §§ omförmålas, skola bestämmelserna i 4—8 §§ i tillämpliga delar gälla.

20 §.

Vill flottningsförening eller ock annan vidtaga anläggning eller åtgärd för befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och äro sannolika skäl, att allmän eller enskild rätt därav förnärmas, eller har, där annan än flottningsförening eljest vill utföra arbete för flottleden, föreningen ej därtill samtyckt, skall före arbetets påbörjande inhämtas vattendomstolens besked, huruvida och under vilka villkor arbetet må göras. Beträffande anläggning eller åtgärd, för vars utförande ej erfordras vattendomstolens prövning, må ändock till beredande av trygghet för framtiden sådan prövning kunna påkallas.

Änskönt anläggning tillkommit utan föregången prövning, vare flottningsförening obetaget att sedermera söka domstolens godkännande därav.

Har efter den 1 januari 1920 anläggning eller åtgärd för allmän flottled vidtagits utan föregången prövning, vare flottningsföreningen bevisningsskyldig i avseende å de före arbetets utförande rådande förhållandena i vattnet.

21 §.

Vill någon påkalla vattendomstolens prövning av fråga, som i 20 § sägs, eller önskar någon att för flottningens underlättande nya eller ändrade föreskrifter meddelas rörande hushållningen med vatten eller annat, göra ansökan därom hos vattendomstolen, och varde ärendet prövat i den ordning, som i 11 kap. stadgas för ansökningsmål; dock att om för frågans prövning erfordras undersökning av längre sträcka av flottleden, vattenrättsdomaren äger förordna, att ärendet skall behandlas i den ordning, som i 3 § 1 mom. föreskrives för mål rörande inrättande av allmän flottled.

I samma ordning, som nu sagts, skola ock handläggas frågor om ändrade bestämmelser rörande skyldigheten att avbarka virke, så ock om åläggande för de flottande att betala fiskeavgift, som i 9 § sägs.

22 §.

Beträffande mal, som omförmäles i 21 §, skall vad i 3 § 2 mom. och följande §§ här ovan föreskrives med avseende å mål rörande inrättande av allmän flottled äga motsvarande tillämpning; dock att, där annan än flottningsföreningen är sökande, till anläggare skall antagas föreningen, om denna så äskar, och må, där företaget fått förfalla, gottgörelse för förskjuten kostnad åtnjutas, i den mån utfört arbete finnes vara till nytta för flottningen.

Om begränsad rättsverkan i visst fall av beslut i mål, som nu sagts, skils i 11 kap. 61 § andra stycket.

23 §.

Har genom beslut enligt denna lag ersättning för skada blivit bestämd att utgå medelst årlig avgift till visst belopp, vare den omständigheten att beslutet härom vunnit laga kraft icke hinder för vattendomstolen att i sammanhang med beslut om nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden meddela sådana ändrade bestämmelser rörande ersättningen och sättet för dess utgående, vilka må föranledas av de ändrade förhållandena.

Vad nu stadgats äge motsvarande tillämpning med avseende å skadeersättning, som blivit bestämd enligt lagen om flottning i allmän flottled.

24 §.

Byggnader och anläggningar, vilka utförts eller från annan övertagits för allmän flottleds inrättande, utvidgande eller förbättrande, så ock fast eller lös egendom, som eljest för flottleden eller flottningens ombesörjande förvärfvas att av de flottande gäldas, vare flottledens tillhörighet och förty att anse som allmän egen-

dom. Om förvaltning av egendom, som nu nämnts, stadgas i lagen om flottning i allmän flottled.

Ej må allmän flottled tillhörig egendom tagas i mät för annan gäld än sådan, varför den lagligen må särskilt häfta.

25 §.

Finnes beträffande hushållningen med vattnet i allmän flottled vattenmärke utsatt till efterrättelse vid flottningens bedrivande, gälle vad i 2 kap. 27 § finnes för där avsedda fall stadgat. Är för dammluckas öppnande viss tid i laga ordning bestämd eller eljest särskild föreskrift om vattnets framsläppande given, lände det till efterrättelse.

Har ej vattenmärke utsatts, och hava ej heller eljest meddelats bestämmelser, som nyss sagts, skall hushållningen med vattnet ske på sådant sätt, att flottningen må kunna ändamålsenligt skötas med minsta olägenhet för den, vars rätt är i fråga.

26 §.

Rensning, som med hänsyn till flottningens behöriga ombesörjande är av nöden för bibehållande av vattnets djup eller läge i allmän flottled, äge flottningssamfund verkställa utan vattendomsstolens prövning; dock skall markens ägare förut därom tillsägas. Vill föreningen hos vattendomsstolen påkalla prövning av arbetets laglighet, gälle om sådan prövning vad här ovan stadgats angående allmän flottleds utvidgande och förbättrande. Har prövning, som nu sagts, icke ägt rum, skall i fråga om rensning stadgandet i 20 § tredje stycket äga motsvarande tillämpning.

Jord eller annat, som vid rensningen upptages, må, om ej avsevärda olägenheter vållas därav, uppläggas på närmaste strand eller föras till lämpligt ställe i närheten; dock skall markens ägare genast därom underrättas. Lider han men av upplaget, njute ersättning därför, efter ty i lagen om flottning i allmän flottled stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada.

27 §.

Allmän flottled må på ansökan avlysas av vattendomsstolen, där sådana omständigheter yppas, att flottningen kan anses vara alldeles nedlagd.

Uppstår eljest fråga om avlysning av allmän flottled, ankomme ärendet på Konungens prövning, och varde därvid så förfaret, som för varje fall finnes stadgat.

Huruledes vid flottleds avlysning skall förfaras med flottledens egendom, därom stadgas i lagen om flottning i allmän flottled.

Varder flottled avlyst, må den, som av bibehållandet av anläggning för flottleden kan lida men, av vattendomsstolen på ansökan tillåtas bortskaffa densamma.

9 KAP.

Om ersättning.

1 §.

Där jämlikt denna lag rätt medgives någon att tilllösa sig samfällt strömfall med eller utan utmål eller att eljest lösa eller taga i anspråk annan tillhörigt område eller att tillgodogöra sig vattenmängd eller vattenkraft, som tillhör annan, eller att vidtaga åtgärd, varigenom eljest annans egendom lider skada eller intrång, varde, såvitt ej i 1 eller 6 kap. annorledes stadgas, honom ålagt att efter ty nedan sägs gälda ersättning för egendom, som avstås, eller för förlust, skada eller intrång, som förorsakas.

12 §.

Skall till följd av företag eller åtgärd enligt denna lag egendom lösas eller ersättning givas för skada eller intrång därå och har, efter det kungörelse om företaget eller åtgärden blivit offentliggjord eller underrättelse eljest meddelats ägaren på sätt i 10 och 11 kap. för varje särskilt fall stadgas, kostnad nedlagts å egendomen, må vid ersättningsens bestämmande den kostnad tagas i beräkning allenast, såvitt den prövas hava varit nödig eller nyttig samt icke blivit gjord i uppenbar avsikt att höja ersättningen.

47 §.

Ersättning i penningar varde bestämd att utgå på en gång; dock må skadeersättning till följd av företag för allmän flottled fastställas att utgå i årlig avgift, när skälig anledning därtill förekommer. Kan i mål rörande allmän flottled skada ej på förhand med säkerhet uppskattas eller synes den ej komma att årligen uppstå, må den skadelidande hänvisas att göra sin talan gällande i den ordning, som i lagen om flottning i allmän flottled föreskrives med avseende å flottningsskada, dock att, där så ske kan, grunderna för ersättningsens beräknande bära angivas.

50 §.

I fråga om ersättning till följd av byggande i vatten eller annan åtgärd enligt denna lag för inrättande, utvidgande eller förbättrande av allmän flottled eller för annat allmänt ändamål skall, där ej tillika åsyftas vattens utnyttjande vid kraftanläggning eller eljest i industriellt eller privatekonomiskt syfte, vad i 48 § stadgas om förhöjning över värdet ej vinna tillämpning. Dylik förhöjning skall ej heller äga rum beträffande ersättning, som utgår enligt 9 §.

54 §.

Ersättning för fast egendom, som skall lösas, samt, om endast en del av en fastighet löses, ersättning för skada och intrång å den återstående delen så ock ersättning för förlust av eller intrång i sådan särskild rätt till egendomen, varom i 52 § förmåles, gäldas medelst ersättnings-beloppets nedättande hos Konungens

befallningshavande i det län, där egendomen är belägen. I fråga om ersättning, som bestämts jämlikt 9 §, vare lag samma.

Ersättning för vattenkraft samt för skada och intrång å fast egendom i andra fall än i första stycket avses skall, där ersättningen bestämts att utgå på en gång, jämväl nedsättas hos Konungens befallningshavande, såframt jämlikt stadgandena i 59 eller 60 § uppsägning skall ske eller den fastighet, till vilken vattenkraften hör eller som skadas, är besvärad av inteckning för fordran eller kan jämlikt 11 kap. 2 § jordabalken i ägarens hand häfta för ogulden köpeskillning; och varde i fall, som nu sagts, jämväl ersättning, som må hava bestämts till innehavare av särskild rätt till fastigheten, nedsatt. Skall ej uppsägning ske, och prövas förlusten av vattenkraft eller skadan eller intrånget vara väsentligen utan betydelse för fordringsägarens säkerhet, erfordras dock ej nedsättning.

I samband därmed att ersättning enligt denna lag bestämmes, skall givas till känna, om och i vilken mån nedsättning efter ty ovan sagts skall ske.

55 §.

Har mellan ägare, innehavare av nyttjanderätt eller andra tvist yppats om bättre rätt till vad såsom ersättning skall utgå, eller skall för egendom, som innehaves såsom fideikommiss, gäldas ersättning, bestämd att utgå på en gång, varde ersättningen nedsatt hos Konungens befallningshavande, ändå att enligt föreskrifterna i 54 § nedsättning ej erfordras; och stånde sedan i avbidan på tvistens slutliga avgörande eller Konungens föreskrift angående fideikommissmedlen ersättningsbeloppet i kvarstad, där ej enligt 69 § utdelning bör äga rum.

59 §.

Har föreskrift meddelats, att boningshus, kvarn, såg eller annan byggnad, som användes till handels-, hantverks- eller fabriksrörelse eller annan yrkesutövning, skall till följd av skada därå genom företag enligt denna lag i dess helhet ersättas eller ock flyttas till annan plats, skall vad i 58 § stadgas för det fall, att fast egendom skall lösas, äga motsvarande tillämpning. Lag samma vare, där strömfallsägare skall avstå vattenkraft, som är av honom tillgodogjord, samt ersättningen därför skall utgå på en gång.

66 §.

Skall i andra fall än i 58—60 §§ sägs ersättning, bestämd att utgå på en gång, gäldas för skada, förlust eller intrång, som tillskyndas någon genom företag eller åtgärd enligt denna lag; då må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd eljest till förfång för annan vidtagas, innan föreskriven ersättning guldits. Varder ej sådan ersättning gulden inom tid, som genom avtal eller eljest i laga ordning blivit bestämd, eller, om sådan bestämmelse saknas, inom fem år efter det ersättningens belopp blivit fastställt genom utslag, som vunnit laga kraft, vare den då väckta frågan förfallen, i vad sådan ersättningstagares rätt angår.

Vad i 65 § finnes stadgat i fråga om ersättning för nödig eller nyttig kostnad å egendom, som skall lösas, äge motsvarande tillämpning, där dylik kostnad göres å egendom, som skadas eller lider intrång.

73 §.

Förmenar innehavare av fordran, varför fast egendom på grund av inteckning eller jämlikt 11 kap. 2 § jordabalken häftar, att ersättning för denna eller för därifrån förlorad vattenkraft eller för skada och intrång å egendomen blivit för lågt beräknad, vare han, i den mån ersättningens belopp till följd av överenskomelse därom mellan ersättningsgivaren och egendomens ägare eller av annan anledning ej blivit prövat av domstol eller vid syneförrättning, berättigad, att, där ej full betalning för hans fordran lämnas honom, äska att ersättningen, såvitt på hans eller annan sådan fordringsägares rätt inverkar, varder av vattendomstolen bestämd. Talan härom skall anhängiggöras sist inom sex månader efter det fördelning av ersättningen vunnit laga kraft eller, där ersättningen bestämts att utgå i kraft, efter den för kraftöverföringens början bestämda tid; försittes tid, som nu sagts, vare rätt till talan förlorad.

10 KAP.

Om syneförrättning.

I. Rörande företag enligt 6 kap.

1 §.

Till handläggande av syneförrättning rörande inrättande av allmän flottled skall förordnas i vattenbyggnad kunnig och i flottning förfaren person, vilken på grund av ådagalagda kunskaper och praktisk erfarenhet i hithörande ämnen av Konungen förklarats behörig att hålla dylik förrättning.

2 §.

Förordnande, som i 1 § sägs, skall efter ansökan, varom i 6 kap. 3 § 1 mom. förmäles, meddelas av Konungens befallningshavande.

I ansökningen skola angivas det vattenområde, som med ansökningen avses, samt den eller de församlingar, där flottleden är avsedd att framgå, ävensom, såvitt möjligt, de bebyggda strömfall och med fast fiskebyggnad försedda fisken, vilka företaget må angå, samt beträffande sådan egendom ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist, så ock huruvida annan allmän flottled, allmän farled, vattenavlednings-, invallnings- eller vattenregleringsföretag, järnväg, allmän väg eller allmän bro beröres av den ifrågasatta flottleden.

Innan förordnande meddelas, äge Konungens befallningshavande, där förhållandena påkalla sådant, fordra att sökanden ställer säkerhet för förrättningskostnaden.

Underrättelse om förordnande av förrättningsman skall genast tillställas vattenrättsdomaren.

3 §.

Förrättningsmannen skall vid syneförrättningen biträddas av två av Konungens befallningshavande utsedda, om ortens förhållanden kunniga gode män, av vilka den ene bör vara förfaren i skogsbruk och flottning och den andre i jordbruk.

Förekommer vid syneförrättning fråga, för vars bedömande tarvas särskilda fackkunskaper, äge synemännen hos Konungens befallningshavande begära förordnande för ojävig, i sådant ämne sakkunnig person att biträda synemännen.

4 §.

Konungens befallningshavande låte om ansökningen underrätta vederbörande fiskeritjänsteman; och åligger det denne att under förrättningen avgiva yttrande, huruvida fiskerinäring kan genom företaget lida förfång och vilka särskilda åtgärder kunna erfordras till skydd för fisket.

Tillika förordne Konungens befallningshavande skogstjänsteman att vid förrättningen bevaka skogshushållningens allmänna intressen samt tillvarataga stats skogarnas bästa, så ock att förebringa erforderlig utredning angående virkestillgången inom flottledsområdet eller skilda delar därav.

Om förordnande av annat allmänt ombud, när anledning därtill förekommer, besörje Konungens befallningshavande själv eller medelst underrättelse om ansökningen till myndighet, under vars förvaltning viss egendom lyder eller som eljest äger utföra viss talan.

Där förhållandena påkalla sådant, förordne Konungens befallningshavande en allmänt betrodd, om ortens jordbruksförhållanden kunnig man att såsom ortsombud närvara vid förrättningen för att meddela de upplysningar och göra de framställningar, som må finnas erforderliga för tillvaratagande av strandägarnas allmänna intressen. Där så finnes lämpligt, må olika personer förordnas till ortsombud för skilda delar av vattenområdet.

5 §.

Syneförrättning skall hållas å tjänlig årstid och påörjas snarast möjligt efter det förordnande meddelats förrättningsmannen samt bör, såvitt ske kan, utan uppskov fortsättas och avslutas.

Under förrättningen skola å lämpliga platser hållas sammanträden, minst ett inom varje församling, där flottleden skall framgå; och äga strand-, bro-, fiske-, strömfalls- och skogsägare samt andra, som anse frågan kunna inverka å deras rätt, vid sådant sammanträde eller i samband därmed företagen synegång framställa de yrkanden, vartill de finna fog.

6 §.

Om tid och ställe för sammanträde, som i 5 § sägs, så ock för synegång, som i samband därmed företages, förordne förrättningsmannen efter samråd med övriga synemän och sökanden, samt meddele sakägare och andra besked därom medelst kungörelse, som av förrättningsmannen varder minst tre veckor före den

för sammanträdet utsätta tiden avsänd till vederbörande pastorsämbete för uppläsande, så snart ske kan, i kyrkan för församling, där sammanträdet skall hållas, så ock minst fjorton dagar förut införd i en eller, där förhållandena påkalla det, två eller flera av ortens tidningar. Om tid och plats för första sammanträdet under förrättningen varde därjämte underrättelse i god tid tillställd dem, som vid förrättningen skola bevaka allmänna intressen.

Finnas, då kungörelse skall utfärdas, flera sammanträden lämpligen böra hållas i följd efter varandra inom loppet av en vecka, och kan på grund härav tiden för samtliga sammanträden icke bestämt angivas, må desamma ändock utlysas; därvid för varje sammanträde och i samband därmed företagen synegång tiden skall angivas så nära som möjligt med uppgift tillika på någon i orten boende pålitlig person, minst en inom varje församling, hos vilken närmare besked om tiden för sammanträde och synegång inom församlingen framdeles skall tillhandahållas; och åligger det förrättningsmannen att om sammanträde och synegång, som nu sagts, underrätta sådan person senast klockan 6 på aftonen dagen före sammanträdet.

Har sammanträde icke så kungjorts, som ovan sagts, må ändock sammanträdet hållas med tillstädeskomna personer, men vare förrättningsmannen skyldig utsätta och kungöra nytt sammanträde för hörande av övriga, som äga yttra sig i ärendet.

7 §.

Skulle på vederbörligen kungjort sammanträde avsedd utredning icke medhinnas, bör, innan sammanträdet avslutas, besked meddelas om tid och ställe för det nya sammanträde, som sålunda kan bliva av nöden; och vare i sådant fall särskild kungörelse icke erforderlig.

8 §.

Förrättningsmannen åligger att minst fjorton dagar före första sammanträdet under förrättningen i betalt öppet brev eller brevkort å posten avlämna underrättelse om tid och ställe för sagda sammanträde till envar i ansökningen uppgiven eller eljest för honom känd ägare och nyttjanderättshavare av bebyggt strömfall eller med fast fiskebyggnad försedd fiskelägenhet, som företaget angår. Underrättelsen skall adresseras till den fastighet, varom fråga är, såvida ej säker kunskap vinnes om annan adress inom landet för mottagaren. Är egendomen samfällad för helt skifteslag eller eljest för flera fastigheter, erfordras ej underrättelse till de särskilda delägarna i den samfällda egendomen. Finnes för denna känd styrelse, varde styrelsen på nämnda sätt underrättad.

I samma ordning, som nu sagts, skall ock underrättelse tillsändas styrelse eller känd förvaltning för sådana i 2 § omförmälda företag, varom sökanden lämnat uppgift eller förrättningsmannen eljest må äga kännedom.

Varder sakägare, som ovan nämnts, för förrättningsmannen känd först efter underrättelsernas utsändande, skall förrättningsmannen ofördröjligen på förutnämnda sätt lämna honom underrättelse om förrättningen eller om visst sammanträde. Befinnes underrättelse, som blivit å posten avlämnad, hava försetts med oriktig adress och vinnes upplysning om mottagarens rätta adress, eller finnes sakägare, till vilken underrättelse efter ty ovan sägs bort sändas, hava förbi-

gåtts, vare lag samma. Ej må dock förrättningens företagande och avslutande uppehållas av anledning, som nu sagts.

Över avsända underrättelser skall förrättningsmannen upprätta förteckning med angivande av avsändningsdagen. Förteckningen, som skall av förrättningsmannen underskrivas och biläggas förrättningshandlingarna, utgöra, där ej av eljest föreliggande omständigheter annat förhållande framgår, bevis att den angivna dagen underrättelser avsänts under de i förteckningen upptagna adresser.

9 §.

För obehörigt dröjsmål med syneförrättnings påbörjande, fortsättande och avslutande, så ock för försummande av föreskrift rörande sammanträdes hållande och kungörande samt sakägares underrättande, ansvare förrättningsmannen såsom för tjänstefel.

10 §.

Kommer ej förrättningsman tillstädes å den för sammanträde utsatta tid, och infinner han sig ej heller inom tre timmar därefter; då må de, som tillstädeskommit, åtskiljas. Utebliver god man, kalle förrättningsmannen genast i hans ställe annan god man, förfaren i skogsbruk och flottning eller jordbruk, allt efter den särskilda sakkunskap den uteblivne ägt.

Syneman, som utan skälig orsak utebliver från sammanträde, ersätte all skada och olägenhet, som därav uppstår; förrättningsman ansvare därjämte såsom för tjänstefel.

Sökandens, annan sakägares, allmänt ombuds eller ortsombuds uteblivande från sammanträde må ej hindra förrättningens fortgång.

11 §.

Vill sökanden återkalla ansökningen i dess helhet eller beträffande viss del av vattenområdet, göra det skriftligen hos förrättningsmannen, innan förrättningen avslutas. Har återkallelse skett, late förrättningsmannen, där ej annan inträder som sökande, tillsvidare inställa förrättningen eller den del därav, som av återkallelsen beröres, samt anmäla förhållandet hos Konungens befallningshavande, som, där ej kronan var sökande, har att inhämta besked, huruvida kronan vill fullfölja ansökningen. Varder ej ansökningen inom två månader fullföljd av kronan eller annan, vare frågan förfallen; och åligge förrättningsmannen att härom skyndsamt underrätta vattenrättsdomaren.

Äro sökandena flera och sker återkallelse av någon eller några av dem, vare den eller de återstående fortfarande att anse såsom sökande.

Fullföljes ansökningen av annan, njute den, som återkallat ansökningen, gottgörelse för förskjuten förrättningskostnad på sätt om annan anläggningskostnads återgåldande är stadgat.

12 §.

Mot syneman och sakkunnigt biträde enligt 3 § gälle dessa jäv: om han själv eller någon, med vilken han är i den skyldskap eller det svägerlag, som enligt lag utgör jäv mot domare, eller någon, i vars enskilda tjänst han är anställd,

är sökande till förrättningen eller av företaget kan vänta synnerlig nytta eller genom anläggning eller åtgärd för detsamma kan vänta skada eller vill vid förrättningen kräva skyddsåtgärd eller ersättning för flottningskada; om han är vederdeloman eller uppenbar ovän till sakägare, som nu sagts; eller om han såsom domare deltagit i åtgärd eller beslut, som rör saken. Söker någon, sedan ärendet anhängiggjorts, sak med syneman eller sakkunnigt biträde eller tillfogar honom något med ord eller gärning i uppsåt att därmed göra honom jävig, det skall ej räknas för jäv.

Hänför sig jäv allenast till fråga om viss anläggning eller åtgärd eller till fråga om ersättning för skada å viss egendom, och är avgörandet av sådan fråga icke av väsentlig betydelse för företaget i dess helhet, vare syneman eller sakkunnigt biträde, mot vilken jävet förekommer, därav icke hindrad att deltaga i förrättningen i övrigt.

13 §.

Menar sakägare, att syneman eller sakkunnigt biträde är jävig, anmäl jävet vid det sammanträde, där han först är vid förrättningen tillstådes, eller, om jävet hänför sig till viss fråga, som i 12 § andra stycket sägs, vid tillfälle då sådan fråga förekommer till behandling.

Ej må fråga om jäv senare väckas, utan så är att den omständighet, varå jävet grundas, först efteråt tillkommit eller blivit sakägaren kunnig. I dylikt fall skall jävet för att vinna beaktande framställas å det därefter infallande sammanträde, där sakägaren först är närvarande.

14 §.

Över jävsinvändning äge synemännen gemensamt besluta; finna de jävet lagligen grundat, åligger förrättningsmannen att, om han är jävig eller om sakkunnigt biträde eller god man är av jäv hindrad att vidare deltaga i förrättningen, anmäla det hos Konungens befallningshavande, som förordnar annan i den jävades ställe.

Är jäv mot sakkunnigt biträde eller mot god man av beskaffenhet, som i 12 § andra stycket omförmäles, äge förrättningsmannen, under iakttagande av vad i 10 § första stycket för där avsett fall stadgats, i den jävades ställe kalla annan att i den utsträckning jävsanledningen påkallar deltaga i förrättningen.

Beslut, varigenom jävsinvändning varder gillad, skall ej medföra någon verkan till rubbning eller upphävande av åtgärd eller beslut, som tillkommit innan invändningen gjordes.

Ogillas jävsinvändning, må däremot anmält missnöje ej utgöra hinder för förrättningens fortgång.

15 §.

Synemännen må ej inlåta sig i prövning, huruvida vattenverk eller annan anläggning, om vars ändring eller utrivning fråga väckes, lagligen tillkommit eller är av laga beskaffenhet. Tvist härom föranlede ej uppehåll i förrättningen.

16 §.

Vid syneförrättningen böra synemännen, efter undersökning om vattenområdets lämplighet för flottning, om strändernas odlingsgrad och om beskaffenheten av befintliga vattenverk, fisken, broar och andra inrättningar, tillse å ena sidan huruvida med hänsyn till påräknad virkestillgång och övriga omständigheter vattenområdets upplåtande till allmän flottled är av nöden och kan medföra väsentligt gagn för orten eller eljest lända till nytta för det allmänna, samt å andra sidan huruvida genom sådant upplåtande väsentlig olägenhet kan uppstå, så ock huru ändamålet må utan oskäligen kostnad vinnas med minsta olägenhet för strandägare eller annan, vars rätt är i fråga.

17 §.

I fråga om sättet och villkoren för flottledens ordnande och begagnande åligger det synemännen att förebringa nödig utredning och därvid särskilt tillse:

1. huruvida den föreslagna leden lämpligen bör bilda en självständig flottled eller ingå som del i annan, förut befintlig allmän flottled, så ock vilken utsträckning uppåt och nedåt lämpligen bör givas åt densamma för tillgodoseende av ledens ändamål;

2. vilka föreskrifter böra, där flottningen kan inverka störande på vattenområdets nyttjande såsom farled, givas för fredande därav, såsom att farled och flottled å vissa ställen skiljas genom bommar, att flottningen någonstädes inskränkes till viss tid av dygnet, att virket i farleden insläppes med vissa försiktighetsmått eller, där så anses oundgängligen nödigt, framföres i ringbom eller sammanlagt i flottar eller att, där bomledning tvärs över farleden anses behöfvig, särskild vakthållning eller andra lämpliga åtgärder för ledningens skyndsamma öppnande anordnas;

3. vilka åtgärder eller föreskrifter kunna anses nödiga till fredande av allmän färjtrafik så ock till betryggande för strandägare och närboende av nödig samfärdsel stränderna mellan och längs efter dem, även där allmän farled ej finnes;

4. huruvida med hänsyn till befarad skada eller olägenhet för fiske eller stränder erfordras, att flottningen i hela flottleden eller någon del därav inskränkes till viss tid av året, samt huruvida för vidtagande av åtgärder till fiskets bevarande särskild avgift bör påläggas de flottande;

5. huruvida med hänsyn till vattenområdets beskaffenhet, där förekommande fiske och andra på frågan inverkan förhållanden föreskrift bör meddelas om skyldighet för de flottande att lata avbarka virke, innan det i flottleden utlägges;

6. vilka byggnader, åtgärder eller föreskrifter i övrigt kunna anses nödiga för att emot skada skydda stränder, broar, färjor, vatten- och fiskeverk eller annan egendom;

7. vilka särskilda bestämmelser erfordras i fråga om vattentillgångens fördelning emellan flottningen och vattenverk ävensom i övrigt angående vattenhöjdens reglering efter visst märke eller annorledes och om uppdämt vattens framsläppande;

8. varest och huru för flottledens ändamålsenliga ordnande eller för flottningens underlättande strandröjning eller strömiensning eller annan åtgärd till

strömbäddens reglerande må verkställas eller vilka anläggningar eller åtgärder i övrigt böra för ändamålet utföras;

9. huruvida tillhandahållande av särskilda byggnader för flottningsarbetarnas härbärgerande under flottningstiden finnes vara av nöden samt i sådant fall varest sådana byggnader lämpligen böra uppföras och huru desamma med hänsyn till yrkets behov och ortens förhållanden skäligen böra anordnas;

10. huruvida och varest välplatser böra anordnas eller skiljeställe för flottgodsets utsorterande bör anläggas och huru därför erforderliga anstalter böra inrättas, ävensom huruvida särskilt område bör avsättas för utsorterat virkes sammanläggande och förvarande i avbidan på dess förslande från platsen;

11. till huru stort belopp kostnaden för varje särskilt arbete bör beräknas;

12. huruvida förut verkställda flottledsbyggnader eller andra för flottnings bedrivande avsedda arbeten äro för flottleden nödiga eller nyttiga och i ty fall med vilket belopp de böra jämlikt 6 kap. 7 § ersättas;

13. huruvida och i vad mån skada å annans egendom orsakas genom anläggningar eller åtgärder för flottleden;

14. huruvida till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifterna leden bör indelas i flottledsdistrikt samt i sådant fall huru indelningen bör göras, med iakttagande därav att åt distrikten icke gives ringare utsträckning än behovet oundgängligen kräver samt att kostnaden för anläggning till gagn för flera flottledsdistrikt varder i mån av båtuden fördelad på samtliga dessa distrikt;

15. huru stor myckenhet flottgoods kan inom varje flottledsdistrikt årligen påräknas;

16. huruvida till rättvis fördelning av utflottnings-, inventarie- och förvaltningsutgifter flottleden bör indelas i utflottningsdistrikt samt i sådant fall huru denna indelning bör göras;

17. huruvida med hänsyn till vattendrags och flottledsbyggnaders beskaffenhet visst högsta mått bör fastställas för virke, som må i flottleden framföras;

18. huruvida det i allmänna flottningen ingående flottgodset skall framföras gemensamt eller allmän bestämmelse bör meddelas om flottning utan sammanblandning av skilda ägares flottgoods;

19. inom vilken tid företaget skall vara slutfört.

18 §.

Skada, som vållas genom anläggning eller åtgärd för allmän flottled, skola synemännen uppskatta, ändå att yrkande därom ej göres. Om ersättning för utmål, som i 6 kap. 5 § sägs, vare lag samma.

Åskar någon, som kan vänta skada i följd av flottningen, att ersättning därför, efter ty i 6 kap. 5 § andra stycket sägs, bestämmes i flottledsmålet, åligge synemännen att verkställa uppskattning jämväl av sådan ersättning, där skadan anses kunna beräknas på förhand.

Vill sakägare fordra ersättning eller påyrka särskilda anordningar eller föreskrifter till förebyggande eller minskande av skada, bör yrkandet framställas sist vid sammanträdet för den sträcka av flottleden, där skada är att förvänta eller avsedda anordningar böra vidtagas.

19 §.

Vid syneförrättningen böra synemännen jämväl utreda:

1. efter vilka allmänna grunder särskilda slag av flottgods böra jämlikt 29 § lagen om flottning i allmän flottled med varandra jämföras vid kostnaders fördelning;

2. inom vilken tid och mot vilken ränta jämlikt 30 § i nämnda lag anläggningskostnaderna böra med hänsyn till den inom varje flottledsdistrikt beräknade virkestillgången återgäldas till anläggare eller annan, som njuter anläggares rätt, och huru med ledning av nämnda omständigheter taxa för flottledsavgifter bör uppgöras.

20 §.

Skall ersättning utgå för vattenkraft, som till följd av företaget går förlorad, skola synemännen bestämma sådan ersättning i penningar, ändå att från någondera sidan yrkas, att den skall utgå genom tillbandahållande av kraft jämlikt de i 9 kap. därför givna regler; och varde hänvisning lämnad den, som äskar kraftöverföring, att föra talan därom hos vattendomstolen inom tid och på sätt, som finnes bestämd för talan mot synemännens utlåtande i övrigt.

21 §.

Vilja sakägare träffa överenskommelse i fråga om ersättning eller annat, skall särskild avhandling därom upprättas, av vederbörande underskrivas samt, där ej synemännen finna överenskommelsen innehålla villkor, som är oförenligt med flottledens intresse eller ländar de flottande till men, förses med intyg om synemännens godkännande; och varde därefter sådan överenskommelse bindande såväl för de flottande som för dem, som slutit överenskommelsen, och deras rättsinnehavare.

Rör överenskommelsen fastighet, tillhörig kronan eller allmän anstalt, skall den i avseende å kronans eller anstaltens rätt ej gälla, med mindre den godkännes av vederbörande myndighet.

22 §.

Ägare av fastighet, som saken angår, vare pliktig att till synemännen på anmodan uppgiva nyttjanderättshavare, där dennes rätt beröres av saken. Underlåter han det och uppstår skada för nyttjanderättshavare, som saknat kännedom därom, att företaget angår fastigheten, skall ägaren, där han visas hava ägt dylik kännedom, hålla nyttjanderättshavaren skadeslös.

23 §.

Twistas om fastighet, som företaget angår, vare den av de tvistande, som med äganderättsanspråk innehar fastigheten, berättigad att med laga verkan tala och svara för densamma, till dess den lagligen vinnes från honom.

Ny ägare må ej rubba överenskommelse, som förre ägaren ingått, eller annan i ärendet vidtagen, för denne bindande åtgärd. Har i förut angiven ord-

ning underrättelse om förrättningen blivit förre ägaren tillsänd, vare underrättelse till nye ägaren ej erforderlig.

24 §.

Stanna synemännen i olika meningar, då beslut eller utlåtande skall av dem meddelas, gånge eiter vad de flesta säga.

25 §.

Förrättningsmannen åligger att vid alla under syneförrättningen förefallande sammanträden föra protokoll, varuti paragraferna numreras i ordningsföljd för hela förrättningen. I protokollet böra noggrant antecknas alla under förrättningen gjorda iakttagelser och på saken inverkan omständigheter samt yrkanden och upplysningar av sakägare och andra så ock verkställda uppskattningar och i övrigt allt, som för sakens slutliga bedömande är av nöden; och varde tillika därvid fogade alla under förrättningen slutna överenskommelser och andra till synemännen ingivna handlingar.

26 §.

Sedan erforderliga sammanträden hållits och alla vid förrättningen förefallande frågor blivit utredda, upprättar synemännen skyndsamt provisorisk längd, upptagande dels de anläggningar och åtgärder, vilka synas kunna ifrågakomma för flottledens inrättande, med angivande av de platser, där dessa tänkts skola vidtagas, samt den egendom, som för sådant ändamål behöver tagas i anspråk, dels ock den ersättning för skada, som enligt skedd uppskattning synes böra utgå till vederbörande sakägare.

Denna längd skall av förrättningsmannen så snart ske kan i bestyrkt avskrift jämte meddelande om förrättningsmannens adress överlämnas till en eller flera i orten boende, pålitliga personer, minst en inom varje tingslag, men i Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker minst en inom varje församling, vilka enligt tillkännagivande vid sammanträdena inom varje sådant område av synemännen utsetts att mottaga handlingarna i målet och hålla dem tillgängliga. Om längdens framläggande och platsen för dess tillhandahållande så ock om vad sakägare jämlikt 27 § har att iakttaga för sin talans bevakande skall kungörelse införas i en eller flera ortstidningar, och vare den därefter under trettio dagar hos de utsedda personerna tillgänglig för en var, som åstundar taga del därav.

27 §.

Under den för längdens granskning i 26 § bestämda tid äga de, som anse att genom föreslagen anläggning eller åtgärd skada kan dem tillskyndas, så ock andra, vilkas rätt kan vara av företaget beroende, till förrättningsmannen ingiva eller i betalt brev med posten insända de erinringar, de kunna önska framställa.

28 §.

Efter utgången av den för erinringars avlämnande föreskrivna tid och sedan den ytterligare utredning i ärendet ombesörjts, som av inkomna erinringar

må föranledas, give synemännen på grund av vad sålunda och förut i ärendet förekommit snarast möjligt skriftligt utlåtande och hålle det för sakägarna tillgängligt på tid och plats, varom det åligger förrättningsmannen att meddela besked medelst kungörelse i den ordning, som i 6 § första stycket sägs.

Då utlåtande sålunda gives, erfordras ej att synemännen äro samlade.

29 §.

Utlåtandet skall innehålla synemännens besked, med angivande av skälen, rörande de i 16, 17 och 18 §§ omförmälta fragor med tillkännagivande, vid vilken vattendomstol talan mot förrättningen i dessa delar må föras samt vad enligt 11 kap. 85 § bör iakttagas för sådan talans bevarande, så ock därom att utlåtandet skall underställas vattendomstolens prövning.

Vid utlåtandet föge synemännen förslag till erforderliga bestämmelser rörande de i 19 § omförmälta frågor med underrättelse, huru ärendet i dessa delar kommer att jämlikt 14 § lagen om flottning i allmän flottled vidare behandlas och vad sakägare därvid bör iakttaga för talans bevakande.

Sist förklare synemännen förrättningen avslutad.

Avskrift av utlåtandet och av nysnämnda förslag skall genast tillhållas sökanden så ock avsändas till den eller de enligt 26 § utsedda personer, och skall besked härom lämnas i den kungörelse, som utfärdas.

30 §.

För förrättning, varom nu är fråga, njute synemännen gottgörelse i enlighet med vad särskilt är stadgat. Angående beloppet av den ersättning, som tillkommer sakkunnigt biträde, varom i 3 § förmåles, beslute synemännen. Kostnad, som nu sagts, så ock kostnad för kungörelser och underrättelser eller annat, som för syneförrättningen är av nöden, skall genast förskjutas av sökanden eller, där flera äro sökande, av den bland dem, som gälda gitter.

Kostnad för skogs- och fiskeritjänstemans, annat allmänt ombuds samt ortsombuds närvaro vid syneförrättningen så ock kostnad för av skogstjänsteman verkställd utredning angående skogstillgången skall gäldas av allmänna medel.

Sakägare njute ej ersättning för sin talans bevakande vid syneförrättningen.

31 §.

Vad ovan stadgats i fråga om syneförrättning för inrättande av allmän flottled skall i tillämpliga delar gälla jämväl sådant ärende rörande allmän flottleds förbättrande, som enligt 6 kap. 21 § bör i enahanda ordning handläggas.

II. Rörande företag enligt 7 kap.

32 §.

Angående syneförrättning, som avser dikning eller annat avledande av vatten för torrläggning av mark, gälle vad därom finnes eller kan varda särskilt stadgat.

11 KAP.

Om domstolar och rättegång i vattenmål.

17 §.

Till vattenmål hänföras följande mål:

A. ansökningsmål:

1. ansökan om prövning jämlikt 2 kap. 20 §, huruvida och under vilka villkor byggande i vatten må ske;
2. ansökan om godkännande jämlikt tredje stycket i nyssnämnda lagrum av verkställt ändrings- eller reparationsarbete å byggnad i vatten;
3. ansökan om prövning jämlikt 2 kap. 25 § av befäktlig vattenbyggnads laglighet;
4. ansökan jämlikt 2 kap. 31 § första stycket om meddelande av bestämmelser rörande hushållning med vatten;
5. ansökan jämlikt 2 kap. 34 § om rätt att utriva byggnad i vatten;
6. ansökan om prövning jämlikt 3 kap. 11 § rörande sättet och villkoren för verkställande av vattenreglering, som avses i 3 kap. 1 §, så ock angående delaktigheten i kostnaden för företaget;
7. ansökan om prövning jämlikt 4 kap. 1 §, huruvida och i vilken utsträckning skyldighet må åläggas ägare av strömfall att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd, så ock ansökan jämlikt 4 kap. 4 § att komma i åtnjutande av kraft, som på grund av dylikt åläggande skall tillhandahållas;
8. ansökan om nyprövning enligt 4 kap. 5 eller 16 §;
9. ansökan om bestämmande av avgift enligt 4 kap. 14 §;
10. ansökan jämlikt 6 kap. 12 § om ändrade anordningar med avseende å beslutade flottledsarbeten;
11. ansökan jämlikt 6 kap. 21 § om prövning, utan förutgången syneförättning enligt 10 kap., av fråga om anläggning eller åtgärd för befäktlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande eller om nya eller ändrade föreskrifter rörande hushållningen med vatten eller annat för flottningens underlättande eller om bestämmelser rörande virkes barkning eller fiskeavgift;
12. ansökan jämlikt 6 kap. 27 § första stycket om avlysande av allmän flottled;
13. ansökan jämlikt 6 kap. 27 § fjärde stycket om tillåtelse att bortskaffa flottledsanläggningar;
14. ansökan om anstånd med fullbordande av företag, vartill medgivande enligt denna lag lämnats;
15. ansökan jämlikt 9 kap. 17 § om överflyttning från en fastighet till en annan av rättighet till kraftbelopp, vilket utgår i ersättning för förlorad vattenkraft.

B. stämningsmål:

16. talan om borttagande eller ändrande av annan tillhörig byggnad i vatten för uttagande av vattenkraft eller vattnets tillgodogörande annorledes i industriellt syfte, för vattenreglering, för fiske eller fiskens framkomst, för bevattning eller för ändamål, som avses i 2 kap. 40 § andra stycket, eller för järnvägsbro eller allmän vägbro, såframt talan grundas därå, att byggnaden icke tillkommit i laga ordning eller icke är av laga beskaffenhet;

17. talan om ersättning för skada eller intrång av sådan byggnad i vatten, som under 16 sägs;

18. talan om ansvar för det sådan byggnad utförts eller ändrats i strid mot stadgande i denna lag eller mot föreskrift, som meddelats i sammanhang med arbetets medgivande, eller för det någon mot stadgandet i 2 kap. 20 § tredje stycket underlåtit att söka vattendomstolens godkännande av verkställd ändring å dylik byggnad;

19. talan jämlikt 2 kap. 24 § om ändrande av byggnad i vatten, vartill vattendomstolen meddelat tillstånd, eller om ändrade föreskrifter rörande hushållningen med vattnet vid sådan byggnad;

20. talan, beträffande andra företag enligt denna lag än de i 6 kap. avsedda, om ansvar eller skadestånd för hushållning med eller framsläppande av vattnet i strid mot lag eller givna föreskrifter så ock talan jämlikt 2 kap. 31 § andra stycket om meddelande av dylika föreskrifter eller ändrande av förut givna sådana i fråga om annan tillhörig byggnad i vatten;

21. talan, som grundas därå, att den, vilken är skyldig att underhålla sådan byggnad i vatten, som under 16 sägs, brister i fullgörande av denna skyldighet, eller därå, att någon utan erhållet medgivande, där sådant erfordras, utriver dylik byggnad;

22. talan, som utan samband med ansökningsmål föres jämlikt 2 kap. 23 § om gottgörelse för damm eller annan vattenbyggnad eller om fortsatt tillgodogörande av annan tillhörigt vatten och bestämmande av ersättning därför, jämlikt 2 kap. 10 § om bestämmande av fiskeavgift, jämlikt 2 kap. 14 § om rätt till intrång å annans fastighet i vissa avseenden, jämlikt 2 kap. 15 § om rätt att begagna annan tillhörig byggnad i vatten eller jämlikt 2 kap. 16 § om rätt till utmål å annans fastighet;

23. talan utan samband med ansökningsmål om tillämpning av stadgandena i 1 kap. 6—13 §§;

24. talan jämlikt 3 kap. 6 § om skyldighet för ägare av strömfall att deltaga i kostnad för vattenreglering och om beräkning av den kostnad, vari strömfallsägare har att taga del;

25. talan jämlikt 3 kap. 9 § om skyldighet för den, som av vattenreglering tillskyndats båtbad i annat hänseende än sasom ägare av strömfall, att lämna bidrag till företaget;

26. talan beträffande allmän flottled om vidtagande av sådana anordningar eller åtgärder eller meddelande av sådana föreskrifter, som i 6 kap. 17 eller 18 § sägs;

27. talan om borttagande eller ändrande av anläggning, som skett för allmän flottled, såframt talan grundas därå, att anläggningen icke tillkommit i laga ordning eller icke är av laga beskaffenhet, så ock talan om ansvar för utförande

av sådan anläggning eller för olovligt hushållande med eller framsläppande av vatten i allmän flottled;

28. talan jämlikt 6 kap. 13 § första stycket om förverkande av rätten till flottledsarbets vidare utförande;

29. talan jämlikt 9 kap. 25, 29, 31 eller 42 § om ändrade föreskrifter rörande kraftbelopp, som utgår i ersättning för förlorad vattenkraft, samt om ändring i vad förut bestämts angående uttagningskostnadens storlek och dess gäldande, så ock talan om förnyad prövning av sådan ständig avgälds belopp, som omförmäles i 9 kap. 23 §;

30. talan om fördelning av uppburen penningersättning, varom i 9 kap. 31 § förmäles;

31. talan om fastställande av vite, som i 9 kap. 37 § sägs, eller om höjning eller sänkning av redan bestämt sådant vite;

32. talan jämlikt 9 kap. 39 § om rätt att åter komma i åtnjutande av vattenkraft, som strömfallsägare till följd av företag enligt denna lag gått förlustig;

33. talan jämlikt 9 kap. 73 § av innehavare av fordran, vartör fast egendom häftar, om högre ersättning för egendomen eller för därifrån förlorad vattenkraft eller för skada eller intrång därå;

34. talan jämlikt 9 kap. 74 § om rätt att få återlösa fast egendom, som på grund av stadgande i denna lag blivit av annan löst.

C. besvärsmål:

35. besvär mot utlåtande eller beslut vid syneförrättning enligt 10 kap.

D. underställningsmål:

36. underställning av utlåtande vid syneförrättning enligt 10 kap.

Där i denna lag finnes föreskrivet, att vad i något av de här ovan åberopade lagrum stadgas skall äga tillämpning å annat fall än som avses i samma lagrum, skall ock talan, som rör sådan tillämpning, hänföras till vattenmål.

18 §.

Är i mål, som avses i 17 §, fråga om byggnad i vatten, utom för annat ändamål, jämväl för allmän farleds räkning eller för torrläggning av mark, vare målet ändock att hänföra till vattenmål, saframt ej byggnaden verkställts eller skall verkställas huvudsakligen för farledens räkning eller för marks torrläggning.

Har vattendomstol till prövning upptagit mål, som rör farled eller marks torrläggning, må ej målet upptagas till behandling av annan myndighet, där ej högre rätt, dit frågan om vattendomstolens behörighet i laga ordning dragits, förklarat målet ej vara att hänföra till vattenmål.

21 §.

Finnes vid allmän domstol anhängiggjord talan, som ej enligt 17 § är att hänföra till vattenmål, men som rör i denna lag behandlat ämne, angå fråga av avsevärd betydelse för vattenförhållandena, äge, på hemställan av den allmänna domstolen, vederbörande vattendomstol förordna om målets upptagande därstädes.

Meddelas sådant förordnande, hänvise den allmänna domstolen målet till fortsatt handläggning och avdömande vid vattendomstolen, och varde målet räknat som vattenmal. Har vattendomstol meddelat beslut i anledning av hemställan, som nu sagts, skall vid det beslut förbliva.

Där någon, mot vilken vid allmän domstol föres talan om borttagande eller ändrande av annan byggnad i vatten än som avses i 17 § 16 och 27, förrän målet blivit vid underrätten avgjort visar, att han hos vederbörande vattendomstol gjort ansökan om sådan prövning beträffande byggnaden, som i 17 § 3 sägs, skall, såframt ej frågan rör tvist om äganderätt till fastighet eller omfattningen av fastighets ägoområde, den allmänna underrätten hänvisa det där anhängiga målet till handläggning och avdömande vid vattendomstolen i sammanhang med ansökningsmålet. Varder den hos vattendomstolen gjorda ansökningen avvisad eller återkallas densamma eller förklaras den hava förfallit, skall på anmälan av någondera parten den allmänna underrätten ånyo upptaga det där anhängiggjorda målet och detsamma slutligen avdöma.

25 §.

Har i vattenmål, förrän målet företagits till handläggning vid sammanträde med vattendomstolen, sökande, kärande eller klagande återkallat sin talan eller denna förklarats förfallen, och vill svarandepart yrka ersättning för sina kostnader å målet, skall sådant yrkande anhängiggöras vid allmän domstol.

26 §.

Ansökan, som i 17 § 1—15 sägs, skall göras skriftligen och ingivas till vattenrättsdomaren i det antal exemplar, som finnes nedan för varje fall föreskrivet.

27 §.

1 mom. Ansökan enligt 17 § 1 skall vara åtföljd av de ritningar jämte beskrivning och andra handlingar samt innehålla de upplysningar, vilka erfordras för bedömande av det tillämnade företagets beskaffenhet, omfattning och verkningar. Särskilt skola så fullständigt som möjligt uppgivas den eller de fastigheter, varå byggandet skall ske eller vilka företaget eljest efter ty i 14 kap. 4 § sägs angår, vederbörande ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist samt de ersättningsbelopp sökanden förmenar böra till följd av företaget utgå till dylik fastighetsägare eller andra. Är fråga om utförande av byggnad för vattens tillgodogörande, skall uppgift lämnas å det område, med vilket, enligt sökandens åsikt, rätten till vattnets tillgodogörande lämpligen bör vara för framtiden förenad. Beträffande anläggning för uttagande av vattenkraft varde därjämte storleken av den vattenkraft, som beräknas kunna vid lågvatten uttagas genom anläggningen, uppgiven.

I fråga om ansökan enligt 17 § 2, 3, 4 och 6 skall vad i första stycket stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

2 mom. Ansökan, som i 17 § 5 och 13 sägs, skall vara åtföljd av den beskrivning å byggnadens läge och beskaffenhet samt innehålla de upplysningar i övrigt, som erfordras för bedömande av verkningarna utav byggnadens utrivande.

3 mom. I ansökan jämlikt 17 § 10 och 11, skall uppgivas, såvitt möjligt, vilka bebyggda strömfall eller med fast fiskebyggnad försedda fisken saken må angå samt, då ansökningen avser utförande eller godkännande av visst arbete, å vilken fastighet arbetet skall utföras eller är utfört, så ock beträffande egendom, som nu nämnts, ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist.

4 mom. Da ansökan göres enligt 17 § 15, skall sökanden förete bevis där-om, huruvida den fastighet, varifrån rättigheten till överförd kraft skall överflyttas, är besvärad med inteckning, ävensom de överenskommelser, som i ärendet må hava träffats med inteckningshavare. Ansökningen skall därjämte innehålla uppgift å den plats, dit kraften önskas för framtiden överförd, samt vara åtföljd av plan för den erforderliga ledningens sträckning.

29 §.

I mål, som i 27 § 1, 2 och 3 mom. avses, skola samtliga ansökningshandlingar ingivas i fem samt i övriga ansökningsmål i tre exemplar. Är fråga om företag, som berör två eller flera län eller eljest ett vidsträckt område, skall efter vattenrättsdomarens beprövande ytterligare ett eller flera exemplar ingivas.

Hava ansökningshandlingar ej ingivits i nödigt antal exemplar, eller finner vattenrättsdomaren handlingarna eljest i något avseende ofullständiga, förelägge han sökanden viss tid att ingiva vad ytterligare erfordras, vid äventyr, om det försummas, att ansökningen förklaras förfallen.

31 §.

Finner vattenrättsdomaren, innan kungörelse utfärdas, som i 32 eller 61 § sägs, ingiven ansökan vara av beskaffenhet, att det uppenbarligen icke tillkommer vattendomstolen att upptaga densamma, eller möter mot dess upptagande hinder, varom i 30 § förmäles, varde ansökningen av vattenrättsdomaren avvisad.

Där ansökningen, efter ty i 29 § eller i förevarande § sägs, av vattenrättsdomaren förklaras förfallen eller avvisas, skall bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknas å ett exemplar av ansökningen.

32 §.

Äro ansökningshandlingarna fullständiga, eller varder vad därutinnan brister inom förelagd tid fullgjort, skall vattenrättsdomaren skyndsamt inhämta nödiga upplysningar för bestämmande av det eller de ställen, där handlingarna efter ty nedan sägs skola hållas för parterna tillgängliga, samt därefter om ansökningen utfärda kungörelse.

Kungörelsen skall innehålla

dels tillkännagivande:

att, intill dess frågan blivit slutligen prövad, ett exemplar av ansökningshandlingarna skall för dem, som önska taga del därav, finnas tillgängligt å viss för parterna välbelägen plats hos tjänsteman, kommunal befattningshavare eller pålitlig enskild person eller, där ansökningen angår företag, som berör två eller flera län eller eljest ett vidsträckt område, å flera dylika ställen;

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 4 häft. (Nr 4.)

20)

att, därest i målet avgivas erinringar eller påminnelser, varom i 39 § för-
måles, eller sådant utlåtande, som i 45 § sägs, jämväl dessa handlingar skola
hållas tillgängliga på förut angivna ställe eller ställen;

att även vattendomstolens utslag i målet skall därstädes i avskrift vara för
parterna att tillgå; samt

att kallelser och andra meddelanden till parterna, under det målet är an-
hängigt vid vattendomstolen, skola, där de icke röra allenast sökanden eller ock
särskilt tillställas den eller dem, till vilka de äro riktade, ske på det sätt, att de
genom vattenrättsdomarens försorg införas i viss eller vissa tidningar inom orten
och hållas tillgängliga så som nyss är sagt;

dels ock erinran om innehållet i 38 och 53 §§ jämte besked om den tid,
inom vilken erinringar enligt 38 § skola ingivas.

I mål, som avses i 17 § 1--9, 13 och 15, skola i kungörelsen de fastigheter,
som saken förmenas angå, namngivas eller, i den mån det kan ske på oför-
tydbart sätt, utmärkas medelst gemensam geografisk eller annan beteckning, var-
jämte, där sökanden vill med tillämnad byggnad tillgodogöra sig annan tillhörig
vattenkraft, särskild uppgift därom skall lämnas. I mål, som avses i 17 § 10 och 11,
skall i kungörelsen uppgivas, vilka bebyggda strömfall eller med fast fiskebygg-
nad försedda fisken saken må angå, så ock, då ansökningen avser utförande eller
godkännande av visst arbete, å vilken fastighet arbetet skall utföras eller är utfört.

Innefattar ansökan om tillstånd till utnyttjande av samfällt strömfall så,
som i 2 kap. 7 § sägs, tillika inbjudan till övriga delägare att deltaga i företaget,
skall i kungörelsen, med omförmålan av sistnämnda förhållande, jämväl intagas
föreläggande för delägare, som vill begagna sig av inbjudningen, att tillkänna-
giva detta i den ordning och inom den tid, som är förelagd för bestridande av
ansökningen eller framställande av invändningar i fråga om företaget, vid äventyr
att den, som underlåter detta, skall hava försuttit sin rätt att bliva delaktig i
företaget.

Är fråga om ansökan, varom i 17 § 10 och 14 förmåles, skall kungörelse
enligt denna § utfärdas allenast, då vattenrättsdomaren prövar det nödigt. Ut-
färdas ej sådan kungörelse, skall dock tiden och stället för vattendomstolens sam-
manträde sist å tjuguförsta dagen förut kungöras på sätt i 33 § första stycket sägs.

Är mål av den beskaffenhet att för dess behöriga utredande kungörelse av
det innehåll nu stadgats icke erfordras, vare lag som i 61 § sägs.

33 §.

Kungörelse, som i 32 § sägs, skall genom vattenrättsdomarens försorg dels
för uppläsande så snart ske kan i kyrkan genast avsändas, i mål, som i 17 § 1--
9 samt 13 och 15 avses, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, där fastig-
heter, som saken förmenas angå, äro belägna, i mål, som avses i 17 § 10, 11
och 12 till pastorsämbetet i den eller de församlingar, där den del av flottleden,
varom fråga är, framgår, samt i mål, som avses i 17 § 14, till pastorsämbetet i
den eller de församlingar, i vilka ansökan om företaget förut kungjorts, dels ock
inom tio dagar införas i en eller flera av ortens tidningar så ock i allmänna tid-
ningarna. Ett exemplar av kungörelsen skall tillika med ett exemplar av ansök-
ningshandlingarna ofördröjligen sändas till det eller de ställen, som i kungörelsen
angivits.

Vattenrättsdomaren skall därjämte, såframt i målet är fråga om ansökan enligt 17 § 1, 2, 3, 4, 6, 10 eller 11, utan dröjsmål i betalt öppet brev eller brevkort å posten avlämna underrättelse om kungörelsens utfärdande, om det eller de stäl- len, varest handlingarna i målet hållas för parterna tillgängliga, samt om den för erinringars avgivande bestämda tiden till envar i ansökningen uppgiven eller eljest för honom känd ägare av fastighet, som i kungörelsen omförmäles, så ock till de kända nyttjanderättshavare, vilkas rätt beröres i saken. Underrättelsen skall adresseras till den fastighet, varom fråga är, såvitt ej säker kunskap vinnes om annan adress inom landet för mottagaren. Varder efter ty i 37 § sägs sökanden ålagt att delgiva viss sakägare kungörelsen, erfordras ej underrättelse, som nu sagts, till sådan sakägare.

Där sakägare, som i andra stycket sägs, varder för vattenrättsdomaren känd först efter underrättelsernas utsändande, skall vattenrättsdomaren ofördröjligen på ovannämnda sätt meddela sådan sakägare underrättelse om malet så ock om vad han för sin rätts bevakande må hava att iakttaga. Befinnes underrättelse, som blivit å posten avlämnad, hava försetts med oriktig adress, och vinnes upplysning om mottagarens rätta adress, eller finnes sakägare, till vilken underrättelse efter ty ovan sägs bort sändas, hava förbigåtts, vare lag samma. Ej må dock må- lets handläggning och avgörande uppehållas av anledning, som nu sagts.

Är jord eller annan fast egendom, som saken angår, samfällid för helt skif- teslag eller eljest för flera fastigheter, erfordras ej underrättelse, varom ovan för- mäles, till de särskilda delägarna i den samfällida egendomen. Finnes för denna känd styrelse, varde styrelsen på nämnda sätt underättad.

Ägare av fastighet, som saken angår, vare pliktig att till vattenrätts- domaren eller vattendomstolen uppgiva innehavare av nyttjanderätt till fastig- heten, där dennes rätt beröres av saken. Underlåter han det, och uppstår skada för nyttjanderättshavare, som saknat kännedom därom, att företaget eller åtgär- den angår fastigheten, skall ägaren, där han visas hava ågt dylik kännedom, halla nyttjanderättshavaren skadeslös. Erinran härom varde införd i den kallelse, som enligt denna § tillsändes fastighetens ägare.

35 §.

Där fråga är om ansökan, varom i 17 § 1—6 förmäles, skall vattenrätts- domaren utan dröjsmål insända ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen till kammarkollegiet, som har att, där det provas nödigt, föra talan för tillgodoseende av de allmänna intressen, som kunna vara i fråga.

Finnes i andra mål, än nyss sagts, nödigt att ombud förordnas till be- vakande av det allmännas rätt, anmäl vattenrättsdomaren förhållandet till Ko- nungens befallningshavande, som har att ofördröjligen utse allmänt ombud eller, där talan skall bevakas av annan myndighet, överlämna underrättelsen till den myndighet.

Föres efter ty nu sagts talan i målet av allmänt ombud, åligge ombudet att på begäran tillhandagå dem, vilkas rätt beröres i saken, med kostnadsfria råd angående bevakandet av deras rätt. Menar part, att på grund av företagets om- fattning eller eljest åliggande av nu nämnd art bör uppdragas åt annan än all- mänt ombud, göre anmälan därom hos Konungens befallningshavande i det län, inom vilket det företag eller den åtgärd ansökningen avser huvudsakligen skall

verkställas; och må Konungens befallningshavande, där så prövas erforderligt för tillvaratagande av sakägarnas rätt, förordna särskild person att på sätt nyss nämnts biträda dem.

Om allmänt ombuds eller sålunda förordnat biträdes namn och hemvist skall så snart ske kan underrättelse meddelas vattenrättsdomaren, som har att i den för kallelser till parterna stadgade ordning bringa underrättelsen till parternas kännedom.

36 §.

I mål, som avses i 27 § 1 mom., skall ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen utan dröjsmål av vattenrättsdomaren översändas till lantbruksstyrelsen. Finner denna uppenbart, att fiskens upp- och nedgång eller eljest fiskerintresse icke kan röna inverkan av det företag, varom fråga är, skall meddelande härom skyndsamt lämnas vattenrättsdomaren; i annat fall förordne styrelsen fiskeritjänsteman att inom den för erinringars framställande bestämda tid till vattenrättsdomaren avgiva yttrande, huruvida fiskerinäring av betydelse kan genom företaget lida väsentligt förfång, så ock vilka särskilda åtgärder utöver vad sökanden må hava föreslagit kunna erfordras till skydd för fisket. Då meddelande av lantbruksstyrelsen, som nyss nämnts, eller yttrande av fiskeritjänstemannen avgives, skola ansökningshandlingarna återställas till vattenrättsdomaren.

Vad nu sagts gälle ock beträffande mål enligt 27 § 2 och 3 mom., såframt ej ansökningshandlingarna angår fråga, varav fisket uppenbarligen icke kan röna inverkan.

Kan yttrande, som ovan nämnts, icke avgivas utan att undersökning å platsen äger rum, ankomme på vattenrättsdomaren att efter inkommen anmälan därom uppdraga åt den av lantbruksstyrelsen förordnade eller ock annan av styrelsen föreslagna fiskeritjänsteman att åt vattendomsstolen verkställa undersökning och avgiva utlåtande, som i 45 § sägs.

37 §.

Kan inverkan ske på kanal- eller slussanläggning, förelägge vattenrättsdomaren sökanden att inom tid, som i varje fall föreskrives, och vid äventyr, som nedan sägs, till vattenrättsdomaren ingiva bevis, att kungörelsen delgivits anläggningens ägare eller styrelsen för densamma på sätt, som för delgivande av stämning är stadgat. Lag samma vare beträffande känd förvaltning eller styrelse för annan allmän farled, vattenregleringsföretag eller allmän flottled eller syssloman för vattenavledningsföretag, där det företag, varom i målet är fråga, berör led eller företag, som nu nämnts, så ock beträffande flottningsstyrelsen för allmän flottled, när i mål rörande företag enligt 6 kap. annan än flottningsföreningen är sökande.

Är fråga att genom tillärd byggnad taga i anspråk av annan tillgodogjord vattenkraft, förelägges sökanden enahanda delgivningsskyldighet med ägaren av den anläggning, där kraften tillgodogöres. Varder denne vid delgivningsförsök å särskilda dagar ej anträffad i sitt hemvist, må kungörelsen med samma verkan delgivas föreståndaren för kraftanläggningen eller, där föreståndare ej finnes eller ej vid särskilda delgivningsförsök anträffas, fästas å lämplig plats vid anläggningen.

Där fråga är om ansökan, som i 17 § 15 avses, förelägge vattenrättsdomaren sökanden att inom tid, som vattenrättsdomaren bestämmer, och vid nedan stadgat äventyr ingiva bevis om kungörelsens delgivning med ägaren av det strömfall, från vilket kraftbelopp, varom fråga är, tillhandahålles. Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning beträffande ansökan enligt 17 § 7, 8 eller 9.

Försummar sökanden vad enligt denna § förelägges honom, skall ansökan av vattenrättsdomaren förklaras förfallen; och varde bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknat å ett exemplar av ansökan. Tillkännagivande om beslutet skall lämnas parterna i den för kallelser till dem stadgade ordning.

44 §.

Angår målet fråga, för vars bedömande tarvas särskilda fackkunskaper, som icke annorledes äro för vattendomstolen tillgängliga, må vattenrättsdomaren eller vattendomstolen till biträde åt domstolen tillkalla i sådant ämne sakkunnig person.

Mot sakkunnigt biträde, som nu sagts, gälle de jäv, som efter ty förut stadgats gälla mot ledamot i vattendomstolen; dock må den omständigheten, att fiskeritjänsteman i målet avgivit yttrande enligt 36 § icke utgöra hinder för honom att vara sakkunnigt biträde i samma mål.

I fråga om tiden för framställande av jäv mot sakkunnigt biträde skall vad i 52 § finnes stadgat äga motsvarande tillämpning

45 §.

1 mom. Erfordras för bedömande av målet särskild teknisk utredning eller vidlyftigare värdering, uppdrage vattenrättsdomaren, där sådant finnes lämpligt, åt biträde, som i 44 § sägs, eller ock åt annan sakkunnig person att efter förberedande undersökning avgiva utlåtande i målet. Tarvas utredning av mer än en person, varde uppdraget lämpat därefter.

Undersökning, som nu nämnts, skall hållas så snart ske kan. Om tiden för dess företagande skall meddelande lämnas vattenrättsdomaren, som i den för kallelser till parterna bestämda ordning underrättar dem därom. Sedan undersökningen bragts till slut, skall utlåtandet utan dröjsmål översändas till vattenrättsdomaren och av honom hållas för parterna tillgängligt å förut kungjorda ställe eller ställen. Förordas i något hänseende andra tekniska anordningar eller andra regler för hushållningen med vattnet än sökanden må hava föreslagit, skall utlåtandet hållas tillgängligt under minst fjorton dagar före vattendomstolens sammanträde.

2 mom. Vattenrättsdomaren må ock, där så finnes lämpligt, uppdraga åt vattenrättsingenjörerna eller en av dem att, med eller utan biträde av vattenrättsnämndemännen eller en av dem, verkställa undersökning å stället. I enkla fall må sådant uppdrag kunna lämnas åt vattenrättsnämndemännen eller en av dem.

Om tiden för sådan undersökning skall vattenrättsdomaren meddela parterna underrättelse i den för kallelser till dem bestämda ordning. Protokoll över undersökningen skall föras av den vattenrättsdomaren därtill förordnat och sedermera tillställas vattenrättsdomaren. Där undersökning sker allenast såsom för-

beredelse för domstolens sammanträde till syn på stället, vare dock underrättelse och protokoll, som nu nämnts, ej av nöden.

3 mom. Där vid undersökning enligt denna § i mål rörande vattenreglering, som avses i 3 kap. 1 §, en eller flera strömfallsägare vilja förena sig med sökanden om företaget eller yrka, att till vinnande av ökad båtbad däråt gives större omfattning än sökanden åskat, göre det skriftligen; och varde handlingen vitsordad medelst undersökningsförrättarens påskrift samt översänd till vattenrättsdomaren.

46 §.

I mål, som i 17 § 11 omförmåles, må vattenrättsdomaren, där sökanden därom anhåller och ärendet finnes brådsökande, medgiva vidtagande av erforderliga provisoriska åtgärder. Omfattar sådan åtgärd vidlyftigare arbete eller är avsevärt intrång på allmän eller enskild rätt därav att befara, må sådant förordnande av vattenrättsdomaren lämnas, allenast såframt sökanden hos Konungens befallningshavande ställer pant eller borgen för ersättning och skadestånd, som han kan kännas skyldig utgiva till följd av arbetet i fråga.

50 §.

För målets prövning sammanträder vattendomstolen till syn på stället eller, där målet kan prövas utan syn, å annan plats, som är för parterna välbelägen.

Tiden och stället för vattendomstolens sammanträde bestämmes av vattenrättsdomaren och skall sist å fjortonde dagen före sammanträdet tillkännagivas parterna i den för kallelser till dem bestämda ordning.

Har i mål av annat slag, än som avses i 6 kap., sökanden begärt syn på stället, må målets avdömande ej ske utan syn. Äskas i mål om byggnad för vattnets tillgodogörande syn av någon, som förmenar sig lida skada av sådan byggnad, vare lag samma, såframt ej syn finnes uppenbarligen icke vara erforderlig för tillgodoseende av parternas rätt.

60 §.

Finner vattendomstolen anledning antaga, att företag eller åtgärd, som i målet avses, har vidsträcktare verkningar än i ansökningen uppgivits, skall tillfälle lämnas tillstädesvarande parter att yttra sig däröver. Finnes antagandet grundat, ålägges domstolen, ändå att särskilt yrkande ej framställles, sökanden att gälda den ökade ersättning, som därav må föranledas.

I mål rörande företag enligt 6 kap. skall vattendomstolen, ändå att yrkande därom ej göres, ingå i prövning av, huruvida och till vad belopp ersättning för skada genom anläggning eller åtgärd för företaget bör till vederbörande utgå.

Där i andra mål på yrkande av någon part uppskattningen av honom tillkommande ersättning finnes böra sätta högre än sökanden föreslagit, må domstolen jämväl beträffande andra parter vidtaga sådan jämkning i ersättningsbelopp, som må erfordras för vinnande av likformighet i uppskattningen. Ej må i mål av sistnämnda slag ersättning sättas lägre än sökanden i ansökningen föreslagit.

Har särskild uppgörelse träffats, må ersättning ej på grund av föreskrifterna i denna § bestämmas annorlunda än sålunda blivit avtalat, dock må i mål

rörande företag enligt 6 kap. uppgörelse, som nu sagts, icke fastställas, därest den finnes innehålla villkor, som är oförenligt med flottledens intresse eller ländar de flottande till men.

61 §.

Där mål finnes kunna behörigen utredas utan skriftväxling mellan parterna, äge vattenrättsdomaren i kungörelse genast utsätta viss tid, minst tre veckor efter kungörelsens utfärdande, och viss ort för målets handläggning inför vattendomstolen; och skall beträffande sådant mål i tillämpliga delar gälla vad i 32 § tredje stycket, 33—37 och 41—58 §§ samt 60 § föreskrivits.

Är mål rörande företag enligt 6 kap. av beskaffenhet, att det synes lämpligen kunna avgöras med bindande verkan allenast mot viss eller vissa sakägare, som uteslutande eller huvudsakligen av dess utgång äro beroende, och deras rättshavare, må vattenrättsdomaren kunna förordna att målet utan kungörelse skall behandlas enligt de för stämningsmål i 75—84 §§ stadgade regler.

63 §.

I sammanhang med beslut, varigenom ifrågasatt byggande i vatten eller utförande av vattenreglering medgives, bestämme vattendomstolen viss tid, i regel ej överstigande tio år eller, där fråga är om anläggning för allmän flottled, två år, inom vilken företaget skall vara fullbordat.

65 §.

Ändå att sökandens talan bifalles, varde honom ålagt att gottgöra motpart sådana kostnader å målet, som prövas hava varit nödiga för tillvaratagande av hans rätt; dock att i mål rörande företag enligt 6 kap. sakägare ej är berättigad till gottgörelse i annat fall än att han måst vidkännas kostnad för tillvaratagande av sin rätt till skadeersättning i målet.

Har svarandepart framställt invändning eller påstående i målet, ändå att han insett eller skäligen bort inse, att fog därför saknas, och vållas därav uppskov i målet eller eljest ökade kostnader, gottgöra han sökanden de utgifter, som därigenom åsamkats denne.

66 §.

I mål rörande byggande i vatten eller utförande av vattenreglering må vattendomstolen, när synnerliga skäl därtill prövas föreligga, meddela slutligt utslag rörande viss del av företaget, innan målet i övrigt avgöres.

Där i mål om utförande av anläggning för allmän flottled besiktning å arbetet jämlikt 13 kap. 1 § skall äga rum, bör rörande den anläggare tillkommande gottgörelse för anläggningskostnad beslutet om arbetets verkställande innehålla allenast en förberedande uppskattning efter då föreliggande förhållanden, men gottgörelsen till beloppet fastställas först efter besiktningen med ledning av därvid verkställd värdering och, där så erfordras, ytterligare utredning vid domstolen. Om fastställande av amorteringsplan för gottgörelsens utbekommande skils i 15 § lagen om flottning i allmän flottled.

67 §.

Vattendomstolen äge, när skäl därtill äro, förordna, att dess beslut må verkställas utan hinder därav, att det icke äger laga kraft; dock allenast såframt, innan medgivet arbete påbörjas eller, där fråga är om ändrade hushållsbestämmelser, dessa tillämpas, hos Konungens befallningshavande ställes pant eller borgen för den ersättning i penningar, som högre rätt kan ålägga sökanden eller anläggaren att utgiva utöver vad vattendomstolen i sådant avseende bestämt, så ock för det skadestånd, vartill han kan kännas skyldig, om vattendomstolens beslut eljest ändras.

Är sådant förordnande meddelat, och fullföljes mot beslutet talan i högre rätt, äge denna, när skäl därtill förekomma, att, innan ändringssökandet slutligen provas, förordna, att verkställighet icke må äga rum.

75 §.

Vill någon mot annan föra talan, som i 17 § 16—34 avses, ingive till vattenrättsdomaren skriftlig inlaga, innehållande uppgift å svarandens namn och hemvist så ock å kärandens påståenden jämte skälen därtill; bifoge ock de handlingar käranden vill åberopa till stöd för sin talan.

Inlaga, som nu sagts, skall jämte därtill hörande handlingar ingivas i två exemplar; dock äge i fråga om kartor och ritningar samt handlingar av vidlyftigare beskaffenhet vattenrättsdomaren medgiva befrielse från denna skyldighet.

Beträffande mål rörande häktad gälle vad i 84 § finnes stadgat.

81 §.

Vad i 42—45 §§, 49 § första stycket, 50 § första stycket, 51, 52, 55 §§, 56 § första stycket, 57, 58, 64, 67, 69—72 §§, 73 § första, andra och fjärde styckena samt 74 § stadgas beträffande ansökningsmål skall, där annat ej framgår av vad nedan i denna § sägs, äga motsvarande tillämpning i fråga om stämningsmål.

Utlåtande, som i 45 § sägs, skall hållas för parterna tillgängligt å vattenrättsdomarens tjänsterum.

I de fall, då, enligt vad för ansökningsmål finnes föreskrivet, parterna skola erhålla besked i den för kallelser till dem i 32 § bestämda ordning, skall i stämningsmål med avseende å sättet för meddelande av sådant besked i stället lända till efterrättelse föreskriften i 80 §.

I avseende å stämningsmål, däri talan om ansvar föres, skall vad i 55 § finnes stadgat beträffande ansökningsmål icke äga tillämpning, såvitt angår svarande, vilken ej under skriftväxlingen erkänt den förseelse, som lägges honom till last. Förordnande, som i 67 § sägs, må ej meddelas angående verkställighet av straff eller annan påföljd av brottslig gärning.

83 §.

Där någon, mot vilken talan föres i stämningsmål, till bemötande därav hos vattenrättsdomaren gör ansökan, som i 17 § 2, 3, 4, 10 eller 11 avses, varde målet i dess helhet handlagt i den för ansökningsmål stadgade ordning, där det

ej är av beskaffenhet att jämlikt 61 § andra stycket ändock böra behandlas som stämningssmål.

Har i stämningssmål vattendomstolen eller har allmän domstol eller överexekutor förordnat om borttagande eller ändrande av byggnad eller annan anläggning i vatten, och göres därefter ansökan, som nyss nämnts, äge vattenrättsdomaren, om skäl därtill äro och sökanden ställer pant eller borgen för kostnad och skada, förordna, att utslaget ej må verkställas, innan ansökningsmålet blivit slutligen avgjort eller ock vattendomstolen annorlunda förordnar.

Om förfarandet vid vattendomstol i besvär- och underställningsmål.

85 §.

Är sakägare missnöjd med beslut, varigenom vid förrättning enligt 10 kap. synemännen ogillat framställd jävsinvändning, ingive inom trettio dagar från det beslutet avkunnats, till vattenrättsdomaren sina besvär jämte utdrag av synemännens protokoll, i vad det avser det överklagade beslutet.

Är sakägare eljest missnöjd med åtgärd eller beslut under syneförrättning enligt 10 kap., eller vill han föra talan mot synemännens utlåtande, ingive inom trettio dagar från den dag förrättningen förklarats avslutad sina till vattendomstolen ställda besvär.

I besvären skola fullständigt upptagas klagandens alla påståenden och skälen därtill; och skola vid besvären fogas de handlingar klaganden vill åberopa till stöd för ändringssökandet.

Besvär, varom i andra stycket förmäles, skola ingivas i tre eller, om vattenrättsdomaren prövar sådant nödigt, flera exemplar. Hava besvären ej ingivits i tillräckligt antal exemplar, förelägge vattenrättsdomaren klaganden viss tid att ingiva det antal exemplar, som ytterligare är av nöden, vid äventyr, om det försummas, att på klagandens bekostnad av besvärshandlingarna verkställas avskrift i erforderligt antal exemplar.

Huruledes påståenden rörande synemännens åtgärder och förslag i frågor, som omförmälas i 10 kap. 19 §, må göras hos Konungens befallningshavande, där om skils i lagen om flottning i allmän flottled.

86 §.

Över besvär, som i 85 § första stycket sägs, meddele vattenrättsdomaren skyndsamt beslut.

När besvär anförts hos vattendomstolen, underrätt vattenrättsdomaren där om förrättningsmannen; och åligge denne att ofördröjligen till vattendomstolen insända det vid förrättningen förda konceptprotokollet jämte kartor, ritningar, kostnadsförslag och övriga handlingar, som röra saken.

87 §.

Sedan de i 86 § andra stycket omförmälda handlingar inkommit och besvärstiden gått till ända, skall vattenrättsdomaren, så snart ske kan, låta ett

exemplar av besvärshandlingarna tillställas den eller de personer, som efter ty därom är stadgat utsetts att mottaga förrättningshandlingarna, samt angående besvären utfärda kungörelse.

Kungörelsen skall innehålla

dels tillkännagivande:

att, intill dess målet slutligen avgjorts, ett exemplar av besvärshandlingarna ävensom av inkommande förklaringar och påminnelser samt av utlåtande, som enligt 45 § må komma att avgivas, skall hållas för sakägare tillgängligt hos bemälda person eller personer;

att även vattendomstolens utslag i målet skall på nämnda sätt i avskrift vara för parterna att tillgå; samt

att kallelser och andra meddelanden till parterna i målet, under det målet är anhängigt vid vattendomstolen, skola, där de icke särskilt tillställas den eller dem, till vilka de äro riktade, ske på det sätt, att de genom vattenrättsdomarens försorg offentliggöras i viss eller vissa tidningar inom orten samt hållas tillgängliga hos ovannämnda person eller personer;

dels ock erinran om innehållet i 89 §.

Angå besvären allenast fråga om ersättning, varde kungörelsens innehåll, såvitt rör tiden för förklarings avgivande, lämpat efter stadgandet i 89 § andra stycket.

I sammanhang med kungörelsens utfärdande bör vattenrättsdomaren, om det lämpligen låter sig göra, bestämma tid och ställe för det vattendomstolens sammanträde, där målet skall företagas till handläggning, samt i kungörelsen intaga underrättelse därom. Sammanträdet må i allmänhet ej utsättas till tidigare dag än trettio dagar efter den för förklarings avgivande bestämda tid; dock må, där i besvären föres talan allenast beträffande ersättning, tidigare dag för sammanträdet bestämmas.

88 §.

Angående offentliggörande av kungörelse, som i 87 § sägs, gälle vad i 33 § första stycket finnes i sådant avseende föreskrivet i fråga om mål enligt 17 § 10, 11 och 12; och varde kungörelsen tillika tillställd den eller de personer, som utsetts att mottaga förrättningshandlingarna.

89 §.

Sakägare, som vill bemöta vad i besvären anförts och yrkats, skall till vattenrättsdomaren ingiva förklaring i två exemplar inom viss tid, minst trettio dagar efter kungörelsens dag, vid äventyr, där förklaring ingives senare, att vattendomstolen ej är pliktig att fästa avseende vid densamma, i den mån den rör annat än fråga om ersättning, som bör till följd av företaget utgå.

Vill sakägare avgiva förklaring allenast över yrkande, som i besvären göres angående ersättning, gälle om tiden och sättet för sådan förklarings avgivande vad i 53 § stadgas i fråga om yrkanden och påståenden, som där avses.

90 §.

Tiden och stället för vattendomstolens sammanträde skall, såframt ej underrättelse därom intagits i kungörelse enligt 87 §, sist å fjortonde dagen före sammanträdet tillkännagivas på det sätt, som i nämnda kungörelse blivit bestämt.

91 §.

Vad i 29 § andra stycket, 39—45, 48 §§, 50 § första stycket, 51, 52, 54, 55 §§, 56 § första stycket, 57—60, 62, 66, 67, 69—72 §§, 73 § första, andra och fjärde styckena samt 74 § stadgas beträffande ansökningsmål skall äga motsvarande tillämpning å besvärsmål vid vattendomstolen.

92 §.

Varda anförda besvär av vattendomstolen ogillade, pröve domstolen efter ty med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes skäligt, huruvida klaganden bör gottgöra motparterna deras kostnader för avgivande av förklaring eller eljest för tillvaragande av deras rätt.

Vad i 65 § andra stycket finnes stadgat om skyldighet för part i ansökningsmål att gälda kostnader, som han genom obefogad invändning eller annorledes föranlett, äge motsvarande tillämpning i besvärsmål.

93 §.

Skall utlåtande vid syneförrättning underställas vattendomstolens prövning, varde samtliga handlingarna i målet av förrättningsmannen insända till vattendomstolen inom den för besvär anförande stadgade tid.

Underställningsmål skall företagas till avgörande å tid och plats, som vattenrättsdomaren bestämmer och låter kungöra genom tre veckor före sammanträdet utfärdad kungörelse, vilken offentliggöres på sätt i 33 § första stycket stadgas i fråga om mål enligt 17 § 10, 11 och 12 samt tillställs den eller de personer, som utsetts att mottaga förrättningshandlingarna.

Bestämmelserna i 44, 45, 48, 49 §§, 50 § första stycket, 51, 54, 55, 58, 59 §§, 60 § andra och fjärde styckena, 62—64, 66, 67, 72 §§, 73 § andra stycket samt 74 § skola i tillämpliga delar gälla även beträffande underställningsmål.

I underställningsmål rörande företag enligt 6 kap. skall vattenrättsdomaren bereda Konungens befallningshavande tillfälle att inom lämplig tid avgiva yttrande rörande å ena sidan gagnet för orten av det i målet ifrågasatta företaget och å andra sidan de olägenheter, som tilläventyrs av detsamma äro att förvänta.

94 §.

Där i mål rörande företag enligt 6 kap. bestämmelser erfordras angående frågor, som omförmälas i 10 kap. 19 §, äligge det vattenrättsdomaren att, sedan målet blivit hos vattendomstolen avgjort, för prövning av sådana frågor översända handlingarna i målet till Konungens befallningshavande; och gälle angående ärendets handläggning hos denna myndighet vad därutinnan stadgas i lagen om flottning i allmän flottled. Handlingarna i mål, som nu sagts, skola förvaras hos vattendomstolen och böra förty, sedan målet blivit avgjort, av vederbörande myndighet dit återställas.

Om bidrag till kostnaden för vattendomstolarnas organisation och verksamhet.

95 §.

Lämnas jämlikt denna lag medgivande till byggande i vatten för vattnets tillgodogörande såsom drivkraft eller till vattenreglering, eller meddelas i syfte att vinna ökad möjlighet att utnyttja vattenkraft ändrade bestämmelser rörande hushållningen med vattnet, åligge sökanden att, innan medgivet arbete må påbörjas, eller, där fråga är om ändrade hushållningsbestämmelser, dessa må tillämpas, erlägga viss avgift såsom bidrag till kostnaden för vattendomstolarnas organisation och verksamhet.

Avgift, som nu nämnts, skall beträffande byggnad för vattnets tillgodogörande såsom drivkraft bestämmas i förhållande till den förut icke tillgodogjorda vattenkraft, som beräknas kunna vid lågvatten uttagas vid byggnaden, dock med avdrag för den vattenkraft, för vilken i samband med regleringsföretag avgift förut erlagts. Där med vattenreglering eller med ändrade hushållningsbestämmelser åsyftas ökning i uttagbar vattenkraft, skall avgiften bestämmas i förhållande till ökningen i den vattenkraft, som vid lågvatten kan uttagas i sökandens eller, då fråga är om vattenreglering enligt 3 kap. 1 §, samtliga till reglerings-samfälligheten hörande strömfall. Ävses att möjliggöra utnyttjande av förut uttagbar vattenkraft på fördelaktigare sätt, varde avgiften bestämd i förhållande till den ökning i vattenkraftens värde, som genom företaget eller genom de ändrade hushållningsbestämmelserna beredes. Där till grund för avgiften skall läggas storleken av viss vattenkraft, skall den utgå med en krona för varje hästkraft till och med 5,000, femtio öre för varje hästkraft över 5,000 till och med 10,000 samt tjugufem öre för varje hästkraft utöver 10,000, men må ej, utom då fråga är om vattenreglering, överstiga tjugutusen kronor. Skall avgiften beräknas efter ökningen i värde å vattenkraft, varde den erlagd med en för tusen av värdeökningen.

Avgift, som efter ovan nämnd beräkning skulle uppgå till mindre belopp än tio kronor, skall icke erläggas.

96 §.

Storleken av avgift, varom i 95 § förmäles, skall enligt där meddelade grunder bestämmas av vattendomstolen.

Huru avgifter, som nu nämnts, skola indrivas och för det därmed avsedda ändamålet användas, därom förordnar Konungen.

97 §.

Sökande i ansökningsmål vare pliktig att förskjuta:

kostnaden för sådana kungörelser och underrättelser i målet, vilka det åligger vattenrättsdomaren att offentliggöra eller avsända, så ock för handlingarnas tillhandahållande, såsom i 32 § sägs, där särskild utgift härför ifrågakommer;

ersättning för sådana utgifter för vattendomstolens sammanträde, varom i 11 § andra stycket förmäles;

gottgörelse åt person, som jämlikt 35 § särskilt förordnats att biträda sakägarna i målet;

gottgörelse åt sakkunnig person, som jämlikt 44 § tillkallas i målet såsom sakkunnigt biträde åt domstolen;

ersättning för undersökning enligt 45 § 1 mom; samt

gottgörelse åt vattendomstolens ledamöter och sekreterare för inställelse vid domstolens sammanträde, där detta hålles vid syn å stället, eller vid undersökning enligt 45 § 2 mom., dock ej ersättning för längre resa än från järnvägs- eller ångbåtsstation, som ligger närmast sammanträdesplatsen.

Vad nu sagts beträffande sökande i ansökningsmål äge motsvarande tillämpning i avseende å kärke i stämningsmål och klagande i besvärsmål.

Där i underställningsmål kostnad, som nu nämnts, är av nöden, vare om dess förskjutande lag, som i 10 kap. 30 § sägs, dock att, i den mån kostnad förorsakats i följd av i målet anförda besvär, dess förskjutande åligger den klagande.

Huruvida kostnad, som någon sålunda förpliktas att gälda, skall helt eller delvis gottgöras honom av annan part, varde avgjort enligt de rörande rättegångskostnader i vattenmål gällande regler.

Om fullföljd av talan mot vattendomstols och vattenrättsdomares beslut.

98 §.

I fråga om fullföljd av talan mot vattendomstols beslut skola, såvitt ej här nedan eller eljest i lag eller författning särskilda stadganden därom meddelas, i tillämpliga delar lända till efterrättelse rättegångsbalkens föreskrifter beträffande fullföljd av talan mot allmän underrätts beslut, med iakttagande därav att talan mot vattendomstols beslut skall fullföljas hos vattenöverdomstolen och att vad i 25 kap. 8 § och 26 kap. 1 § rättegångsbalken sägs om häradsbörding skall i vattenmål gälla om vattenrättsdomaren.

99 §.

Talan mot vattendomstols slutliga utslag skall fullföljas efter vad, där ej målet är av brottmåls natur eller ock jämlikt stadgandet i 108 § talan skall i där föreskriven ordning fullföljas.

Har vattendomstol förklarat sig obehörig eller i stämningsmål förklarat stämningen ogill, skall över det utslag klagan föras genom besvär, ändå att målet är sådant, att talan mot slutligt utslag däri eljest skolat efter vad fullföljas.

Vad i 25 kap. 5 § rättegångsbalken finnes stadgat rörande sättet för fullföljd av talan mot där avsedda beslut skall äga motsvarande tillämpning i vattenmål.

100 §.

Vad mot vattendomstols utslag skall anmälas sist å fjortonde dagen eller, där anläggning, företag eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, sist å tjuguförsta dagen från den dag, då utslaget gavs. Hos vattenrättssekreteraren må ock vädjas; pröve dock vatten-

rättsdomaren, huruvida sålunda gjord vadeanmälan rätteligen skett. Vadepenning tillfalle vattenrättsdomaren.

Meddelar jämlikt 66 § vattendomstol skilda utslag rörande olika delar av det företag, varom fråga är, och har part erlagt vadepenning rörande ett utslag, tarvas ej ny vadepenning, där han vill fullfölja talan jämväl mot beslut, som senare meddelas.

101 §.

Part, som vädjat mot vattendomstols utslag, skall i vattenöverdomstolen sig inställa före klockan tolv å trettionde dagen eller, där anläggning, företag eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från den dag, då utslaget gavs; dock att, där vadetalan fullföljes mot vattendomstols utslag i mål, som avser företag enligt 6 kap., part skall i vattenöverdomstolen inställa sig före klockan tolv å sextionde dagen efter det tiden för anförande av besvär jämlikt 108 § gått till ända eller, där sådan besvärstalan förts, efter det slutligt utslag i anledning därav givits.

102 §.

Där i ausökningsmål, vari kungörelse enligt 32 § utfärdats, talan mot vattendomstols utslag efter vad fullföljes av sökanden, skola de av honom vid vattenöverdomstolen föredragna inlagor och andra handlingar, därav enligt 26 kap. 13 § rättegångsbalken avskrifter skola bifogas, hållas parterna tillhanda å det eller de i kungörelsen angivna ställe eller ställen. För sådant ändamål skall avskrift av handlingarna så fort ske kan dit översändas, och varde på sökandens bekostnad, tillkännagivande därom, att sådan avskrift finnes att tillgå därstädes, införd i den eller de i samma kungörelse angivna ortstidningar. Har sökanden ej ingivit avskrifter till det antal, som erfordras för handlingarnas tillhållande på sätt nu nämnts, skall på sökandens bekostnad verkställas utskrift av handlingarna i det ytterligare antal exemplar, som för ändamålet är behöfvligt.

103 §.

Besvär över vattendomstols utslag eller beslut skola till vattenöverdomstolen ingivas före klockan tolv å trettionde dagen eller, där anläggning, företag eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från den dag, då utslaget eller beslutet meddelades.

Avse besvär beslut, som, där det meddelats av allmän domstol, må utan inskränkning till viss tid överklagas, vare då ej heller klagan över vattendomstolens beslut till viss tid begränsad.

Vad i 27 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken finnes stadgat skall äga tillämpning jämväl å part, som hålles häktad i vattenmål.

104 §.

Skall över besvär motpart höras, skola i de fall, som avses i 27 kap. 6 och 10 §§ rättegångsbalken, i stället för de i 1 § i samma kap. stadgade tider komma till tillämpning de tider, som finnas angivna i 103 §.

105 §.

Skola, där mot beslut i ansökningsmål, vari kungörelse enligt 32 § utfärdats, besvär anförts av sökanden, motparterna höras däröver, varde genom klagandens försorg besvärshandlingarna tillställda i stället för motparterna den eller de personer, hos vilka enligt nämnda kungörelse de till vattenrättsdomaren i målet ingivna handlingarna hållas tillgängliga, samt tillkännagivande därom, att besvärshandlingarna finnas att tillgå därstädes, före utgången av den för ingivande av delgivningsbevis bestämda tid infört i den eller de uti samma kungörelse angivna ortstidningar; och åligge det klaganden, vid den för underlåtenhet att inkomma med delgivningsbevis stadgade påföljd, att inom nämnda tid jämväl styrka, att sådant tillkännagivande ägt rum.

I fall, som i denna § avses, varde den tid, inom vilken förklaring skall avgivas, räknad från den sista dag, då handlingarna delgivits någon av nyss-nämnda personer eller tillkännagivande, som nyss sagts, blivit i tidning infört.

106 §.

Har part rätteligen vädjat mot vattendomstols utslag, åligge vattenrättsdomaren att före utgången av den tid, inom vilken talan skall fullföljas, till vattenöverdomstolen insända akten i målet. Har i vattendomstols slutliga utslag eller beslut ändring sökts genom besvär, skall akten i målet infordras från vattenrättsdomaren. Lag samma vare, där besvären avse ett av vattendomstolen under rättegången meddelat beslut samt besvären prövas vara av beskaffenhet att icke kunna avgöras utan att andra till akten i målet hörande handlingar än vattendomstolens protokoll äro för vattenöverdomstolen tillgängliga.

Vad i rättegångsbalken stadgas om skyldighet för part att vid fullföljd av talan mot underrätts utslag eller beslut ingiva underrättens protokoll i målet, skall, utom såvitt angår överklagade utslaget eller beslutet, icke äga tillämpning, då talan fullföljes mot vattendomstols utslag eller beslut, utan så är att talan genom besvär fullföljes mot ett av vattendomstolen under rättegången meddelat beslut.

107 §.

Angår målet fråga, för vars bedömande fordras särskilda fackkunskaper, må vattenöverdomstolen till biträde åt sig tillkalla i sådant ämne sakkunnig person.

Tillkallad sakkunnig bör, sedan tillfälle lämnats honom att taga del av handlingarna i målet, övervara målets föredragning i vattenöverdomstolen och må där deltaga i överläggning rörande detsamma. Han skall, efter det målet föredragits, men innan detsamma företages till avgörande, till vattenöverdomstolen avgiva skriftligt yttrande rörande de delar av målet, i vilka hans sakkunskap av vattenöverdomstolen tagits i anspråk.

Kan yttrande, som nyss nämnts, icke avgivas utan att undersökning å platsen äger rum, ankomme på vattenöverdomstolen att uppdraga åt det sakkunniga biträdet eller ock annan i ämnet sakkunnig person att företaga dylik undersökning och däröver avgiva utlåtande.

Huru ersättning åt sakkunnig, varom i denna § förmäles, må bestämmas, därom förordnar Konungen.

108 §.

Talan mot vattendomstols slutliga utslag i mål, som avser företag enligt 6 kap., skall, i vad beslutet rör annat än förd ansvarstalan eller ersättning, fullföljas hos Konungen genom besvär, som sist före klockan tolv å trettionde dagen från beslutets dag ingivas i vederbörande statsdepartement.

Beträffande besvärstalan, som nu sagts, skall i tillämpliga delar gälla vad i 105 och 107 §§ stadgats angående besvär, som anförts hos vattenöverdomstolen.

109 §.

Har talan i vattenmål av vattenrättsdomaren avvisats eller förklarats hava förfallit eller har vattenrättsdomaren förklarat vadeanmälan ej kunna upptagas, må klagan däröver föras hos vattenöverdomstolen i enahanda ordning, som ovan finnes stadgad med avseende å besvär mot vattendomstolens utslag eller beslut. Lag samma vare beträffande vattenrättsdomares beslut om inskrivning i vattenbok, som i 12 kap. sägs, angående besiktning, varom i 13 kap. förmäles, samt i fråga, som i 14 kap. 7 § avses.

Mot vattenrättsdomares beslut rörande jävsfråga, varom i 85 § första stycket förmäles, må talan ej föras.

Över annat av vattenrättsdomare meddelat beslut än nu nämnts må klagan föras allenast i sammanhang med klagan över slutligt besked.

Om fullföljd av talan mot vattenöverdomstolens beslut.

110 §.

I fråga om fullföljd av talan mot vattenöverdomstolens beslut skall i allt, varom ej nedan i 111—113 §§ eller eljest i lag eller författning är särskilt stadgat, lända till efterrättelse vad rörande fullföljd av talan mot hovrätts beslut finnes föreskrivet, där det tillämpligt är.

111 §.

Har i mål rörande byggnad i vatten eller utförande av vattenreglering vattenöverdomstolen meddelat skilda utslag rörande olika delar av företaget, och har part erlagt fullföljdsavgift rörande ett utslag, då må sådan nedsättning av parten åberopas jämväl för fullföljd av talan mot senare utslag i målet; dock åligge parten att härom göra anmälan hos Konungens befallningshavande ävensom att, då han hos vattenöverdomstolen anmäler missnöje mot dess utslag, därvid tillika ingiva Konungens befallningshavandes bevis såväl angående nämnda anmälan som ock därom att den nedsatta fullföljdsavgiften icke återbekommits.

112 §.

Föreskriften i rättegångsbalken om skyldighet för part att vid fullföljd av talan mot hovrätts utslag eller beslut ingiva underrättens protokoll i målet skall

icke äga tillämpning, då talan fullföljes mot vattenöverdomstolens utslag eller beslut, utan så är att talan fullföljes mot vattenöverdomstolens beslut i fråga, som genom besvär över ett av vattendomsstolen under rättegången meddelat beslut dragits under vattenöverdomstolens prövning.

113 §.

Vad i 102, 105 och 107 §§ är stadgat angående mål, som vid vattendomsstol anhängiggjorts medelst ansökning och däri talan till vattenöverdomstolen fullföljts av sökanden, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om mål, som sökanden dragit under Konungens prövning.

12 KAP.

Om vattenbok.

1 §.

För varje vattendomsstols område skall föras bok för antecknande av de uppgifter rörande företag enligt denna lag, varom här nedan stadgas. Denna bok kallas vattenbok.

Vattenboken föres i två avdelningar:

första avdelningen: för inskrivning av faktiska och rättsliga förhållanden rörande anläggningar för tillgodogörande av rinnande vatten såsom drivkraft eller annorledes så ock rörande dammbyggnader, ändå att de ej avse vattnets tillgodogörande; dock att vad nu stadgats ej äger tillämpning å andra anläggningar för allmän flottled än dammbyggnader och ej heller beträffande anläggningar för allmän farled;

andra avdelningen: för införande av uppgifter om beslut i flottledsmål rörande inrättande av allmän flottled eller rörande nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter med avseende å befintlig allmän flottled så ock om andra förhållanden, vilka efter ty därom stadgas i lagen om flottning i allmän flottled böra antecknas i vattenboken.

I vattenboken böra ock anmärkas hydrografiska och topografiska beskrivningar över de inom vattendomsstolens område belägna vattendrag med tillhörande vattensamlingsområden, i den mån sådana beskrivningar äro eller varda av vederbörande myndighet utarbetade.

3 §.

När beslut av domstol eller annan myndighet meddelats och vunnit laga kraft rörande verkställande, ändrande eller borttagande av anläggning, varom enligt 1 § inskrivning bör ske i vattenbokens första avdelning, eller beträffande hushållningen med vattnet vid sådan anläggning eller ock jämlikt 2 kap. 34 § angående skyldighet för annan än anläggningens ägare att underhålla densamma, åligge det vattenrättsdomaren utan särskild ansökan att med ledning av beslutet i sagda avdelning av vattenboken verkställa inskrivning av de huvudsakliga

förhållanden, som äro av vikt för kännedomen om anläggningens beskaffenhet samt om de rättigheter och skyldigheter för framtiden, vilka äro förenade med densamma. Vad nu sagts gälle ock i fråga om beslut, som innefattar prövning jämlikt 2 kap. 25 § eller 6 kap. 20 § av redan verkställd anläggnings laglighet, så ock beträffande beslut, varigenom ändring göres i förhållande, som förut inskrivits. Meddelas jämlikt stadgande i 4 kap. föreskrift om skyldighet för ägare av strömfall att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd, skall beträffande sagda skyldighet inskrivning göras i vattenboken.

Har beslut, som nu sagts, blivit av annan domstol eller myndighet än vattendomstolen meddelat, skall underrättelse om beslutet jämte erforderliga handlingar och upplysningar genom den beslutande myndighetens försorg så snart sig göra låter tillsändas vattenrättsdomaren.

4 §.

Där anläggning, varom inskrivning bör ske i vattenbokens första avdelning, tillkommit före den 1 januari 1919 eller ock därefter i enlighet med domstols eller annan myndighets beslut, vilket dessförinnan meddelats, vare ägaren berättigad att rörande anläggningen söka inskrivning i vattenboken. Är fråga om dammbyggnad för allmän flottled, gälle vad nu sagts jämväl beträffande anläggning, som tillkommit eller till vars utförande medgivande lämnats under år 1919.

5 §.

Ansökan om inskrivning i vattenboken skall ingivas till vattenrättsdomaren samt vara åtföljd av erforderlig beskrivning så ock av tillgängliga domar och andra handlingar, som må angå anläggningens rättsliga förhållanden. Beträffande anläggning för annat ändamål än allmän flottled skall ansökningen tillika åtföljas av ritningar över anläggningen, sådan denna finnes.

Ansökningen skall innehålla uppgift, med angivande av socken, härad och län, å den eller de fastigheter, varå anläggningen är belägen, samt å det vattendrag, som därav beröres, så ock å de regler för bushållningen med vattnet, vilka tillämpas vid anläggningen, varjämte böra meddelas de andra upplysningar, vilka kunna vara av vikt för kännedom om de med anläggningen förenade rättigheter och skyldigheter.

Avser ansökningen inskrivning rörande byggnad för tillgodogörande av strömfall, skall särskilt uppgivas, huruvida strömfallet eller den del därav, som genom byggnaden tillgodogöres, helt eller delvis tillhör annan fastighet än byggnaden samt, om så är förhållandet, vilken rätt byggnadens ägare har att tillgodogöra sig vattnet.

Uppgift, som nu nämnts, må lämnas medelst hänvisning till företedd dom eller annan handling, där densamma innehåller tillfyllestgörande besked i ämnet. Är sökanden oviss om något förhållande, varom ansökning bör innehålla uppgift, varde sådant i ansökningen angivet.

13 §.

Har enligt förordnande efter ty i 13 kap. 1 § sägs besiktning hållits å anläggning, varom inskrivning bör ske, eller av vattenmarke, om vars utsättande

vattendomstolen meddelat föreskrift enligt 11 kap. 64 §, skall besiktningsprotokollet ingivas till vattenrättsdomaren och anteckning om dess huvudsakliga innehåll göras i vattenboken.

14 §.

När efter den 1 januari 1920 vattendomstol eller annan myndighet meddelat sådant beslut, varom anteckning bör göras i vattenbokens andra avdelning, åligge det vattenrättsdomaren, sedan beslutet vunnit laga kraft, att utan särskild ansökan i sagda avdelning göra anteckning därom, med angivande av dagen för beslutet, det vatten, som därav beröres, samt företagets eller anläggningens huvudsakliga beskaffenhet.

Har beslutet meddelats av annan domstol eller myndighet än vattendomstolen, skall underrättelse om beslutet jämte erforderliga handlingar och upplysningar genom den beslutande myndighetens försorg så snart sig göra låter tillsändas vattenrättsdomaren.

15 §.

Närmare föreskrifter om vattenbokens inrättande och förande meddelas av Konungen.

13 KAP.

Om besiktning och handräckning så ock om ansvar för överträdelse av denna lag.

1 §.

I sammanhang med beslut, varigenom byggande i vatten eller utförande av vattenreglering medgives, äge vattendomstolen, när skäl därtill äro, föreskriva att, sedan arbetet fullbordats eller den för fullbordandet bestämda tid gått till ända, besiktning å arbetet skall verkställas av sakkunnig person. Innehåller vattendomstolens beslut, att vattenmärke jämligt 11 kap. 64 § skall utsättas, skall samtidigt meddelas föreskrift om besiktning av märket.

Har föreskrift om besiktning, som nu sagts, av vattendomstolen lämnats, men viss besiktningsman icke samtidigt förordnats, tillkomme vattenrättsdomaren att förordna sådan vid tiden, då besiktningen skall ske.

Där i mål, som avser företag enligt 6 kap., beslut meddelas om byggnads eller annat arbetes utförande, skall, såvitt ej arbetet skall verkställas av flottningssällskapet och det är av mindre betydelse, föreskrift meddelas om besiktning, som nyss nämnts.

Kostnad för besiktning enligt denna § skall i fråga om företag enligt 6 kap. förskjutas av anläggaren, men i andra fall gäldas av byggnadens ägare.

2 §.

Finnas vid besiktning, som i 1 § sägs, sådana avvikelser från vattendomstolens beslut vara gjorda, att allmän eller enskild rätt därigenom kränkes, med-

dele besiktningsmannen, att rättelse bör ske inom viss tid vid äventyr att förhållandet eljest anmäles för allmänne åklagaren i orten.

Till besiktning av arbete för allmän flottled skall anläggaren kallas så ock, där annan än flottningsförening är anläggare, flottningsstyrelsen. Finnes att till följd av förändrade förhållanden värdet å arbete avviker från det förut beräknade eller att i annat avseende särskild värdering är av nöden, åligge besiktningsmannen att med biträde av två ojävige gode män, som han själv äger tillkalla, företaga erforderlig värdering.

4 §.

Har byggnad i vatten tillkommit efter prövning i laga ordning, stånde ägaren fritt att hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning genom sakkunnig person till bevisning därom, att byggnaden utförts i överensstämmelse med de därför givna föreskrifter eller att de avvikelser därifrån, som må hava skett, icke äro av beskaffenhet att kränka allmän eller enskild rätt. Ägare av byggnad i vatten må ock eljest på sätt nu nämnts begära besiktning för erhållande av intyg angående byggnadens beskaffenhet eller om lagligheten av vattenmärke eller särskilt anbragt fixpunkt, som avses i 3 § sista stycket.

Har jämlikt 6 kap. 14 § utförandet av flottledsarbete överlåtits från en anläggare till en annan, skall på begäran av endera besiktning hållas å det utförda arbetet.

Om kostnad för besiktning, som i denna § sägs, gälle vad i 3 § andra stycket finnes stadgat.

5 §.

Över vad vid besiktning förekommer och utrönes skall föras protokoll.

Om besiktningsmans skyldighet att i vissa fall ingiva protokollet till vattenrättsdomaren finnes i 12 kap. 13 § stadgat.

Protokoll över besiktning, som hålles på grund av stadgandet i 1 § tredje stycket, varde ock ingivet till vattenrättsdomaren.

Har besiktning hållits på grund av ansökan, som i 3 eller 4 § sägs, skall avskrift av protokollet så snart ske kan tillhandahållas sökanden.

10 §.

Ansökan om besiktning och handräckning, varom ovan finnes stadgat, må, där allmänna intressen äro i fråga, göras av allmän åklagare eller annan vederbörande myndighet; och skall kostnaden i ty fall förskjutas av allmänna medel.

11 §.

Den, som mot bestämmelserna i 2 kap. 20 § första eller andra stycket bygger i vatten utan därtill av vattendomstolen lämnat medgivande

eller mot nämnda bestämmelser eller stadgandet i 3 kap. 11 § verkställer vattenreglering utan vattendomstolens medgivande

eller mot föreskriften i 2 kap. 20 § tredje stycket underlåter att söka vattendomstolens godkännande av verkställd ändring å byggnad i vatten

eller mot stadgandet i 2 kap. 34 § första stycket utan vattendomstolens medgivande utriver byggnad i vatten

eller mot vad i 2 kap. 37 § finnes stadgat vidtager åtgärd för vattendrags återställande utan medgivande av vattendomstolen

eller mot stadgandet i 6 kap. 20 § första stycket utför anläggning eller åtgärd för allmän flottled utan medgivande av vattendomstolen eller i fall, som omförmäles i 11 kap. 46 §, av vattenrättsdomaren,

skall, där han insett eller skäligen bort inse, att jämlikt åberopade lagrum medgivande eller godkännande, som nu nämnts, varit erforderligt, straffas med böter från och med fem till och med fem tusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader.

Genom denna lag upphävas:

2, 3, 4, 6—14 §§ i förordningen den 30 december 1880 om allmän flottled, såvitt angår fragor, varom i denna lag bestämmelser givits;

1—9 §§ samt 23 § i flottningstadgan den 30 december 1880, såvitt angår frågor, varom i denna lag bestämmelser givits;

tillika med alla de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring eller förklaring av vad sålunda upphävida lagrum innehålla eller tillägg därtill;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot bestämmelserna i denna lag.

I fråga om flottleds anläggande, utvidgande eller förbättrande i gränsfloderna Torneå och Muonio gälle vad därom är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920; dock må utan hinder av stadgandet i 10 kap. 1 § Konungens befallningshavande intill den 1 januari 1925 till förrättningsman vid synförrättning enligt sagda kap. förordna person, som enligt hittills gällande bestämmelser varit behörig förrätta flottledssyn.

De vid denna lags ikraftträdande anhängiga mål rörande allmän flottled skola handläggas och bedömas enligt äldre lag, dock att denna lags bestämmelser skola tillämpas å mål rörande inrättande av allmän flottled, därest vid den tid, då denna lag träder i kraft, syn enligt äldre lag ej ännu i målet påbörjats.

Förslag
till
Lag
om flottning i allmän flottled.

Härigenom förordnas, som följer:

1 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

I allmän flottled stände envar öppet att, efter ty här nedan närmare skils, låta flottgods löst framflyta.

2 §.

De, som i annat fall än i 3 § sägs låta flottgods löst framflyta i allmän flottled (allmän flottning), skola utgöra en flottningsförening med uppgift och befogenhet, varom i 4 kap. förmäles.

Huruledes för vissa fall Konungen må bestämma, att allmänna flottningen skall ombesörjas i annan ordning än genom flottningsförening, därom stadgas i 75 §.

3 §.

Innehavare av jordbruksfastighet inom by eller hemman, som gränsar till flottleden, vare utan skyldighet att tillhöra flottningsförening eller erlagga avgifter för flottledens begagnande berättigad att från skog, tillhörig byn eller hemmanet eller vari byn eller hemmanet har del, framflotta husbehovsvirke, som kan framföras utan hinder för den allmänna flottningen och utan sammanblandning med däri ingående flottgods (husbehovsflottning); ställe sig dock i avseende å såväl anmälan om tillämnad flottning som iakttagande av nödiga försiktighetsmått till efterrättelse vad Kungl. Maj:ts befallningshavande därutinnan föreskriver.

4 §.

Allt i allmän flottning ingående flottgods skall framföras gemensamt (gemensam flottning), där ej vattendomstolen för viss flottled meddelat allmän be-

stämmelse om flottning utan flottgodsets sammanblandande (separatflottning) eller ock för särskilt tillfälle flottningsstyrelsen finner nu nämnt flottningssätt kunna utan hinder för den gemensamma flottningen tillstädjas viss flottande.

5 §.

Utan särskilt lov må de, som ombesörja flottningsarbetet, äga tillträde till stränderna, där sådant är av nöden för skadas avvärjande eller flottgodsets utvältande eller framförande i flottleden. Väg eller stig över annans tomt, åker, äng, plantering eller andra ägor, vilka kunna skadas därav, må dock ej tagas, om tillträde till stranden annorledes kan lämpligen beredas.

Under pågående flottning vare ock tillåtet att i vattnet hålla tillfälliga led- och stoppbommar, där samfärdseln ej avsevärt hindras därav, så ock att å eller iavid stränderna anbringa nödiga bomfästen, stöd eller dylikt eller därtill använda naturföremål.

2 KAP.

Om ersättning för flottningsskada.

6 §.

För skada, som vållas av flottgodset eller genom åtgärd, som i 5 § sägs eller eljest i följd av flottningen (flottningsskada), skall gäldas ersättning med fulla värdet.

Vad i denna lag stadgas med avseende å flottningsskada gälle ock beträffande skada, som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden, i den mån ej ersättning därför blivit i beslut om anläggningen eller åtgärden eller eljest i laga ordning på förhand uppskattad och ersatt.

Hurusom i vissa fall flottningsskada kan i sammanhang med beslut rörande flottledens inrättande, utvidgande eller förbättrande varda uppskattad och ersatt, därom skils i 6 kap. vattenlagen.

7 §.

Bygger någon i allmän flottled annorledes än med lag eller givna föreskrifter överensstämmer, stånde själv den skada, som å byggnaden må vållas i följd av flottningen. Där någon utan att påkalla och avbida vattendomstolens bestämmelse om skyddsåtgärd, som i 2 kap. 11 § vattenlagen sägs, gör byggnad i flottleden, stånde ock under tiden själv skadan.

8 §.

De, vilka under året deltagit i allmän flottning å det ställe, där skada timat, äro en för alla och alla för en ansvariga för ersättnings gäldande till den, som lidit skadan, men för ersättnings utbekommande har denne att söka flottningsföreningen, vars styrelse har att föra de flottandes talan härutinnan och ombe-

sörja betalningen. Skulle flottningsstyrelse ej finnas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande anmäld eller utdömd betalning icke kunna utfås hos flottningsföreningen, må viss flottande sökas med rätt för honom att, i den mån han guldit mera än vad på honom efter hans andel i flotigodset belöper, återkräva beloppet av de övriga flottande.

9 §.

Ersättningsanspråk mot flottningsförening skall, om och i den mån ersättningen ej blivit på förhand bestämd, anmälas hos flottningsstyrelsen eller dess i 44 § omnämnda ombud före utgången av det kalenderår, då skadan uppkom, vid äventyr, om tiden försittes, att rätt till talan är förlorad, såframt ej ändå före utgången av nämnda tid skadans uppskattning blivit i laga ordning hänskjuten till skiljemän. Har flottning någonstades pågått efter den 1 november, må dock i fråga om skada, som vid sådan del av flottleden uppkommit, anmälan, som nu sagts, göras intill utgången av nästföljande kalenderår.

Anmälan, varom nu är fråga, skall göras i skrift, som tillställs den, hos vilken anmälan skall ske, dock att hos flottningsstyrelsens ombud i orten anmälan må med laga verkan göras muntligen. Skriftlig anmälan, som inneslutes i rekommenderat brev, avlämnat på posten inom ovan angivna tid och ställt till mottagarens vanliga adress, skall anses behörigen delgiven.

10 §.

Varder ej överenskommelse träffad om ersättningen, skall efter syn och uppskattning frågan avgöras av tre ojäviga skiljemän, bland vilka en utses av vardera parten och de sålunda utsedda tillkalla den tredje.

Flottningsförening åligger att varje år å tid, som i reglementet bestämmes, utse skiljeman och ersättare för denne. Där så i reglementet föreskrives, skola för skilda sträckor av flottleden eller för prövning av olika slag av skada utses olika personer.

För viss by eller visst annat område utmed flottleden må efter sinsemellan träffad överenskommelse strandägare och andra med avseende å dem vidkommande flottningsskada med laga verkan på förhand utse gemensam skiljeman och ersättare för denne samt om valet underrätta flottningsstyrelsen.

De för flottningsförening utsedda skiljemännens och ersättarnes namn och adresser skola varje år inom i reglementet angiven tid anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande för kungörande på flottningsföreningens bekostnad i länskungörelserna och i en eller flera tidningar inom orten.

11 §.

Skiljemannaåtgärd, som i 10 § sägs, må påkallas av envar av parterna. Sådant påkallande sker medelst framställning till motparten eller skiljeman, som denne må hava utsett på förhand.

Har flottningsförening underlåtit att utse skiljeman och vederbörligen anmäla valet, eller har annan part, för vilken skiljeman ej blivit på förhand utsedd, ej inom tio dagar efter skiljemannaåtgärdens påkallande tillkännagivit sitt val av

skiljeman, eller kunna de av parterna utsedda skiljemännen ej enas om valet av den tredje, skall skiljeman utses av domaren i orten.

Tiden för syns hållande bestämmes av skiljemännen med iakttagande av att, där ej skadan är av beskaffenhet att böra skyndsamt uppskattas, synen såvitt möjligt bör företagas efter det flottningen avslutats och i sammanhang med övriga skadors uppskattande. Har sedan skiljemannaåtgärd påkallats, skiljedom ej meddelats inom etthundraåttio dagar därefter, vare part oförhindrad draga tvisten under prövning av allmän underrätt i den ort, där skadan skett.

12 §.

Varder dömt till ersättning, skall den ersättningsskyldige ock förpliktas att gälda kostnaden för skiljemannaförrättningen samt motpartens utgifter å saken; dock att där ersättningen ej sättes högre än den ersättningsskyldige före förrättningen bjudit, envar skall stånda sina kostnader och vardera gälda halva förrättningskostnaden. Ogillas ersättningsyrkande, men finnes den, som framställt kravet, ej hava saknat fog därför, vare ock lag som sist sagts; eljest gälde han all förrättningskostnad och motpartens utgifter å saken. Har part till skiljeman utsett person utom orten och finnes uppenbart, att ojävig och till skiljeman lämplig person varit att tillgå inom orten, må motparten icke betungas med högre ersättning för sådan skiljemans inställelse, än som kan anses motsvara vad person inom orten bort tillerkännas.

Vad de flesta skiljemännen säga skall, änskönt någondera parten är missnöjd därmed, gå i verkställighet, där ej rätten eller överexekutor förordnar annorlunda; den av parterna, som ej nöjes med skiljedomen, dock ej förment att draga tvisten under domstols prövning, så framt han instämmer sin talan inom nittio dagar från det skiljedomen tillställdes honom. Skiljedomen skall avfattas skriftligt och däri lämnas tydlig hänvisning om, vad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under domstols prövning.

Rätt domstol för upptagande av tvist, som nu sagts, vare allmän underrätt i den ort, där skadan skett.

13 §.

Finnes flottningsskada bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, skall, om ersättningstagaren påstår det, ersättningen på förhand bestämmas att utgå vare sig i årlig avgift under hela den tid flottning kommer att fortgå eller ock på en gång, allt efter ty skäligt prövas. Ej må, ändå att parterna må vara ense om visst belopp, ersättningen bestämmas till högre belopp än som kan anses skäligt.

Vad i 9 kap. 54—57 samt 68—71 §§ vattenlagen stadgas beträffande ersättnings nedsättande i vissa fall samt Kungl. Maj:ts befallningshavandes befattnings nedsatta ersättningsmedel och om anmälan i vissa fall till vederbörande domstol skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ersättning för flottningsskada, som blivit på förhand bestämd att utgå på en gång. I samband därmed att ersättning enligt denna § bestämmes, skola skiljemännen giva tillkänna, om och i vilken mån nedsättning därav skall ske.

Beslut, varigenom ersättning bestämmes på förhand, bör senast inom ett år från beslutets meddelande genom endera partens försorg insändas till vattenrätts-

domaren för antecknande i vattenboken; och vare, sedan sådant antecknande skett, laga kraftvunnet beslut gällande jämväl mot framtida ägare och innehavare av fastighet, som av beslutet beröres.

Hurusom till följd av ändrade förhållanden avgift, som bestämts att utgå årligen, kan varda till beloppet ändrad eller ock bestämd att upphöra, därom skils i 6 kap. 23 § vattenlagen.

3 KAP.

Om avgörande av vissa frågor rörande allmän flottleds upplåtande och begagnande.

14 §.

Sedan i underställningsmål rörande företag enligt 6 kap. vattenlagen vattendomstolen meddelat beslut om allmän flottleds inrättande eller om vidtagande av åtgärder för redan befintlig allmän flottleds förbättrande, äge envar, som vill yttra sig över synemännens förslag till bestämmelser rörande de i 10 kap. 19 § vattenlagen omförmälta frågor, att inom trettio dagar från det vattendomstolens beslut meddelades till Kungl. Maj:ts befallningshavande ingiva eller i betalt brev med posten insända sina erinringar i saken. Erfordras före ärendets avgörande ytterligare utredning, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande härfor anlita biträde av förrättningsmannen eller annan sakkunnig person; prövas nödigt att vidare höra sakägarna, lämne Kungl. Maj:ts befallningshavande dem tillfälle att yttra sig vid sammanträde inför Kungl. Maj:ts befallningshavande eller, där fråga är om mindre flottled och det i övrigt finnes lämpligt, inför någon av länsstyrelsens tjänstemän. Kungörelse om sådant sammanträde skall minst tre veckor före sammanträdet dels avsändas till pastorsämbetet för uppläsande i kyrkan för den eller de församlingar, där flottleden framgår, dels tillställas den eller de personer, som jämlikt 10 kap. 26 § vattenlagen utsetts att mottaga handlingarna i målet, ävensom senast tio dagar förut införas i en eller flera tidningar inom orten. Anläggaren av flottleden varde till sammanträdet särskilt kallad.

Så snart ske kan företage Kungl. Maj:ts befallningshavande härefter omförmälta frågor till avgörande i enlighet med föreskrifterna i 29 och 30 §§.

15 §.

Väckes hos Kungl. Maj:ts befallningshavande beträffande befintlig flottled fråga om nya eller ändrade bestämmelser i de hänseenden, som i 29 och 30 §§ sägs, gälle angående sådant ärendes handläggning i tillämpliga delar vad i 14 § stadgats, dock att sammanträde med sakägarna alltid skall hållas, där ej frågan endast rör fastställande eller jämkning av amorteringsplan samt flottningsföreningen och förlagsgivaren annorledes blivit i saken hörda.

Av äldre beslut vare Kungl. Maj:ts befallningshavande ej förhindrad att meddela ny eller ändrad bestämmelse i ämne, varom nyss förmäls; dock att fastställd amorteringsplan ej må rubbas i vidare mån än som överensstämmer med stadgandena i 31 §.

16 §.

Sedan de för allmän flottleds inrättande föreskrivna arbeten blivit besiktigade och godkända, varde flottleden av Kungl. Maj:ts befallningshavande genom särskilt beslut upplåten till allmänt begagnande, dock må dylikt upplåtande ej ske, innan Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelat beslut i de frågor, som i 14 § omförmälas, samt fastställt reglemente för flottningsförening.

Ej må flottning idkas i allmän flottled, förrän den blivit till allmänt begagnande upplåten; dock att rätt till interimsfloottning, efter ty nedan sägs, må kunna av Kungl. Maj:ts befallningshavande i vissa fall dessförinnan medgivas.

17 §.

Har enligt laga kraft vunnet beslut förordnats om allmän flottleds inrättande och kan, ändå att i beslutet föreskrivna åtgärder icke vidtagits, flottning ske utan väsentligt men för strand-, bro-, fiske- och vattenverksägare eller andra samt utan betydligare hinder för föreskrivna flottledsarbetens utförande, må i avbidan på flottledens upplåtande till allmänt begagnande tillstånd till interimsfloottning kunna efter särskild ansökan medgivas den, som förut enskilt flottat därstädes, så ock annan, som visas genom uppehåll med flottningen komma att lida avsevärd förlust.

Ansökan om interimsfloottning ingives till Kungl. Maj:ts befallningshavande; och åligger det Kungl. Maj:ts befallningshavande att däröver infordra yttrande från vattenrättsdomaren, den enligt 10 kap. 2 § vattenlagen förordnade förrättningsmannen och anläggaren av flottleden ävensom att, där ärendet ej är av brådskande beskaffenhet och det i övrigt finnes erforderligt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra, vilkas rätt kan beröras av frågan, tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansökningen.

18 §.

Tillstånd till interimsfloottning må av Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelas i den omfattning, som med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes lämplig, dock ej för längre tid än ett år i sänder; och föreskrive Kungl. Maj:ts befallningshavande de villkor för flottningen, som för varje fall må finnas erforderliga, med iakttagande därav dels att de av vattendomstolen meddelade allmänna bestämmelser för flottledens nyttjande till allmän flottning bliva i tillämpliga delar gällande med avseende å interimsfloottningen dels ock att interimsfloottande förpliktas att för sitt flottgods erlägga flottledsavgifter till samma belopp, som beräknas bära utgå, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande.

Interimsfloottande bör tillika erinras om honom åliggande skyldighet att ersätta ej mindre strandägare och andra uppkommande flottningsskada än även anläggaren av den allmänna flottleden all genom flottningen förorsakad kostnad för underhåll av flottledsbyggnader, som må vara utförda; och skall vad i 8 samt 10—12 §§ stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada i tillämpliga delar gälla även beträffande ersättning av interimsfloottande för flottledsbyggnaders underhåll.

Där omständigheterna sådant påkalla, bör ock föreskrivas, att interimslottande, innan flottningen vidtager, skall ställa fullgod säkerhet för avgifter och skadestånd, som nu sagts.

Vid tillstånds meddelande varde tillsett, att bland flera sökande ingen erhåller obehörig fördel framför annan.

19 §.

Beslut, varigenom tillstånd till interimslottning meddelas, må, ändå att ändring däri sökes, gå i verkställighet. Om beslutet varde på sökandens bekostnad kungörelse genast införd i en eller flera tidningar i orten.

Utan hinder därav att beslutet vunnit laga kraft eller gått i verkställighet, må Kungl. Maj:ts befallningshavande, när anledning därtill förekommer, efter interimslottandes hörande föreskriva nya villkor för flottningen eller erforderliga inskränkningar däri eller ock återkalla det meddelade tillståndet.

20 §.

Vid meddelande av tillstånd till interimslottning förordne Kungl. Maj:ts befallningshavande syssloman att med den befogenhet, som i 33 § andra stycket tillerkännes flottningsstyrelse, av de flottande uttaga de i 18 § omförmälda flottledsavgifter och att i övrigt tillse, att föreskrivna villkor iakttagas vid flottningen.

Till sys-loman, som nu sagts, skall förordnas lämplig och vederhäftig person eller ock flottningsstyrelse för annan uppströms eller nedströms belägen allmän flottled; och njute sysslomannen arvode av de flottande med belopp, som bestämes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Flottledsavgifter, som av sysslomannen uppbäras, skola göras räntebärande genom insättande å bankinrättning; och åligger det sysslomannen att, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande och flottningsförening bildats, till flottningsstyrelsen redovisa vad han uppburit jämte upplupen ränta. Där till följd av stadgandena i 6 kap. 14 § vattenlagen frågan om allmän flottled förfaller, skall redovisning lämnas till Kungl. Maj:ts befallningshavande, som med medlen förfar på sätt i 82 § första stycket stadgas; dock att ägare av enskilda flottledsbyggnader äger av influtna avgifter bekomma vad å nämnda byggnader må belöpa, så ock, där han ej är anläggare, vad han därutöver kan hava själv erlagt i avgifter.

21 §.

Där beträffande vatten, varest allmän flottled icke finnes men flottning ändock flere år bedrivits, sådant förhållande uppkommer, att rätten till flottning icke vidare utan oskäligen kostnader står till buds, vare, sedan ansökan om allmän flottleds inrättande i vattenområdet inkommit, den omständigheten att beslut därå ej ännu av vattendomstolen meddelats, ej hinder för Kungl. Maj:ts befallningshavande att medgiva sökanden till flottledsföretaget rätt till interimslottning, såframt flottningens avstannande finnes komma att för honom medföra synnerligen betydande förluster; och skall å sådant ärende stadgandena i 17—20 §§ äga motsvarande tillämpning. Ej må dock i fall, som nu nämnts, interimslottning be-

viljas, med mindre sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd, som i 18 § omförmålas, dels ock därutöver för visst belopp, motsvarande värdet av det flottade virket, att utgå såsom vite, därest flottleden ej kommer till stånd. Med förfallet vite skall förfaras på sätt i 82 § första stycket stadgas med avseende å allmän flottleds tillgångar i händelse av ledens avlysande.

22 §.

Har i beslut om allmän flottleds inrättande eller sedermera föreskrivits, att flottning i flottleden skall till viss tid av året inskränkas, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande, där för visst fall under pågående flottning yppas behov av tidens utsträckande, på ansökan lämna tillstånd därtill antingen beträffande flottleden i dess helhet eller med avseende å viss del därav.

Skola enligt vattendomstolens beslut arbeten av större omfattning utföras för allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och finnes nödigt, att flottningen härunder begränsas eller helt inställas, äger Kungl. Maj:ts befallning-havande på framställning meddela erforderliga bestämmelser angående flottningens bedrivande under tiden till dess arbetena blivit fullbordade och godkända.

4 KAP.

Om flottningsföreningar.*Om flottningsförenings uppgift och verksamhet.*

23 §.

Flottningsförening har att i enlighet med denna lag ombesörja den allmänna flottningen, handhava och vidmakthålla flottleden jämte dess tillhörigheter samt uppbära och redovisa de för flottledens nyttjande stadgade flottledsavgifter.

Ej må flottningsförening utöva verksamhet, som är främmande för det ändamål, föreningen sálunda har att fullfölja.

24 §.

För flottledens räkning må flottningsförening förvärva fast egendom:

1. där det tarvas för utförande av anläggning eller åtgärd för flottleden eller för flottningens ändamålsenliga ordnande;

2. där förvärvande av visst område finnes önskvärt för nedbringande av skadeersättning;

3. där fastighet skall användas för anordnande av nödiga kontors- eller verkstadslokaler eller bostäder åt flottningsschef, kontors-, flottnings- och annan personal.

I andra fall, än nu sagts, vare flottningsförening ej tillåtet att förvärva fast egendom.

25 §.

Allmän flottled tillhörig egendom må ej för gäld intecknas eller pantsättas; dock att Kungl. Maj:ts befallningshavande äger, där sådant prövas ändamålsenligt, för visst fall medgiva flottningsförening att med inteckning för gäld belasta fastighet, som i 24 § 3 omförmäles. Fast egendom må ej utan Kungl. Maj:ts befallningshavandes tillstånd avyttras; för flottningen behöfliga byggnader och anläggningar må ej avhändas flottleden.

Har flottningsförening för ändamål, som i 24 § sägs, förvärvat större fastighetsområde än behovet kräver eller finnes eljest fast egendom icke vara för flottleden eller flottningen behöflig, åligger det föreningen att, så snart det kan ske utan förlust, efter tillstånd som nu sagts avyttra vad lämpligen kan undvaras.

Behållningen av medel, som inflyta för flottleden tillhörig egendom, må ej förbrukas till gäldande av årets löpande utgifter utan skola användas såsom kapitaltillskott till fond, varom i 32 § förmäles, eller eljest till framtida båtnad för flottleden.

26 §.

Har flottningsförening något år att vidkännas kostnad, som efter ty i 30 § stadgas må fördelas å flera år att av de flottande gäldas enligt viss amorteringsplan, må föreningen, där ej kostnaden förskjutes av årets flottande, med förlagsgivare träffa avtal om kostnadens förskjutande medelst förlagslån med rätt för förlagsgivaren att uppbära de för kostnadens återgåldande stadgade amorteringsavgifter.

Till belopp och under villkor, som bestämts i reglemente eller av flottningsstämma, äge flottningsstyrelsen för föreningens löpande behov upptaga tillfälligt lån. För gäldande av sådant lån svare allenast de, som flotta det år, för vars utgifters täckande skulden göres.

27 §.

Med de inskränkningar och under de villkor, som kunna vara-bestämda i reglementet, må med bindande verkan jämväl för kommande års flottande beslut fattas eller avtal träffas om flottningschefs, tjänstemäns och arbetares anställande för flera år, om deras avlöningsförmåner samt om pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och dylikt åt dem eller deras anhöriga. Vill någon vinna visshet, att beslut eller avtal, som nu sagts, icke må kunna klandras av skäl, som i 62 § sägs, söke Kungl. Maj:ts befallningshavandes stadfästelse därå. Å sålunda stadfäst beslut eller avtal äge stadgandet i 62 § ej tillämpning.

Flottningsförening äge ock ingå avtal, gällande för flere år, med strandägare och andra rörande ersättning för flottningsskada, om strandarrenden, om flottningsarbetets utförande på ackord och annat dylikt.

Om flottningsförenings utgifter och deras fördelande på de flottande.

28 §.

I flottningsförenings räkenskaper skola föreningens utgifter sammanföras under nedannämnda huvudgrupper:

1. *Flottledsutgifter*, omfattande kostnader, som skola återgäldas till anläggare eller annan, vilken njuter anläggares rätt, eller eljest utgives för flottledens utvidgande eller förbättrande, så ock kostnader för förvärvande av fast egendom, allt i den mån ej kostnaderna göras eller egendomen förvärvas för tillgodoseende av ändamål, som under 4, 5 eller 6 omförmåles;

2. *Underhållsutgifter*, omfattande kostnader för vidmakthållande av flottleden och av densamma tillhörig egendom, i den mån kostnaderna ej skola hänföras till de under 4, 5 eller 6 omförmälda utgifter;

3. *Utflotningsutgifter*, omfattande all arbets- och annan kostnad för virkets framskaffande i flottleden, strandarenden, bom- och dammavgifter, ersättning för flottningsskada, som icke skall hänföras till 4, samt andra utgifter för liknande ändamål;

4. *Sorteringsutgifter*, omfattande kostnader för skiljeanordningars inrättande och vidmakthållande, för virkets insamlande och urskiljande vid skiljeställe, för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för skiljningen, så ock för ersättande av skada genom anläggning för skiljningen eller i följd av skiljningsarbetet;

5. *Inventarieutgifter*, omfattande kostnader för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för utflotningen;

6. *Förvaltningsutgifter*, omfattande kostnader för kontorshållning, bokföring, styrelse- och revisorsarvoden, flottningsschefs och kontorspersonals avlöning samt för pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och övriga allmänna omkostnader;

7. *Separatutgifter*, omfattande eljest kostnader av icke gemensam art, såsom för utvältning av flottgodset, separatflottning, avskilt virkes hantning, flottläggning eller transporterande, inbärgande nedanför skiljeställe av vinddrivet eller splitit virke och dylikt.

Har till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifter flottleden indelats i flottledsdistrikt, skola över sagda utgifter räknenskaper föras särskilt för varje distrikt. Lag samma vare om utflotningsutgifter, där flottleden blivit indelad i utflotningsdistrikt. Finnes flottledsanläggning å visst distrikt bliva till gagn för flottningen även å andra flottledsdistrikt, äge vattendomstolen eller, där anläggningen utförts utan vattendomstolens tillstånd, flottning-stämman besluta, att anläggningens kostnaden skall i mån av båtnaden fördelas på samtliga dessa distrikt

29 §.

För de flottandes inbördes delaktighet i olika slag av utgifter skall i den ordning, som i 14 och 15 §§ sägs, Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa allmänna grunder, varefter skilda slag av flottgods böra vid kostnaders fördelning jämföras med varandra; och skall därvid iakttagas:

att kostnader, hänförliga till visst flottleds- eller utflotningsdistrikt, fördelas allenast å flottgods, som å sådant distrikt framflottats;

att grunderna för delaktighet i flottleds- och underhållsutgifter bestämmas med hänsyn till vad som finnes skäligt och lämpligt för främjande av en god skogshushållning;

att övriga utgifter varda fördelade efter den större eller mindre svårighet, de särskilda flottgodsslagen orsaka vid flottningen eller sorteringen; dock att jämkning i tillämpningen av denna fördelningsgrund beträffande smärre virkesdimen-

sioner eller beträffande virke, som flottas lång väg, må äga rum, om sådant kan ske utan påvisbar ökning av kostnaden för annat virke;

samt att i sorteringsutgifter deltaga beträffande varje skiljeställe allenast de flottande, vilkas flottgods där avskiljes; dock att, där uppenbart är, att till följd av det utsorterade virkets avskiljande ur flottleden orsakas minskning i sorteringskostnaden för flottgods, som vidare framflottas, Kungl. Maj:ts befallningshavande äger efter tagen hänsyn jämväl till de av virkets uppehållande vid sådant skiljeställe orsakade olägenheter bestämma, att även ägare av sådant flottgods skall i mån av båtnad, som nu sagts, deltaga i gäldandet av sorteringskostnaden vid skiljeställe, där virket icke avskiljes; där på grund av lokala förhållanden skiljningen å viss plats verkställs vid skilda sorteringsverk, som stå i beroende av varandra, må dessa i nu nämnt avseende anses som ett skiljeställe.

Separatutgifter fördelas på allenast de flottande, vilkas flottgods föranlett kostnaderna i fråga; separatflottande vare fri från deltagande i arbetskostnaden för den gemensamma flottningen. Där all flottning bedrives separat, må kostnaden för virkets framskaffande fördelas å samtliga flottande.

30 §.

Där kostnader, som hänföras till flottledsutgifter, finnas vara så betydande, att, om de lades å allenast ett års flottning, denna skulle därigenom oskäligt betungas, förordne Kungl. Maj:ts befallningshavande i den ordning, som i 14 och 15 §§ sägs, att sådana kostnader skola gäldas genom amortering under flera, högst tjugu, år medelst vissa avgifter å flottgodset (flottledsavgifter), så avvägda, att beloppet jämte ränta å vad av beloppet inestår oguldet skäligen kan antagas bliva därmed under den beräknade tiden till fullo guldet; och varde räntan därvid så bestämd, att den motsvarar den räntefot, mot vilken beloppet skäligen må antagas kunna upplånas, med tillägg, där så finnes nödigt, av en riskpremie intill två procent.

Vad nu stadgats beträffande flottledsutgifter gälle ock med avseende å kostnader, hänförliga till underhålls-, sorterings-, inventarie- eller förvaltningsutgifter, av sådan beskaffenhet, att jämväl kommande ars flottande därav hämta väsentlig fördel.

Under ovan stadgad förutsättning äge ock flottningsförening utan inhämtande av Kungl. Maj:ts befallningshavandes besked besluta amortering under högst tre flottningsår av kostnader, som ovan sagts.

Fastsädda avgifter må ej uppbäras för längre tid än till dess det belopp, varom fråga är, jämte ränta blivit till fullo guldet.

31 §.

Visar sig, sedan plan för amortering blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställd, att ändring av de bestämda avgifterna eller annan jämkning i villkoren erfordras, må, såvitt förslagsgivares rätt ej därigenom försämrats, Kungl. Maj:ts befallningshavande på ansökan efter dennes hörande förordna om sådan jämkning.

Har vid den beräknade betalningstidens utgång kostnaden ännu icke blivit till fullo gulden, må Kungl. Maj:ts befallningshavande på ansökan bevilja utsträckt

tid för dess gäldande; dock må härvid beträffande anläggning, som med amorteringen avses, i intet fall till amortering upptagas större belopp av den ursprungliga kostnaden än som motsvarar dåvarande värdet av anläggningen. För utrönande av detta värde må Kungl. Maj:ts befallningshavande förordna om nödig utredning.

32 §.

På ansökan av flottningsförening eller med dess begivande äge Kungl. Maj:ts befallningshavande för en tid varje gång av högst tio år förordna, att till utjämnande av underhållsutgifterna viss årsavgift skall distriktsvis utgå för varje flottgodsenhet. I den mån avgifterna för ett år icke åtgå till gäldande av samma års underhållsutgifter, skola de ingå till en fond, benämnd underhållsfond.

I enahanda ordning må ock kunna förordnas om upptagande av bestämda årsavgifter för bildande av understödsfonder till utjämnande av olika års utgifter, för pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och dylikt åt flottningsschef, tjänstemän och arbetare eller deras anhöriga.

För förvaltningen av fond, som i andra stycket sägs, skall Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa reglementariska bestämmelser, utmärkande förutom annat, under vilka förhållanden och till vilket belopp fondens medel må tagas i anspråk till gäldande av kostnader av angivet slag.

Fonds medel må icke användas eller tagas i mät för annat ändamål än sådant, för vars tillgodoseende fonden bildats.

33 §.

Till bestridande av föreningens utgifter är envar, som deltagar i den allmänna flottningen, pliktig att årligen å tider, som angivas i reglementet eller i brist av stadgande därstädes bestämmas av flottningsstyrelsen, tillskjuta nödigt förlag, samt, om förlaget ej förslår till täckande av de utgifter, som skola läggas å årets flottning, fylla bristen.

Förslag till uttaxering av dylikt förlag skall av flottningsstyrelsen årligen uppgöras med ledning av de enligt 66 § avgivna uppgifter. Försummar flottande att erlägga infordrat tillskott, äger styrelsen till säkerhet därför hålla hans flottgods kvar och efter tillsägelse till den flottande låta å offentliga auktion sälja så mycket därav, att beloppet därigenom täckes.

Uppburet förlag skall av flottningsstyrelsen redovisas och må ej användas eller tagas i mät för annat ändamål än täckande av föreningens utgifter för det år, för vilket förlaget lämnats.

Om reglemente.

34 §.

För flottningsförening skall finnas reglemente, som Kungl. Maj:ts befallningshavande efter prövning av därtill avgivet förslag fastställer.

Flottningsförenings reglemente skall angiva:

1. föreningens benämning;
2. den eller de allmänna flottleder, som med föreningens verksamhet avses;

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 4 häft. (Nr 4.)

3. den ort inom riket, invid eller i närheten av flottleden, där flottningsstyrelsen skall hava sitt säte;
 4. huru styrelsen skall, såvitt på föreningens val ankommer, sammansättas;
 5. antalet revisorer, som av föreningen skola utses;
 6. tiden för räkenskapsavslutning;
 7. huru ofta ordinarie flottningsstämma skall hållas;
 8. det sätt, varpå kallelse till stämma skall ske och andra meddelanden bringas till de flottandes kännedom, ävensom den tid före stämma, då föreskrivna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna;
 9. huruvida och i vad mån begränsning av flottandes rösträtt skall äga rum;
 10. inom vilken tid föreningen, efter ty i 10 § stadgas, varje år skall utse skiljeman och ersättare för honom så ock inom vilken tid på förhand utsedda skiljemäns och ersättares ävensom i 44 § omförmälda ombuds namn och adresser skola anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande;
 11. tiden för flottningsförlagets inbetalande;
 12. närmare föreskrifter om vad den, som ärnar deltaga i allmän flottning, har att iakttaga jämlikt 66 §;
 13. vad husbehovsflottande har att ställa sig till efterrättelse i avseende å såväl anmälan om tillämnad flottning som iakttagande av nödiga försiktighetsmått;
 14. den tid, efter vars förlopp rätten till timmermärke, som lämnats utan användning, skall vara förlorad.
- Ej må i reglemente intagas bestämmelse, som finnes stridande mot denna eller annan lags föreskrifter.

35 §.

Om uppgörande av förslag till reglemente föranstalte de, som ärna begagna flottleden; och låte Kungl. Maj:ts befallningshavande däröver höra skogsägare och andra, som av frågan äro intresserade, å sammanträde, som Kungl. Maj:ts befallningshavande på lämpligt sätt utlyser och låter hålla.

Utan hinder av besvär mot beslut, varigenom reglemente första gången fastställes för flottningsförening, må reglementet tillämpas, intill dess i anledning av besvären annorlunda må förordnas.

36 §.

Av flottningsförening beslutad ändring i reglementet vare ej gällande, med mindre den varder av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställd.

Över inkommet ändringsförslag låte Kungl. Maj:ts befallningshavande, innan fastställelse meddelas, höra skogsägare och andra vederbörande i den ordning, som i 35 § första stycket stadgas; och skall, där ändringsförslag framställts av annan än flottningsföreningen, denna tillika lämnas tillfälle att å flottningsstämma yttra sig däröver.

37 §.

Fastställt reglemente så ock underrättelse om däri meddelad ändring skall av Kungl. Maj:ts befallningshavande skyndsamt överlämnas till vattendomstolen.

Reglemente skall genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas skogsägare och flottande tillhanda.

Om flottningsstyrelse och flottningschef.

38 §.

För flottningsförening skall finnas en styrelse (flottningsstyrelse), bestående av en eller flera ledamöter.

Styrelsen äge i enlighet med vad i denna lag är stadgat förvalta föreningens angelägenheter. Styrelsen väljes å flottningsstämma, dock att vissa ledamöter skola efter ty i 39 och 40 §§ stadgas utses på annat sätt.

Till styrelseledamot må utses annan person än flottande.

Ledamot av styrelsen skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej för särskilt fall Konungen medgiver undantag.

Styrelseledamot må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

Avgår av föreningen vald styrelseledamot, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej ersättare, åligger det övriga styrelseledamöter, såframt styrelsen ej är beslutför med kvarstående ledamöter eller enligt reglementet fulltalig styrelse alltid skall förefinnas, att ofördröjligen föranstalta om val av ny ledamot.

39 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där styrelsen har sitt säte, skall för viss tid utse lämplig person att utöver det i föreningens reglemente angivna antal styrelseledamöter vara ledamot av styrelsen med samma befogenhet som dessa att deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter och med samma ansvar för styrelsens åtgärder. Till sådan styrelseledamot skall utses någon med skogs- och flottningsförhållandena i orten förtrogen person, som ej själv deltagar i flottningen eller är anställd i flottandes enskilda tjänst; och njute denne av föreningen arvode, vars belopp bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

40 §.

Finnas inom samma vattensystem skilda flottleder, som handhavas av olika flottningsföreningar, vare styrelsen för huvudvattendragets flottningsförening berättigad att i styrelsen för bivattendrags förening utöver annars bestämt antal styrelseledamöter insätta en ledamot att deltaga i avgörandet av frågor, som äga betydelse för flottningens ordnande uti vattensystemet i dess helhet. Ej må dock förening, som sist sagts, betungas med utgifter för arvode eller annan ersättning till sålunda utsedd styrelseledamot.

41 §.

När styrelseledamot utsetts å flottningsstämma, skall anmälan därom göras hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i det eller de län, där flottleden framgår,

för kungörande av den valdes namn och adress i länskungörelserna samt i en eller flera tidningar inom orten. Vid anmälan skall fogas bestyrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker valet. Angående styrelseledamot, som jämlikt stadgandet i 39 § blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedd, varde ock kungörelse på sätt nu sagts utfärdad.

Saknar flottningsförening anmäld, behörig styrelse, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande på yrkande av rättsägare förordna syssloman att med samma befogenhet, som tillkommer flottningsstyrelse, företräda föreningen eller flottleden i det ärende, varom fråga kan vara.

42 §.

Styrelsen äge att själv eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å föreningens vägnar än även inför domstol och andra myndigheter företräda föreningen; dock att där mot föreningen föres talan, som rör något föregående års flottande, dessa äro berättigade att själva eller genom ombud, utsett å flottningsstämma med samma års flottande, bevaka sin talan i målet.

I brottmål, som angår flottgodset, äge styrelsen föra målsägandetalan för sådan flottande, som ej själv för talan i målet.

Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vare, i den mån ej annat följer av vad i denna lag eller reglementet stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen.

43 §.

Den allmänna flottningen jämte virkets avskiljande ur flottleden till de särskilda flottande ävensom flottledens skötsel åligger styrelsen och under dess inseende en av flottningsstämman utsedd flottningschef; dem åligger tillse att det allmännas intresse av flottledens vidmakthållande behörigen tillgodoses, att flottningen ombesörjes på ändamålsenligaste sätt och att icke oberättigad förmån beredes någon flottande framför annan; ställe sig ock till efterrättelse i reglementet givna föreskrifter så ock de föreskrifter, som av flottningsstämma eller, såvitt rör flottningschef, av styrelsen meddelas, där de ej äro stridande mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente.

44 §.

Styrelsen åligger att för varje tingslag, där flottleden framgår, utse minst ett, inom orten bosatt ombud, till vilket strandägare och andra äga hänvända sig med anmälningar enligt 9 § samt andra framställningar rörande flottleden och flottningen däri. Ombuds namn och adress skola årligen inom tid, som bestämmes i reglementet, anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande för kungörande i länskungörelserna samt i en eller flera tidningar inom orten.

45 §.

Där ej annorlunda är bestämt i reglementet, vare styrelsen beslutför, då mer än halva antalet ledamöter är närvarande, och gälle såsom styrelsens beslut

den mening, om vilken de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes av ordföranden vid sammanträdet. Till styrelsesammanträde skola dock, såvitt ske kan, samtliga ledamöter kallas. Flottningschefen varde alltid kallad till sammanträde samt äge där deltaga uti överläggningen och till protokollet få sin mening antecknad.

Ledamot av styrelsen eller flottningschef äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten, flottningschefen eller tredje man.

46 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot att för föreningen mottaga stämning är stadgat i rättegångsbalken, dock att dylik befogenhet icke tillkommer ledamot, som i 40 § omförmäles; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas föreningen.

Vill styrelsen kära till föreningen, kalle styrelsen de flottande till flottningsstämma för val av ombud att i den tvist föra föreningens talan. Stämning skall anses delgiven, då den blivit föredragen å stämman.

47 §.

Över styrelsens förvaltning och föreningens verksamhet skall styrelsen med iakttagande av föreskrifterna i 28 § låta föra ordentliga räkenskaper, som för varje räkenskapsår avslutas och vari föreningens utgifter fördelas mellan de flottande enligt de av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställda grunder.

Minst en månad eller den kortare tid, som må vara bestämd i reglementet, före den flottningsstämma, där revisorernas berättelse skall framläggas, avlämne styrelsen till revisorerna en av styrelsens ledamöter underskriven förvaltningsberättelse.

Inom tid, som nyss sagts, skall ock styrelsen tillställa en var flottande bestyrkt räkenskapsutdrag, utvisande dennes mellanhavande med föreningen vid räkenskapsårets slut.

48 §.

Styrelseledamöter, som genom att överträda denna lag eller föreningens reglemente eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda flottleden förlust eller flottande, anläggare, förlagsgivare eller annan, som njuter anläggares rätt, skada, svare därför en för alla och alla för en.

Flottningschef svare ock för skada, som på sätt nu nämnts, av honom tillskyndas flottande.

49 §.

Vad i denna lag finnes stadgat om styrelseledamot äge motsvarande tillämpning å ersättare för sådan ledamot.

Har ersättare utövat styrelseledamots befogenhet, vare den omständighet, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot envar, som ej visas hava ägt kännedom därom.

Om revision.

50 §.

Styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper skola granskas av två eller flera revisorer, av vilka en utses av Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där styrelsen har sitt säte, och den eller de övriga å den flottningsstämma, där styrelsen väljes.

Till revisor må ej utses den, som är i föreningens eller styrelseledamots tjänst.

Revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

Avgår av föreningen vald revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej ersättare, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor. Avgår revisor, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsetts, skall anmälan därom genast göras hos nämnda myndighet.

Av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedd revisor njute ersättning av föreningen med belopp, som bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

51 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera alla de penningmedel och övriga tillgångar, som styrelsen för flottledens eller de flottandes räkning omhänderhar, samt granska föreningens alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej av styrelsen eller flottningschefen förvägras.

Vid fullgörandet av sitt uppdrag hava revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som av föreningen meddelas och ej avse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente.

Revisorerna skola över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som, efter det styrelsen lämnats tillfälle taga del av densamma, framlägges å flottningsstämma jämte styrelsens förvaltningsberättelse.

Angående revisorers befogenhet att påfordra sammankallande av extra flottningsstämma stadgas i 58 §.

52 §.

Hava revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framlägges å flottningsstämma, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, flottande, anläggare, förlagsgivare eller annan, som njuter anläggares rätt, ansvariga för all därav uppkommande skada, en för alla och alla för en.

Om flottningsstämma.

53 §.

Flottandes rätt att deltaga i handhavandet av flottningsförenings angelägenheter utövas å flottningsstämma. Där äge envar, som anmält virke till flottning under eget inregistrerat märke, rösträtt i enlighet med vad i 55 § sägs.

Ej må någon själv eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Vad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande rättgång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för vilken han är ansvarig, eller i val av revisor.

54 §.

Där ej annat finnes stadgat i reglementet, välje flottningsstämma själv ordförande att leda förhandlingarna, och tillkommer därvid varje röstande en röst.

Å stämman skall upprättas och till godkännande framläggas en förteckning över närvarande flottande och ombud för flottande med uppgift å den rösträtt, som tillkommer en var av dem. Sedan denna förteckning, som skall tjäna till röstlängd vid stämman, godkänts, lände densamma till efterrättelse å stämman, dock att, där stämman uppskjutes till senare dag än nästföljande söckendag, ny förteckning skall upprättas å den fortsatta stämman.

Vid ordinarie stämman, som i 57 § omförmäles, skola upprättas två särskilda röstlängder, en för det gångna flottningsåret och en för det nya.

Över beslut, som å stämman fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll, som underskrives av ordföranden och minst en å stämman närvarande röstägande. Senast fyra veckor efter stämman skall protokollet vara tillgängligt för de flottande.

55 §.

Jämte vad i övrigt i denna lag är stadgat om utövande av rösträtt och fattande av beslut å flottningsstämma gälle:

att flottande äger deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter endast såvitt angår det år, varunder han deltagit i flottningen;

att med de begränsningar, som må vara bestämda i reglementet, rösträtt tillkommer varje flottande i förhållande till beloppet av det förlag, han enligt upprättad uttaxeringslängd tillskjutit eller har att tillskjuta till bestridande av föreningens gemensamma utgifter;

att flottande som icke inbetalat förlag, förfallet till betalning tidigare än fjorton dagar före stämman, är förlustig sin rösträtt, intill dess inbetalningen fullgöres;

att frånvarande flottandes rösträtt må utövas genom ombud;

att såsom föreningens beslut gäller den mening, för vilken de flesta rösterna avgivas;

att vid lika röstetal val avgöres genom lottning men i andra frågor den mening gäller, som biträdes av de flesta röstande, eller, om jämväl antalet röstande är lika, av stämmans ordförande.

56 §.

Flottningsstämma skall, såframt ej annat blivit i reglementet eller för visst fall av flottningsstämma bestämt, sammanträda å den ort inom flottledsområdet, som av styrelsen bestämmes.

Styrelsen har att, på sätt reglementet föreskriver, kalla de flottande till flottningsstämma. Där enligt bestämmelse i reglementet för giltighet av beslut erfordras, att det fattas å två på varandra följande stämmor, må kallelse till andra stämman ej ske, innan den första hållits.

Under minst åtta dagar närmast före flottningsstämma skall förteckning över de ärenden, som därvid skola förekomma, genom styrelsens försorg hållas tillgänglig för de flottande ävensom ofördröjligen översändas till flottande, som med uppgivande av postadress anholder därom.

Skall å stämman förekomma ärende, innefattande förslag till ändring av reglementet, varde den föreslagna ändringen till sitt huvudsakliga innehåll angiven i förteckningen.

Ärende, som ej varit upptaget å förteckningen, må ej vid stämman företagas till avgörande, där det ej enligt lag eller reglementet skall förekomma å stämman eller omedelbart föranledes av ärende, som där skall avgöras. Utan hinder av vad sålunda stadgats må dock å stämman kunna fattas beslut om utlysande av extra stämma för behandling av visst ärende.

Flottande vare berättigad att få ärende hänskjutet till prövning å stämman, såframt han hos styrelsen framställer yrkande därom senast en månad före stämman.

57 §.

Innan flottningen varje år börjas, skall hållas ordinarie flottningsstämma, å vilken framläggas avgående styrelsens och revisorernas berättelser över föregående räkenskapsårs räkenskaper och förvaltning samt företages till avgörande av det gångna årets flottande frågan om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid, revisionsberättelsen omfattar.

Härefter skola det nya årets flottande utse flottningsstyrelse jämte revisorer.

58 §.

Styrelsen, så ock syssloman, som i 41 § tredje stycket förmåles, äge, när sådant finnes lämpligt, kalla årets flottande till extra flottningsstämma. Förekommer ärende, som endast rör visst förflutet års flottande, bör med dem hållas särskild stämma.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angivande av skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra flottningsstämma att hållas, så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan påfordran, äge revisorerna själva utlysa flottningsstämma. Äro ej samtliga revisorer ense om stämmas utlysande, gälle

den mening, varom de flesta förena sig, eller vid lika röstetal den mening, som biträdes av den av Kungl. Maj:ts befallningshavande tillsatta revisorn.

Extra flottningsstämma skall ock av styrelsen utlysas, då det för uppgivet ändamål skriftligen påfordras av flottande med ett sammanlagt röstetal, utgörande minst en tiodel av samtliga flottandes sammanlagda röstetal eller den mindre del därav, som må vara bestämd i reglementet.

59 §.

Underlåter styrelsen att i föreskriven ordning kalla de flottande till ordinarie flottningsstämma, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, varom i 58 § tredje stycket är sagt, utlyst flottningsstämma att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske, eller finnes ej behörigen utsedd styrelse, har Kungl. Maj:ts befallningshavande att på anmälan av flottande ofördröjligen utlysa stämma.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äge ock, när han så finner nödigt, anmoda styrelsen att utlysa extra flottningsstämma. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan anmodan, må Kungl. Maj:ts befallningshavande själv utlysa stämman.

Om rätt till talan i vissa fall rörande förvaltningen.

60 §.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid revisorernas berättelse omfattar ej anställd inom ett hundra åttio dagar från det berättelsen framlades å flottningsstämma, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Utan hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottlig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

Talan mot revisorer enligt 52 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å flottningsstämma, utan så är, att talan grundas därpå att brottslig handling blivit begången.

61 §.

Förmenar enskild flottande, att honom blivit påförda större kostnader än med fastställda fördelningsgrunder överensstämmer, äge han genom stämning å föreningen inom trettio dagar efter den flottningsstämma, då styrelsens berättelse över rakenskapsårets räkenskaper framlades, påfordra rättelse i den gjorda debiteringen.

Menar styrelsen eller ledamot därav eller flottande, att beslut, som å flottningsstämma fattats, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente eller eljest fastställda föreskrifter, äge därå tala genom stämning å föreningen inom trettio dagar från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 46 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om den där omförmälda

flottningsstämman blivit inom ovan i denna paragraf stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas.

Domstols utslag, varigenom föreningsbeslut upphävt eller ändrats, gälle jämväl för dem, som ej instämt klandertalan.

62 §.

Menar flottande, att genom föreningens beslut om kostnaders uttaxering flottningen oskäligt betungas, eller att för föreningen fattats beslut eller träffats avtal, som eljest är oförenligt med flottledens intresse eller länder till uppenbart men för de flottande, äge att därutinnan söka rättelse hos Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Hurusom i visst fall beslut, som nu nämnts, kan på förhand vinna Kungl. Maj:ts befallningshavandes stadfästelse, därom skils i 27 §.

Om flottningsförenings laga domstol.

63 §.

Flottningsförening vare uti de mål, för vilka ej annorlunda genom denna eller annan lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där föreningens styrelse enligt reglementet har sitt säte.

Om förvaltningen av skilda flottleder inom samma vattensystem.

64 §.

Finnas inom samma vattensystem skilda flottleder under olika flottningsföreningars förvaltning, skall i varje flottled flottningen såvitt möjligt ordnas på sådant sätt, som utan oskäligt betungande eller gynnande av flottningen i viss flottled må vara ägnat att befrämja flottningen i vattensystemet i dess helhet; och bör därvid vad flottningschef för nedströms belägen flottled med iakttagande av de regler, som må vara fastställda av vattendomstolen, bestämmer beträffande vattenhushållningen och flottgodsets framsläppande, såvitt ske kan, lända till efterrättelse för uppströms belägen flottled.

Har flottande i uppströms belägen flottled försummat erlagga för utgifternas täckande infordrat tillskott, vare på framställning av styrelsen för nämnda led styrelsen för nedströms belägen led, dit den flottandes flottgods må hava vidare framflottats, pliktig att, därest flottgodset kan där ur leden uttagas, kvarhålla det för tillskottets uttagande i den ordning, som stadgas i 33 §.

65 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äge på framställning av flottning-förening förordna, att denna förenas med annan förening inom samma vattensystem,

där sådan sammanslagning finnes lämplig med hänsyn till flottningens ändamålsenliga ordnande i vattensystemet i dess helhet samt byggnader och anstalter i de skilda flottlederna finnas i tillfredsställande skick.

Om sammanslagning av flottningsföreningar underrättade Kungl. Maj:ts befallningshavande vattendomstolen för anteckning i vattenboken.

5 KAP.

Ordningsföreskrifter för deltagande i allmän flottning.

66 §.

Envar, som vill deltaga i allmän flottning, åligger att före den i 57 § omnämnda flottningsstämma hos flottningsstyrelsen anmäla myckenheten och beskaffenheten av det flottgods, han ämnar under året införa i flottleden, samt därefter avlämna flottgodset å eller invid flott vatten inom uppgivet distrikt av flottleden, allt i överensstämmelse med de närmare föreskrifter reglementet därom innehåller.

Han vare ock pliktig att över det virke, han tillför flottleden, föra och vid anfordran till styrelsen avlämna fullständiga virkesjournaler och tumningslistor, utvisande för varje flottleds- och utflottningsdistrikt det tillförda virkets mängd och dimensioner.

67 §.

Allt flottgods, som i allmän flottled framflottas, skall vara försett med tydliga märken, vilka, innan de få användas, skola vara godkända av flottningsstyrelsen.

Över anmälda och godkända märken skall av styrelsen föras förteckning, och må i reglementet stadgas rätt för flottningsförening att vid märkes godkännande upptaga viss lämplig avgift. Antalet märken, som av varje flottande må användas, varde med iakttagande av vad i reglementet därom må stadgas bestämt av flottningsstyrelsen.

Rätt till märke, som ej använts under viss i reglementet angiven tid, vare förlorad; och må förty sådant märke av annan flottande upptagas och anmälas till godkännande.

68 §.

Å flottgods, som är omärkt eller försett med otydligt eller ej godkänt märke eller icke blivit i stadgad ordning anmält till flottning, skola läggas dubbla umgälder; och äge flottningsstyrelsen till säkerhet för dem kvarhålla flottgodset och, där ägaren är känd, efter tillsägelse till honom å offentlig auktion sälja så mycket därav att beloppet därigenom täckes. Är ägaren okänd, give Kungl. Maj:ts befallningshavande i länskungörelserna och tidning inom orten föreläggande för honom att inom nittio dagar anmäla sig hos Kungl. Maj:ts befallningshavande; sker ej anmälan, må flottgodset säljas å offentlig auktion, och skall behållningen av de vid försäljningen influtna medel tillföras någon föreningens fond, varom i 32 § förmåles, eller eljest användas till något flottledens gemensamma ändamål.

Ej må i andra fall, än i 73 och 74 §§ omförmälas, utan flottningsstyrelsens begivande omärkt eller otydligt märkt flottgods upptagas ur allmän flottled. Över husbehovsvirke må dock utan hinder av vad sålunda stadgats ägaren förfoga.

69 §.

Virke, som tillföres allmän flottled å plats, varifrån dess utflottning beräknas kunna medhinnas under första flottningsåret, må flottas obarkat, så framt icke med avseende å beskaffenheten av vattendraget med stränder och fiske ävensom övriga förhållanden, som kunna inverka på frågan, vattendomstolen finner skäligt att för hela flottleden eller viss del därav förordna, att allt eller visst slags virke skall, innan det utlägges i flottleden, hava undergått avbarkning.

Virke, vars utflottning beräknas icke kunna medhinnas under första flottningsåret, skall, innan det utlägges i flottleden, hava medelst avbarkning väsentligen befriats från bark, där ej med hänsyn till ovan sagda förhållanden vattendomstolen funnit skäligt medgiva undantag från denna bestämmelse.

Ej må avbarkning verkställas å isen eller å stranden så nära vattnet, att barken kan nedsköljas däri.

6 KAP.

Om tillsyn å allmänna flottleder och flottningsföreningar.

70 §.

Å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningsförenings verksamhet utöve Kungl. Maj:ts befallningshavande tillsyn. Teknisk tillsyn å flottledsanläggningarnas underhåll och nyttjande åligger under befallningshavandes överinseende tillika tjänstemännen å väg- och vattenbyggnadsdistrikten, vilka hava att verkställa inspektion å flottlederna i enlighet med de närmare föreskrifter, som därom varda av Konungen meddelade.

Flottningsstyrelsen och flottningsschefen äro skyldiga att vid tillsynens utövande på anfordran lämna vederbörande alla erforderliga upplysningar.

Om rätt att vid förefallande behov hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning å anläggning för allmän flottled så ock om handräckning skils i 13 kap. vattenlagen.

71 §.

Har under någon tid flottning ej bedrivits i allmän flottled eller visst flottledsdistrikt och varder till följd därav underhållet försummat, äge den, som för anläggnings utförande må vara berättigad till ersättning, vidtagna åtgärder för dess nödortfuga underhåll; finnas medel tillgängliga i underhållsfond, som i 32 § sägs, må Kungl. Maj:ts befallningshavande föranstalta, att nödiga underhållsarbeten varda därmed vidtagna.

72 §.

Vidmakthållas ej de till farleds betryggande eller i övrigt till skydd emot skada föreskrivna flottledsbyggnader, tillhålle Kungl. Maj:ts befallningshavande

flottningsstyrelsen att sådant fullgöra eller låte, om så erfordras, genast avhjälpa bristen på bekostnad av de flottande, som därför böra svara.

Uppstår genom försummelse i underhållet av skyddsbyggnader omedelbar fara för vattenverk eller annan egendom, och bättras ej skyndsamt bristen, sedan flottningsstyrelsen eller ombud, som i 44 § sägs, eller ock den, som inom distriktet förestår flottningen, blivit till-ägd därom, vare ock den, som kan lida men av försummelsen, berättigad att på föreningens bekostnad själv verkställa arbetet, efter det bristen blivit av kronobetjänt i orten vid undersökning på stället vitsordad.

73 §.

Har i allmän flottled virke sjunkit å ställe, där det kan vålla uppgrundning eller annan olägenhet, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande om dylikt virkes bortskaffande enahanda vårdnad, som i 72 § första stycket sägs om underhåll av där avsedd flottledsbyggnad; stånde ock strandägare eller annan, som kan lida men av virkets kvarlämnande, fritt att, därest ej virket efter tillsägelse till flottningsstyrelse, flottningschef eller den, som inom distriktet förestår flottningen, skyndsamt bortföres, själv upptaga virket, sedan behovet därav blivit vid undersökning på platsen vitsordad av två ojävige män. Om upptagandet skall under rättelse genast lämnas till flottningsstyrelsen; och äge styrelsen avgöra, huruvida det upptagna virket skall av föreningen för ägarens räkning omhändertagas mot ersättning för upptagningskostnaden eller ock till upptagaren överlätas.

Vad nu är sagt om sjunket virke gälle ock om virke, som i sjunkande tillstånd står upprätt i flottleden.

74 §.

Skulle vid allmän flottled i land flutet virke lämnas å ställe, där det kan vålla skada, kvarliggande längre än med avseende å flottningens lämpliga anordning och andra förhållanden kan anses behövt, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande tillhålla flottningsstyrelsen att återföra virket till flottleden vid äventyr att sådant eljest må på föreningens bekostnad verkställas.

Beträffande virke, som i flottleden lagt sig i brötar eller magasinerats å otillåten plats eller i strid mot meddelade bestämmelser, skall vad nu stadgats äga motsvarande tillämpning.

75 §.

Visar sig, att underhållet av allmän flottled försummas, att fastställda amorteringsavgifter eller bestämda skadeersättningar ej behörigen gäldas eller att flottningen ej ordentligt besörjes, eller förekommer eljest anmärkning mot flottningsförenings verksamhet, och vinnes ej rättelse efter det flottningsstyrelsen blivit i saken hörd, sammankalle Kungl. Maj:ts befallningshavande de flottande; och ankomme då på Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning, under vilka villkor flottning vidare må tillåtas i flottleden.

På framställning av Kungl. Maj:ts befallningshavande eller när eljest anledning därtill förekommer må Konungen i fall, som nu sagts, förordna om flottledens förvaltning och flottningens ombesörjande i annan ordning än i denna lag stadgas.

76 §.

För varje år å tid, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande föreskrives, skall flottningsstyrelsen till Kungl. Maj:ts befallningshavande insända:

förteckning över årets samtliga flottande jämte uppgift å dem tillkommande rösträtt inom föreningen samt grunderna för deras deltagande i årets utgifter;

uppgift å den mängd flottgods, som inom varje flottledsdistrikt framflottats under året;

bestyrkt räkenskapsutdrag, utvisande vad under året guldits och vad vid årets slut återstår oguldet av kostnad, som skall gäldas enligt fastställda eller av föreningen antagna amorteringsplaner, ävensom befintliga fonders ställning;

styrkt avskrift av styrelsens och revisorernas berättelser samt av protokoll, upptagande de å flottningsstämma i anledning av nämnda berättelser fattade beslut.

Finner Kungl. Maj:ts befallningshavande nödigt att infordra ytterligare upplysningar eller att taga del av föreningens räkenskaper och övriga handlingar, vare styrelsen och flottningsschefen skyldiga tillhandaga härmed.

Handlingar, som nu nämnts, skola hos Kungl. Maj:ts befallningshavande hållas tillgängliga för den, som vill taga del av dem.

7 KAP.

Straffbestämmelser.

77 §.

Idkas utan behörigt tillstånd flottning i allmän flottled, innan densamma blivit till allmänt begagnande upplåten, eller eljest å tid, då flottning ej är medgiven, eller utlägges i allmän flottled obarkat virke, där sådant icke är tillåtet, vare bot från fem till femtio öre för varje stycke flottgods, dock lägst tio kronor; och skall där olovlig flottning ägt rum innan flottleden upplåtits till allmänt begagnande, den skyldige tillika förpliktas utgiva flottledsavgifter, varom i 18 § förmåles.

Underlåter någon att vid flottning ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som till skydd för allmän farled, väg, bro eller färja blivit meddelade; eller underlåter flottande vad honom åligger enligt 66 § andra stycket med avseende å virkesjournaler och tunningslistor; eller

bryter någon mot det i 68 § andra stycket stadgade förbud att ur allmän flottled upptaga omärkt eller otydligt märkt virke; eller

verkställer någon avbarkning i strid mot bestämmelsen i 69 § tredje stycket;

straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

78 §.

Med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor straffes:

1) ledamot av flottningsstyrelse eller flottningsschef, där han mot bättre vetande i handling, som framlägges å flottningsstämma eller ingives till Kungl.

Maj:ts befallningshavande, rörande flottledens eller flottningsföreningens angelägenheter meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller flottningschef, där han uppsåtligen i strid med bestämmelserna i 25, 32 eller 33 § använder någon flottledens eller de flottandes tillhörighet för ett annat ändamål än det, för vilket samma tillhörighet må användas;

3) revisor, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å flottningsstämma, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande flottledens eller flottningsföreningens angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av honom granskats.

79 §.

Åsidosättes föreskrift, som i 37 § andra stycket, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Förseelse mot 47 § tredje stycket, 51 § första stycket eller 54 § sista stycket må åtalas allenast av målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl flottningsföreningen som varje flottande.

Åtal för förseelse, som i denna paragraf omförmäles, skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort, där flottningsstyrelsen har sitt säte.

80 §.

Ej må straff, som ovan är stadgat, tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

81 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan, dock att av böter, som ådömas enligt 77 § första stycket, en tredjedel, dock högst femhundra kronor, tillfaller åklagaren. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

8 KAP.

Särskilda bestämmelser.

82 §.

Varder allmän flottled jämlikt 6 kap. 27 § vattenlagen avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen tilläggas någon fond hos den flottningsförening, under vars förvaltning flottleden stått; har flottleden förvalts av skild förening, som samtidigt upplöses, skall behållningen tillfalla länets skogsvårdsstyrelse eller, där skogsvårdsstyrelse ej finnes, vederbörande hushållningssällskap att användas till främjande av skogsvården inom flottledsområdet.

Understödsfond, varom i 32 § andra stycket förmäles, skall vid flottleds avlysande främst användas för därmed avsedda ändamål, därvid personer, som redan tillerkänts pension eller annat understöd, hava företräde framför dem, som ännu icke kommit i åtnjutande därav; och må, där så finnes lämpligt, fondens ändamål tillgodoses genom de understödsberättigades inlösande i anstalt för försäkring eller understöd.

Där förhållandena påkalla sådant, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande utse särskild förvaltare att övertaga avlyst flottleds tillhörigheter och vidtaga erforderliga åtgärder därmed. Efter fullgjort uppdrag redovise förvaltaren inför Kungl. Maj:ts befallningshavande.

83 §.

Vill utländsk man idka flottning i allmän flottled inom svenskt område, skall han, jämte iakttagande av vad i denna lag är föreskrivet, hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i orten nedsätta en av två vederhäftiga inländska män utfärdad löftesskrift, däruti de, en för bägge och bägge för en, borga såsom för egen skuld för fullgörande av vad honom sasom flottande åligger.

84 §.

I fråga om framförande av flottgods i sammanlagda flottar äge stadgandena i denna lag icke tillämpning; men later någon flottgods framflyta hopfäst i knippen eller mindre buntar eller framföres flottgods i ringbom, räknas det för lösfloottning och vare förty denna lag därå tillämplig.

Vad i denna lag är föreskrivet äger icke tillämpning på gränsfloderna Torneå och Muonio.

85 §.

Genom denna lag upphävas:

1) 1 och 5 §§ i förordningen den 30 december 1880 om allmän flottled samt övriga stadganden i samma förordning, i den mån de angå frågor, varom i vattenlagen icke meddelats bestämmelser;

2) 10—22 §§ samt 24—26 §§ i flottningsstadgan den 30 december 1880, dock med den inskränkning beträffande 20 §, som föreskrives i 86 § här nedan, så ock övriga stadganden i samma författning, i den mån de angå frågor, varom i vattenlagen icke meddelats bestämmelser;

3) kungörelsen den 2 oktober 1885 angående ändring, såvitt granvirke angår, i gällande föreskrifter om barkning av virke, som i allmän flottled framflötas; dock med den inskränkning, som föreskrives i 86 § här nedan;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot denna lags bestämmelser.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall denna i stället tillämpas.

86 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

Rättigheter och skyldigheter, som uppkommit dessförinnan, skola bedömas efter äldre lag.

Beträffande flottningen i flottleder, som tillkommit med stöd av äldre lag, samt i fråga om flottningsföreningar, som bildats, innan denna lag trätt i kraft, skola denna lags bestämmelser tillämpas; dock att där reglemente eller eljest för flottledens nyttjande givna bestämmelser innehålla föreskrifter, som avvika från vad under 4 kap. härovan stadgats, sagda föreskrifter skola lända till efterrättelse, intill dess med ledning av denna lag nya föreskrifter hunnit meddelas, dock högst intill den 1 januari 1923, samt att, beträffande skyldigheten att avbarka virke, de i hittills gällande författningar meddelade bestämmelser eller med stöd därav särskilt givna föreskrifter skola i avseende å sagda leder fortfarande gälla, intill dess med tillämpning av denna lag ändrade bestämmelser därutinnan må komma till stånd.

Det tillkommer Kungl. Maj:ts befallningshavande att övervaka och vidtaga nödiga åtgärder att förut fastställda reglementen varda så fort ske kan ändrade till överensstämmelse med de nya lag.

Förslag

till

Lag

om förteckning å vattenområden, där allmän flottled finnes.

Härigenom förordnas, som följer:

1 §.

Omedelbart efter det denna lag trätt i kraft, insände Kungl. Maj:ts befallningshavande, var för sitt län, till Konungen uppgift å de vattenområden inom länet, i vilka enligt 6 kap. 1 § första stycket vattenlagen allmän flottled skall bibehållas, samt upplyse tillika om dagen för det eller de beslut, varigenom efter den 30 april 1881 varje uppgiven flottled blivit ordnad, ävensom om flottledens utsträckning uppåt och nedåt.

2 §.

Med ledning av de från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifterna utfärdar Konungen snarast provisorisk förteckning över de vattenområden, i vilka enligt 6 kap. 1 § första stycket vattenlagen allmän flottled skall bibehållas.

I sammanhang härmed skall kungöras, att, om någon vill påstå, att vattenområde, som bort upptagas i nyss nämnda provisoriska förteckning, obehörigen förbigåtts i densamma eller ock att i visst område skall finnas allmän flottled på grund av stadgandet i 6 kap. 1 § andra stycket, han må med bifogande av de handlingar, som han vill åberopa till stöd för sitt påstående, göra anmälan därom hos vederbörande vattendomstol före viss dag, åtta månader efter dagen för kungörelsens utfärdande. Handlingar, som sålunda inkomma, skola efter sagda tids utgång ofördröjligen av vattenrättsdomaren insändas till Konungen.

Visas sannolika skäl, att allmän flottled finnes i vattenområde, som i andra stycket nämnts, upptages detsamma å en provisorisk tilläggsförteckning, som av Konungen utfärdas sist ett år efter det denna lag trätt i kraft.

De provisoriska förteckningarna över allmänna flottleder så ock kungörelse, som ovan nämnts, skola införas dels för varje län i de delar, som beröra samma län, i dess länskungörelser, dels ock tre gånger med fyra veckors mellan tid i allmänna tidningarna.

3 §.

Förmenar någon, att visst vattenområde med orätt vare sig upptagits å provisorisk förteckning eller uteslutits därifrån, äge han, vid förlust av vidare talan, inom två år från det denna lag trätt i tillämpning hos vederbörande vattendomstol anhängiggöra klander mot förteckningen medelst ansökan, som i två exemplar skall ingivas till vattenrättsdomaren och i lika antal exemplar åtföljas av de handlingar, vilka till stöd för klandret åberopas.

I fråga om behandlingen av sådan talan skall vad i 11 kap. vattenlagen finnes stadgat beträffande ansökningsmål i tillämpliga delar lända till efterrättelse. I sammanhang med utfärdande av sådan kungörelse angående klandret, som i 11 kap. 32 § vattenlagen omförmäles, åligge vattenrättsdomaren att till justitiekanslern insända underrättelse om kungörelsens innehåll.

4 §.

Sedan den i 3 § stadgade tid för anhängiggörande av klandertalan mot de provisoriska förteckningarna gått till ända, skola vattendomstolarna, var för sitt område, ofördröjligen i enahanda ordning, som i 2 § stadgas med avseende å de provisoriska förteckningarna, offentliggöra, i vilka delar förteckningarna såsom oklandrade vunnit laga kraft och i vilka delar klander väckts. Efter det anhängiggjord klandertalan blivit genom laga kraft ägande beslut avgjort, skall uppgitt därom jämväl på enahanda sätt offentliggöras.

5 §.

I mån som provisorisk förteckning vinner laga kraft eller anhängiggjord klandertalan bliver slutligen avdömd, vare därmed för framtiden avgjort, huruvida, sedan denna lag trätt i kraft, tidigare tillkommen allmän flottled finnes i visst vattenområde eller icke.

Om sålunda träffat avgörande skall anteckning ske i vattenbokens andra avdelning; och gälle härom i tillämpliga delar stadgandena i 12 kap. 14 § vattenlagen.

6 §.

Uppstår, innan laga kraft ägande förteckning, som ovan nämnts, föreligger, tvist därom, huruvida, efter det denna lag trätt i tillämpning, i visst vattenområde finnes tidigare tillkommen allmän flottled, må den tvist ej upptagas till bedömande i annan ordning än ovan stadgats; och varde förty i slikt mål vederbörande part hänvisad att göra sitt påstående i omförmälta hänseende gällande i den ordning, som ovan i 2 eller 3 § sägs.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 19 kap. 15 § strafflagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Förstörer eller skadar man uppsåtligen allmän minnesvård, brygga, bro, färja, brunn, vattenledning, gasledning, väg, gata, farled eller flottled; eller stängsel eller märke, som, till avvärjande av fara eller till varning därför, vid allmän väg, gata eller farled eller å annat sådant ställe satt är; straffes med fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. I ringare fall må till böter dömas.

Tillstänger man olovligen, utan skadegörelse, som nu är nämnd, allmän väg, gata, farled eller flottled, eller utkastar man i segelled eller flottled barlast eller annat, varav uppgrundning förorsakas kan; vare straffet böter.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående
inteckning i fast egendom.

Härigenom förordnas, att 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875
angående inteckning i fast egendom skola erhålla följande ändrade lydelse:

24 §.

1 mom. Har i enlighet med gällande bestämmelser om expropriation eller om ändring eller utrivning av vattenverk eller enligt vattenlagen fast egendom blivit avträdd samt ersättningen å behörig ort nedsatts, eller, där fråga är om strömfall, för vilket enligt sist nämnda lag ersättningen bestämts att utgå medelst kraftöverföring, denna i föreskriven ordning påbörjats, skall vad sålunda avträtts ej vidare häfta för inteckning, som meddelats i egendomen; skolande därom, sedan till rätten eller domaren inkommit anmälan om förhållandet, göras anteckning i inteckningsprotokollet såsom i 23 § sägs.

Har egendomen blivit avträdd jämlikt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område, skall, sedan områdets inlösen fullbordats, vad i föregående stycke stadgats äga tillämpning.

2 mom. Kommer vid fördelning av ersättning enligt vattenlagen för förlopad vattenkraft eller av ersättning, som enligt nämnda lag eller lagen om dikning och annan avledning av vatten eller lagen om flottning i allmän flottled tillkommer jord- eller vattenverksägare för skada eller intrång, eller av lösen för mark, som jämlikt bestämmelserna i gruvestadgan avträtts till gruvägare, betalning att utfalla å huvudstolen av inteckning i egendomen, eller utfaller vid fördelning av medel, som jämlikt föreskrifterna i utsökningslagen skola fördelas mellan rättsägare i fast egendom ändå att försäljning av egendomen ej skett, betalning å huvudstolen av intecknad fordran, för vars gäldande försäljningen skolat ske, vare inteckningen till motsvarande belopp utan verkan; och varde därom, sedan fördelningen visats vara godkänd eller hava vunnit laga kraft, anteckning gjord i inteckningsprotokollet som nyss sagts.

Vad sålunda stadgats skall jämväl tillämpas, där enligt gällande bestämmelser om expropriation intecknad egendom tages i besittning av den exproprierande före expropriationens fullbordande eller allenast till en del varder till honom avträdd eller ock nyttjanderätt eller servitutsrätt till intecknad egendom upplåtes samt i något av de fall nu sagda äro vid ersättnings fördelning betalning utfaller å huvudstol av inteckning, så ock där enligt vattenlagen intecknad egendom varder avträdd, innan ersättningen blivit slutligen bestämd, eller enligt sagda lag eller gällande bestämmelser om ändring eller utrivning av vattenverk eller om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område allenast en del av intecknad egendom avträdes och vid fördelning av ersättningen betalning utfaller å intecknings huvudstol.

36 §.

1 mom. Har egendom, som gemensamt med annan häftar för inteckning blivit såld i den ordning utsökningslagen bestämmer, skall egendomen, sedan auktionen vunnit laga kraft och köpeskillingen erlagts, icke vidare häfta för större del av intecknade beloppet än köparen enligt 131 § utsökningslagen kan hava fått avräkna å köpeskillingen eller som enligt 117 § 1 mom. samma lag skall innestå i egendomen; och varde därom, efter ty i 23 § sägs, anteckning gjord i inteckningsprotokollet.

Varda av gemensamt intecknade egendomar en eller flera utmättningsvis sålda, skola de övriga ej vidare häfta för vad av inteckningen kunnat utgå ur köpeskillingen för de egendomar, som sålts; skolande därom, när det visas, huru köpeskillingen fördelats och att fördelningen blivit godkänd eller vunnit laga kraft, göras anteckning i inteckningsprotokollet.

2 mom. Ej heller skola i det fall, att enligt gällande bestämmelser om expropriation en eller flera av gemensamt intecknade egendomar helt eller delvis avträdas till den exproprierande eller av honom före expropriationens fullbordande tagas i besittning eller ock nyttjanderätt eller servitutsrätt till en eller flera av gemensamt intecknade egendomar upplåtes, eller att enligt vattenlagen eller gällande bestämmelser om ändring eller utrivning av vattenverk eller lagen om flottning i allmän flottled en eller flera av gemensamt intecknade egendomar varda helt eller delvis avträdde eller åtgärd vidtages, som medför skada eller intrång å en eller flera av gemensamt intecknade egendomar, eller att egendom, som gemensamt med annan häftar för inteckning, delvis avträdes enligt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område, eller att frälseränta, som gemensamt med annan fast egendom häftar för inteckning, varder inlöst för statsverkets räkning eller avlöst, de övriga egendommarna häfta för intecknat belopp, varför betalning utfallit vid ersättnings fördelning; skolande jämväl därom göras anteckning i inteckningsprotokollet enligt vad i 1 mom. andra stycket sägs.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd tisdagen den
26 november 1918.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 18 september 1918, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättade förslag till

- 1:o lag om ändring i vissa delar av vattenlagen;
- 2:o lag om flottning i allmän flottled;
- 3:o lag om förteckning å vattenområden, där allmän flottled finnes;
- 4:o lag om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen; samt
- 5:o lag om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsrådet Arnold Lindman.

Förslagen föranledde följande yttranden av lagrådet och dess särskilda ledamöter:

Förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen.

1 KAP.

4 §.

Lagrådet:

De skäl, varmed de sakkunniga motiverat inrymmandet i paragrafens text av en särställning för flottledsfrågorna, verka ej övertygande. Och för så vitt de beträffande allmän flottled i paragrafen meddelade föreskrifterna avse att uttrycka de av föredragande departementschefen angivna principerna i fråga om flottningens skyldighet att i vissa fall ersätta behöfligt vatten, lärar deras ändamål knappast vara vunnet. Den skillnad mellan skada, å ena, samt förlust och intrång, å andra sidan, som man genom förevarande och andra lagrum, särskilt 6 kap. 5 §, velat uppdraga, synes sakna nödig klarhet. Det torde böra utsägas, att till skada eller intrång, varför ersättning skall givas, icke hänföres, att vatten, för vars tillgodogörande särskild anordning ej vidtagits, nyttjas för flottningen utan att bortledande därav sker. Meddelas en sådan bestämmelse, vilken lämpligen kunde införas i 6 kap. 5 §, synes intet giltigt skäl kunna anföras mot att i nu förevarande paragraf behandla flottledsfrågorna i omedelbart samband med frågorna om företag enligt 2 eller 3 kap.

2 KAP.

Lagrådet:

Jämlikt 2 kap. 38 § skola stadgandena i samma kap. icke utan särskild föreskrift äga tillämpning med avseende å arbeten, som huvudsakligen angå allmän flottled. Denna bestämmelse är dock ej så att förstå, som skulle ett arbete, vilket eljest är att enligt den i 2 kap. 1 § givna definitionen anse såsom byggande i vatten, allenast därför att det utslutande eller huvudsakligen avser allmän flottled falla utom räckvidden för de stadganden, vilka i vattenlagens övriga kap. äro meddelade om sådant byggande. Med andra ord: 1 § i 2 kap. hör icke till de stadganden, vilkas tillämplighet är enligt 2 kap. 38 § beroende av särskild föreskrift — något som måhända borde genom en jämkning i sistnämnda lagrums avfattning tydliggöras.

Av det sagda framgår, att det är med all rätt som förslaget lämnat oförändrade vissa i vattenlagen, utanför 2 kap., givna stadganden, vilka

helt allmänt hänföra sig till byggande i vatten och anses böra få gälla även flottledsfrågor. Däremot vill det synas, som om förslaget icke berör alla de lagrum, vilka enligt sin nuvarande lydelse angå blott sådant byggande, som redan är i vattenlagen reglerat, men böra för framtiden omfatta även byggande för flottledsändamål. De skäl, som ligga till grund för bestämmelsen i 11 kap. 30 §, lära sålunda i allt väsentligt äga sin giltighet även med avseende å en vattenbyggnad, den där huvudsakligen tjänar flottningens intresse. I sagda paragraf torde fördenskull ansökan enligt den föreslagna punkt 11 i 17 § av sistnämnda kap. böra jämsställas med ansökan enligt punkterna 1 och 2.

Sådant anspråk på särskild skyddsanordning, varom talas i sista punkten av 11 §, behandlas tillika i 6 kap. 18 och 19 §§. Vad berörda punkt innehåller utöver 6 kap. 18 § är allenast bestämmelsen, att de i 6 kap. 4 § stadgade grunder skola tillämpas. Dylik tillämpning är emellertid också föreskriven i 6 kap. 19 §. Ifrågavarande punkt läser alltså böra ersättas med en hänvisning till bestämmelserna i 6 kap. 18 §. Sker så, bör det i 7 § flottningsslagen förekommande citatet av lagrum i vattenlagen anpassas härefter.

6 KAP.

1 §.

Lagrådet:

Till förebyggande av varje missförstånd borde måhända genom någon omredigering tydligare angivas, att frågan, huruvida i visst vattenområde allmän flottled skall bibehållas eller ej, gäller tiden från och med den 1 januari 1920.

4 §.

Lagrådet:

Bestämmelsen om rätt för de flottande att under viss tid av dygnet eller veckan utnyttja allt det vatten, som skolat tillkomma flottningen under hela dygnet eller veckan, är avfattad så, att den gäller ej blott kungsådvatten. Flottningen skulle enligt bestämmelsens ordalydelse kunna komma i åtnjutande av ifrågavarande förmån även såvitt angår annat vatten, som utan ersättning står densamma till buds, t. ex. det vid ett vattenverk framrinnande överflödsvattnet — något som tydligen kunde för vattenverksägaren ställa sig i hög grad obilligt och, såvitt föredragande departementschefens yttrande utmärker, ej varit åsyftat. Bestäm-

melsen lärar alltså böra omarbetas därhän, att dess räckvidd otvetydigt begränsas till kungsåldrevattnet. Sker så, torde den hava sin rätta plats i tredje stycket av 5 §. Tillika må erinras att, då bestämmelsen innefattar ett viktigt undantag från de angående kungsåldrevatten i 1 kap. givna stadganden, en hänvisning till densamma lärar böra inrymmas i 1 kap. 6 §.

Försåvitt lagtexten anses böra även för andra än nu ifrågavarande fall giva uttrycklig anvisning om möjligheten att inskränka flottningen till viss tid av dygnet eller veckan, synes ett stadgande i sådan riktning lämpligen kunna införas i 10 kap. 17 § punkt 7.

5 §.

Lagrådet:

Under hänvisning till vad redan vid 1 kap. 4 § blivit anmärkt må här ytterligare påpekas att, i överensstämmelse med vad eljest i vattenlagen iakttagits, såsom föremål för ersättning torde böra angivas ej blott skada utan även intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för allmän flottled. Ett dylikt sidoordnande av begreppen skada och intrång påkallar jämkning även i vissa andra delar av förslaget, exempelvis 4 § av förevarande kap. Vad flottningsskada angår, synes den närmare bestämning härav, som gives i 6 § flottningsslagen, böra avfattas så, att därunder faller jämväl intrång.

12 §.

Lagrådet:

Att en avvikelse från den fastställda planen är av väsentlig betydelse, men dock ej berör vare sig allmän eller enskild rätt, lärar knappast kunna förekomma. Motsvarande bestämmelser i 13 kap. täcka ej heller annan avvikelse från vattendomstolens beslut än sådan, varigenom allmän eller enskild rätt kränkes.

13 §.

Lagrådet:

Då i slutet av denna paragraf talas om föreskrivna ändrings- och tilläggsarbeten, avses härmed, enligt vad de sakkunnigas motiv giva vid handen, sådan föreskrift om rättande av gjord avvikelse från vattendomstolens beslut, som besiktningsman meddelar jämlikt 13 kap. 2 §. Dylik

föreskrift skall, enligt samma lagrum, angiva viss tid för rättelsens vidtagande. Det synes då naturligt, att anläggaren bör äga inom den sålunda förelagda tiden utföra arbetet. Något medgivande därtill från vattendomstolens sida lär ej böra krävas. Nödigt korrektiv för den händelse besiktningsmannen tillmäter en olämplig, särskilt en obehövt lång tid torde erbjudas genom en bestämmelse, att vattenrättsdomaren, som ju, jämlikt det föreslagna nya tredje stycket i 13 kap. 5 §, i nu ifrågavarande fall får besiktningsprotokollet sig tillställt, äger, när han finner omständigheterna påkalla det, utsätta annan tid.

I överensstämmelse med vad nu sagts torde andra stycket av förevarande paragraf böra omarbetas och ett tillägg göras till 13 kap. 5 §.

14 §.

Lagrådet:

I denna paragraf utsäges ej, vilken myndighet skall meddela sådant beslut angående avlysning av flottled, varom förnäles i sista stycket. Att döma av ordalagen i 27 § skulle avlysningen ankomma å beslut av Konungen. Då emellertid detta ej gärna kan vara meningen, stannar man i tvivel, huruvida ej förevarande bestämmelse i själva verket åsyftar icke ett beslut om avlysning, utan fastmer att, såsom det heter i 20 § flottningslagen, frågan om allmän flottled förfaller. Ur flera synpunkter att föredraga är dock säkerligen att låta avlysning äga rum, naturligtvis enligt beslut av vattendomstolen, och sålunda göra bestämmelserna i 27 § av förevarande kap. tillämpliga även för ifrågavarande händelse. En omredigering av förslaget, varigenom den nu förordade ordningen blir otvetydigt föreskriven, lär fördenskull böra vidtagas.

16 §.

Lagrådet:

Den jämkning mellan stridiga intressen, varom talas i första punkten av andra stycket i 2 kap. 11 §, skall företagas i byggnadsmälet, således utan att stämningstalan därom väckts. Sådan jämkning åsyftas ej med bestämmelserna i 17 och 18 §§ av förevarande kap., vilka lagrum föreskriva, att där berörda anspråk skola anhängiggöras genom stämning. Då emellertid även den i 2 kap. 11 § omförmälda jämkningen tydligen utgör ett undantag från regeln om flottledsbesluts allmängiltighet, bör en hänvisning till sagda lagrum icke saknas i nu ifrågavarande paragraf.

17 och 18 §§.

Lagrådet:

Vid 2 kap. 11 § har anmärkts, att däri intagna stadgande angående särskild skyddsanordning borde utgå och ersättas med en hänvisning till bestämmelserna i 18 §. Här må ytterligare erinras, hurusom giltigt skäl lärer saknas att särskilt för sig behandla skyddsanordning enligt 18 §, då ju redan 17 § helt allmänt talar om ändrade eller nya anordningar till förekommande av skada.

9 KAP.

50 §.

Lagrådet:

Den föreslagna ändringen av denna paragrafs lydelse synes överflödig. Den skulle, när vattenlagen framdeles fullständigast med bestämmelser angående allmän farled, foljdriktigt kräva ytterligare en tyngande omskrivning av paragrafen.

10 Kap.

4 §.

Lagrådet:

Att, såsom meningen torde vara, skogstjänstemannen skall bevaka det allmännas intresse av skogshushållningen och ortsombudet tillvarataga den jordbrukande ortsbefolkningens gemensamma intressen synes ej rätt väl framgå av de i paragrafen nyttjade uttrycken.

9 §.

Lagrådet:

Förrättningsmannen bör naturligtvis vara underkastad tjänstemannans ansvar jämväl för andra försummelser än de här nämnda, sålunda exempelvis även för underlåtenhet att fullgöra vad i 25 § är föreskrivet beträffande syneprotokoll. Det uppräknande av vissa särskilda felaktigheter, som förevarande paragraf innehåller, synes alltså vara ägnat att vilseleda. En bestämmelse, motsvarande innehållet i 13 kap. 6 §, torde vara att föredraga.

24 §.

Lagrådet:

Om synemännen hava var sin mening och jämkning ej kan ske, bör förrättningsmannens gälla. Uttryck häråt torde böra givas i lagtexten.

11 KAP.

17 §.

Lagrådet:

Enligt 6 kap. 3 § 1 mom. skall utlåtande vid syneförrättning, som omförmäles i 10 kap., underställas vattendomstolens prövning med den inskränkning allenast, att domstolen endast under förutsättning av anförda besvär eller visst annat förhållande får ingå i bedömande av ersättningsfrågor jämlikt 6 kap. 5 och 6 §§. Det mål, som sålunda inkommer till vattendomstolen, är i förevarande paragraf upptaget såsom underställningsmål. Äro besvär anförda mot synemännens utlåtande, skola besvären uppenbarligen prövas i samma mål, och det är förty, om än besvären äro underkastade särskild procedur, en oegentlighet, att handläggningen och avdömandet av dem i paragrafen upptagits såsom ingående i en särskild klass av mål, besvärsmål. En följd av denna anordning, vars grund är att söka i vattenrätts- och dikningslagskommittéernas förslag om underställning av synemännens utlåtande allenast beträffande viss fråga, har blivit, att 91 och 93 §§ av förevarande kap., vilka lagrum giva hänvisning till de beträffande ansökningsmålen procedur meddelade bestämmelser, som skola tillämpas jämväl å besvär- och underställningsmål, innehålla i 91 § uppräknig av ett flertal lagrum, som avser besvärsmål, och i 93 § en motsvarande uppräknig av lagrum att tillämpa i underställningsmålen, och innefatta dessa hänvisningar till större delen samma lagrum. Den omständigheten att, då vattenlagen i en framtid fullständigas med bestämmelser angående diknings- och vattenavledningsföretag, möjligen kan föreligga praktiskt behov att i fall, som i någon mån motsvara de förevarande, skilja mellan besvär- och underställningsmål, bör uppenbarligen ej föranleda, att utan nödtvång nu göres en sådan skillnad beträffande de mål, som här avses. Sådant nödtvång synes ej förefinnas. Målen kunna lämpligen benämnas underställningsmål, och hinder föreligger ej, att klagan anges ske genom besvär, ehuru fortfarande kommer att finnas en särskild grupp besvärsmål. Denna kommer i sådant fall att omfatta klagan över synemännens beslut i jävsfråga, där talan mot sådant beslut kan föras, ävensom klagan över synemännens åtgöranden i fall, då, t. ex. på

grund av återkallelse, utlåtande ej underställes. I övrigt erfordras allenast mindre jämkningar i de bestämmelser, som handla om förfarandet vid vattendomstol i besvär- och underställningsmål, särskilt inarbetande av 91 § i 93 §:s bestämmelser, ävensom vissa jämkningar i 97. §.

Då yrkande om tillämpning av stadgandena i 1 kap. 6—13 §§ bör kunna utan stämning väckas även i samband med annat mål än ansökningsmål, torde avfattningen av punkt 23 böra något jämkas. I punkt 27 torde, såsom skett i 13 kap. 11 §, ej blott anläggning utan även åtgärd för allmän flottled böra omnämnas.

27 §.

Lagrådet:

För vinnande av närmare överensstämmelse med 17 § 13 torde 2 mom. böra erhålla en något ändrad avfattning.

35 §.

Lagrådet:

Mot förslaget i vad det avser förordnande av allmänt ombud även i andra mål än som avses i 17 § 1—6 är intet att erinra. Tillräckliga skäl torde däremot knappast föreligga att åt bestämmelserna i nuvarande andra och tredje styckena av nu ifrågavarande paragraf förläna utsträckt tillämplighet.

46 §.

Lagrådet:

Förordnande, som vattenrättsdomaren enligt denna paragraf meddelar, omnämnes ej särskilt i 109 § och skall följaktligen jämlikt dess sista stycke kunna överklagas allenast i sammanhang med klagan över slutligt besked. Då här är fråga om brådiskande och provisoriska åtgärder, synes dock rätt till omedelbar fullföljd böra äga rum. Naturligtvis bör beslutet, oavsett däröver anförda besvär, lända till efterrättelse, så framt ej vattendomstolen eller vattenöverdomstolen annorlunda förordnar.

60 §.

Lagrådet:

Andra stycket av denna paragraf har sin egentliga betydelse i angivandet av att det icke beror av sakägarnas yrkande, huruvida domstolen

skall ingå i prövning av ersättningsfrågorna. Stadgandet har emellertid formulerats så, att det icke står väl tillsammans med innehållet i andra punkten av 9 kap. 47 §. En något ändrad redaktion av nu ifrågavarande stycke läser alltså vara erforderlig.

I samband härmed må erinras, att nyss omförmälda bestämmelse i 9 kap. 47 § torde göra någon jämkning nödig även i 1 mom. av 62 §.

85 §.

Lagrådet:

Då talan jämlikt andra stycket i denna paragraf bör stå öppen även för sakkunnigt biträde, som ej vill åtnöjas med synemännens beslut jämlikt 10 kap. 30 § om ersättning till honom, och sådant biträde icke är att anse som sakägare i den mening, vari ordet nyttjas i vattenlagen, bör någon jämkning i styckets avfattning äga rum.

87 och 89 §§.

Lagrådet:

Försåvitt besvär ej röra allenast fråga om ersättning, bör kungörelse jämlikt 87 § upptaga icke blott, såsom i förslaget stadgas, erinran om innehållet i 89 § utan även besked om den tid, inom vilken förklaring skall avgivas. Första stycket i 89 § bestämmer ju blott viss kortaste tid, som det står vattenrättsdomaren öppet att förlänga. Beträffande sistnämnda paragraf kan anmärkas, att den föreskrivna tillämpningen i vissa hänseenden av 53 § torde böra gälla också där stadgat äventyr och att, när förklaring angår såväl ersättning som annat, vattendomstolen ej bör vara pliktig fästa avseende vid densamma ens vad rör ersättningen, med mindre förklaringen avgivits å tid, som i 53 § sägs.

90—93 §§.

Lagrådet:

Därest, såsom vid behandlingen av 17 § föreslagits, till underställningsmål kommer att hänföras i dess helhet varje mål, däri ett från synemän underställt utlåtande föreligger till bedömande, kräver detta omarbetning i någon mån av nu förevarande lagrum. Så bör bestämmelsen i 90 §, som angår ej blott besvärsmålen utan även de underställningsmål, i vilka besvär anförts, flyttas tillsammans med stadgandet i 93 § andra stycket, vilket berör blott underställningsmål, däri besvär ej föreligga till be-

dömande. Före dessa lagrum bör emellertid upptagas innehållet i första stycket av sistnämnda paragraf; och efter desamma kunna lämpligen komma stadgandena i 91 § och 93 § tredje stycket, förslagsvis så sammanförda, att vad i 29 § andra stycket, 39—41 §§, 56 § första stycket, 60 § första, andra och fjärde styckena, 69, 70, 72 §§, 73 § första, andra och fjärde styckena samt 74 §, stadgas beträffande ansökningsmål skall äga motsvarande tillämpning å underställningsmål ävensom, i tillämpliga delar, å besvärsmål vid vattendomstolen, 60 § dock med iakttagande av bestämmelsen i 6 kap. 3 § 1 mom. andra stycket, samt att bestämmelserna i 42—45, 48, 49 §§, 50 § första stycket, 51, 52, 54, 55, 57—59, 62—64, 66 och 67 §§ skola i tillämpliga delar gälla besvärsmål vid vattendomstolen och underställningsmål. Härefter kunna bestämmelserna i 92 § och stadgandet i 93 § fjärde stycket få plats.

Att hänvisa till 71 § är såväl för stämmingsmål (81 §) som besvärsmål (91 §) överflödigt, enär detta lagrum enligt sin avfattning gäller för varje fall, då handling skall jämlikt vattenlagens föreskrift ingivas till vattendomstolen eller vattenrättsdomaren. Rätteligen borde bestämmelsen i 71 § hava sin plats i 14 kap.

97 §.

Lagrådet:

Den av lagrådet föreslagna distinktionen mellan besvär- och underställningsmål torde föranleda mindre jämkning i förevarande paragraf.

98—113 §§.

Lagrådet:

I redaktionellt hänseende må såsom önskligt framhållas, att redan i 99 § angives, hurusom talan jämlikt 108 § föres hos Konungen genom besvär, och att 103—106 §§ avfattas så, att de ej komma att omedelbart gälla andra besvär än de, som anförts hos vattenöverdomstolen.

Bestämmelserna i 100 § andra stycket och i 111 § torde böra gälla även för det fall, som avses i 66 § andra stycket.

Skäl lär saknas för den olikhet mellan 101 och 103 §§, å ena, samt 108 §, å andra sidan, att blott i de förstnämnda särskild fullföljdstid stadgats såvitt rör Norrbottens och Västerbottens läns lappmark. Det må erinras, att den längre granskningstid, som beträffande lappmarkerna föreslagits av de sakkunniga i 10 kap. 26 §, icke bibehållits i det remitterade förslaget.

Vad i 101 § stadgas därom, att inställelsetiden i visst fall bör räk-

nas från det slutligt utslag givits av Konungen, synes ej rätt väl lämpat efter den i statsdepartementen, även beträffande regeringsrättens beslut, vedertagna praxis, att besluten sättas såsom givna å dagen för avgörandet, ej för expeditionens utfärdande. Med denna praxis skulle stadgandet kunna medföra, att parten i själva verket ginge miste om en avsevärd del utav den bestämda inställelsetiden. Varder det brukliga förfarandet i nu omförmälda hänseende icke, såvitt angår flottledsbesluten, ändrat, torde inställelsetiden böra antingen förlängas eller ock räknas från delfäendet av beslutet.

Iakttages vad lagrådet hemställt vid 6 kap. 13 §, torde besvär över sådant beslut, som vattenrättsdomaren jämlikt sagda lagrum kunde komma att meddela, böra anföras hos Konungen och förty ett tillägg härom vara av nöden i 108 §.

12 KAP.

Lagrådet:

Förslaget lämnar 11 § i detta kap. oförändrad. Vad i paragrafens sista stycke stadgas beträffande anläggning, varom inskrivning skett på grund av beslut i ett vid tiden för vattenlagens ikraftträdande, d. v. s. 1919 års ingång, anhängigt mål bör dock i fråga om dammbyggnad för allmän flottled gälla även när beslutet meddelats i ett mål, som är anhängigt ännu vid 1919 års utgång. Ifrågavarande stycke borde alltså i förslaget hava erhållit en ändrad lydelse, motsvarande de jämkningar, vilka föreslås i 4 §. En mindre tyngande anordning vore emellertid att låta såväl 3 och 4 §§ som 11 § alltjämt hänföra sig till tiden för vattenlagens ikraftträdande, men i den nu tillämnade lagen, i samband med stadgandet om upphävande av vissa äldre lagrum, inrycka en bestämmelse av innehåll att, såvitt rör flottledsdamun, tiden för sistnämnda lags ikraftträdande skall komma i betraktande i de hänseenden, där enligt omförmälda tre paragrafer tiden för vattenlagens ikraftträdande är av betydelse.

13 KAP.

5 §.

Lagrådet:

Vattendomstolen kommer, jämlikt 13 kap. 1 § första stycket, att kunna förordna om besiktning med avseende å företag enligt 6 kap. även i fall, där dylik besiktning icke skall jämlikt paragrafens tredje stycke

ovillkorligen äga rum. Det synes lämpligt, att protokoll över besiktning, som avser företag av oförmålda slag, i varje fall ingives till vattenrättsdomaren. Och en jämkning av nu förevarande lagrum i sådan riktning lär bli nödvändig, därest vad lagrådet hemställt vid 6 kap. 13 § vinner beaktande.

Slutbestämmelserna.

Lagrådet:

Här torde böra intagas en motsvarighet till 9 § i vattenlagens promulgationslag. Endast med ett sådant tillvägagående synes det kunna försvaras att låta promulgationslagens 7 §, däri hänvisning sker till 11 kap. 17 § 7 vattenlagen, bibehålla sin nuvarande lydelse även efter det sistnämnda lagrum blivit, såsom enligt förevarande förslag är åsyftat, ersatt genom bestämmelse i 11 kap. 17 § 14.

Förslag till lag om flottning i allmän flottled.

2 §.

Lagrådet:

Definitionen på allmän flottning i första stycket synes vara vidare än som överensstämmer med såväl sakens natur som förslagets bestämmelser i övrigt.

Interimsflottning bör nämligen icke hänföras till allmän flottning, och det framgår också av bestämmelserna i 17—20 §§, att detta ej varit förslagets mening.

Endast lösflottning i allmän flottled, som upplåtits till allmänt begagnande, är att hänföra till allmän flottning. I överensstämmelse härmed bör definitionen jämkas.

3 §.

Justitierådet von Seth:

Bestämmelserna i förslaget om husbehovsflottning äro icke och avses uppenbarligen icke att vara uttömmande.

Dels förekommer husbehovsflottning även i vattendrag, i vilka allmän flottled ej är inrättad, och dels kan det ej ifrågasättas att inrätta allmänna flottleder endast för att tillgodose behovet av dylik flottning.

Beträffande vattendrag, däri allmän flottled ej finnes, lärers, i den mån husbehovsflottning kan äga rum utan olägenhet för övriga ägare eller innehavare av vattendraget och stränderna vid detsamma, rätt till sådan flottning kunna anses ingå i den allmänningsrätt till vattnet, som obestriddligen finnes, ehuru den i den nya vattenlagen ej erhållit den reglering, som varit önskvärd, men i övrigt synes den, som vill idka husbehovsflottning i dylikt vattendrag, vara hänvisad till den godvilliga överskommelsens väg, såvida ej för någon ort landssed kan åberopas.

Något annorlunda ställer sig saken, om allmän flottled finnes i ett vattendrag upplåten till allmänt begagnande. Härigenom påverkas rätten till husbehovsflottning i dubbel riktning, å ena sidan så, att den gent emot strand- och vattenägare blir friare, och å andra sidan så, att den får ännu en begränsande faktor att räkna med, nämligen den allmänna flottningen.

Det förra torde vara en så självfallen sak, att något uttryckligt lagstadgande därom ej erfordras. Vad det gäller att reglera är däremot de rättsförhållanden, som kunna uppkomma genom friktionen mellan husbehovsflottningens intressen och den allmänna flottningens intressen; och det är givetvis just en sådan reglering och intet annat, som avses med förevarande paragraf.

Detta förhållande skulle emellertid komma till ännu tydligare uttryck än genom paragrafens nuvarande avfattning, om at dess stadganden gäves den lydelsen, att innehavare av jordbruksfastighet inom by eller hemman, som gränsar till flottleden, icke skall vara pliktig att för husbehovsvirke, som han framflottar från skog tillhörig byn eller hemmanet eller vari byn eller hemmanet har del, tillhöra flottning-förening eller erlägga avgifter för flottledens begagnande eller eljest ifråga om husbehovsflottningen vara underkastad bestämmelserna i förevarande lag, men att dylik flottning dock ej må äga rum på sådant sätt, att därigenom uppstår hinder för den allmänna flottningen eller fara för husbehovsvirkets sammanblandning med det i den allmänna flottningen ingående flottgodset, samt att det för den skull skall åligga den, som vill i allmän flottled idka husbehovsflottning, att i avseende å såväl anmälan om tillämnad flottning som iakttagande av nödiga försiktighetsmått ställa sig till efterrättelse vad Konungens befallningshavande därutinnan föreskriver.

Genom en sådan avfattning vunnas även att det bleve fullt klart, vad som, ehuru ej så tydligt uttryckt som önskligt vore, nog ändå framgår av en närmare granskning av bestämmelserna i 16 och ff. §§ om förbud mot flottning i allmän flottled under anläggningstiden och om iuterimsflottning, eller att nämnda bestämmelser ej avse husbehovsflottningen.

Att den, som idkar husbehovsflottning, trots att han är undantagen från deltagandet i det gemensamma gäldande av flottningsskada, som omförmäles i 2 kap., kan bliva ersättningsskyldig för skada, som vållas av hans flottgods, lärar följa av allmänna rättsregler. I varje fall torde det vara riktigast att, som förslaget gör, lämna reglerandet av denna ersättningsskyldighet alldeles å sido i detta sammanhang. Skulle bestämmelser härom visa sig erforderliga, böra de sammanföras med de övriga bestämmelser om allmänningsrätten till vatten, som säkerligen förr eller senare måste meddelas.

Justitieråden *Gullstrand* och *Wedberg* samt regeringsrådet *Planting-Gyllenbåga* voro ense med justitierådet von Seth i fråga om lagrummets avfattning.

11 §.

Lagrådet:

Andra stycket av denna paragraf lärar böra erhålla en något ändrad lydelse, så att domarens befattning med utseende av skiljeman inträder i varje fall, där enighet om valet av den tredje skiljemannen ej förefinnes mellan de båda övriga — oavsett således huruvida dessa utsetts av parterna eller icke.

Stadgandet i sista punkten av tredje stycket, att om, sedan skiljemannaåtgärd påkallats, skiljedom ej meddelats inom 180 dagar därefter, part skall vara oförhindrad att draga tvisten under prövning av allmän underrätt i den ort, där skadan skett, skulle enligt uttalande i de sakkunnigas motiv innebära, att en skiljedom, som meddelas senare, är utan verkan mellan parterna, såvitt de ej frivilligt överenskomma att nöja sig därmed.

Detta framgår emellertid näppeligen av ordalydelsen och lärar med hänsyn till det sätt, varpå ifrågavarande skiljedomsinstitut enligt förslaget är ordnat, ej heller kunna sägas ligga i sakens natur.

Vill man, att ett dröjsmål utöver den bestämda tiden med skiljedomens meddelande skall hava den i motiven antydda verkan, och en sådan anordning kan ju hava vissa fördelar med sig såsom bidragande till större klarhet och reda i förhållandena mellan parterna, lärar detta böra få komma till tydligt uttryck i paragrafens avfattning.

21 §.

Lagrådet:

Stadgandet om skyldighet för sökanden att ställa säkerhet för visst belopp, motsvarande värdet av det flottade virket, att utgå såsom vite,

därest flottleden ej kommer till stånd, synes gå vida utöver både vad till missbruks förekommande erfordras och vad som överensstämmer med rättvisa och billighet mot sökanden. Att flottleden ej kommer till stånd, kan ju bero på omständigheter, gent emot vilka sökanden står alldeles maktlös. Det är, såsom framgår av den föreslagna lydelsen av 6 kap. 10 § vattenlagen, ej ens givet, att han blir antagen till anläggare.

Längre än till ett föreläggande för sökanden att intill ett belopp, motsvarande virkets värde, ställa säkerhet för det ordentliga utförandet, därest sökanden varder antagen till anläggare, av de arbeten för flottledens iordningställande, som kunna varda föreskrivna, synes lagstiftaren icke böra ställa sina krav i förevarande hänseende.

24 §.

Lagrådet:

Förevarande paragraf innehåller ej någon bestämmelse, vem det tillkommer att pröva, huruvida ett förvärv av fast egendom från en flottningsförenings sida uppfyller de i paragrafen uppställda villkoren för tillåtligheten av dylikt förvärv.

Det ligger vid sådant förhållande närmast till hands att anse nämnda prövning skola ankomma på lagfartsdomstolen.

Till följd av den allmänna uppsikt över flottningsförenings verksamhet, som enligt 70 § tillkommer Konungens befallningshavande, lär det däremot vara Konungens befallningshavande, som har att hålla hand över att flottningsförening icke behåller fastighetsområde, som ej är behöfligt för flottleden eller flottningen. Det är således icke uteslutet, att i detta hänseende Konungens befallningshavandes uppfattning kan komma att stå emot lagfartsdomstolens, en möjlighet, som synes föga tilltalande.

För övrigt kan det på goda grunder ifrågasättas, om vederbörande lagfartsdomstolar, särskilt med den sammansättning de enligt nyligen vidtagen lagstiftningsåtgärd kunna få, komma att besitta den sakkunskap, som erfordras för prövningen av ett förvärvs tillåtlighet enligt förevarande paragraf.

Med hänsyn till vad sålunda anförts hemställas, om det ej vore lämpligast, att även den prövning, som nödvändiggöres av bestämmelserna i denna paragraf, överlämnades till Konungens befallningshavande.

Till stöd för en sådan anordning må ock erinras därom, att det är Konungens befallningshavande, som har att verkställa den prövning av fastighetsförvärv, vilken erfordras på grund av bestämmelserna i 2 och 3 §§

av 1906 års lag angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom, liksom även den prövning, varom förmåles i 4 § av 1916 års lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m., samt att det jämväl är Konungens befallningshavande, som enligt nästa paragraf i förslaget har att avgöra frågor om intecknande eller pantsättning av egendom, vilken tillhör allmän flottled.

Den tidsutdräkt, som kan föranledas av nödvändigheten att före lagfarten inhämta Konungens befallningshavandes tillstånd till förvärvet, lär ej bliva av större betydelse.

25 §.

Lagrådet:

Såsom andra stycket är avfattat, kan det giva anledning till den tolkningen, att flottningförening skulle behöva tillstånd till avyttring jämväl av sådant fastighetsområde, som den av vederbörande tillsynsmyndighet fått förståndigande att avhända sig, något som ej gärna kan hava varit meningen.

32 §.

Lagrådet:

Stadgandet i sista stycket, att fonds medel ej må tagas i mät för annat ändamål än sådant, för vars tillgodoseende fonden bildats, giver i sin allmängiltighet anledning till allvarliga betänkligheter.

Bildandet av en fond inom en förvaltning innebär ju i regel icke, att vissa förmögenhetsobjekt avskiljas från andra dylika, som av förvaltningen omfattas, utan endast att det belopp, vartill fonden uppgår, upptages som särskild skuld i räkenskaperna. Ett naket förbud att taga en dylik fonds medel i mät skulle alltså bliva utan all verkan.

Endast om fondens tillgångar hållas avskilda, är ett utmätningsförbud överhuvudtaget möjligt att tillämpa, och det kan ifrågasättas, om man ej bör fordra jämväl åtminstone i viss mån skilda förvaltningsorgan, för att utmätningsfrihet må äga rum. Blott härigenom vinnes nämligen någon trygghet mot obehöriga manipulationer till skada för fordringsägaren.

En dylik skild förvaltning kan beträffande de i andra stycket omnämnda understödsfonderna lätt åstadkommas genom föreskrifter i de reglementariska bestämmelser Konungens befallningshavande har att fastställa för förvaltningen av dylika fonder. Dessa föreskrifter behövde icke

ovillkorligen innebära kravet på en särskild styrelse för fonden. Ett avskiljande t. ex. i den form, som är föreskriven ifråga om vissa fonder, som försäkringsbolag äro pliktiga att avsätta, kunde ju vara tillfyllest.

Läggas de synpunkter, som ovan framförts, till grund för en omredigering av paragrafens sista stycke, bör det givetvis sörjas för att fond ej kommer att lida obehörig minskning vare sig genom utmätning eller eljest genom någon av styrelsen behörigen verkställd utbetalning av föreningens medel t. ex. till fullgörande av ålagd ersättningsskyldighet. Förhållandena ställa sig i någon mån olika, allteftersom den skuld, för vilken utmätning skett, eller den verkställda utbetalningen skall i sista hand drabba något föregående års flottande eller den skall gäldas av de flottande under det löpande året eller detta och följande år. För det senare fallet eller att föregående års flottandes rätt icke beröres lär det vara av förslagets allmänna grunder klart, att bristen i regeln skall uttagas av årets flottande. Huru däremot i det förstnämnda fallet skall tillgå, framgår ej av förslaget. Saken synes emellertid för detta fall böra ordnas så, att styrelsen uppgör en debiteringslängd och att därefter med denna förfäres på i hufvudsak enahanda sätt som det, vilket är föreskrivet i fråga om den i 3 kap. 20 § vattenlagen omförmälda debiteringslängden.

Bestämmelser, genom vilka nyssnämnda förhållanden regleras, synas alltså icke kunna undvaras i lagen. Med hänsyn till vad som kommer att anföras i fråga om sista stycket av 33 § torde emellertid desamma hava sin rätta plats först efter sistnämnda paragraf.

33 §.

Lagrådet:

Stadgandet i första stycket, att tillskott av förlag skall ske årligen å tider, som angivas i reglementet eller i brist av stadgande därstädes bestämmas av flottningsstyrelsen, innebär i sitt sista led möjlighet till den missuppfattningen, att det vore överlämnat åt de enskilda flottningsföreningarna att var för sig bestämma, huruvida reglementet skulle innehålla föreskrift om tiden för erläggande av förskott eller ej. Detta är emellertid, såsom framgår av 34 § 11 punkten, ej meningen. Vad som med stadgandet i fråga avses är uppenbarligen endast att, om andra inbetalningar av förskott erfordras än som blivit förutsatt i reglementet, det ankommer på styrelsen att bestämma tiden för dessa, något som torde vara självklart.

Bestämmelsen i andra stycket, att styrelsen skall upprätta förslag till uttaxering av förlag, sammanhänger med en i 57 § av de sakkunnigas

förslag förekommande föreskrift, att styrelsens förslag till uttaxering av årets kostnader skulle granskas å ordinarie flottningsstämma. Då sistnämnda bestämmelse på grund av de befogade anmärkningar, som i afgivna yttranden gjorts mot densamma, utesluts ur det remitterade förslaget, bör givetvis styrelsens beslut om uttaxeringen omedelbart lända till efterrättelse och således ej längre betecknas endast som ett förslag.

Härigenom hindras naturligtvis icke, att i särskilt fall styrelsen hänskjuter en uttaxeringsfråga till flottningsstämman, liksom ej heller denna av den beslutanderätt, som sålunda tillagts styrelsen, är förhindrad att besluta rättelse i ett styrelsens beslut, som den finner olämpligt, eller att mot styrelsen göra gällande ansvarskrav på grund av ett dylikt beslut.

Föreskriften i tredje stycket, att uppbyret förlag skall av styrelsen redovisas, vilken ju, efter bokstaven tolkat, icke komme att innehålla annat än vad som självfallet gäller beträffande alla tillgångar, som styrelsen får omhänder, torde åsyfta ett inskräpande, att förlaget alltid skall bokföras så, att dess användning tydligt framgår av bokföringen. Anses överhuvudtaget ifrågavarande föreskrift böra bibehållas, bör densamma avfattas så, att dess nu angivna innebörd blir fullt klar.

Bestämmelsen i samma stycke, att uppbyret förlag ej må tagas i mät för annat ändamål än täckande av föreningens utgifter det år, för vilket förlaget lämnats, giver i ännu högre grad anledning till betänkligheter än motsvarande stadgande i 32 §. Det är otänkbart, att medel, som motsvara förlaget, skulle kunna hållas effektivt avskilda, och, även om så kunde ske, kräver hänsynen till en eventuell fordringsägares intressen, att han bör kunna erhålla gottgörelse ur föreningen tillhöriga medel. Avser hans krav gottgörelse för en fordran, som ytterst skall gäldas av ett föregående års flottande, skulle han ställas alldeles rättslös, om han ej finge vid en utmätning hålla sig till de tillgångar, som finnas.

Beträffande nödvändigheten av att eventuell brist i förlaget till följd av en sådan utmätning täckes och sättet därför hänvisas till vad som anförts i fråga om 32 §.

34 §.

Lagrådet:

I de sakkunnigas motiv förekommer ett uttalande, som giver vid handen, att sakkunniga ansett sig genom stadgandet i paragrafens sista stycke hava förekommit intagandet i reglementet för en flottningsförening av, bland andra, föreskrift om avgörande genom skiljemän av tvister mellan föreningen och styrelsen eller flottande.

Det må påpekas, att detta uttalande ej äger full giltighet, men i den mån annan form för dylika tvisters avgörande blivit uttryckligen föreskriven i denna eller annan lag, såsom t. ex. genom bestämmelserna i 61 §, är uttalandet obestriddligen gällande.

38 §.

Lagrådet:

Enligt 34 § skall reglementet för en flottningsförening innehålla bestämmelse, bland andra, huru styrelsen skall, såvitt på föreningens val ankommer, sammansättas. I första stycket av förevarande paragraf stadgas, att styrelsen skall bestå av en eller flera ledamöter, och enligt andra stycket väljes den å flottningsstämma, dock att vissa ledamöter skola, efter ty i 39 och 40 §§ stadgas, utses på annat sätt. I 39 § föreskrives, att Konungens befallningshavande i det län, där styrelsen har sitt säte, skall för viss tid utse lämplig person att utöver det i föreningens reglemente angivna antalet styrelseledamöter vara ledamot av styrelsen. Slutligen innehåller 40 § att, om inom samma vattensystem finnas skilda flottleder, som handhavas av olika flottningsföreningar, styrelsen för huvudvattendragets flottningsförening skall vara berättigad att i styrelsen för bivattdrags förening utöver annars bestämt antal styrelseledamöter insätta en ledamot att deltaga i avgörandet av vissa frågor.

Det faller av den gjorda sammanställningen genast i ögonen, att dessa bestämmelser, sådana de äro avfattade, icke rätt väl stämma överens.

Sålunda ställer man sig undrande inför bestämmelsen, att styrelsen skall kunna bestå av allenast en ledamot, då å ena sidan såväl 34 som 38 § förutsätter val å flottningsstämma samt å andra sidan enligt 39 § en ledamot skall utses av Konungens befallningshavande. Är det, såsom lärers vara att antaga, förslaget mening, att föreningen skall kunna avstå från att för egen del välja ledamot och åtnöjas med att förvaltningen handhaves av den av Konungens befallningshavande utsedde ledamöten ensam, bör givetvis detta på något sätt komma till uttryck.

Vidare föreligger icke, på sätt av 38 § kunde slutas, enligt 40 § någon skyldighet för styrelsen för huvudvattendragets flottningsförening att begagna den i sistnämnda paragraf medgivna rätten. Skall överhuvudtaget 40 § bibehållas oförändrad, bör i varje fall en jämkning ske i 38 §:s lydelse, så att den formella motsättningen mellan de båda paragraferna försvinner.

40 §.

Lagrådet:

Det är ej av paragrafens avfattning klart och framgår ej heller av annat stadgande i lagen vem det tillkommer att bestämma, om ett ärende är sådant, att den i paragrafen omförmälda styrelseledamoten äger deltaga i dess avgörande. Därpå, att härutinnan betryggande föreskrifter finnas, beror emellertid i väsentlig mån, huruvida han skall kunna hävda den ställning förslaget avser åt honom. Sådant förslaget nu är, finnes i detta hänseende ingen annan garanti än den, som kan ligga i 45 §:s bestämmelser, enligt vilka även nu ifrågavarande ledamot i regel skall kallas till styrelsesammanträde.

Stora svårigheter möta nog också att lämna fullt tillfredsställande bestämmelser i ämnet. Givetvis borde dessa först och främst innehålla, att ärende, beträffande vilket det kan ifrågasättas, att bemälda ledamot bör deltaga i avgörandet, icke får företagas, utan att han blivit kallad till sammanträdet och i kallelsen erhållit meddelande om förekomsten av ärendet. Vidare måste bestämmas, huru det skall förfaras vid olika meningar mellan ifrågakomne ledamot och styrelsen i övrigt rörande hans berättigande att deltaga i avgörandet av visst ärende. Att avgörandet ej bör få bero på omröstning inom styrelsen, lär vara uppenbart. Å andra sidan torde åtminstone en del dylika ärenden kräva så pass snabbt avgörande, att det ej gärna går för sig att hänvisa kompetensfrågans slitande till domstol. Mindre betänkligheter skulle kanske möta mot att lämna avgöranderätten åt den styrelse, som utsett ledamoten, ehuru även detta har vissa olägenheter.

Med hänsyn till de svårigheter, som sålunda möta, och då de intressen ifrågavarande styrelseledamot skulle hava att bevaka synas bliva fullt tillgodosedda genom bestämmelserna i 64 och 65 §§, kan det ifrågasättas, om överhuvudtaget den möjlighet paragrafen bereder för huvudvattendragets flottningsförening att bevaka sina intressen i själva styrelsen för ett bivattendragets flottningsförening bör bibehållas.

Vill man emellertid icke helt övergiva denna tanke, synes den enda fullt fränkomliga vägen vara att i kompetenshänseende göra representanten för huvudvattendragets flottningsförening jämställd med övriga styrelseledamöter.

41 §.

Lagrådet:

Det synes böra uttryckligen stadgas, att den rätt att utse syssloman, varom förmåles i andra stycket, skall tillkomma Konungens befallningshavande i det län, där styrelsen enligt reglementet skall hava sitt säte.

42 §.

Justitierådet von Seth:

Stadgandet i tredje stycket innebär skyldighet för tredje man, som förhandlar med styrelsen, att taga reda på ej blott sådana inskränkningar i styrelsens befogenhet, som följa av själva lagen, utan även inskränkningar, som kunna vara stadgade i reglementet. I sistnämnda hänseende avviker förslaget från de grundsatser, som på senare tider vunnit tillämpning inom bolags- och föreningsrätten. Något skäl till en sådan avvikelse har ej anförts och lär ej heller med anspråk på giltighet kunna anföras. Det hemställles alltså, att orden »eller reglementet» måtte få utgå ur lagtexten.

48 §.

Lagrådet:

Samma skäl, som föranledde, att 3 kap. 21 § första stycket vattenlagen erhöll sin nuvarande lydelse, medföra, att åt första stycket av förevarande paragraf bör givas motsvarande avfattning. Därvid är att märka, att i de hänseenden, varom här är fråga, såväl enskild flottande som anläggare, förlagsgivare och annan, som åtnjuter anläggares rätt, är att hänföra till tredje man.

Jämväl stadgandet i andra stycket innebär ett undantag från allmänt gällande regler i fråga om huvudmans och sysslomans ansvarighet för den senares åtgöranden, vilket icke synes vara betingat av förhållandena. Har t. ex. flottningsschefen handlat efter styrelsens eller flottningstämman beslut, bör enligt allmänna rättsgrundsatser den skadelidande i regel hava att hålla sig till flottningföreningen. Det hemställles alltså, att detta stycke måtte få utgå.

52 §.

Lagrådet:

Att, på sätt paragrafen gör, giva enskild flottande, anläggare, förlagsgivare och annan, som åtnjuter anläggares rätt, befogenhet att för sådant förfarande, som avses i paragrafen, föra talan mot revisorer står icke i överensstämmelse med de principer, som i allmänhet fått göra sig gällande inom bolags- och föreningsrätten. De fel, som kunna giva anledning till dylik talan, äro ju i första hand begångna ej mot den enskilde flottande, anläggaren o. s. v., vilka icke gent emot revisorerna intaga någon som helst ställning av uppdragsgivare, utan mot de flottande såsom ett helt, d. v. s. mot flottningföreningen. Det hemställles, att paragrafens avfattning måtte jämkas i överensstämmelse härmed.

62 §.

Justitierådet von Seth:

Enligt paragrafen får av enskild flottande rättelse sökas hos Konungens befallningshavande, om den flottande förmenar, att för föreningen fattats beslut eller träffats avtal, som är oförenligt med flottledens intresse eller länder till uppenbart men för de flottande, och då denna klanderrätt är avsedd att landa till skydd också för framtida flottande, har densamma ansetts icke böra bindas till någon viss tid.

För så vitt ett av styrelsen eller föreningen fattat beslut eller träffat avtal allenast angår sådana förhållanden som de, vilka beröras i 27 § första stycket, och som äro ungefär desamma som de, beträffande vilka, såvitt angår bolagsstämmas beslut, rättelse kan vinnas i den ordning 96 § aktiebolagslagen angiver, lär nämnda klanderrätt kunna försvaras.

Beträffande andra beslut och avtal däremot ställer sig saken helt annorlunda. Har t. ex. styrelsen eller flottningsstämman låtit genom entreprenör utföra arbeten i flottleden, skulle, såsom paragrafen nu lyder, entreprenören, även om han slutfört arbetena och erhållit likvid för desamma, ända till dess tio år därefter förgått vara utsatt för risken att få sin ersättning nedsatt på talan av en enskild flottande, som deltagit i flottningen samma år uppdraget gavs, och, om kostnaden varit så betydlig, att amortering beslutats, även på talan av flottande under ett senare år; och detta skulle till och med kunna ske i administrativ ordning. Ett dylikt förhållande kan uppenbarligen icke vara rimligt. Tredje man bör enligt allmänna rättsgrundsatser hava rätt att hålla sig till en viljeförklaring från föreningens sida, såvida icke densamma antingen kan undanröjas i den i 61 § andra stycket angivna ordningen eller på något från avtalsrätten härlett skäl icke är bindande för föreningen. Denna grundsats måste i rättssäkerhetens och jämväl i flottningsföreningarnas eget intresse ovillkorligen upprätthållas. Den enda modifikation i nämnda grundsats man, såvitt tredje mans rätt är i fråga, skulle kunna tänka sig vore, att det stadgades en viss kortare tid, under vilken rättelse kunde få sökas och under vilken viljeförklaringen således ej finge anses definitiv. Oavsett att man icke härigenom skulle vinna någon trygghet för senare års flottande, skulle emellertid en sådan anordning, enligt vilken aldrig något beslut av styrelsen eller flottningsstämman skulle kunna omedelbart verkställas, medföra sådana praktiska olägenheter, att varje tanke därpå torde böra övergivas. Avser ett beslut allenast rent inre förhållanden inom föreningen, möta kanske ej fullt så stora betänkligheter att medgiva ett ändringsökande av sådana grunder, som avses i förevarande paragraf. Även ifråga om dylika

beslut torde emellertid vikten av att förvaltningens jämna gång tryggas medföra, att en dylik befogenhet att söka rättelse, vilken är främmande för den allmänna bolags- och föreningsrätten, bör vara utesluten.

Vill man överhuvudtaget möjliggöra för en enskild flottande, under samma eller ett senare år, att undandraga sig konsekvenserna av ett oförmånligt beslut eller avtal, lärer följaktligen detta ej kunna ske på annat sätt än genom att bereda honom rätt mot dem, som å föreningens sida deltagit i eller eljest äro ansvariga för beslutet eller avtalet, till talan om skyldighet att hålla den klagande skadeslös för de oförmånliga följderna av detsamma. En dylik ansvarighet för de i ett beslut deltagande är t. ex. för vissa fall stadgad enligt 135 § första stycket och 54 § aktiebolagslagen, och det skulle ju kunna ifrågasättas att beträffande beslut för flottningsförening i något större utsträckning införa en liknande ansvarighet.

Vid avgörandet, om och i vad mån detta bör ske, lärer skillnad böra göras mellan å ena sidan beslut och avtal, tillkomna under utövning av styrelsens förvaltningsbefogenhet, samt å andra sidan beslut och avtal, för vilka flottningsstämman omedelbart bär ansvaret.

Beträffande de förstnämnda är styrelsen i första hand ansvarig, men denna ansvarighet kan i fall sådana som de, om vilka här är fråga, enligt vanliga rättsgrundsatser endast göras gällande av föreningen som sådan. Såsom framgår av vad som erinrats vid tal om 48 §, bör ej heller för förevarande lags del avvikelse göras från vad sålunda i allmänhet gäller. Den enskilde flottande får således finna sig i att för vad föreningen lämnat oklandrat är styrelsen också ansvarsfri.

Den enda modifikation i denna regel, som kunde komma i fråga, vore att medgiva en minoritet av flottande enahanda talerätt som den, vilken enligt 87 § aktiebolagslagen tillerkänts en minoritet av aktieägare. Motsvarande talerätt är emellertid ej tillerkänd minoriteten i en ekonomisk förening, och det kan näppeligen finnas tillräckliga skäl att införa en dylik befogenhet i flottningsslagsstiftningen. Skulle det göras, måste i varje fall viss kortare tid för sådan talans anställande fastslås, och det torde vara alldeles uteslutet, att dylik talerätt skulle kunna medgivas andra flottande än sådana, som enligt 57 § äga deltaga i beslutet om ansvarsfrihet för styrelsen. För kommande års flottande skulle alltså en sådan talerätt icke innebära något skydd, men det är ju framför allt dem man velat skydda genom bestämmelserna i förevarande paragraf.

Bör alltså den enskilde flottande icke få vända sig mot styrelsen, gäller det att avgöra, om han ej heller bör få hålla sig till någon annan, flottningsföreningen, övriga flottande eller de av dessa, som bidragit till beslutet om ansvarsfrihet.

Någon dylik befogenhet finnes ej medgiven i den allmänna bolags- och föreningslagstiftningen och skulle, bortsett från dess principvidrighet, väl, om den funnes, huvudsakligen hava till följd, att till ringa båtnad för det hela uppkomna meningsskiljaktigheter skulle sträcka sin verkan under avsevärd tidrymd.

Så långt inom flottningsföreningarna förhållandena äro likartade med dem inom ett bolag eller en vanlig ekonomisk förening, d. v. s. såvitt det gäller allenast förhållandet mellan ett och samma års flottande, lär det ej heller finnas någon anledning att för nu ifrågavarande lagstiftnings del frångå nämnda allmänna grundsats. Korrektivet mot missbruk de senare emellan ligger i stadgandet i 53 § sista stycket jämfört med 61 § andra stycket.

Däremot får det nog anses vara en riktig tanke hos förslaget, att beträffande ifrågakomna föreningar vissa säkerhetsföreskrifter kunna vara erforderliga med hänsyn därtill, att föreningarna för varje flottningsår växla medlemsbestånd och att den ena uppsättningen medlemmars intressen så långt ifrån behöva sammanfalla med den andras, att det tvärtom kan för det ena årets flottande föreligga en stark frestelse att söka skjuta över så mycket som möjligt av de nödvändiga utgifterna för flottledens vidmakthållande och dylikt på det andra årets flottande. Det lär otvivelaktigt böra sörjas för att rättelse kan vinnas i missförhållanden, som hava sin rot däruti, att något års flottande givit efter för en dylik frestelse.

Nu senast framförda synpunkter äga sin fulla giltighet även ifråga om beslut och avtal, för vilkas tillkomst flottningsstämman är omedelbart ansvarig. Såvitt gäller förhållandet mellan samma års flottande, synas jämväl beträffande sådana beslut och avtal minoriteten och frånvarande böra få finna sig uti vad flottningsstämmans majoritet beslutat, medan däremot beträffande förhållandet mellan olika års flottande rättelse i vad som tillskapats genom ett olämpligt eller av ensidiga intressen förestavat beslut eller avtal bör kunna vinnas genom myndighets ingripande.

Av det förut anförda framgår, att den rättelse, som sålunda bör kunna vinnas, icke må få rikta sig mot själva giltigheten utåt av beslutet eller avtalet, utan att den bör vara inskränkt till ett överförande av de oförmånliga verkningarna av detsamma, så långt med skälighet överensstämmer, å den årgång flottande, vilken bär ansvaret för detsamma.

Med iakttagande av vad sålunda anförts skulle alltså paragrafen komma att innehålla huvudsakligen att, om flottande menar, att genom föreningens beslut om kostnaders uttaxering flottningen oskäligt betungas eller att ett för föreningen fattat beslut eller träffat avtal om arvode åt styrelseleda-

mot eller revisor eller om flottningsscheffs, tjänstemans eller arbetares anställande eller om sålunda anställd persons avlöningsförmåner eller om pension, olycksfalls- eller sjukdomsunderstöd eller dylikt åt honom eller hans anhöriga är oförenligt med flottledens intresse eller länder till uppenbart men för de flottande, den flottande skall äga söka rättelse hos Konungens befallningshavande; att flottande, som förmenar, att genom ett under föregående flottningsår för föreningen fattat beslut eller träffat avtal å flottningen under det år, då han deltagit i densamma, lagts kostnad, som ej bör gäldas av det årets flottande eller som är uppenbart oskäligen, likaledes skall vara berättigad att söka rättelse hos Konungens befallningshavande, samt att rättelse, varom nu senast varit tal, ej må gå ut på annat, än att kostnaden skall alltefter omständigheterna helt eller delvis bestridas av de flottande under det år, varunder beslutet fattats eller avtalet ingåtts.

Justitieråden *Gullstrand* och *Wedberg* samt regeringsrådet *Planting-Gyllenbåga* instämde i huvudsak med justitierådet von *Seth*.

68 §.

Lagrådet:

laktiages vad som hemställts i fråga om 3 §, blir stadgandet i sista punkten av förevarande paragrafs andra stycke överflödigt.

69 §.

Lagrådet:

Det ligger synnerlig vikt uppå att, då barkning skall äga rum, den sker på fullt tillfredsställande sätt. Uttrycket i andra stycket, att virket skall hava väsentligen befriats från bark, kunde möjligen tolkas såsom innebärande en eftergift i fordran på barkningens ordentliga utförande och synes böra utbytas mot annat, som strängare inskräper kravet på avbarkningens fullständighet, såvitt sig göra låter.

72 och 73 §§.

Lagrådet:

I första stycket av 72 § ålägges det Konungens befallningshavande alternativt att, om så erfordras, låta genast avhjälpa förefintlig brist å flottledsbyggnad på bekostnad av flottande, som därför böra svara; och

enligt 73 § äger Konungens befallningshavande under vissa förutsättningar enahanda vårdnad om sjunket eller sjunkande virkes bortförande, som i 72 § första stycket sägs om underhåll av flottledsbyggnad.

Det synes emellertid näppeligen kunna begäras, att Konungens befallningshavande själv skall uttaga kostnaden av de särskilda flottande, som skola svara för densamma. Särskilt i 73 §:s fall skulle detta mången gång nödvändiggöra en utredning, som Konungens befallningshavande knappast kan åstadkomma. Virket kan ju härröra från ett flertal års flottning, och det lär för sådant fall endast vara flottningsstyrelsen, som har någon möjlighet att på rättvist sätt fördela kostnaden. Konungens befallningshavande synes liksom i de i 72 § andra stycket och 74 § avsedda fallen böra få hålla sig till flottningsföreningen, inom vilken det sedan får bli en inre fråga, om kostnaden skall gäldas av ett eller flera års flottande, om den skall gäldas amorteringsvis o. s. v. Skulle för året ej någon flottningsstyrelse finnas, bereder ju 41 § andra stycket tillfälle till sakens ordnande.

79 §.

Lagrådet:

Bestämmelserna i de fyra sista styckena av 56 § äga motsvarighet i 81 § lagen den 12 augusti 1910 om aktiebolag. I 133 § av sistnämnda lag stadgas straff för förseelser i vissa avseenden mot berörda 81 §. Motsvarande straffstadganden saknas däremot i förevarande lagförslag, men synas böra upptagas däri.

86 §.

Lagrådet:

Rätt till ersättning för flottningsskada preskriberas enligt gällande lag först efter tio år, medan enligt 9 § av förslaget såsom huvudregel gäller, att ersättningsanspråk mot flottningsförening skall anmälas före utgången av det år, då skadan uppkom, vid äventyr, om tiden försittes, att rätt till talan är förlorad. Det synes, som om i analogi med vad eljest plägar ske, då genom en ny lag förut medgiven tid för talans anställande förkortas, i förevarande paragraf borde beträffande sådan skada, som i 2 kap. avses, införas bestämmelse att, om ej frihet från krav på ersättning för skada, som skett före den nya lagens trädande i kraft, vinnes fortare med tillämpning av hittills gällande bestämmelser, rätt till talan om ersättningens utfående i varje fall skall vara förlorad, om ej inom ett år efter den nya lagens trädande i kraft ersättningsanspråket anmäles i den ordning 9 § stadgar.

I vissa flottleder, tillkomna före den 1 maj 1881, bedrives ännu flottningen utan att de flottande äro sammansluta till en förening. Då den nu föreslagna lagstiftningen vill genomföra föreningstvånget även såvitt angår dessa äldre leder, synes det lämpligen böra åläggas Konungens befallningshavande tillse ej blott, såsom i denna paragraf stadgas, att förut fastställda reglementen vederbörligen ändras utan ock att reglemente för flottningsförening varder beträffande sådan led antaget och fastställt.

Justitierådet von Seth:

De föreslagna nya lagarna om ändring i vissa delar av vattenlagen och om flottning i allmän flottled innehålla i avseende å ny flottleds upplåtande till allmänt begagnande bestämmelser avsedda att bereda kontroll över att föreskrivna arbeten dessförinnan blivit ordentligt utförda. Salunda stadgas i 13 kap. 1 § vattenlagen att, när i mål, som avser företag enligt 6 kap. samma lag, beslut meddelas om byggnads eller annat arbetes utförande, då skall, såvitt ej arbetet utföres av flottningsföreningen och det är av mindre betydelse, föreskrift meddelas om besiktning av det samma, och i 16 § av det sistnämnda förslaget föreskrives att, sedan de för allmän flottleds inrättande föreskrivna arbetena blivit besiktigade och godkända, flottleden skall av Konungens befallningshavande genom särskilt beslut upplåtas till allmänt begagnande.

Dessa bestämmelser motsvaras i gällande flottningsstadga av föreskrifterna i 1 mom. av 8 § att, då de för flottled eller visst distrikt därav föreskrivna arbetena blivit fullbordade, anmälan därom skall göras hos Konungens befallningshavande, som har att draga försorg om arbetenas besiktning, och i 2 mom. av samma paragraf att, innan de i avseende å farled eller i övrigt till skydd mot skada genom flottningen föreskrivna arbetena blivit avsynade och godkända, flottleden eller den del därav, varom fråga är, icke får upplåtas till allmänt begagnande.

Med hänsyn till hithörande stadgandens övervägande processuella natur torde av allmänna rättsgrundsatser följa, att efter de nya lagarnas trädande i kraft det blir deras bestämmelser, som komma att bli tillämpliga även i avseende å flottleder, om vilkas inrättande beslut fattats med tillämpning av äldre lag, men som ej hunnit bli upplåtna till allmänt begagnande före de nya lagarnas ikraftträdande, och detta så, att de nya bestämmelserna skola bli bestämmande i avseende å alla åtgärder, som komma i fråga att därefter vidtagas, även om anledning till åtgärden givits av någon dessförinnan förekommen omständighet, men att åtgärder, som under äldre lags giltighetstid företagits i enlighet med dennas föreskrifter, bibehålla sin giltighet.

Har besiktning enligt 8 § 1 mom. flottningsstadgan redan hunnit verkställas, då de nya lagarna träda i kraft, uppstå icke några svårigheter. Konungens befallningshavande har då endast att enligt 16 § lagen om flottning i allmän flottled besluta om flottledens upplåtande.

Aven om saken ej fortskridit så långt, men likväl anmälan enligt 8 § 1 mom. flottningsstadgan hunnit ske, torde övergången till de nya bestämmelserna icke möta några svårigheter. Konungens befallningshavande har då att jämlikt 13 kap. 10 § vattenlagen påkalla besiktning, varefter förfares enligt de om sådan besiktning lämnade föreskrifterna samt 16 § lagen om flottning i allmän flottled.

Har emellertid saken ej ens fortskridit så långt som till anmälan enligt 8 § 1 mom. flottningsstadgan, kunna däremot nog vissa svårigheter yppas. Motsvarande anmälan är ej föreskriven som ett led i det av de nya lagarna stadgade förfaringssättet, och dessa känna överhuvudtaget ej något annat sätt för frågans väckande än det i 13 kap. 1 § vattenlagen föreskrivna förordnandet av vattendomstolen om besiktning, vilket ju å andra sidan saknar motsvarighet i de jämlikt äldre lag meddelade besluten om flottleds inrättande. Den rätta lösningen ligger nog däri, att även i nu ifrågavarande fall anmälan göres till Konungens befallningshavande och att Konungens befallningshavande därefter förfar på samma sätt, som härövan angivits som det rätta, då anmälan men ej mera redan medhunnits vid de nya lagarnas trädande i kraft. För så vitt arbetena dessförrinnan hunnit avslutas, kan möjligen en dylik anmälningsskyldighet redan anses framgå av stadgandet i andra stycket av förevarande paragraf, att skyldigheter, som uppkommit under den äldre lagens giltighetsid, skola bedömas enligt denna. En mera allmänt gällande föreskrift bland övergångsbestämmelserna om dylik anmälningsskyldighet, skulle säkerligen bidra till underlättande av övergången till den nya lagstiftningen.

Förslag till lag om förteckning å vattenområden, där allmän flottled finnes.

Lagrådet:

Förevarande lagförslag är avfattat efter mönstret av lagen om förteckning å vattendrag, där kungsådra finnes. Det vill synas, som den formella efterbildningen i vissa avseenden genomförts längre än med de sakliga olikheterna mellan den redan gällande och den föreslagna lagen är väl förenligt.

Jämlikt 1 kap. 5 § vattenlagen är frågan om kungsådras befintlighet i visst vattenområde för varje fall beroende av huruvida området är

upptaget å lagakraftäggande förteckning, upprättad i särskilt stadgad ordning. I samma lagrum angives också den norm, som vid förteckningens uppgörande skall följas.

Helt annat innehåll föreslås för det lagrum, 6 kap. 1 § vattenlagen, vartill nu ifrågavarande lagförslag ansluter sig. Där stadgas intet om befintligheten över huvud och för all framtid av allmän flottled i visst vattenområde. Regler givas blott för avgörandet, i vilka vattenområden allmän flottled skall anses finnas den 1 januari 1920; liksom nya allmänna flottleder kunna tillskapas efter nämnda dag, så kan även en då förefintlig allmän flottled sedermera bliva avlyst, kanske redan före utgången av de två år, inom vilka process angående befintligheten av allmän flottled skall jämligt 3 § i nu ifrågavarande förslag kunna anhängiggöras vid vattendomstolen. Därför är ej heller i 6 kap. 1 § vattenlagen tal om någon förteckning, och härmed står i överensstämmelse, att förevarande lagförslag icke påbjuder upprättande av någon enhetlig och fullständig förteckning ens över de vattenområden, där allmän flottled finnes den 1 januari 1920. De provisoriska förteckningarna skola ej hopföras, och om en mot desamma väckt klandertalan resulterar däri, att allmän flottled förklaras vara den 1 januari 1920 befintlig i visst å förteckningarna ej upptaget vattenområde, skall visserligen ett sådant beslut kungöras och anteckning därom ske i vattenboken, men vattenområdet i fråga blir ej uppfört å någon förteckning.

Vad nu anförts lærer giva fog för den erinran, att lagförslaget bör förses med en rubrik, som bättre än den ifrågasatta och i närmare överensstämmelse med de grundläggande stadgandena i 6 kap. 1 § vattenlagen betecknar den tillämnade lagens innehåll.

Vidare kan anmärkas, att vad i 3 § säges om att visst vattenområde förmenas hava med orätt upptagits å eller uteslutits från provisorisk förteckning icke, med de bestämmelser, som givits angående förteckningarnas upprättande, ger ett riktigt uttryck åt tanken, vilken är, att förteckningarna förmenas ej i överensstämmelse med stadgandena i 6 kap. 1 § vattenlagen angiva de vattenområden, i vilka allmän flottled skall bibehållas efter 1920 års ingång. Föreskriften i 3 § om underrättelses insändande till justitiekanslern lærer saklöst kunna bortfalla, då hos denne knappast kan förväntas någon särskild kännedom om de frågor, som i klanderprocessen komma före, och ju vattendomstolen genom första punkten i paragrafens andra stycke får sig ålagt att jämligt 11 kap. 35 § vattenlagen göra anmälan till Konungens befallningshavande, när domstolen anser förordnande av allmänt ombud vara erforderligt. Det avgörande, varom talas i 5 §, torde böra angivas gälla, huruvida den 1 januari 1920 allmän flottled fanns i visst

vattenområde eller icke. Till överensstämmelse härmed bör ock avfattningen av 6 § jämkas. Sistnämnda paragraf bör ytterligare omredigeras så, att det oegentliga uttrycket »laga kraft ägande förteckning som ovan nämnts» avlägsnas och i övrigt motsvarande lagrum i kungsådrefterteckningslagen närmare följes.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom.

Lagrådet lämnade förslagen utan anmärkning.

Ur protokollet

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 17 januari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren anmälde efter gemensam beredning med cheferna för civil- och jordbruksdepartementen lagrådets den 26 november 1918 avgivna utlåtande över de den 18 september 1918 till lagrådet remitterade förslagen till

- 1) lag om ändring i vissa delar av vattenlagen,
- 2) lag om flottning i allmän flottled,
- 3) lag om förteckning å vattenområden, där allmän flottled finnes,
- 4) lag om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen, samt
- 5) lag om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll anförde föredragande departementschefen:

»De av lagrådet framställda erinringarna beröra, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, icke de principer, å vilka lagförslagen

byggts; särskilt har lagrådet icke haft något att erinra mot de principer i avseende å flottningens rätt till erforderligt vatten i vattendragen, varpå förslagen grundats och som av mig närmare utvecklats i mitt anförande till statsrådsprotokollet den 18 september 1918. Lagrådets mot vissa detaljer i lagförslagen gjorda anmärkningar hava så gott som samtliga vunnit beaktande i de reviderade förslag, jag nu går att framlägga, och har sålunda bl. a. rubriken å det till lagrådet remitterade förslaget till »lag om förteckning å vattenområden, där allmän flottled finnes» utbyttis mot den mera riktiga beteckningen »lag huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas». Endast i några punkter har jag funnit lagrådets anmärkningar ej böra föranleda till vidtagande av ändringar i den av lagrådet angivna riktning, och tillåter jag mig i korthet anföra skälen därför.

Den ottydlighet i avfattningen av 14 § i 6 kap. av förslaget till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen, som av lagrådet anmärkts, synes mig böra avhjälpas på det sätt, som bäst överensstämmer med förslagets grunder i övrigt och särskilt med 20 § av förslaget till flottningsslag, nämligen så, att därest ny anläggare ej erhålles i de fall, som förstnämnda lagrum behandlar, vattendomstolen har att förklara, att beslutet om flottledens inrättande förfallit. I anslutning härtill har i en ny 28 § av samma kapitel införts bestämmelse, huru med anläggning för flottleden under viss förutsättning må förfaras, därest dylikt beslut förklaras förfallet. Till sagda nya § har därvid överförts fjärde stycket av 27 § samma kapitel i det remitterade förslaget.

Vid 17 och 18 §§ i nämnda kapitel har lagrådet erinrat, att giltigt skäl saknades att särskilt för sig behandla skyddsanordning enligt 18 §, då redan 17 § helt allmänt talade om ändrade eller nya anordningar till förekommande av skada. Häremot må dock anmärkas, att ehuru visserligen nämnda §§ båda handla om rätt för skadelidande att mot flottningsskyddsförening väcka talan om vidtagande av anordningar till skydd mot skada i följd av flottningen, så äro likväl de rättsförhållanden, som regleras i sagda §§, av skild natur, vilket ock föranleder, att påföljden av underlåtenhet att framställa dylik talan är olika. I 17 § avhandlas huvudsakligen sådana skyddsanordningar, som bort vidtagas redan vid flottledens inrättande, men som av kostnadsskäl eller annan orsak då ansetts icke böra föreskrivas till utförande eller som måhända rent av förbisetts; även om den skadelidande underlåter att påyrka sådana skyddsanordningars utförande, är han fortfarande berättigad till full ersättning för den skada, som tillskyndas honom. Från den skadelidandes synpunkt innebär alltså den talan om skyddsanordningar, som omför-

mäles i 17 §, ett yrkande att få utbyta rätten till skadeersättning mot en anordning, som förhindrar vidare skadas uppkomst. I 18 § åter behandlas ett speciellt slag av skyddsbyggnader, nämligen sådana varav behov inträder först i samband med att någon utför vattenverksbyggnad eller annan anläggning, som kan skadas av det i vattendraget framflytande timret. För dylik skada är byggnadens ägare enligt 7 § flottningsslagen icke berättigad till ersättning, om han underlåter att hos vattendomstolen påkalla prövning av skyddsanordningens vidtagande; han får själv stå den skada, som genom flottningen orsakas å byggnaden. Då det tillika i detta sistnämnda fall är av synnerlig vikt, att tydliga lagbestämmelser återfinnas i vattenlagen till ledning för dem, som ämna utföra vattenverksbyggnader i allmän flottled, har jag funnit förevarande stadganden om skyddsanordningar böra fortfarande upptagas särskilt under två olika §§.

Under 33 § tredje stycket i lagen om flottning i allmän flottled upptog det remitterade förslaget, i överensstämmelse med de flottningssakkunnigas förslag, ett stadgande av innehåll bland annat, att förlagsmedel, som det åligger de flottande att årligen inbetala till flottningssörening för omkostnadernas gäldande, ej finge tagas i mät för annat ändamål än täckande av föreningens utgifter för det år, för vilket förslaget lämnats. Mot denna bestämmelses bibehållande har lagrådet uttalat betänkligheter. Det vore, yttrar lagrådet, otänkbart, att medel, som motsvara förslaget, skulle kunna hållas effektivt avskilda från andra tillgångar, och, även om så kunde ske, krävde hänsynen till en eventuell fordringsägares intressen, att han borde kunna erhålla gottgörelse ur föreningen tillhöriga medel. Avsåge hans krav gottgörelse för en fordran, som ytterst skulle gäldas av ett föregående års flottande, skulle han ställas alldeles rättslös, om han ej finge vid en utmätning hålla sig till de tillgångar, som finnas.

Denna lagrådets anmärkning kan jag emellertid ej finna befogad. Vad angår erinringen att förlagsmedel ej skulle kunna hållas avskilda från andra tillgångar, må framhållas, att en flottningssörening icke innehar annan utmätningsbar egendom än de penningar, som de flottande årligen tillskjuta eller som av styrelsen upplånas i avvaktan på att dessa förlag inflyta. Flottledsanläggningarna och den lösa flottningssmaterielen tillhöra ej föreningen, utan flottleden såsom sådan och skola enligt 6 kap. 24 § vattenlagen, mot vilket lagrum lagrådet ej haft något att erinra, ej kunna tagas i mät för gäldande av föreningens löpande utgifter. Samma är förhållandet med de flottledsfonder, som jämlikt 32 § flottningsslagen komma att bildas; de ägas ej av föreningen

och skola i övrigt enligt nämnda stadgande hållas avskilda från förlagsmedlen och vara fritagna från utmätning för gäldande av de vanliga flottningsomkostnaderna. Årets förlagsmedel äro alltså de enda tillgångar, som vid en utmätning mot föreningen kunna komma i fråga. Beträffande åter erinringen att hänsyn till fordringsägarens intressen skulle kräva, att de tillgångar, som tillskjutits av ett visst års flottande, borde kunna tagas i mät för gäldande av fordringar, varför föregående års flottande ensamt äro ansvariga, får jag anföra följande. Såsom de flottningssakkunniga i sina motiv till stadgandet framhållit, äro de flottandens förlagsmedel av dem avsedda endast till gäldande av de flottningskostnader, som framforslandet av deras virke föranleder, och ej till betalande av föregående års omkostnader. De flottande under ett visst år hava i stort sett intet gemensamt med föregående års flottande, utan varje års förvaltning är ett särskilt helt för sig; vid varje flottningsårs slut äger likvidation rum inom föreningen, så att, sedan alla dess skulder guldits, återstående penningar återbetalas till de flottande. Ej heller stå de flottande under ett visst år i något som helst rättsförhållande till föreningens borgenärer under föregående år; det vore därför stridande mot rättvisa och billighet, om blott den omständigheten, att de flotta i samma vattendrag, skulle medföra skyldighet för dem att gälda de föregående trafikanternas obetalda flottningskostnader. Fordringsägaren kan sålunda icke med rätta påstås lida någon rättsförlust genom den föreslagna anordningen. Tvärtom vore det ett obehörigt gynnande av honom, om han skulle berättigas utfå sin fordran från andra personer än de verkliga gäldenärerna, d. v. s. medlemmarna i föreningen under det år, då hans fordran uppkom. Mot de senare är han fortfarande berättigad vända sig, och genom stadgandet i 2 momentet av 33 § i det nu överarbetade förslaget ha meddelats bestämmelser, varigenom för en äldre fordringsägare säkerställes möjligheten att göra sig betald hos dem det vederbör, utan att ett senare års förlagsmedel behöva tillgripas. Enligt detta stadgande har ju den fungerande styrelsen ålagts att utan dröjsmål verkställa uttaxering av fordringsbeloppet hos vederbörande äldre flottande och möjlighet lämnats att erhålla verkställighet å uttaxeringslängden såsom å lagakraftätagande dom. Skulle styrelsen underlåta att föranstalta om dylik uttaxering, är den jämlikt 48 § i flottningslagen underkastad skadeståndsansvar.

Vid 86 § i samma lag har lagrådet slutligen i fråga om övergångsbestämmelserna hemställt, att den nya lagens föreskrifter i 2 kap. om preskription av flottningsskada borde bli tillämpliga även beträffande dylik skada, som uppkommit före lagens ikraftträdande. Rätt till

talans om utfående av ersättning för flottningsskada, uppkommen före den 1 januari 1920, skulle alltså vara förlorad, om ej senast inom ett år efter nämnda dag ersättningsanspråket anmäldes i den ordning, 9 § stadgar. Även om en dylik bestämmelse skulle stå i överensstämmelse med vad vanligen plägar föreskrivas, då genom en ny lag förut medgiven tid för talans anställande förkortas, har jag dock med hänsyn till de rättsföruster, som därigenom skulle kunna uppstå för den stora gruppen strandägare utefter våra flottleder, ansett sådant stadgande ej böra i förslaget införas. Man torde nämligen ej kunna förutsätta, att strandägarna i allmänhet genast erhålla en mera ingående kännedom om en sådan speciallag som den förevarande och allra minst om lagens övergångsbestämmelser, varför det vore att befara, att de av ren okunnighet skulle gå miste om en rätt, som de i god tro förmenat vara dem bibehållen flere år framåt. För de flottande åter torde upptagandet av en dylik bestämmelse ej bliva av någon större betydelse. Det remitterade förslaget har därför i denna del bibehållits oförändrat, och dess innebörd härutinnan bliver således den, att rätten till ersättning för flottningsskada, som inträffat före den 1 januari 1920, preskriberas först efter tio år från det skadan i varje fall uppkom.

Utöver den omarbetning av förslagen, som föranletts av lagrådets yttrande, hava däri företagits vissa mindre jämkningar av formell natur.

Vid remitterandet till lagrådet av förevarande lagförslag erinrade jag beträffande frågan om beredande av bostäder vid flottlederna åt flottningsarbetarna, att den tillsyn över dessa bostäder, som kunde finnas erforderlig, icke borde regleras i denna lagstiftning, utan anordnas i särskild ordning. Denna fråga äger nära samband med innehållet av det lagförslag angående beredande i vissa fall vid skogsavverkning och kolning av härbärge åt arbetarna m. m., om vars framläggande för årets riksdag chefen för civildepartementet torde komma att hemställa; och har jag i samråd med chefen för civildepartementet under övervägande spörsmålet, huru det särskilda skydd, som i nu ifrågavarande hänseende torde böra beredas flottningsarbetarna, bör närmare regleras. Det är min mening, att förslag härom skall kunna föreläggas Kungl. Maj:t i sådan tid, att särskild proposition i ärendet kan avlätas till innevarande riksdag.»

Föredraganden uppläste härefter i erforderliga delar förslagen till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen, lag om flottning i allmän

flottled, lag huru avgöras skall, varest tidigaste tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas, lag om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen, samt lag om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom; och hemställde departementschefen, att förslagen måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Denna hemställan, i vilken statsrådets övriga ledamöter instämde, täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla, och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Adil Wifvesson.